

עדות על מלחמת חרבות ברזל

לי מרדכי, היסטוריון ואזרח ישראלי
9.3.2025 (גרסה 6.6.0)

תוכן עניינים

4	תקציר
6	הצהרה מקצועית ואתית (כולל אזהרת טריגר)
8	מבוא
8	המלחמה ותמיכה ציבורית
10	פשעי מלחמה, פשעים נגד האנושות וג'נוסייד (רצח עם)
14	הקשר
17	הטבח בפלסטינים
17	מספרים
18	תגובות בינלאומיות
19	התקפות חסרות אבחנה ופרופורציה
21	תמותה והשפעות על קבוצות בחברה הפלסטינית
23	מקרי טבח, נהלי פתיחה באש ודוגמאות
28	גרימת מוות לאוכלוסיה אזרחית
30	רעב והרעבה
30	דצמבר עד אפריל
33	מאי ויוני
34	ממצאים נוספים
35	מחסור שאינו מזון (חשמל, תרופות, מים)
37	מערכת הבריאות בעזה
39	השיח הישראלי ודה-הומניזציה של פלסטינים
39	דה-הומניזציה במוסדות המדינה וצה"ל
40	דה-הומניזציה בצה"ל
48	דה-הומניזציה בחברה הישראלית
50	השפעות דה-הומניזציה על פלסטינים מעוכבים ועצורים
54	טיהור אתני
61	חטופים
63	כישלון הפעילות הצבאית
66	חוסר מוכנות להגיע לעסקה
71	התנהגות והצהרות מצד גורמים בממשלה ובמדינה ונציגי החברה האזרחית
73	עדויות מאנשים שהיו מעורבים במשא ומתן וממשפחות החטופים
74	התייחסותה של הממשלה למשפחות החטופים ולחטופים המשוחררים
76	ניסיונות לא רשמיים של הממשלה למנוע תסיסה
78	הגדה המערבית
79	עדויות להרג פלסטינים
79	התעללות, השפלה ומעצר של פלסטינים
82	מדיה, תעמולה והמלחמה (הערה)

84	..... הדגשת זוועות התקפות ה-7.10
85	..... ביטול קולות ביקורתיים מחוץ לישראל
86	..... הגבלת זרימת המידע מעזה
87	..... ליכוד הציבור הישראלי סביב המלחמה
88	..... המדיה והשיח בישראל
90	..... עמדת התקשורת הישראלית בעד המלחמה וללא ביקורת
91	..... מדיה בארה"ב
93	..... יהס לאונר"א כמקרה של הטיה בייצוג תקשורתי
95	..... דוגמא נוספת של תעמולה מוצלחת: הטלת ספק בהערכת התמותה הפלסטינית
99	..... מעורבותה של ארה"ב במלחמה
99	..... סיוע צבאי לישראל
100	..... שימוש פעיל בצבא האמריקאי
102	..... סיוע דיפלומטי
103	..... פיקוח אמריקאי ודין וחשבון ישראלי
106	..... יהסי ארה"ב-ישראל
110	..... התנגדות בממשל האמריקאי ובחברה האמריקאית
112	..... זום-אין 1 – הפשיטה השנייה של ישראל על בית החולים אל-שיפא (18.3-1.4)
115	..... זום-אין 2 – המחאות בקמפוסים בארה"ב (17.4 – מאי)
117	..... סיקור ותגובות
120	..... זום אין 3: טיהור אתני בצפון עזה, אוקטובר-דצמבר 2024
120	..... תוכניות, קולות וסיקור תקשורתי
122	..... המצור וטיהור אתני
122	..... המצור
125	..... המבצע הצבאי
131	..... מערכת הבריאות
137	..... נספח 1 – הסיבות שבגללן בחרתי להגדיר את פעולות ישראל במלחמה כג'נוסייד
139	..... נספח 2 – מתודולוגיה

תקציר

עודכן לאחרונה: 29.11.24¹

אני, לי מרדכי, היסטוריון במקצועי ואזרחי ישראלי, מעיד במסמך זה, במהלך האירועים המתפתחים, על המצב ברצועת עזה. הכמות העצומה של העדויות שראיתי, שהרבה מהן מקושרות בהמשך מסמך זה, מספיקות עבורי כדי להאמין שישאל מבצעת ג'נוסייד (רצח עם) באוכלוסייה האזרחית בעזה. אסביר את בחירתי להשתמש במונח בהמשך המסמך. המלחמה הנוכחית היא כביכול התגובה הישראלית לטבח שביצע חמאס ב-7.10.23, אשר בו בוצעו פשעי מלחמה ופשעים נגד האנושות בהקשר של העימות המתמשך בין ישראל והפלסטינים – עימות שחוזר ל-1917 או 1948 (או תאריכים אחרים). בכל המקרים, אינני מאמין שעוללות היסטוריות ומעשי זוועה בעבר מצדיקים מעשי זוועה נוספים בהווה. לכן, אני מאמין שהתגובה הישראלית למעשי חמאס ב-7.10 היא חסרת פרופורציה ונפשעת.

הפסקאות בתקציר המנהלים הזה כוללות את תמצית החלקים הארוכים בהרבה בהמשך מסמך זה, פסקה לכל חלק. כל אחד מהחלקים כולל עשרות עד מאות הפניות לעדויות שעליהן ביססתי את הערכת. גרסה זו של המסמך מרחיבה מאוד את הגרסה הקודמת מה-18.6.2024 באמצעות תוספת של מידע ועדויות רבות, תוספת של שני חלקים (נספח על מתודולוגיה וחלק שבוחן לעומק את המבצע בצפון רצועת עזה באוקטובר-נובמבר 2024) ותגובות לדיון שעוררה הגרסה הקודמת. בשל הכמות הרבה של החומר והתרחבות המלחמה, אני עובר בגרסה זו מעדכון של כל המסמך בבת אחת למודל שמעדכן חלקים בנפרד, החל מתחילת המסמך.

בשנה האחרונה, ישראל ביצעה טבח בפלסטינים בעזה, ועד לזמן הכתיבה גרמה למותם של למעלה מ-44,000 פלסטינים – לפחות 60% מהם נשים וילדים. לפחות מאה אלף אחרים נפצעו ולפחות עשרת אלפים עדיין נעדרים. יש עדויות רבות לכך שהתקפותיה של ישראל נעשות ללא אבחנה ואינן פרופורציונליות, ויש דוגמאות רבות למעשי טבח והרג נוספים. רשימה ארוכה של מוסדות בינלאומיים ביקרו בחריפות את התנהלות ישראל במלחמה.

ישראל ניסתה באופן אקטיבי לגרום למוות בקרב האוכלוסייה האזרחית בעזה. ישראל הרעיבה את עזה כמדיניות שבה השתמשה ככלי נשק במלחמה, וכך גרמה למותם של עשרות אזרחים (בעיקר ילדים) מרעב. ישראל יצרה מחסור במים, תרופות וחשמל. ישראל גם פירקה את מערכת הבריאות ואת התשתית האזרחית בעזה. כתוצאה מכך, אנשים רבים מתים ממצבים ברי טיפול, וטיפולים מורכבים כמו קטיעות איברים וניתוחים קיסריים נעשים ללא הרדמה. סך כל התמותה בעזה אינו ידוע, אבל כמעט בוודאות גדול בהרבה מהערכת התמותה הרשמית.

דה-ההומניזציה שעברו הפלסטינים בשיח הישראלי חזקה כל כך עד שרוב גדול של יהודים ישראלים תומך בפעולותיה של ישראל במלחמה. דה-ההומניזציה הובילה על ידי בכירים במדינת ישראל, וממשיכה לקבל תמיכה דרך מוסדות המדינה והצבא. דה-ההומניזציה נוכחת מאוד גם בחברה האזרחית הרחבה יותר. דיבור על פלסטינים תוך שימוש בשפה שכוללת התייחסות לרצח עם היא לגיטימית בשיח הישראלי. דה-ההומניזציה מובילה להתעללות רחבה והפעלת אלימות כלפי פלסטינים מעוכבים ואוכלוסייה אזרחית בעזה ורכושה, כמעט ללא השלכות. הרוב הגדול של התוכן שמעיד על דה-ההומניזציה משותף ברשת על ידי ישראלים. עדויות מהצד הפלסטיני על חוויות המלחמה מאששות ממצאים אלו.

מכלול העדויות שראיתי ושבו אני דן מצביע על כך שסביר מאוד שאחת ממטרותיה של ישראל היא לטהר את רצועת עזה, באופן חלקי או מלא, באמצעות סילוק מספר רב ככל האפשר של פלסטינים. דמויות מפתח בממשלת ישראל העידו על מטרה זו וכמה משרדי הממשלה בישראל תכננו טיהור כזה או פעלו להוציאו לפועל, לפעמים על ידי ניסיונות שכנוע או לחץ על מדינות אחרות. ישראל כבר טיהרה אזורים נרחבים משטח הרצועה באמצעות הרס ובוידוזרים, וניסתה גם להרוס את התשתית החברתית של החברה הפלסטינית באמצעות נזק ממוקד למוסדות אזרחיים כמו אוניברסיטאות, ספריות, ארכיונים, מבני דת, אתרים היסטוריים, מבנים חקלאיים, בתי ספר, בתי קברות, מוזיאונים ושוקים. עד כה נהרסו או נפגעו יותר מ-60% מהמבנים ברצועה.

אחת ממטרות המלחמה, על פי ממשלת ישראל, היא לשחרר את החטופים אשר 101 מהם נותרו בשבי חמאס נכון לזמן כתיבת מסמך זה. הראיות מצביעות על כך שביחס לטיהור האתני של הרצועה, שחרור החטופים נמצא בעדיפות נמוכה מצד הממשלה. עד כה ישראל שחררה שבעה חטופים בפעילות צבאית, ובמקביל הרגה חטופים רבים אחרים באופן ישיר או עקיף בשל פעולותיה ברצועה. קיימות עדויות רבות לפיהן במקרים רבים ישראל עיכבה את המשא ומתן לשחרור החטופים או

¹ ברצוני להודות לחנוך שיינמן על הערותיו לגרסה של חלק זה מנובמבר 2024.

ניסתה להכשילו. חברי ממשלת ישראל תקפו מילולית את משפחות החטופים, ומקורבים להם ניסו להפעיל לחץ על משפחות החטופים כדי למנוע מהם לדבר באופן פוליטי.

תשומת הלב העולמית לעזה, ולעיתים ללבנון, איראן וסוריה, הסבה את תשומת הלב מהגדה המערבית. שם, פעולותיה של ישראל באמצעות הצבא ומתנחלים מאז תחילת המלחמה הרגו למעלה מ-700 פלסטינים, טיהרו אתגית לפחות 20 קהילות מקומיות, והובילו לעלייה חדה ברמות האלימות, ההתעללות וההשפלה של פלסטינים מצד מדינת ישראל והמתנחלים.

כל האמור לעיל התאפשר בשל תמיכה חזקה של רוב התקשורת הממוסדת בישראל ובמערב – במיוחד בארה"ב, בריטניה, וגרמניה. מתחילת המלחמה, ישראל ניהלה מלחמת מידע שהדגישה את זוועות ה-7.10 באמצעות מידע מהימן ולא מהימן, הגבילה את זרימת המידע הנגיש מעזה, ביטלה קולות ביקורתיים מחוץ לישראל, והגבילה את השיח בישראל כדי ללכד את הציבור הישראלי סביב המלחמה. כתוצאה מכך, התקשורת והשיח בישראל נותרו כמעט לחלוטין בעד המלחמה באופן לא ביקורתי, ורבים ממוסדות ואנשי התקשורת מצנזרים את עצמם. תקשורת המיינסטרים בארה"ב חולקת רבים ממאפיינים אלו. בחינה מעמיקה יותר של התקפות ישראל נגד ארגון אונר"א והסקפות החוזרים שמוטלים בהערכות התמותה הפלסטיניות מצאה ששני המקרים מבוססים על תעמולה חסרת יסוד. כל האמור לעיל מנרמל את האלימות הישראלית ואת פעולותיה של ישראל באמצעות הצגתן כלגיטימיות, מסב את תשומת לב הציבור מהתרחשויות רבות בעזה, ומסייע לדה-ההומניזציה של הפלסטינים.

התמיכה האמריקאית הכמעט מוחלטת הייתה נחוצה לאופן שבו ניהלה ישראל את המלחמה. תמיכה זו התבטאה בסיוע צבאי, שימוש פעיל בצבא ובמשאבים אמריקאים אחרים, סיוע דיפלומטי, ושחרור ישראל מפיקוח אמריקאי ומדרישה לדין וחשבון על פעולותיה של ישראל. למרות שהרטוריקה האמריקאית הייתה לפעמים ביקורתית, דה פקטו ארה"ב סיפקה לישראל תמיכה חסרת תקדים. למתנגדים למדיניות האמריקאית – בין אם עובדי מדינה ובין אם קבוצות משמעותיות בציבור האמריקאי – לא הייתה השפעה על המדיניות האמריקאית בנושא.

אני בוחן אירועים ספציפיים בשלושה חלקים ממוקדים כמקרי בוחן למרבית המגמות המתוארות למעלה:

1. הפשיטה השניה של ישראל על בית החולים אל-שיפא בסוף מרץ
2. גל המחאה בקמפוסים בארה"ב באפריל ובמאי
3. המבצע הצבאי בצפון רצועת עזה באוקטובר ונובמבר 2024 (מתמשך)

העדויות שראיתי ושאותן אני מתאר בהמשך הספיקו עבורי להאמין שמה שישראל עושה לאוכלוסיה האזרחית בעזה עונה להגדרה של ג'נוסייד למיטב הבנתי. בשני הנספחים למסמך, אני מסביר מדוע בחרתי להשתמש במונח זה ודן במתודולוגיה שלי.

הצהרה מקצועית ואתית (כולל אזהרת טריגר)

עודכן לאחרונה: 1.12.24²

מסמך זה כולל את ההבנה שלי את המלחמה בעזה. המסמך נכתב על ידי בלבד, מלבד תת-פרק על מערכת הבריאות (מסומן בהמשך) שנכתב ביחד עם עמיתה, ליאת קוזמא. לא קיבלתי על מסמך זה כל תשלום, וכתבתי אותו מתוך מחויבות לזכויות אדם, למקצועי ולמדינה שלי. רובו המוחלט של המסמך נכתב בשפה יבשה ולא רגשית כדי להימנע מלנסות להשפיע על הקוראת. באמצעות רגש, הטיה נפוצה בשיח. ניסיתי להיצמד לעובדות כפי שאני מבין אותן. אני מפרט את המתודולוגיה שבה השתמשתי בנספח למסמך זה. המסמך כולל תוכן קשה רב, במיוחד בכל הקשור לאלימות, אכזריות, דה-הומניזציה והרעבה. אין במסמך תמונות. מעט התיאורים הגרפיים שהמסמך כולל הם קצרים. התוכן שאליו אני מפנה בהערות השוליים הוא קשה בהרבה, והפניות רבות כוללות תכנים גרפיים קשים לצפייה.

לאורך המסמך נמנעתי משימוש במושגים טעונים שקשה להגדירם כמו ציונות, אנטישמיות, טרור/טרוריים, ברוטליות³ וכן הלאה. כל אלו הם boundary objects (מושג טכני שמשמש לתיאור מושגים שאנשים שונים מבינים בדרכים שונות. בתקשורת אנחנו משתמשים במושגים אלו מבלי להגדירם),⁴ שבדרך כלל משמשים ככלי נשק בשיח על ידי דוברים שונים כאמצעי לגיטימציה או דה-לגיטימציה ביחס לאנשים, מוסדות או פעולות. אינני מאמין ששימוש במושגים אלו יהפוך את המסמך הזה לקריא יותר או את הניתוח שבו לטוב יותר. יוצא הדופן החלקי הוא אנטישמיות, שמופיע בעיקר דרך האופנים שאחרים השתמשו בו.

אני מעדכן מסמך זה לאורך זמן. למרות שאין ספק שפרטים ועובדות חדשים ימשיכו להתגלות בעתיד, מאז שהתחלתי לאסוף מידע דרך מסמך זה (לפני כשנה, נכון לזמן הכתיבה), מידע רב נוסף הצטבר בעוד שהתיקונים שאותם הייתי צריך לבצע היו מינוריים. קוראים המעוניינים בכך יוכלו לגשת לכל הגרסאות הקודמות של המסמך באתר האינטרנט של המסמך.

מסמך זה שינה את מטרתו לאורך הזמן. מטרתו המרכזית המקורית של המסמך הייתה להצהיר על עמדותי באופן ציבורי כדרך להעיד על האירועים להם נחשפתי. הסיבה שכתבתי הייתה תחושת המחויבות שלי לערכי זכויות אדם. לאחר שהגרסה הרביעית של המסמך באמצע מרץ שותפה באופן נרחב בטוויטר, התמיכה הציבורית שקיבלתי מקוראים עודדה אותי לחשוב מחדש על מטרת המסמך. אני כותב עכשיו עבור רבים אחרים ברחבי העולם ובישראל שרוצים להבין את הנסיבות בימים מורכבים אלו בהווה ובעתיד. מטרה משנית היא לרכז ולשמר לפחות חלק מהעדויות אליהן נחשפתי במהלך הקריאה שלי על המלחמה, ולהנגיש אותם לקוראים המעוניינים בכך. עם התקדמות גרסאותיו, המסמך הפך למסודר יותר, ואני מספק הפניות רבות בהערות השוליים שעשויות להעשיר ולהועיל לקוראים. אני מקווה שאתה, הקוראת, תמצא את המסמך שימושי – בין אם בשביל להבין את מאורעות הימים האלו דרך המסמך או כדרך להשיג מידע נוסף דרך הערות השוליים שלו.

עמדותי מבוססת על מידע רב שאספתי בעיקר החל מסוף דצמבר 2023. אופן הניתוח שלי, שאותו אני מסביר באופן מפורט בנספח המתודולוגיה של מסמך זה, נתתי העדפה למידע שמגיע מגורמים מבוססים כמו האו"ם ומשרדיו השונים, כמו גם דו"חות של מספר ארגונים העוסקים בסיוע הומניטרי וזכויות אדם. ארגונים אלו ניטראלים (לפחות כביכול) ולכן פחות נוטים להטיות. בנוסף, יש להם את המשאבים למחקר מבוסס ראיות, אשר בהם השתמשו במספר רב של מקרים שאינם קשורים לישראל/פלסטין. השתמשתי גם באמצעי התקשורת המסורתיים, הן במקרים עובדתיים (למשל: מישוה שאמר משהו) והן בתחקירים שביצעו. כדי לתמוך בסיפורים הרחבים השתמשתי גם במידע משני הצדדים שמגיע מהמדיה החברתית. ככל שהמלחמה התמשכה, המדיניות כלפי עזה והתנאים ברצועה השתנו לאורך זמן. כדי להכיר במציאות זו ולהקל על הבנת המצב, לעיתים תכופות אני כולל את החודש ביחס לטענות ופרטי מידע ספציפיים בחלקים הרלוונטים, למשל זה על הרעב בעזה או על מעורבות ארה"ב במלחמה.

להערכת, מאז תחילת המלחמה, קראתי אלפי מאמרים – אקדמיים, כאלו שנכתבו על ידי אקדמאים או עיתונאים, ואחרים. בנוסף, צפיתי באלפי סרטונים ותמונות מהרצועה, בעיקר מהצד הישראלי. רבים מהסרטונים האלו כוללים תכנים הקשים לצפייה – אלימות, אכזריות, דה-הומניזציה ותוצאותיהן, וכללתי אותם בהערות השוליים של המסמך כדי להעביר ולהבהיר את גודל האירוע ושכיחות הזוועות שאותן אני מתאר. להערכת, הרוב הגדול של המידע שאספתי מהמקורות השונים וכללתי

² ברצוני להודות להנרך שיימן על הערות לגרסת נובמבר 2024 של חלק זה.

³ <https://fair.org/home/brutal-is-a-word-mostly-reserved-for-palestinian-violence/>

⁴ Baggio, Jacopo A., Katrina Brown, and Denis Hellebrandt. "Boundary Object or Bridging Concept? A Citation Network Analysis of Resilience." *Ecology and Society* 20, no. 2 (2015). <http://www.jstor.org/stable/26270178>.

במסמך זה הוא מהימן. במקרים בהם נתקלתי במידע אשר הייתה לי סיבה לפקפק באמינותו בחרתי שלא להשתמש בו. אני כולל במסמך זה הערות שוליים רבות אשר מפנות למקורות בהם השתמשתי, כדי לאפשר לקוראים המעוניינים בכך לחזור למקורות כדי לבדוק את דבריי. אשמח לקבל ביקורת ותיקונים בנוגע לכתוב, ואני מודה לכל אלו שקראו את המסמך הזה והעירו עליו באופן פרטי או ציבורי.⁵

כמה מילים ביחס לעצמי ולתחום המומחיות שלי. גדלתי בישראל ואני חלק מהחברה האזרחית בישראל. הוכשרתי כהיסטוריון מקצועי עם תארים מהאוניברסיטה העברית (ב"א) ופרינסטון (דוקטורט), ואני עובד בהווה כהיסטוריון באוניברסיטה ישראלית מובילה. הכישורים המקצועיים הרלוונטיים שלי כוללים ביצוע מחקר מקיף, הערכת מקורות כתובים ומהימנותם, חשיבה ביקורתית, וסינתזה של חומר רב לנרטיב קוהרנטי. העבודה שלי על מסמך זה דומה מאוד מטבעה לעבודה המקצועית שלי שאותה אני מבצע מדי יום. למרות שהמלחמה הנוכחית החלה בנושא חדש עבורי, השקעתי בה הרבה יותר משאני משקיע במאמר אקדמי ממוצע. המחקרים שלי מפורסמים בעמודי ה-[academia.edu](https://www.academia.edu) וה-[Google Scholar](https://scholar.google.com) שלי. הגרסה המעודכנת של מסמך זה, ביחד עם לינקים לפרסומים אחרים שלי בנושא עזה, נמצאים באתר ייעודי שפתחתי בנובמבר <https://witnessing-the-gaza-war.com/>, 2024.

---

⁵ מסמך זה מעדכן ומרחיב גרסאות מוקדמות יותר של הבנתי את המתרחש בעזה שאותן פרסמתי בתחילת ינואר, בסוף ינואר, באמצע פברואר, באמצע מרץ, באמצע אפריל, ובאמצע יוני 2024, בהמשך לרעיונות והצעות שקיבלתי מאז, כמו גם תוכן נוסף שהתפרסם מאז. אני מודה כאן לקורא אנונימי אחד שחיווה דעה על כל טיוטות המסמך, ל-Merle Eisenberg שהעיר על הטיוטה של הגרסה הראשונה ול-Joshua Meyrowitz (פרופ' אמריטוס לתקשורת מאוניברסיטת ניו המפשייר) שבדק לעומק ובאופן מקיף את כל הגרסה הרביעית לאחר שפורסמה כהכנה לכתובת הגרסה החמישית של המסמך ואף סיפק מספר מקורות חשובים. אני מודה לקוראים שסייעו אחרי יוני 2024 בחלקים הרלוונטיים של המסמך. כל אלו סיפקו פידבק והצעות מועילות, שכללתי בגרסה זו. הכתוב כאן הוא על דעתי ולא בהכרח על דעתם. באופן דומה, כל הטעויות הן שלי בלבד. אני גם מודה לקוראים שלא הסכימו עימי מכיוון שהביקורת שלהם סייעה לי לשפר את המסמך.

אני, לי מרדכי, היסטוריון ואזרחי ישראלי, מעיד במסמך זה, במהלך האירועים המתפתחים, על המצב הנורא ברצועת עזה. אני כותב את דעתי האישית מתוך אחריות כפולה: כאזרח שמדינתו מבצעת מה שאני רואה כפשעים חמורים, וכאקדמאי, שמאמין שמאחר והקדשתי את הקריירה שלי עד כה למחקר והוראה עליי להצביע על אי-צדק, במיוחד כשהוא מתרחש כל כך קרוב. אני כותב גם בשל השתיקה הארוכה והמאכזבת בנושא בקרב מוסדות אקדמיים רבים בישראל ובעולם, במיוחד כאלו שהיה מצופה מהם להשמיע את קולם בבירור. קומץ העמיתות והעמיתים שלי שבחרו לדבר באופן אמיץ מוקדם יותר במלחמה היו עבורי השראה.⁷ אינני מאמין שמסמך זה ישכנע רבים לשנות את דעתם. כתבתי אותו באופן ציבורי כדי להעיד שבזמן המלחמה היו וישנם גם קולות ישראליים שלא הסכימו עם פעולותיה של ישראל. אני שומר את הגרסאות הקודמות של מסמך זה כדי להמחיש עד כמה דברים היו ידועים עוד משלבים מוקדמים של המלחמה.

החל מנובמבר 2024, בשל כמות המידע הזמין התחלתי לעדכן את המסמך בחלקים, החל מההתחלה. בנוסף, השקתי אתר ייעודי שבו ניתן לקרוא את שתי הגרסאות של המסמך - <https://witnessing-the-gaza-war.com/>, וכדי לאפשר לקוראים לקרוא את החלקים והגרסאות השונים של המסמך. הגרסה האחרונה של המסמך בעברית ובאנגלית נמצאת גם באתר ה- academia.edu שלי. אני משתמש בעמוד [הטוויטר](https://www.youtube.com/watch?v=192-20231228-app-01-00-en.pdf) שלי כדי להודיע על פרסומם של חלקים חדשים.

ב-7.10.23, חמאס וחמושים אחרים תקפו את ישראל. במתקפה נהרגו כ-1,150 בני אדם, רובם אזרחי ישראל. רובם הגדול של הנרצחים נהרגו בידי חמאס וחמושים אחרים, והמעטים האחרים נהרגו מאש ישראלית בכאוס הכללי שהתרחש. בערך 250 בני אדם, רובם אזרחים ישראלים, נחטפו לעזה. אירועי זוועה אלו, בראש ובראשונה ההרג חסר האבחנה והחטיפה של אזרחים, מהווים פשעי מלחמה ופשעים נגד האנושות (של רצח ולקיחת בני-ערובה, בין השאר).⁸ רבים אחרים כבר כתבו על הנושא בתקשורת הישראלית והבינלאומית, ואין לי מה לחדש בעניין בשלב זה. האירועים הנוראיים של ה-7.10 – שבצעם נעשו בהקשר ההיסטורי של הסכסוך המתמשך בין ישראל והפלסטינים – שימשו וממשיכים לשמש להצדקת המלחמה הנוכחית שמסמך זה בוחן.

המלחמה ותמיכה ציבורית

למרות מעשי הזוועה האמורים של חמאס, אני מאמין שתגובתה של ישראל לאירועי ה-7.10 במהלך למעלה משנה ממשיכה להיות נפשעת, לא מוסרית וממשיכה להיות חסרת פרופורציה. ברור לי שעמדותיי בנושא משקפות דעת מיעוט קטנה בחברה הישראלית. בסקרים בנושא רק 1.8% (אוקטובר 2023), 7% (דצמבר 2023), 3.2% (ינואר 2024), ו-4% (מרץ-אפריל 2024) מהנשאלים היהודים בישראל האמינו שצה"ל משתמש ביותר מדי כוח בעזה או שהתגובה הצבאית מוגזמת.⁹ במרץ

---

⁶ ברצוני להודות לחנוך שיינמן על הערותיו על גרסת חלק זה מנובמבר 2024, ול-Sonja Brentjes וקורא אנונימי אחר שהעירו על הגרסה מיוני 2024 (הקורא האנונימי גם בדק את הערות השוליים).
⁷ בחרתי לכתוב את ההצהרה הנוכחית בנוגע לנעשה בעזה לאחר שקיבלתי השראה לעניין מפרופ' ג'ון מירשהיימר, שכתב מסמך דומה בדצמבר 2023 (<https://mearsheimer.substack.com/p/death-and-destruction-in-gaza>). בנוסף, המסמך שחיברה צפון אפריקה לבית הדין הבינלאומי סיפק חלק ממקורות המידע לגרסה הראשונה של מסמך זה, שאת כולם בדקתי באופן עצמאי הגיעו למסקנות דומות לשלי (ראו למטה).

⁸ <https://www.hrw.org/news/2024/07/17/october-7-crimes-against-humanity-war-crimes-hamas-led-groups> ; https://www.hrw.org/sites/default/files/media_2024/08/israel_palestine0724web.pdf ; <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2024/10/israel-opt-one-year-on-from-7-october-need-to-ensure-a-ceasefire-and-release-of-hostages-more-pressing-than-ever/> ; <https://www.un.org/unispal/document/commission-of-inquiry-pr-hrc-19jun24/> ; https://social-sciences.tau.ac.il/sites/socsci.tau.ac.il/files/media_server/social/2023/Findings-November-2023-EN.pdf ; <https://www.reuters.com/world/middle-east/israelis-say-hamas-must-be-crushed-despite-gaza-casualties-un-rebuke-2023-12-13/> ; <https://www.idi.org.il/articles/51742> ; https://en-social-sciences.tau.ac.il/sites/socsci-english.tau.ac.il/files/media_server/social/peaceindex/2024-01-findings.pdf ; <https://www.pewresearch.org/global/2024/05/30/views-of-the-israel-hamas-war-may-2024/> .

2024, 81% מהישראלים חשבו שישראל עושה את כל שביכולתה כדי לא לפגוע באזרחים (כולל 19% שחשבו שישראל עושה יותר מדי),¹⁰ בעוד ש-80% מהציבור היהודי סברו שישראל לא צריכה לקחת בחשבון את סבל האזרחים הפלסטינים בזמן תכנון המערכה בעזה.¹¹ סקר באפריל מצא שרק שליש מהישראלים היהודים חשבו שישראל צריכה לקבל את דרישת מועצת הביטחון של האו"ם להפסקת אש זמנית בחודש הרמדאן.¹² סקר מספטמבר 2024 מצא ש-83% מהישראלים היהודים האמינו שההתנהלות המוסרית של צה"ל במלחמה הייתה טובה או מצוינת, ו-61.5% האמינו שלא צריך לחקור חיילים במקרים של התעללות במעוכבים עזתיים.¹³ סקר אחר מספטמבר 2024 מצא ש-82% מהישראלים היהודים לא היו מטרדים לגבי התנאים ההומניטריים בעזה.¹⁴

נכון לזמן הכתיבה, המלחמה ממשיכה למרות חוסר בהירות לגבי מטרותיה והנזק העצום לו גרמה.¹⁵ קולות בכירים בישראל¹⁶ ובארה"ב¹⁷ מאמינים שראש ממשלת ישראל רוצה להמשיך את המלחמה כדי להמשיך לשרוד בשלטון, בעודו מטעה את הציבור הישראלי להאמין שניצחון מוחלט אפשרי.¹⁸ עם הזמן יותר ממחצית הישראלים בסקרים תמכו בעסקת הפסקת אש, שכוללת בדרך כלל את שחרור החטופים וסיום של המלחמה עם נסיגה ישראלית מעזה (56% ביולי 2024,¹⁹ 54% באוגוסט,²⁰ 53% בספטמבר,²¹ 75% באוקטובר לשאלה שלא התייחסה לנסיגה ישראלית,²² ו-66% בנובמבר²³). מצד שני, באוקטובר 2024 כ-61% מהישראלים האמינו שלממשלת ישראל לא הייתה תוכנית לסיים את המלחמה.²⁴ במקביל, רוב הישראלים תמכו בפעילות צבאית מוגברת נגד חיזבאללה בלבנון בהזית נפרדת,²⁵ ומבצעים צבאיים כאלו התרחשו בין ספטמבר לסוף נובמבר 2024. הפעילות הצבאית בלבנון קיבלה אחוזי תמיכה גבוהים בקרב הציבור הישראלי בהתחלה (80% בסוף ספטמבר) אבל תמיכה זו ירדה בהמשך.²⁶

<https://www.haaretz.co.il/magazine/2024-06-13/ty-article-magazine/.highlight/00000190-0677-d667-abf0-66ffad40000> . כפי שרוב הסקרים האלו מראים, ישראלים לא-יהודים מחזיקים בעמדות מתונות יותר.

<https://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1001473815>

<https://www.idi.org.il/articles/53443>

<https://www.nytimes.com/2024/04/13/world/europe/israel-weapons-sales-genocide.html>

<https://www.idi.org.il/articles/56112> . 60% מהישראלים היהודים האמינו שחיילי צה"ל מורשעים צריכים לקבל עונשים קלים יותר במקרים כאלו. סקר אחר מאוגוסט מצא ש-47% מהישראלים היהודים לא האמינו שישראל צריכה לציית לחוק הבינלאומי או להתנהל באופן מוסרי במלחמה: <https://www.inss.org.il/he/publication/august-2024/>

<https://www.inss.org.il/he/publication/survey-september-2024/> (במידה נמוכה מאוד או במידה נמוכה)

<https://www.foreignaffairs.com/israel/israels-muddled-strategy-gaza> - ראו גם את חוסר הבהירות במטרות בהמשך

המסמך, למשל בחלק זום-אין 3

https://www.mako.co.il/news-politics/2024_q1/Article-7c6a192b2cbfd81026.htm

<https://www.nytimes.com/2024/02/27/us/politics/biden-netanyahu-israel-gaza.html> ;

<https://foreignpolicy.com/2024/04/02/netanyahu-gaza-palestinians-war-israeli-society/> ;

<https://time.com/6984968/joe-biden-transcript-2024-interview/>

<https://www.maariv.co.il/news/military/Article-1085677>

<https://www.idi.org.il/articles/55008>

<https://www.idi.org.il/articles/55472>

<https://www.idi.org.il/articles/56112> - השאלה כאן הייתה כללית ביחס לסיום המלחמה בעזה

<https://www.figma.com/deck/PebtSWAlxORyDjaqyhoE6L/%D7%A9%D7%A0%D7%94-%D7%9C7.10---%D7%90%D7%92%D7%9D?node-id=49-1741&node-type=slide&viewport=222%2C16%2C0.5&t=rAWLTUo8lp5sRQp1-1&scaling=min-zoom&content-scaling=fixed&page-id=0%3A1> (עמ' 23)

<https://x.com/uriweltmann/status/1861479880975634685> . ראו גם: <https://www.idi.org.il/articles/57041> (56%)

מהישראלים מוכנים להתגמש עבור עסקת חטופים).

<https://www.inss.org.il/he/publication/survey-october-2024/>

71% ביוני: <https://www.inss.org.il/he/publication/swords-of-iron-june/>; 61% ביולי:

<https://www.inss.org.il/he/publication/july-2024/>; 67% באוגוסט: <https://www.inss.org.il/he/publication/august-2024/>; ראו גם <https://www.idi.org.il/articles/55806> שמגיע ל-67%

אבל רק בקרב ישראלים יהודים.

<https://www.idi.org.il/articles/56143> ; שימו לב ש-56% מהישראלים היהודים באוקטובר העדיפו לנסות להגיע לעסקה עם לבנון בניגוד ל-44% שתמכו בהמשך המלחמה למרות האפשרות למלחמה אזורית.

<https://www.figma.com/deck/PebtSWAlxORyDjaqyhoE6L/%D7%A9%D7%A0%D7%94-%D7%9C7.10---%D7%90%D7%92%D7%9D?node-id=49-1741&node-type=slide&viewport=222%2C16%2C0.5&t=rAWLTUo8lp5sRQp1-1&scaling=min-zoom&content-scaling=fixed&page-id=0%3A1> (עמ' 25).

סקר אחר מתחילת נובמבר מצא ש-54% מהישראלים היהודים העדיפו להמשיך להילחם בלבנון: <https://www.idi.org.il/articles/57041>

פשעי מלחמה, פשעים נגד האנושות וג'נוסייד (רצח עם)

העדויות שראיתי ושאותן אני מתאר בהמשך הספיקו עבורי להאמין שמה שישראל עושה לאוכלוסיה האזרחית בעזה כולל מספר פשעים נגד האנושות.²⁷ ביחד, פעולותיה של ישראל במלחמה עונות להגדרה של ג'נוסייד למיטב הבנתי.²⁸

המימד הפורמלי של שאלת הג'נוסייד עלתה לדיון בדצמבר 2023, כשדרום אפריקה האשימה את ישראל בביצוע ג'נוסייד ברצועת עזה בבית הדין הבינלאומי לצדק (International Court of Justice). בינואר 2024, בית הדין הבינלאומי לצדק גיבש רשימת דרישות מישראל כדי למנוע ג'נוסייד נגד הפלסטינים בעזה.²⁹ רבים בתקופה פירשו את הנחיית בית המשפט ככזו שאומרת שייתכן וישראל ביצעה ג'נוסייד (כלומר – ההאשמה אינה מופרכת).³⁰ באוקטובר 2024, דרום אפריקה הגישה את כתב האישום המלא ביחס לג'נוסייד ("Memorial") נגד ישראל בבית הדין. כתב האישום כלל למעלה מ-750 עמודי טקסט ומעל 4,000 עמודים של נספחים.³¹ שאלת הכוונה בצד הישראלי – קריטית עבור ההגדרה של ג'נוסייד – קיבלת מענה במסמך באורך 120 עמודים שהוגש למועצת הביטחון של האו"ם.³² צפוי שבית הדין יעסוק בשאלה במשך שנים לפני שתתקבל תשובה רשמית לגבי השאלה.

רבים התייחסו לשאלת הג'נוסייד בשנה האחרונה. מספר מוסדות בתוך האו"ם קראו למנוע ג'נוסייד בנובמבר 2023.³³ שליחה מיוחדת של האו"ם הגיעה למסקנה שישראל ביצעה ג'נוסייד בדו"ח שפרסמה במרץ 2024, וחזרה על מסקנה זו בדו"ח נוסף באוקטובר שקבע שישראל ניסתה לסלק או להשמיד לחלוטין את הפלסטינים.³⁴ ועדה מיוחדת של האו"ם שמפיעה דו"חות קבועים על נושאים פלסטיניים קבעה שהמדיניות והפעולות של ישראל אחרי ה-7.10 "תואמים למאפיינים של ג'נוסייד".³⁵ ניתוחים מקצועיים של מרכזים אקדמיים לזכויות אדם הגיעו לאותה מסקנה.³⁶ עמותה חשובה העוסקת בזכויות אדם מסביב לים התיכון קיבלה את מסקנת הג'נוסייד על בסיס ראיות רבות.³⁷ שופט פדרלי בקליפורניה – כלומר

²⁷ <https://www.un.org/en/genocide-prevention/definition>

²⁸ <https://www.un.org/en/genocide-prevention/definition>

²⁹ <https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/192/192-20240126-ord-01-00-en.pdf> ;

<https://www.hrw.org/news/2024/01/26/gaza-world-court-orders-israel-prevent-genocide>

³⁰ <https://www.npr.org/2024/01/26/1227078791/icj-israel-genocide-gaza-palestinians-south-africa> ;

<https://www.newarab.com/news/icj-ruled-plausible-genocide-israel-gaza-what-next> ;

<https://www.theguardian.com/world/2024/jan/26/world-courts-interim-ruling-on-genocide-in-gaza-key-takeaways-icj-israel> ; <https://www.cbsnews.com/news/israel-gaza-genocide-case-at-un-international-court-of-justice-icj/> ; <https://www.reuters.com/world/middle-east/key-takeaways-world-court-decision-israeli-genocide-case-2024-01-26/> ;

³¹ <https://www.thepresidency.gov.za/south-africa-delivers-evidence-israel-genocide-icj> ;

³² <https://www.aljazeera.com/news/2024/10/28/south-africas-legal-team-says-intent-is-clear-in-israels-gaza-genocide> ; זו הייתה התוצאה של כמעט 100 אנשים שעבדו על המקרה במשך תשעה חודשים. זו הפעם הראשונה שהאשמה של ג'נוסייד מתרחשת בזמן שמעשי הזוועה ממשיכים, שההאשמה נתמכת בתיעוד בזמן-אמת, ושמוכונות כלפי מדינה שנהנית מתמיכת המערב.

³³ <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n24/151/97/pdf/n2415197.pdf>

³⁴ <https://www.un.org/unispal/document/gaza-is-running-out-of-time-un-experts-warn-demanding-a-ceasefire-to-prevent-genocide/> ; <https://www.ohchr.org/en/press-releases/2023/11/gaza-un-experts-call-international-community-prevent-genocide-against>

³⁵ <https://unipd-centrodirittumani.it/en/news/United-Nations-Anatomy-of-a-genocide-Report-of-the-Special-Rapporteur-on-the-situation-of-human-rights-in-the-Palestinian-territories-occupied-since-1967-Francesca-Albanese-2024/6900> ;

³⁶ <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n24/279/68/pdf/n2427968.pdf> ; ראו גם: <https://www.theguardian.com/world/2024/oct/31/un-should-consider-suspending-israel-over-genocide-against-palestinians-says-special-rapporteur> ; <https://tribunemag.co.uk/2024/11/if-this-is-not-genocide-what-is-francesca-albanese-palestine>

³⁷ <https://www.ohchr.org/en/press-releases/2024/11/un-special-committee-finds-israels-warfare-methods-gaza-consistent-genocide> ; <https://www.ohchr.org/en/documents/thematic-reports/a79363-report-special-committee-investigate-israeli-practices-affecting> ; <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n24/271/19/pdf/n2427119.pdf>

(#69-70).

³⁶ <https://www.humanrightsnetwork.org/genocide-in-gaza>

³⁷ <https://euromedmonitor.org/en/article/6494>

נציג של המדינה הפדרלית האמריקאית – קבע גם הוא שפעולותיה של ישראל בעזה עשויות להיחשב ("plausibly") ג'נוסייד.³⁸

חוקרים רבים דנו בשאלת הג'נוסייד וקיבלו את ההגדרה הזו. כבר שבוע לאחר תחילת המלחמה, מעל 800 חוקרים ועובדים בתחומים של משפט בינלאומי, מחקרי קונפליקטים ומחקרי ג'נוסייד הזהירו מהאפשרות של ג'נוסייד נגד פלסטינים.³⁹ מומחים לפני⁴⁰ ואחרי ההחלטה⁴¹ של בית הדין בינואר 2024 קבעו שהתנהלות ישראל במלחמה כללה פעולה וכוונה, שהינם הכרחיים להגדרת ג'נוסייד.⁴² סקר מיוני 2024 של 758 חוקרים אמריקאים ברובם העובדים על המזרח התיכון מצא ש-34% תיארו את הנעשה בשטח כג'נוסייד, עם 41% נוספים שהגדירו את הנעשה בשטח כ"פשעי מלחמה רציניים הדומים לג'נוסייד".⁴³ הועד המנהל של ה-Middle East Studies Association האשים את ישראל בשימוש ב"אלימות ג'נוסיידית" וב"ג'נוסייד תרבותי".⁴⁴ שנה לאחר תחילת המלחמה, מומחים שהטילו ספק לגבי האם המקרה של המלחמה מתאים להגדרת ג'נוסייד בשלב מוקדם יותר השתכנעו שהרף המשפטי לג'נוסייד נחצה.⁴⁵ חוקרים ספציפיים דיברו או כתבו באופן ציבורי על הנושא.⁴⁶ כמה אקדמאים ישראלים הסכימו שישראל מבצעת ג'נוסייד בעזה.⁴⁷ נכון לזמן הכתיבה, השאלה נכנסה לשיח הישראלי רק בתקופה האחרונה.⁴⁸ אני עוסק בסיבות הספציפיות שהובילו אותי להשתמש במונח ג'נוסייד בנספח למסמך זה.

מספר מוסדות בינלאומיים שהעריכו את המצב באופן עצמאי תיארו את פעולותיה של ישראל כפשעי מלחמה או כפשעים נגד האנושות. במאי 2024, התובע של בית הדין הפלילי הבינלאומי (International Criminal Court) ביקש צווי מעצר נגד בנימין נתניהו, ראש ממשלת ישראל, ויואב גלנט, שר הביטחון שלה דאז, והאשים אותם בפשעי מלחמה ופשעים נגד

---

³⁸ <https://www.theguardian.com/world/2024/feb/01/genocide-gaza-israel-california-court> השופט סגר את התיק מכיוון שלא הייתה לו סמכות שיפוט ביחס למדיניות החוץ של ארה"ב.

³⁹ <https://twailr.com/public-statement-scholars-warn-of-potential-genocide-in-gaza/>; Segal, Raz, and Luigi Daniele. 2024. ⁴⁰

"Gaza as Twilight of Israel Exceptionalism: Holocaust and Genocide Studies from Unprecedented Crisis to Unprecedented Change." *Journal of Genocide Research*, 1–10. <https://doi.org/10.1080/14623528.2024.2325804>; https://www.democracynow.org/2023/10/16/raz_segal_textbook_case_of_genocide;

<https://www.ohchr.org/en/press-releases/2023/11/gaza-un-experts-call-international-community-prevent-genocide-against>

<https://www.justsecurity.org/91457/top-experts-views-of-intl-court-of-justice-ruling-on-israel-gaza-41>

גם; <https://www.mekomit.co.il/ps/134005/>; [operations-south-africa-v-israel-genocide-convention-case/](https://www.nybooks.com/articles/2024/06/06/is-operations-south-africa-v-israel-genocide-convention-case/); <https://twitter.com/drtlaleng/status/1784503409665577016>

[israel-committing-genocide-aryeh-neier/](https://www.un.org/en/genocide-prevention/definition)

<https://www.un.org/en/genocide-prevention/definition> ⁴²

⁴³ 16% הגדירו את הנעשה כ"פשעי מלחמה רציניים אבל שאינם מגיעים לרמת ג'נוסייד. רק 4% חשבו שפעולותיה של ישראל מוצדקות תחת זכותה להגנה עצמית: <https://www.brookings.edu/articles/gloom-about-the-day-after-the-gaza-war-pervasive-among-mideast-scholars/>

<https://mesana.org/advocacy/letters-from-the-board/2024/03/11/ mesa-board-joint-statement-with-caf-regarding-the-ongoing-genocidal-violence-against-the-palestinian-people-and-their-cultural-heritage-in-gaza>

<https://www.vox.com/politics/378913/israel-gaza-genocide-icj>⁴⁵

⁴⁶ למשל: <https://x.com/martinshaw/status/1820389008880361676>. ראו דוגמאות נוספות ב: <https://x.com/NimerSultany/status/1857404113794802128>

⁴⁷ רז סגל: <https://jewishcurrents.org/a-textbook-case-of-genocide>, עמוס גולדברג: <https://jacobin.com/2024/07/amos-goldberg-genocide-gaza-israel>

<https://www.newyorker.com/news/q-and-a/a-holocaust-scholar-meets-with-israeli-reservists> ; <https://www.theguardian.com/world/article/2024/aug/13/israel-gaza-historian-omer-bartov> ;

<https://www.haaretz.co.il/opinions/2024-11-09/ty-article-opinion/premium/00000193-06cf-d3a2-a3d7-4fcf3c7b0000> ("בין טיהור אתני רצחני לג'נוסייד"), איתמר מן:

<https://www.facebook.com/itamar.mann/posts/pfbid02oWqNNQzNKccAzy3UfSo7NxMhmzkzDGGa5iW1SJg> <https://www.youtube.com/watch?v=tBGsDTHaM9k>, אדם רו: <https://www.regthink.org/in-the-region6/> ;

<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/14623528.2024.2418670> ; <https://www.regthink.org/genocidal-intentions>. מספר ישראלים ניסו לטעון נגד טענת הג'נוסייד: <https://www.timesofisrael.com/the-genocide-claim-against-israel-doesnt-add-up>

⁴⁸ מאמר הדעה הראשון בתקשורת המיינסטרים הישראלית שאני מכיר שהגיע לתשובה חיובית פורסם בנובמבר 2024: <https://www.haaretz.co.il/opinions/2024-11-12/ty-article-opinion/premium/00000193-1a46-df19-a3fb-3ece00e40000>

זו גם הייתה כנראה הפעם הראשונה בה ההאשמה נעשתה בערוץ טלוויזיה ישראלי כחלק מתוכנית קומדיה: <https://youtu.be/0Va-cZWeZtE?si=abIgc0jF2MdXKcTw&t=1377>

האנושות. הוא חזר על בקשות אלו מספר פעמים.⁴⁹ בנובמבר 2024, בית הדין הוציא לבסוף את צווי המעצר נגד נתניהו וגלנט, באשמת פשע המלחמה של שימוש ברעב כשיטת לחימה, ופשעים נגד האנושות של רצח, רדיפה ופעולות לא-אנושיות אחרות.⁵⁰

ועדה בינלאומית עצמאית של מועצת זכויות האדם של האו"ם קבעה ביוני 2024 שפעולותיה של ישראל מהוות פשעי מלחמה ופשעים נגד האנושות, כולל השמדה וטיהור אתני שנעשו מתוך כוונה.⁵¹ אותה קבוצה חזרה על מסקנותיה בשפה קשה יותר באוקטובר 2024, אז קבעה שכוחות הביטחון הישראליים ביצעו את הפשע נגד האנושות של השמדה כמו גם פשעים אחרים נגד האנושות (שכללו העלמת אנשים בכוונה, עינויים ואונס) ופשעי מלחמה.⁵² עמותת חשובה של זכויות אדם בחנה את האופן שבו ישראל העבירה אוכלוסיה אזרחית בעזה וקבעה שמדובר בפשע נגד האנושות.⁵³

במקרה שהחל הרבה לפני המלחמה, בית הדין הבינלאומי לצדק קבע ביולי 2024 שהנוכחות המתמשכת של ישראל בשטחים הפלסטיניים הכבושים (הגדה המערבית ועזה) אינה חוקית, וציון גם שישארל החזיקה בסממני כוח/שליטה מסוימים בעזה עוד לפני ה-10.7.⁵⁴ בית הדין גם קבע שישארל חייבת לסיים את נוכחותה הלא-חוקית בהקדם האפשרי, להפסיק את כל פעולות ההתנחלות, ולשלם פיצויים על הנוק שנגרם לאנשים בשטחים הפלסטיניים הכבושים.⁵⁵ החלטה זו משכה תשומת לב מסוימת בישראל, כולל הצהרה נדירה שפשעי מלחמה בוצעו בגדה המערבית.⁵⁶ שנה אחרי תחילת המלחמה, עמותת הגישה תלונה נגד אלף חיילי צה"ל (שזוהו שמית) על פשעי מלחמה, פשעים נגד האנושות וג'נוסייד בשל פעולותיהם בעזה. נאמר שהתביעה

---

⁴⁹ התובע ביקש גם צווי מעצר לשלושה בכירי חמאס, אשר לפחות שניים מהם נהרגו לאחר מכן. לבקשה המקורית: <https://www.icc-> <https://www.cpi.int/news/statement-icc-prosecutor-karim-aa-khan-kc-applications-arrest-warrants-situation-state> . לבקשות נוספות: <https://www.icc-cpi.int/sites/default/files/CourtRecords/0902ebd180949087.pdf>; וסיקור ב: <https://www.ynet.co.il/news/article/skmacia3r>; <https://www.commondreams.org/news/icc-arrest-warrant-israel> ; <https://www.ynet.co.il/news/article/skdoktlr> . לתגובת ישראל: https://x.com/just_security/status/1843276793912209507 וניתוח ב: <https://www.icc-> <https://www.cpi.int/sites/default/files/CourtRecords/0902ebd180920f26.pdf> . לטענות אחרות נגד צווי המעצר ראה: <https://www.icc-> <https://www.cpi.int/sites/default/files/CourtRecords/0902ebd180920f26.pdf> . יש לשים לב גם לדחיות החוזרות והלא מוצדקות של ה-ICC בעניין פלסטין כפי שמתואר ב-6494 <https://euromedmonitor.org/en/article/6494> (עמ' 91-93). הדחיות קיבלו ביקורת רשמית: <https://www.icc-cpi.int/court-record/icc-01/18-369> ⁵⁰ ההחלטה התקבלה בביקורת נרחבת מצד בכירים ישראלים שתיארו אותה כ"מזעזעת... אין מלחמה יותר צודקת מהמלחמה שישראל נלחמת בעזה", "שגויה ואבסורדית", "יום שחור לצדק", "מבישה". ראו לדוגמאות: <https://x.com/yoavgallant/status/1859656508193030496> ; <https://x.com/IsraeliPM/status/1859607527412904186> ; https://x.com/Isaac_Herzog/status/1859578515487592658 ; <https://x.com/YairGolan1/status/1859572170419995031> (ראש איחוד העבודה-מרץ). נשיא ארה"ב ג'ו ביידן אמר דברים דומים ראו גם: <https://www.theguardian.com/world/2024/nov/21/icc-issues-arrest-warrant-for-benjamin-netanyahu-israel> .⁵¹ <https://www.ohchr.org/sites/default/files/documents/hrbodies/hrcouncil/sessions-regular/session56/a-hrc-56-crp-4.pdf> ; <https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-06-12/ty-article/premium/00000190-0a69-d0f9-a1d5-da691e1f0000> ; <https://www.reuters.com/world/middle-east/immense-scale-gaza-killings-amount-crime-against-humanity-un-inquiry-says-2024-06-12/> ; <https://www.bbc.com/news/articles/c155gzp7vn9o> . שימו לב גם לדו"ח של משרד זכויות האדם באו"ם על פעולות ישראליות ספציפיות, שקיבל תגובה נדירה על ידי ישראל (שדחתה את האמור בו): <https://www.ohchr.org/sites/default/files/documents/countries/opt/20240619-ohchr-thematic-report-indiscrim-disprop-attacks-gaza-oct-dec2023.pdf> ; <https://embassies.gov.il/UnGeneva/NewsAndEvents/MediaStatements/Documents/Israel-Initial-Response-OHCHR-Background-Note-June2024-PUBLIC.pdf> ⁵² <https://www.ohchr.org/en/hr-bodies/hrc/co-israel/index> . דו"ח ב- <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n24/262/79/pdf/n2426279.pdf> (סעיפים 89, 94, 98, 102, 105, 108, 109, 110; ראו גם את ההאשמה של חמאס ב-112); סיקור ב: <https://www.reuters.com/world/middle-east/un-inquiry-accuses-israel-crime-extermination-destruction-gaza-health-system-2024-10-10/> ; <https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-10-10/ty-article/premium/00000192-76c5-d7ad-afd3-76ef87b70000> ⁵³ <https://www.theguardian.com/world/2024/nov/14/israel-accused-of-crimes-against-humanity-over-forced-displacement-in-gaza> ; <https://www.hrw.org/report/2024/11/14/hopeless-starving-and-besieged-israels-forced-displacement-palestinians-gaza> ; https://www.hrw.org/sites/default/files/media_2024/11/gaza_displacement1124web_0.pdf ⁵⁴ <https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/186/186-20240719-adv-01-00-en.pdf> (#88-94) ⁵⁵ <https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/186/186-20240719-adv-01-00-en.pdf> (#285) ⁵⁶ <https://x.com/ireallyhateyou/status/1814790277053243765> (השימוש בלשון סבילה מכוון כי לא ברור אם הדובר חשב שהאחרים הם מתנחלים או ישראל באופן רחב יותר – כלומר הצבא והפוליטיקאים).

לבית הדין התבססה על למעלה מ-8,000 ראיות מאומתות.⁵⁷ תלונות רשמיות של עמותה זו במדינות אירופאיות הובילו לתוצאות מהותיות בשטח.⁵⁸

בכירים במוסדות בינלאומיים השתמשו בביטויים חזקים כדי לתאר את השלכות המלחמה. המזכיר הכללי של האו"ם אמר כי "הסבל שסובלים הפלסטינים בעזה הוא יותר ממה שניתן לדמיין".⁵⁹ התובע של ה-ICC והדובר של UNICEF תיארו את עזה כ"גיהנום עלי אדמות".⁶⁰ בכירים אחרים אמרו דברים דומים.⁶¹ מוסדות כמו תוכנית הפיתוח של האו"ם (UN Development Programme (UNDP)) קבעו בדו"ח שהמלחמה החזירה את עזה עשרות שנים אחורה.⁶²

מוסדות אחרים פעלו לעצור את המלחמה בשל הפרות אלו של החוק הבינלאומי ונורמות בינלאומיות. מכיוון שהמצב ההומניטרי ברצועת עזה המשיך להתדרדר בפברואר ומרץ 2024,⁶³ מועצת הביטחון של האו"ם העבירה החלטה הדורשת "הפסקת אש מיידית" בעזה בסוף מרץ.⁶⁴ שלושה ימים לאחר ההחלטה בית הדין הבינלאומי לצדק העביר החלטות נוספות וקרא לישראל להבטיח את משלוחי הסיוע, שירותים בסיסיים וסיוע הומניטרי לאוכלוסיה הפלסטינית האזרחית בעזה.⁶⁵ החלטה אחרת של מועצת הביטחון של האו"ם ביוני 2024 קראה גם היא להפסקת אש.⁶⁶ נכון לזמן הכתיבה, ישראל לא שינתה את המדיניות שלה באופן משמעותי מאז החלטות אלו אפילו אם קצב ההרג ירד בשל ההאטה הכללית בלחימה הפעילה במלחמה.⁶⁷ האסיפה הכללית של האו"ם קיבלה החלטה להטיל סנקציות ואמברגו נשק על ישראל בספטמבר 2024 (124 בעד, 12 נגד).⁶⁸ מספר מדינות אירופאיות, כולל כאלו להן היו קשרים קרובים עם ישראל כמו גרמניה ובריטניה, החלו להגביל את הנשק ששלחו לישראל.⁶⁹ באוקטובר 2024, המערכת של ה-Financial Times קראה לארה"ב להפסיק לספק לישראל נשק התקפי.⁷⁰ בנובמבר 2024, 52 מדינות (ושני ארגונים) – כולל רוסיה וסין – חתמו על מכתב שקורא לאמברגו נשק על ישראל.⁷¹ באותו הזמן, האפיפיור הציע שהקהילה הבינלאומית תחקור האם ישראל מבצעת ג'נוסייד.⁷²

<https://www.hindrajabfoundation.org/perpetrators/archives/10-2024>; ⁵⁷
<https://www.haaretz.co.il/news/law/2024-10-16/ty-article/.premium/00000192-947a-d2db-ab97-ddfb40800000>
<https://x.com/HindRFoundation/status/1858485122263093445>; ⁵⁸
<https://www.israelhayom.co.il/news/geopolitics/article/16802240>
<https://press.un.org/en/2024/sgsm22400.doc.htm> ⁵⁹
<https://www.youtube.com/watch?v=BvEgS8RLOBQ>; <https://x.com/UNGeneva/status/1847322016975552784> ⁶⁰
⁶¹ ה-United Nations Special Coordinator for the Middle East Peace Process כינה את המצב "סיוט":
<https://x.com/TWennesland/status/1847950734534254989>
UNOCHA והשליח של האו"ם העוסק בזכות למזון: <https://x.com/AssalRad/status/1850360530730709105>; ראש ה-Norwegian Refugee Council תיאר שמשפחות, נשים וילדים סובלים "סבל כמעט חסר תקדים בתקופה האחרונה":
<https://www.theguardian.com/global-development/2024/nov/08/gaza-unparalleled-suffering-jan-egeland-norwegian-refugee-council-aid-ceasefire-hostages-peace-process>
⁶² <https://www.undp.org/press-releases/new-un-report-impacts-war-have-set-back-development-gaza-much-69-years>; <https://www.undp.org/arab-states/publications/gaza-war-expected-socio-economic-impacts-state-palestine-october-2024>
⁶³ <https://www.middleeasteye.net/news/how-israel-defied-icj-provisional-measures>
<https://www.theguardian.com/world/2024/mar/11/israeli-human-rights-groups-icj-gaza-aid-ruling>
⁶⁴ <https://news.un.org/en/story/2024/03/1147931>
⁶⁵ <https://news.un.org/en/story/2024/03/1148096>
⁶⁶ <https://www.reuters.com/world/un-security-council-vote-plan-israel-hamas-ceasefire-2024-06-10/>
⁶⁷ בשלושת החודשים של המלחמה (7.10-31.12.23) יותר מ-22 אלף פלסטינים נהרגו. בשלושת החודשים האחרונים נכון לזמן הכתיבה (ספט'-נוב' 2024) בערך 3,500 פלסטינים נהרגו. נספרים אלו לא כוללים את התמותה העודפת. לתמותה, ראו:
<https://www.ochaopt.org/content/reported-impact-snapshot-gaza-strip-26-november-2024>
⁶⁸ <https://www.haaretz.com/israel-news/2024-09-18/ty-article/.premium/un-demands-israel-end-unlawful-presence-in-palestinian-territories-within-12-months/00000192-05bd-df16-afbe-6dfdee0d0000>
⁶⁹ גרמניה: <https://www.shomrim.news/hebrew/german-embargo>; <https://www.ynet.co.il/news/article/s1nfq9vp0>
בריטניה: <https://www.npr.org/2024/09/03/nx-s1-5098300/uk-suspends-arms-israel>. הולנד:
<https://www.reuters.com/world/dutch-highest-court-advised-uphold-ruling-export-ban-f-35-components-israel-2024-11-29/>
⁷⁰ <https://www.ft.com/content/cbe18019-752f-4770-be40-fe4b2dc5abd7>
⁷¹ <https://peoplesdispatch.org/2024/11/05/52-countries-led-by-turkiye-urge-the-un-to-call-for-an-arms-embargo-on-israel/>
⁷² <https://www.haaretz.co.il/news/world/europe/2024-11-17/ty-article/.premium/00000193-3a08-db66-aff3-7eab22680000>; <https://apnews.com/article/pope-vatican-gaza-israel-genocide-book-62907898cead13dbcf603592263904c>

במספר מקרים בולטים, ישראל לא אפשרה חקירות בינלאומיות לנעשה בשטח.⁷³ מדיניות זו טשטשה את המציאות שבשטח. העובדה שלמעלה משנה לאחר תחילת המלחמה ישראל עדיין לא סיפקה תחקירים או דו"חות משל עצמה, אפילו ביחס למקרים מתוקשרים במיוחד, מציעה שהיעדר המידע המדויק משרת את האינטרסים של ישראל (בנושא זה ראו גם את החלק על המדיה למטה).⁷⁴ ישראל גם תקפה בכירים בינלאומיים, כולל הכרזה שהמזכיר הכללי של האו"ם הוא "פרסונה נון גראטה" בישראל ואיסור על כניסתו לשטח.⁷⁵

המדיניות הקשה של ישראל בזמן המלחמה גרמה נזק משמעותי לזכויות אדם בתוך גבולותיה. עמותה ישראלית הראתה איך ממשלת ישראל פגעה בתשתיות הדמוקרטיות של המדינה, פגעה בזכות חופש הביטוי של מבקריה, רדפה את המיעוט הערבי שלה, חילקה נשק לאזרחים לא מיומנים, נרמלה מעקב אחרי אזרחים, האיצה את תהליכי הסיפוח בגדה המערבית, והפרה את זכויותיהם של חשודים ואסירים.⁷⁶ למרות שאלו אינם נמצאים במוקד מסמך זה, הם תוצאה חשובה של המלחמה הנוכחית ואני עוסק בהם בחלקים שונים של המסמך (למשל אלו על החטופים והמדיה).

התנהלותה של ישראל במהלך המלחמה ערערה באופן שיטתי ופעם אחר פעם על חוקים ונורמות שהיו אמורים לקבוע כיצד מלחמות "מתורבתות" אמורות להתנהל בעשורים האחרונים.⁷⁷ כפי שמסמך זה מציג, מועצת הביטחון של האו"ם דרשה הפסקת אש מיידית: ישראל סירבה. בית הדין הבינלאומי לצדק הכריח את ישראל להעביר סיוע הומניטרי: ישראל סירבה. המשפט ההומניטרי הבינלאומי קובע שבלתי חוקי להשתמש בהרעבה של אוכלוסייה אזרחית כנשק במלחמה: ישראל עושה זאת במשך יותר משנה. הפצצות חסרות אבחנה אינן חוקיות, אבל ישראל עשתה זאת מתחילת המלחמה. התקפות על בתי חולים היא בלתי חוקית, אבל ישראל תקפה את כל בתי החולים בעזה (ואף התנקשה במטופלים בבית חולים בגדה המערבית ותקפה בתי חולים בלבנון). שגרירויות אמורות להיות מחוץ לתחום הלחימה, אבל ישראל הפציצה שגרירות של מדינה אחת (איראן) בשטחה של מדינה אחרת (סוריה).⁷⁸ ההרס הנרחב של תשתיות אזרחיות הוא לא חוקי: ישראל ממשיכה לעשות זאת. שימוש בבינה מלאכותית באופן נרחב הוא שנוי מאוד במחלוקת (עדיין ללא רגולציה)⁷⁹: ישראל עשתה זאת כבדרך אגב, תוך הבעת ביטחון כמעט מוחלט במערכת אוטומטית לאיתור מטרות. נורמות בינלאומיות ביחס לנזק אגבי בזמן מלחמה נהרסו כשישראל הייתה מוכנה להרוג מאות אזרחים בלתי מעורבים כדי להגיע למטרה איכותית אחת. היעדר תגובה מתאימה מצד מדינות רבות להרס הנורמות האלו נרמל את ההתנהגות הזו.

הקשר

⁷³ למשל: <https://www.ohchr.org/sites/default/files/documents/hrbodies/hrcouncil/sessions-regular/session56/a-hrc-56-crp-4.pdf> (סעיף 2)

⁷⁴ זה היה גם המקרה לאירועי ה-7.10. בשאלה הטעונה לגבי אונס, למשל, הנציגה המיוחדת של מזכ"ל האו"ם בנושא אלימות מינית בקונפליקטים ניהלה חקירה ראשונית והמליצה על "תחקירים מעמיקים בכל המקרים שנטענו",

<https://www.un.org/sexualviolenceinconflict/wp-content/uploads/2024/03/report/mission-report-official-visit-of-the-office-of-the-srsg-svc-to-israel-and-the-occupied-west-bank-29-january-14-february-2024/20240304-Israel-oWB-CRSV-report.pdf> (למשל סעיפים 19-20, 88). הנציגה המיוחדת חזרה על קריאתה ב-7.10.24 ותיארה אותה כ"בעלת חשיבות עליונה": <https://www.un.org/unispal/document/statement-special-rep-sexual-violence-07oct24/>. ישראל לא פרסמה דו"ח רשמי בנושא. ישראל כן נתנה את הפרס האזרחי המכובד ביותר שברשותה לחוקרת שהייתה אמורה לכתוב דו"ח כזה. הדו"ח האמור לא פורסם נכון לזמן הכתיבה. ראה: <https://www.ynet.co.il/news/article/skt8j03rt>; מקרה זה מתואר בהרחבה בהמשך הדו"ח.

⁷⁵ האחראי היה ישראל כ"ץ, אז שר החוץ; https://x.com/Israel_katz/status/1841422324890812763;

<https://x.com/jeremyscahill/status/1841486527693459872>; <https://www.haaretz.co.il/news/politics/war-2023/2024-10-02/ty-article-live/00000192-4a04-d07b-aff3-5fe6f4cd0000?liveBlogItemId=877119090#877119090>

<https://www.acri.org.il/post/112876>

⁷⁷ במקור מבוסס על <https://twitter.com/tparsi/status/1774872023098888465>

⁷⁸ <https://www.nytimes.com/2024/04/02/world/middleeast/iran-israel-damascus-strike.html>

⁷⁹ <https://www.economist.com/middle-east-and-africa/2024/04/11/israels-use-of-ai-in-gaza-is-coming-under-closer-scrutiny>; <https://www.arabnews.com/node/2488606/world>

רצועת עזה היא אזור זעיר בגודל של כ-365 קמ"ר, הקטן מחצי שטחה של ניו יורק ומרבע שטחה של לונדון. אוכלוסיית הרצועה כוללת כ-2.3 מיליון בני אדם,⁸⁰ והיא אחת היישויות הפוליטיות הצפופות ביותר בעולם (למעלה מ-6,000 איש/קמ"ר – קצת פחות מהונג קונג וסינגפור).⁸¹ כ-70% מהתושבים הם צאצאי פליטים שנמלטו או גורשו לרצועה מפלסטין המנדטורית במהלך הנכבה ב-1948.⁸² מאז 2007 ישראל הטילה מצור על רצועת עזה, והגבילה משמעותית את התנועה והמסחר לתוך/מחוץ לרצועה במהלך שהרס את הכלכלה של הרצועה ואת פרנסתם של רבים מתושביה.⁸³ סבבי אלימות חוזרים ונשנים – עם הסלמות גדולות יותר ב-2008/9, 2012, 2014 ו-2021 – פגעו בניסיונות השיקום של הרצועה.⁸⁴ ב-2022, שיעור העוני בעזה הגיע ל-65% בעוד ששיעור הבלתי-מועסקים היה 45%.⁸⁵ במשך שנים רבות ישראל שולטת בגבולותיה של עזה, בתקשורת שלה, בחשמל ובמים שלה, ואף במרשם האוכלוסין שלה.⁸⁶ ישראל אוספת מידע על עזתים, התנועות שלהם והתקשורת שלהם, כולל כל שיחות הטלפון וכל שימוש באינטרנט.⁸⁷ ארגון האו"ם, ארגונים לזכויות אדם, משרדי ממשלה (כולל בארה"ב ובבריטניה) ומשפטנים ראו ברצועת עזה שטח כבוש שבו שולטת ישראל עוד מלפני המלחמה.⁸⁸ מאפיינים אלו, כמו גם הגיאוגרפיה והדמוגרפיה של עזה מחריפות את המשבר שלגביו אפרט בהמשך.

ישראל, אפילו לפני המלחמה הנוכחית, הוגדרה כמדינת אפרטהייד על ידי ארגוני זכויות אדם מובילים, שהוציאו בנושא דו"חות רציניים ומבוססים על עובדות (Human Rights Watch,⁸⁹ אמנסטי,⁹⁰ בצלם⁹¹). כמושג, אפרטהייד נלקח מהקשר דרום-אפריקאי ומתאר שתי מערכות מקבילות של זכויות פוליטיות. במקרה של ישראל, המושג מתייחס למערכת שמתחזקת את העליונות או השליטה היהודית על פלסטינים.⁹² אפרטהייד הוגדר כפשע נגד האנושות בכנס בינלאומי ב-1973.⁹³ בעוד

<https://www.ochaopt.org/content/hostilities-gaza-strip-and-israel-reported-impact-day-87>⁸⁰
<https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/singapore> ; <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/hong-kong/>⁸¹
https://www.ochaopt.org/sites/default/files/gaza_thematic_6_0.pdf⁸²
<https://www.unicef.org/mena/documents/gaza-strip-humanitarian-impact-15-years-blockade-june-2022> ;⁸³
<https://www.hrw.org/news/2022/06/14/gaza-israels-open-air-prison-15>
https://www.btselem.org/gaza_strip⁸⁴
<https://unctad.org/news/gaza-unprecedented-destruction-will-take-tens-billions-dollars-and-decades-reverse>⁸⁵
<https://features.gisha.org/gaza-up-close/>⁸⁶ . ראויה לציון העובדה שישראל גם שלטה דה-פקטו בגבול של עזה ומצרים, מכיוון שהייתה לה הזכות למנוע כניסה של כל אדם ולהגביל את הסחורות שנכנסו ממצרים. על כך ראה:
https://www.gisha.org/userfiles/File/publications/Rafah_Report_Eng.pdf (עמ' 147-143), וגם:
<https://amp.theguardian.com/world/2023/oct/15/rafah-border-crossing-could-egypt-open-it-to-fleeing-palestinians> ; <https://theconversation.com/egypts-rafah-crossing-is-a-lifeline-to-palestinians-living-in-gaza-but-opening-it-is-still-unresolved-215718> ; <https://rsf.org/en/rsf-investigation-how-egypt-complicit-reporting-blockade-gaza>
<https://theintercept.com/2023/10/12/israel-gaza-internet-access/> ;⁸⁷
<https://www.nytimes.com/2024/03/27/technology/israel-facial-recognition-gaza.html> ;
<https://www.mei.edu/publications/nowhere-hide-impact-israels-digital-surveillance-regime-palestinians> ;
<https://www.middleeasteye.net/news/israel-can-monitor-every-telephone-call-west-bank-and-gaza-intelligence-source> ; <https://newlinesmag.com/argument/how-changes-in-the-israeli-military-led-to-the-failure-of-october-7/> ;
<https://www.mei.edu/publications/nowhere-hide-impact-israels-digital-surveillance-regime-palestinians>

⁸⁸ שורה ארוכה של הפניות למוסדות ספציפיים ב- <https://www.humanrightsnetwork.org/publications/genocide-in-gaza> (פסקה 20). ראה גם: Sanger, Andrew (2011). "The Contemporary Law of Blockade and the Gaza Freedom Flotilla". In M.N. Schmit, Louise Arimatsu; Tim McCormack (eds.). *Yearbook of International Humanitarian Law 2010*. Yearbook of International Humanitarian Law. Vol. 13. Springer Science & Business Media. pp. 429-431. גם: <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/menasource/gaza-israel-occupied-international-law/> . ובאופן מעודכן יותר, כפי שנקבע על ידי ה-ICJ: <https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/186/186-20240719-adv-01-00-en.pdf> (סעיפים 86-94).

⁸⁹ <https://www.hrw.org/report/2021/04/27/threshold-crossed/israeli-authorities-and-crimes-apartheid-and-persecution>
⁹⁰ <https://www.amnesty.org/en/documents/mde15/5141/2022/en/>
⁹¹ <https://www.btselem.org/topic/apartheid>
⁹² לדיון ארוך יותר בנושא, ראה: <https://www.hrw.org/report/2021/04/27/threshold-crossed/israeli-authorities-and-crimes-apartheid-and-persecution>
⁹³ https://www.un.org/en/genocideprevention/documents/atrocity-crimes/Doc.10_International%20Convention%20on%20the%20Suppression%20and%20Punishment%20of%20the%20Crime%20of%20Apartheid.pdf

שהגדה המערבית ועזה הוכרזו מזמן כאזורים תחת אפרטהייד, הדו"חות המתוארים לעיל מצאו שאפרטהייד מתקיים גם בשטח ישראלי (כלומר בתוך גבולות הקו הירוק).

ישראלים נוטים להסכים עם האפיון הזה של ישראל. מספר מנהיגים ישראלים, כולל ראשי ממשלה קודמים וראשי מערכות ביטחון, השתמשו במונח אפרטהייד או תיאורים דומים כדי להתייחס למציאות הפוליטית.⁹⁴ סקר מ-2012 מצא שכבר אז 58% מהישראלים האמינו שיש אפרטהייד בישראל, 69% אמרו שאם ישראל תספח את הגדה המערבית צריך למנוע מהפלסטינים שם את הזכות להצביע, 49% אמרו שאזרחים יהודים צריכים לקבל יחס טוב יותר מאשר אזרחים ערבים (פלסטינים), ו-47% רצו להעביר חלק מהאוכלוסיה הערבית לרשות הפלסטינית.⁹⁵ בעשור לפני ה-7.10, פרשנים ופקידים ישראליים תיארו את האסטרטגיה שלהם נגד פלסטינים כ"לכסח את הדשא", כלומר להחליש מדי פעם את יכולותיהם, מושג שמעורר דה-הומניזציה שחדר לשפה של בכירים ישראלים.⁹⁶

מערכת המשפט הישראלית הייתה חד-צדדית ומוטה נגד פלסטינים עוד לפני תחילת המלחמה. בין 2017-2021 למשל, כוחות הביטחון של ישראל הרגו 614 אזרחים ופצעו 76,340 (לפי האו"ם).⁹⁷ מערכת המשפט הצבאית קיבלה 1,260 תלונות על עבירות שביצעו חיילים נגד פלסטינים, ביניהם 409 מקרי מוות של פלסטינים. מתוך כלל התלונות, נפתחו רק 248 חקירות, ורק ב-11 מהן הוגשו כתבי אישום. רק שלושה מכתבי האישום כללו מקרים של הרג פלסטינים (מתוך 409 או 614 מקרי מוות), והחיילים המעטים שהורשעו קיבלו עונשים קלים מאוד.⁹⁸

כל האמור לעיל הקל על המדיניות והפעולות בהן אני דן בהמשך.

<https://palestine.beehiiv.com/p/15-former-israeli-leaders-call-apartheid>⁹⁴

<https://www.haaretz.com/2012-10-23/ty-article/premium/israelis-say-no-vote-to-arabs-if-w-bank-annexed/0000017f-f55e-d460-afff-ff7e683c0000>⁹⁵

⁹⁶ נראה שהמושג הגיע ממאמר אקדמי: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/01402390.2013.830972>. הגישה

נפוצה בשיח הישראלי: <https://www.jpost.com/Opinion/Columnists/Mowing-the-grass-in-Gaza-368516>;

<https://www.ynetnews.com/article/hyvnkorgn>; <https://besacenter.org/the-end-of-mowing-the-grass-if-israel-wants-to-continue-to-exist-it-must-uproot-hamas-from-gaza/>;

<https://www.washingtonpost.com/world/2021/05/14/israel-gaza-history/>;

<https://warontherocks.com/2014/08/israel-and-the-demise-of-mowing-the-grass/>. דוגמאות נוספות כאן:

<https://x.com/BeckyCNN/status/1832069899780325818>

⁹⁷ <https://www.mekomit.co.il/> הסיכוי-לכתב-אישום-נגד-חייל-שפגע-בפלסטי

⁹⁸ <https://www.mekomit.co.il/> הסיכוי-לכתב-אישום-נגד-חייל-שפגע-בפלסטי

הטבח בפלסטינים

עודכן לאחרונה: 18.6.24

מספרים

נכון ל-12.6, ישראל הרגה יותר מ-37,266 עזתים – מעל אחוז וחצי מסך אוכלוסיית הרצועה.⁹⁹ זו הערכה שמרנית שכמעט בוודאות תגדל באופן משמעותי.¹⁰⁰ המספר מקובל על ידי בכירים ישראלים (דיון בהמשך המסמך)¹⁰¹ והתקשורת הישראלית.¹⁰² המספר אינו כולל למעלה מעשרת אלפים נעדרים, רבים מהם עדיין קבורים מתחת להריסות.¹⁰³ המספר גם אינו כולל את אלו שמתים לא דווח למשרד הבריאות בעזה.¹⁰⁴ על פי הנתונים הנגישים לציבור כ-60% ממקרי המוות ברצועה במלחמה הם של נשים, ילדים וזקנים.¹⁰⁵ באמצע מאי נהרגו כבר 7,797 ילדים שזוהו.¹⁰⁶ 76,465 בני אדם (כ-3 אחוזים מאוכלוסיית הרצועה) נפצעו.¹⁰⁷ סקרים שנעשו בקרב פלסטינים בדרום הרצועה בסוף מרץ ובסוף מאי מצאו כי כ-60% מהנשאלים איבדו בן משפחה אחד לפחות במהלך המלחמה.¹⁰⁸

דוברים ישראליים העריכו שכשני אזרחים נהרגו על כל איש חמאס, וטענו שמדובר ביחס מוצדק (כלומר ש-66% מההרוגים הם אזרחים לא לוחמים).¹⁰⁹ בפועל, סביר שהיחס הוא גרוע יותר ועשוי להגיע אף ל-75 אחוז ויותר ממקרי המוות.¹¹⁰ עמותת העריכה בינאר שכ-92% ממקרי המוות היו של אזרחים, בעוד שנציג חמאס בקטאר טען בפברואר שהארגון איבד כ-6,000

-
- <https://www.ochaopt.org/content/hostilities-gaza-strip-and-israel-reported-impact-day-192>⁹⁹
<https://www.mekomit.co.il/> מספרי-ההרוגים-בעזה-כנראה-גבוהים-פי-שלו /
<https://www.politico.eu/article/israels-netanyahu-says-he-will-defy-bidens-red-line-and-invade-rafah/> (לפחות
26 אלף הרוגים בתחילת מרץ), <https://www.nytimes.com/2024/03/20/us/politics/netanyahu-schumer-israel.html>
אלף הרוגים בסוף מרץ; <https://www.mekomit.co.il/>; [הצבא-בדק-ומצא-שדיווחי-ההרוגים-במשרד-הב](https://www.mekomit.co.il/); /אימותים נוספים של זה"ל
במרץ ואפריל: <https://www.wsj.com/world/middle-east/in-gaza-authorities-lose-count-of-the-dead-779ff694>
<https://www.maariv.co.il/news/world/Article-1095370>¹⁰²
¹⁰³ <https://www.ochaopt.org/content/reported-impact-snapshot-gaza-strip-12-june-2024>; ראה גם:
<https://www.theguardian.com/world/2024/jan/08/the-numbers-that-reveal-the-extent-of-the-destruction-in-gaza>
; <https://www.theguardian.com/world/2024/apr/08/relatives-anguish-tens-of-thousands-missing-in-gaza-war> ;
<https://euromedmonitor.org/en/article/6264>
<https://www.wsj.com/world/middle-east/in-gaza-authorities-lose-count-of-the-dead-779ff694>¹⁰⁴
¹⁰⁵ <https://t.me/MOHMediaGaza/5224>; משרד הבריאות טוען ש-72% מהמתים הם נשים וילדים. המשרד סופר מיתות באמצעות
גופות מזהות (17,624 בדו"ח זה) ומכיוון שהתקשורת עם צפון הרצועה שובשה, המשרד משתמש גם ב"הערכות מגורמי מדיה אמינים"
(ללא פירוט) לשאר המתים (14,602 בדו"ח זה). המספר 56% נגזר מחלוקת המתים המזוהים באופן ישיר בלבד. משרד הבריאות לא
מסביר את הפער הזה. עבור המספר 56% ראה כאן: [https://www.wsj.com/world/middle-east/in-gaza-authorities-lose-](https://www.wsj.com/world/middle-east/in-gaza-authorities-lose-count-of-the-dead-779ff694)
[count-of-the-dead-779ff694](https://www.wsj.com/world/middle-east/in-gaza-authorities-lose-count-of-the-dead-779ff694) (חילקתי את 8% הזקנים לחצי). יחס הנשים והילדים שנהרגו ירד לאורך זמן, ראה כאן:
<https://apnews.com/article/israel-palestinians-hamas-war-casualties-toll-65e18f3362674245356c539e4bc0b67a>
<https://www.ochaopt.org/content/reported-impact-snapshot-gaza-strip-12-june-2024>; ¹⁰⁶
מהערכת תמותה של כ-14,500 ילדים לכ-7,797 מתוך כ-24,686 הרוגים מזהים.
<https://www.ochaopt.org/content/humanitarian-situation-update-179-gaza-strip>¹⁰⁷
¹⁰⁸ 60% במרץ:
<http://pcpsr.org/sites/default/files/Poll%2091%20English%20press%20release%2020%20March%202024.pdf>
עמוד 6; 61% במאי: <https://pcpsr.org/en/node/980>
¹⁰⁹ <https://cnn.com/2023/12/05/middleeast/israel-hamas-military-civilian-ratio-killed-intl-hnk/index.html>
¹¹⁰ על פי כתבה זו ישראל הרבה רק בין אלף לאלפיים לוחמי חמאס עד לסוף נובמבר, בזמן שהתמותה בעזה הייתה מעל 14,500.
[https://www.theguardian.com/world/2023/nov/26/idf-messaging-suggests-gaza-truce-unlikely-to-last-much-](https://www.theguardian.com/world/2023/nov/26/idf-messaging-suggests-gaza-truce-unlikely-to-last-much-beyond-tuesday)
[beyond-tuesday](https://www.ochaopt.org/content/hostilities-gaza-strip-and-israel-reported-impact-day-47-beyond-tuesday) ; [https://www.ochaopt.org/content/hostilities-gaza-strip-and-israel-reported-impact-day-47-](https://www.ochaopt.org/content/hostilities-gaza-strip-and-israel-reported-impact-day-47-beyond-tuesday)
בנוסף, כ-60% מהמתים הם נשים, ילדים וזקנים (למעלה), וסביר לאור התמותה הגבוהה בקבוצות אלו שגם חלק מהגברים שנהרגו לא
היו חמושים או מזוהים עם חמאס. הכתבה הזו מציגה את עמדת זה"ל על פיה יותר משליש מההרוגים בעזה הם אנשי חמאס, אבל גם
מצביעה על כך שבעיני המודיעין האמריקני המספר האמיתי קטן באופן משמעותי. [https://www.wsj.com/politics/national-](https://www.wsj.com/politics/national-security/u-s-and-israels-unprecedented-intelligence-sharing-draws-criticism-a85979b4)
[security/u-s-and-israels-unprecedented-intelligence-sharing-draws-criticism-a85979b4](https://www.wsj.com/politics/national-security/u-s-and-israels-unprecedented-intelligence-sharing-draws-criticism-a85979b4). באופן אנקדוטלי, שני רופאים
אמריקאים שטיפלו בפצועים בעזה סיפרו שכ-75%-70 מהפצועים היו ילדים בגיל בית הספר היסודי או צעירים יותר, אחד מהם סיפר
שטיפל בכחמישה גברים בגילאי לחימה, ושניהם העריכו שאף אחד מהאנשים בהם טיפלו היו חמושים:
https://www.democracynow.org/2024/4/11/surgeons_in_gaza. בהמשך המסמך מופיע דיון רחב יותר במהימנות הערכת
התמותה בעזה

חמושים (כלומר ש-80% מההרוגים עד אז היו אזרחים), למרות שהארגון דחה את הטענה מאוחר יותר.¹¹¹ על פי התחקיר המעמיק ביותר בנושא, ישראל יודעת בדיוק רב את מספר האזרחים שייפגעו בהתקפותיה וממשיכה להפציץ בניינים עם מעט פיקוח, בדרך כלל תוך כדי הפעלת מערכת בינה מלאכותית ("הבשורה"). מספר האזרחים בו הותר לפגוע כ"נזק אגבי" בזמן התקפת מטרת צבאית עלה מעשרות למאות אזרחים.¹¹² במקרים מסוימים ישראל חיסלה מפקד בחמאס בהפצצה של אזור מיושב בצפיפות שהרגה למעלה ממאה עזתים אזרחים ופצעה מאות אחרים.¹¹³

לצורך השוואה, קצב הרג האזרחים וכמות האזרחים שנהרגו במלחמות מקבילות במאה ה-21 היו קטנים באופן משמעותי. בעירק, למשל, כוחות קואליציה (ארה"ב ובעלות בריתה) היו אחראים להרג של 11,516 אזרחים בחמש השנים הראשונות (2003-2008); אזרחים רבים נוספים נהרגו בלחימה בין סיעות שונות בעירק, למשל בפגיועי התאבדות).¹¹⁴ בארבעת השנים הראשונות בעירק, ארה"ב הרגה 18,832 חמושים.¹¹⁵ באפגניסטן, ב-20 שנות המלחמה (2001-2021) נהרגו 46,319 אזרחים ו-52,893 חמושים בלחימה.¹¹⁶ גם במקרה זה רבים מהאזרחים נהרגו על ידי כוחות האופוזיציה שנאבקה בארה"ב ולא על ידי חיילים אמריקאים.¹¹⁷

תגובות בינלאומיות

קצב הרג האזרחים מזעזע, במיוחד לאור העובדה שהוא ממשיך בזמן אמת והעדויות לגביו נגישות ויזואלית באינטרנט. המזכיר הכללי של האו"ם ציין ש"אנחנו חווים הרג של אזרחים ללא תקדים וללא מקבילה בכל קונפליקט [בשנים האחרונות]".¹¹⁸ הנציב העליון של זכויות אדם באו"ם חזר על כך שאין מקומות בטוחים ברצועת עזה.¹¹⁹ אתר המתעד מקרים של פגיעה באזרחים באמצעות מידע ממקורות גלויים אסף מידע ראשוני על 3,000 תקריות של פגיעה באזרחים (כ-650 פורסמו), מספר גדול יותר מכל המקרים שתועדו במלחמה נגד דעאש, והסיק כי "הקונפליקט הזה קטלני יותר לאזרחים מאשר כל קונפליקט אחר שראינו בהיסטוריה מודרנית".¹²⁰ גם לאחר שבית הדין הבינלאומי לצדק קרא לישראל לעשות את כל שביכולתה למנוע הרג פלסטינים, ישראל הרגה בממוצע מאז פרסום הקריאה (26.1.24) כ-75 פלסטינים ביום, נכון לזמן הכתיבה.¹²¹ פאנל של מומחים מטעם האו"ם הצהיר בפברואר שיש לעצור באופן מיידי את ייצוא הנשק לישראל,¹²² בעוד

<https://euromedmonitor.org/en/article/6093/On-100th-day-of-Gaza-genocide:-100,000-Palestinians-killed,-111>
<https://www.reuters.com/world/middle-east/israels-six-week-drive-hit-hamas-rafah-scale-missing-or-wounded> ; <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-68387864>
<https://www.972mag.com/mass-assassination-factory-israel-calculated-bombing-gaza/> ;¹¹²
<https://www.theguardian.com/world/2023/dec/01/the-gospel-how-israel-uses-ai-to-select-bombing-targets> ;
בנוסף <https://www.foreignaffairs.com/israel/myth-israels-moral-army/> וגם:
<https://www.jurist.org/features/2024/04/12/from-zionist-dream-to-dissent-an-interview-with-a-former-idf-captain-on-israeli-military-culture-personal-transformation-and-advocacy-for-change-part-3/>
וגם <https://news.walla.co.il/item/3660634>
<https://www.nytimes.com/interactive/2023/12/28/world/middleeast/jabaliya-gaza-strike-israel.html>¹¹³
Hicks et al. "Violent Deaths of Iraqi Civilians, 2003–2008: Analysis by Perpetrator, Weapon, Time, and Location" *PLOS Medicine*, 2011.¹¹⁴
<https://journals.plos.org/plosmedicine/article/info%3Adoi%2F10.1371%2Fjournal.pmed.1000415>.
שנהרגו 14,781 אזרחים לאורך 8 שנים. Crawford, "Civilian Death and Injury in the Iraq War, 2003-2013". *Costs of War*, 2013.
<https://watson.brown.edu/costsofwar/files/cow/imce/papers/2013/Civilian%20Death%20and%20Injury%20in%20the%20Iraq%20War%2C%202003-2013.pdf>
<https://web.archive.org/web/20200727084052/https://www.stripes.com/news/insurgent-body-count-records-released-1.69423>¹¹⁵
<https://watson.brown.edu/costsofwar/figures/2021/human-and-budgetary-costs-date-us-war-afghanistan-2001-2022>¹¹⁶
<https://unama.unmissions.org/protection-of-civilians-reports> ;¹¹⁷
https://watson.brown.edu/costsofwar/files/cow/imce/papers/2020/Rising%20Civilian%20Death%20Toll%20in%20Afghanistan_Costs%20of%20War_Dec%20202020.pdf
https://twitter.com/UN_News_Centre/status/1726609880986083685¹¹⁸
<https://www.ochaopt.org/content/hostilities-gaza-strip-and-israel-flash-update-82>¹¹⁹
<https://airwars.org/conflict/israel-and-gaza-2023/> ;¹²⁰
<https://twitter.com/ShaykhSulaiman/status/1776263272800354451>
¹²¹ ב-26.1 מספר המתים היה 26,083. בזמן הכתיבה, מספר המתים היה 37,266.
<https://www.ochaopt.org/content/hostilities-gaza-strip-and-israel-flash-update-103> ;
<https://www.ochaopt.org/content/hostilities-gaza-strip-and-israel-flash-update-153>
<https://www.ohchr.org/en/press-releases/2024/02/arms-exports-israel-must-stop-immediately-un-experts>¹²²

שבית משפט הולנדי עצר ייצוא של חלקי מטוסי F-35 לישראל.¹²³ במרץ קנדה הכריזה שתעצור את מכירת הנשק לישראל בשל אופן ניהול הלחימה ברצועת עזה,¹²⁴ ומשרד החוץ הבריטי קיבל חוות דעת משפטית שישראל הפרה את הדין ההומניטרי הבינלאומי שאותה נמנע לפרסם כדי שלא לפעול על פיה.¹²⁵ באפריל, מועצת זכויות האדם של האו"ם קראה להטיל על ישראל אחריות לפשעי מלחמה ופשעים נגד האנושות ברצועת עזה,¹²⁶ וקראה להטיל אמברגו על מכירת נשק לישראל.¹²⁷ המדינות שעדיין מוכרות נשק לישראל (בעיקר ארה"ב, אבל גם גרמניה ובריטניה) נמצאות תחת לחץ גובר לעצור את המכירה.¹²⁸ בסוף אפריל, מסמך של ממשלת ארה"ב שהודלף חשף כי מספר משרדי ממשלה אמריקאים העלו "חשש כבד ביחס לאי העמידה [של ישראל]" בכללי החוק ההומניטרי הבין לאומי וטענו שטענותיה של ישראל הן "לא אמינות או מהימנות". בין ההפרות שצוטטו במסמך היו התקפות חוזרות ונשנות על אזורים מוגנים ותשתיות אזרחיות, ו"רמות גבוהות באופן בלתי נתפש על נזק לאזרחים ביחס ליתרון צבאי המתקבל מכך".¹²⁹ במאי, בית הדין הבינלאומי לצדק קבע שעל ישראל להפסיק את המתקפה הצבאית שלה על רפיח ולפתוח את מעבר רפיח כדי להקל על המעבר של בני אדם וסיוע הומניטרי.¹³⁰ ישראל סירבה, וב-48 השעות לאחר ההחלטה הפציצה את רפיח יותר מ-60 פעמים.¹³¹ ביוני המזכיר הכללי של האו"ם החליט לכלול את ישראל ברשימת האו"ם של מדינות הפוגעות בילדים במלחמה.¹³²

התקפות חסרות אבחנה ופרופורציה

מיד בתחילת המלחמה, שר הביטחון אמר לחיילים שהוא שחרר את כל המעצורים בניהול המלחמה,¹³³ ודובר צה"ל אמר שצה"ל תיעדף התקפות ש"גורמות למקסימום נזק" (בניגוד להתקפות מדויקות).¹³⁴ כבר בסוף אוקטובר ארה"ב ידעה שישראל מפציצה באופן קבוע בניינים ללא מודיעין ברור שמאשר שהם מטרות צבאיות לגיטימיות.¹³⁵ כ-45-40 אחוזים מהפצצות בהן השתמשה ישראל עד לדצמבר אינן מונחות.¹³⁶ לפצצות אלו יש טווח טעות גדול של כ-30 מטרים מהמטרה.¹³⁷ כשצה"ל הפציץ את הדרג הזוטר בחמאס בהתבסס על מערכת ה-AI שלו, הוא העדיף להשתמש בפצצות "טיפשות" ולא מדויקות בשל המחיר הנמוך יותר שלהן, למרות הנזק האגבי הגדול יותר שלהן. מקור צה"ל אי אחד טען שאישר הפצצה של "מאות" בתים פרטיים באופן כזה. לפעמים האדם שזוהה כמטרה אפילו לא היה בבית כשהפצצה עצמה התרחשה, כך שמשפחות שלמות נהרגו ללא הצדקה.¹³⁸ בשבוע הראשון של המלחמה, ישראל הטילה 6,000 פצצות על עזה.¹³⁹ עד דצמבר

-
- <https://www.reuters.com/business/aerospace-defense/dutch-court-orders-halt-export-f-35-jet-parts-israel-2024-02-12/>¹²³
- <https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-03-19/ty-article/0000018e-584f-d88e-a39e-7dff4580000>¹²⁴
- <https://www.theguardian.com/world/2024/mar/30/uk-government-lawyers-say-israel-is-breaking-international-law-claims-top-tory-in-leaked-recording>¹²⁵
- <https://www.theguardian.com/world/2024/apr/05/un-human-rights-council-israel-gaza-biden-netanyahu>¹²⁶
- <https://news.un.org/en/story/2024/04/1148261>¹²⁷
- <https://www.nytimes.com/2024/04/13/world/europe/israel-weapons-sales-genocide.html>¹²⁸
- <https://www.reuters.com/world/middle-east/some-us-officials-say-internal-memo-israel-may-be-violating-international-law-2024-04-27/>¹²⁹
- <https://www.cnn.com/2024/05/24/middleeast/israel-icj-gaza-rafah-south-africa-ruling-intl/index.html>¹³⁰
- <https://euromedmonitor.org/en/article/6348/Gaza:-After-ICJ-order-to-halt-attacks-on-Rafah,-Israel-launches-over-60-air-raids-on-the-city-in-48-hours>¹³¹
- https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-06-07/ty-article/.premium/0000018f-f35c-d1a2-a5ef-;https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n24/095/07/pdf/n2409507.pdf_f35de63f0003¹³²
- <https://www.timesofisrael.com/gallant-israel-moving-to-full-offense-gaza-will-never-go-back-to-what-it->¹³³
- <https://www.foxnews.com/world/israels-defense-minister-removes-every-restriction-idf-prepares-once-was-ground-assault-gaza>; <https://www.ynet.co.il/news/article/ryxik17z6>¹³⁴
- <https://www.theguardian.com/world/2023/oct/10/right-now-it-is-one-day-at-a-time-life-on-israels-frontline-with-gaza>¹³⁵
- <https://www.washingtonpost.com/politics/2024/03/18/biden-israel-gaza-rafah-palestinians/>¹³⁶
- <https://edition.cnn.com/2023/12/13/politics/intelligence-assessment-dumb-bombs-israel-gaza/index.html>¹³⁷
- <https://www.ohchr.org/sites/default/files/documents/hrbodies/hrcouncil/sessions-regular/session56/a-hrc-56-80>, פסקה 80, [crp-4.pdf](#)¹³⁸
- <https://www.972mag.com/lavender-ai-israeli-army-gaza/>; <https://twitter.com/WarWatches/status/1783121782557352320>¹³⁹
- <https://www.wsj.com/livecoverage/israel-hamas-war-gaza-strip/card/israeli-air-force-says-it-has-dropped-6-000-bombs-on-gaza-QK1aSnupiGqytMVO86PU>

ישראל הטילה 29,000 פצצות על עזה – לשם השוואה, ארה"ב הטילה 3,678 פצצות על עירק בין 2004-2010.¹⁴⁰ ב-200 ב- הימים הראשונים של הלחימה, הוערך שישראל הטילה יותר מ-70,000 טון חומרי נפץ על רצועת עזה.¹⁴¹

בששת השבועות הראשונים של המלחמה, ישראל השתמשה בפצצות במשקל טון באזורים שעליהם הכריזה כבטוחים עבור אזרחים בלפחות 208 מקרים.¹⁴² בתחילת המלחמה בעיקר, ישראל השתמשה במשלוחים לא סדירים של פגזי תותחים, כולל בתחומות משנות ה-50 של המאה הקודמת, שהגדילו מאוד את הסיכון להחטאות ולטעויות בירי.¹⁴³ בפברואר ארגון Amnesty International פרסם תחקיר מדוקדק של ארבע התקפות ישראליות במהלך המלחמה שהרגו בסך הכל לפחות 95 אזרחים. כולן התרחשו בדרום הרצועה, באזור שהיה אמור להיות אז בטוח, והארגון לא מצא שום אינדיקציה שהבניינים שהופצצו או האנשים שבתוכם היו מטרת לגיטימיות.¹⁴⁴ תחקיר דומה של Human Rights Watch באפריל חקר התקפה של 4 פצצות שהוטלו מהאוויר במשך 10 שניות ללא אזהרה על בניין אחד וגרמו להרג של לפחות 106 אזרחים מהם 54 ילדים ("בין ההתקפות הקטלניות ביותר ביחס לאזרחים" במלחמה). זהותם של כל האזרחים אומתו. העמותה לא מצאה שום עדויות לנוכחות צבאית בקרבת הבניין בזמן ההתקפה, וישראל לא סיפקה שום הסבר להתקפה.¹⁴⁵

בנוסף, ישראל השתמשה ברחפנים בעזה – כולל רחפנים שמטילים רימונים,¹⁴⁶ רחפנים מתאבדים,¹⁴⁷ ורחפנים שתוקפים בלהקות.¹⁴⁸ תועד שימוש ברחפנים שעשו קולות של תינוקות, ייתכן שכדי למשוך עזתים לנקודה מסוימת.¹⁴⁹ אלו ורחפנים אחרים ירו על אזרחים, עם עשרות מקרים מתועדים של הרג אזרחים נכון לדצמבר, על פי ארגון זכויות אדם ועדויות של רופאים.¹⁵⁰ רופא אחד סיפר שרחפנים פצעו 30 אנשים שניסו להגיע לבית חולים בלילה אחד.¹⁵¹ קיימות עדויות לשימוש בנשק תרמי מצד ישראל, האסור לשימוש על פי מספר אמנות והמשפט ההומניטרי הבינלאומי.¹⁵²

בכיר לשעבר לענייני זכויות אדם באו"ם אמר בסוף פברואר שהתקפות ישראל בעזה גרמו ככל הנראה לקצב המוות הגבוה ביותר בכל לחימה של כל צבא מאז רצח העם ברואנדה ב-1994.¹⁵³ מספר רופאים שחזרו מהתנדבות בעזה תיארו את המצב חסר התקדים ברצועה, למשל "כמנתחים [המתנדבים במקרים] הומניטריים חשבנו שראינו את כל סוגי האכזריות בעולם,

---

<https://www.wsj.com/world/middle-east/gaza-destruction-bombing-israel-aa528542>¹⁴⁰
[https://euromedmonitor.org/en/article/6282/200-days-of-military-attack-on-Gaza%3A-A-horrific-death-toll-](https://euromedmonitor.org/en/article/6282/200-days-of-military-attack-on-Gaza%3A-A-horrific-death-toll-amid-intl.-failure-to-stop-Israel's-genocide-of-Palestinians)¹⁴¹
[amid-intl.-failure-to-stop-Israel's-genocide-of-Palestinians.](https://www.nytimes.com/2023/12/21/world/middleeast/israel-gaza-bomb-investigation.html)¹⁴²
למשל; [https://www.cnn.com/videos/world/2024/02/23/gaza-atrocities-investigation-warehouse-attack-karadsheh-pkg-](https://www.cnn.com/videos/world/2024/02/23/gaza-atrocities-investigation-warehouse-attack-karadsheh-pkg-vpx.cnn)
[vpx.cnn](https://www.haaretz.co.il/news/security/2024-03-20/ty-article-magazine/.premium/0000018e-5677-dc6f-adff-df77a73d0000)¹⁴³
[https://www.haaretz.co.il/news/security/2024-03-20/ty-article-magazine/.premium/0000018e-5677-dc6f-](https://www.amnesty.org/en/latest/news/2024/02/israel-opt-new-evidence-of-unlawful-israeli-attacks-in-gaza-causing-mass-civilian-casualties-amid-real-risk-of-genocide/)
[adff-df77a73d0000](https://www.hrw.org/news/2024/04/04/gaza-israeli-strike-killing-106-civilians-apparent-war-crime)¹⁴⁴
[https://www.amnesty.org/en/latest/news/2024/02/israel-opt-new-evidence-of-unlawful-israeli-attacks-in-](https://www.youtube.com/watch?v=fFMz8KY5rg)
[gaza-causing-mass-civilian-casualties-amid-real-risk-of-genocide/](https://www.calcalist.co.il/internet/articles/0,7340,L-3741063,00.html?AF=3741062)¹⁴⁵
[https://www.hrw.org/news/2024/04/04/gaza-israeli-strike-killing-106-civilians-apparent-war-crime](https://news.walla.co.il/item/3439695)¹⁴⁶
[https://www.youtube.com/watch?v=fFMz8KY5rg](https://twitter.com/KufiyyaPS/status/1780669019659358244); <https://x.com/yoavzitun/status/1792840386077171729>¹⁴⁷
[https://www.calcalist.co.il/internet/articles/0,7340,L-3741063,00.html?AF=3741062](https://reliefweb.int/report/occupied-palestinian-territory/gaza-israel-systematically-uses-quadcopters-kill-palestinians-close-distance-enar)¹⁴⁸
[https://news.walla.co.il/item/3439695](https://www.economist.com/the-economist-explains/2023/12/04/how-israel-is-using-drones-in-gaza)¹⁴⁹
[https://twitter.com/KufiyyaPS/status/1780669019659358244](https://www.middleeasteye.net/news/war-gaza-israeli-quadcopters-hi-tech-weapon)¹⁵⁰
[https://reliefweb.int/report/occupied-palestinian-territory/gaza-israel-systematically-uses-quadcopters-kill-](https://www.theguardian.com/world/2024/apr/02/gaza-palestinian-children-menacing-palestinian-civilians)
[palestinians-close-distance-enar](https://www.instagram.com/p/C3mt9tEM2db/); [https://www.economist.com/the-economist-explains/2023/12/04/how-israel-is-](https://www.economist.com/the-economist-explains/2023/12/04/how-israel-is-using-drones-in-gaza)
[using-drones-in-gaza](https://www.instagram.com/dr.ahmed.moghrabi/p/C2rPxBJgz-q/); [https://www.instagram.com/p/C3mt9tEM2db/](https://www.middleeasteye.net/news/war-gaza-israeli-quadcopters-hi-tech-weapon); [killed-idf-israel-war](https://www.instagram.com/dr.ahmed.moghrabi/p/C2rPxBJgz-q/);
; [https://www.instagram.com/dr.ahmed.moghrabi/p/C2rPxBJgz-q/](https://www.instagram.com/p/C3mt9tEM2db/)
; לסקירה רחבה יותר של שימוש ברחפנים בעזה: <https://zeteo.com/p/israel-gaza-quadcopter-drone-warfare>;
[https://www.idanlandau.com/2024/05/21/%d7%94%d7%9e%d7%99%d7%9e%d7%93-](https://www.idanlandau.com/2024/05/21/%d7%94%d7%9e%d7%99%d7%9e%d7%93-%d7%94%d7%90%d7%a0%d7%9b%d7%99-%d7%95%d7%94%d7%9e%d7%99%d7%9e%d7%93-%d7%94%d7%90%d7%a0%d7%95%d7%a9%d7%99-%d7%94%d7%a8%d7%97%d7%a4%d7%a0%d7%99%d7%9d-%d7%94%d7%99%d7%a9/)
[-%d7%94%d7%90%d7%a0%d7%9b%d7%99-%d7%95%d7%94%d7%9e%d7%99%d7%9e%d7%93-](https://euromedmonitor.org/en/article/6357)
[-%d7%94%d7%90%d7%a0%d7%95%d7%a9%d7%99-](https://x.com/GhassanAbuSitt1/status/1788570484981858793)
[-%d7%94%d7%a8%d7%97%d7%a4%d7%a0%d7%99%d7%9d-%d7%94%d7%99%d7%a9/](https://euromedmonitor.org/en/article/6290);
; <https://euromedmonitor.org/en/article/6357>;
[https://x.com/ytirawi/status/1802436588246286588](https://x.com/GhassanAbuSitt1/status/1788570484981858793)
[https://x.com/GhassanAbuSitt1/status/1788570484981858793](https://euromedmonitor.org/en/article/6290)¹⁵¹
[https://euromedmonitor.org/en/article/6290](https://foreignpolicy.com/2024/02/14/gaza-war-israel-civilian-deaths-urban-warfare-hamas/)¹⁵²
; [https://twitter.com/OwenJones84/status/1760286175699272027](https://foreignpolicy.com/2024/02/14/gaza-war-israel-civilian-deaths-urban-warfare-hamas/)¹⁵³
[war-israel-civilian-deaths-urban-warfare-hamas/](https://twitter.com/OwenJones84/status/1760286175699272027)

אבל אף אחד מאיתנו לא חווה מעולם שום דבר כמו מה שמצאנו כשהגענו לעזה".¹⁵⁴ רופא אחר עם 20 שנות ניסיון סיפר "ראיתי לחימה באזורי קרב... זה בכלל לא דומה... כמות הילדים שראיתי היא חסרת תקדים... ביצעתי יותר קטיעות איברים וראיתי יותר קטיעות איברים טראומטיות אצל ילדים בשבועיים האחרונים מאשר שראיתי בכל הקריירה שלי... זה לא כמו מלחמה, זה פשוט הרס מוחלט וגמור".¹⁵⁵

ישראל עשתה שימוש במערכות בינה מלאכותית (AI) כדי לייצר רשימות ענק של מטרות לחיסול. המערכת "לבנדר" נועדה לסמן את כל האנשים בעזה שחשודים כפעילי חמאס וג'יהאד איסלמי, כולל את הדרג הזוטר שלהם, כמטרות פוטנציאליות לחיסול.¹⁵⁶ עד כ-37,000 עזתים סומנו כמטרות חשודות על ידי המערכת האוטומטית בתחילת המלחמה, רשימה שכללה ילדים מתחת לגיל 17.¹⁵⁷ מקור בצה"ל טען שהקדיש רק "20 שניות" לכל מטרה לפני מתן אישור להפציץ אותה, למרות אחוז גבוה יחסית של טעויות במערכת (כ-10%). צה"ל תקף באופן מערכתי מטרות בבתייהם, בדרך כלל בנוכחות כל המשפחה שלהם, לאחר שעקב אחריהם באמצעות מערכת AI אחרת בשם "איפה אבא?". בשבועות הראשונים של המלחמה גורמים בצה"ל אישרו להרוג עד 15 או 20 אזרחים בלתי מעורבים על כל אדם החשוד כפעיל חמאס (בעבר המספר היה 0). בהפצצות של בכירים היה אישור להרוג למעלה מ-100 ועד ל-300 אזרחים.¹⁵⁸ מומחים למשפט בינלאומי הביעו הלב ממשפריים אלו.¹⁵⁹ בשביל השוואה, מספר האזרחים שהיה ניתן להרוג כדי לחסל את סדאם חוסיין היה 29.¹⁶⁰ כשארה"ב חיסלה את בן לאדן הפעולה קיבלה אישור להרוג של 30 אזרחים לא מעורבים בעוד שהמספר היה 0 עבור רוב המפקדים הזוטרים במלחמות ארה"ב בעירק ואפגניסטן.¹⁶¹ הייצור ההמוני של מטרות לחיסול הופסק מאוחר יותר, בין השאר בשל לחץ אמריקאי,¹⁶² אבל התקפות מאוחרות יותר יצאו לפועל בידעה שהן יפגעו בחפים מפשע רבים.¹⁶³

תמותה והשפעות על קבוצות בחברה הפלסטינית

מאז תחילת המלחמה, ישראל הרגה בממוצע עשרות ילדים ביום.¹⁶⁴ מספר הילדים המתים גדול מסך כל הילדים שנהרגו בכל אזורי הקונפליקט האחרים בעולם בשלוש השנים האחרונות, והרבה יותר גדול ממספר הילדים שמתו במלחמות אחרות במאה ה-21.¹⁶⁵ כבר בחודש הראשון של המלחמה, מספר הילדים המתים בעזה היה גדול פי 10 ממספר הילדים שנהרגו בכל השנה

-
- ¹⁵⁴ <https://www.commondreams.org/opinion/surgeons-cruelty-israel-gaza> ;
: <https://www.youtube.com/watch?v=oEBcDUYtMts> ראה אחות כאן ;
: <https://x.com/tparsi/status/1796984162169086156> <https://twitter.com/ryangrim/status/1790111634930737387> ;
: <https://x.com/NourNaim88/status/1798622171125952937> ;
<https://twitter.com/ShaykhSulaiman/status/1790403949230784974>¹⁵⁵
- ¹⁵⁶ כתוצאה של דה-הומניזציה של הפלסטינים (הרחבה בהמשך), ישראל התייחסה לתוצאות של מערכת ה"לבנדר" כפקודות, ללא שום דרישה לבדוק באופן עצמאי האם האדם אכן היה פעיל חמאס/ג'יהאד. כפי שמקורות בצה"ל תיארו, התוכנה מנתחת מידע ביחס לכל 2.3 מיליון תושבי עזה, ונותנת לכל אדם דירוג בין 1 ל-100 שאמור לשקף את הסבירות שמדובר בחמוש. בתחילת המלחמה צה"ל בחר לקבל החלטות על הפצצה בהתאם לניתוח הסטטיסטי של המכונה במקום להשתמש בקבלת החלטות אנושיות.
- <https://www.972mag.com/lavender-ai-israeli-army-gaza/>; <https://www.geektime.co.il/idf-fights-hamas-with-ai-and-data-science/>¹⁵⁷
<https://www.972mag.com/lavender-ai-israeli-army-gaza/>¹⁵⁸
<https://www.theguardian.com/world/2024/apr/03/israel-gaza-ai-database-hamas-airstrikes>¹⁵⁹
<https://www.theguardian.com/world/2024/apr/03/israel-gaza-ai-database-hamas-airstrikes>¹⁵⁹
<https://www.businessinsider.com/saddam-husseins-life-was-deemed-worth-29-civilian-lives-as-the-us-invaded-iraq-2015-3>¹⁶⁰
<https://www.defensedaily.com/pentagon-removed-non-combatant-casualty-cut-off-value-doctrine-2018/>¹⁶¹
<https://www.972mag.com/lavender-ai-israeli-army-gaza/>¹⁶²
<https://www.haaretz.co.il/news/security/2024-06-03/ty-article-magazine/.premium/0000018f-d796-d5f5>¹⁶³ ; <https://www.nytimes.com/2024/06/14/world/europe/carnage-and-contradiction-examining-a-deadly-strike-in-rafah.html>
<https://www.ochaopt.org/content/reported-impact-snapshot-gaza-strip-12-june-2024>¹⁶⁴
<https://www.savethechildren.net/news/gaza-3195-children-killed-three-weeks-surpasses-annual-number-children-killed-conflict-zones;>¹⁶⁵

הראשונה של מלחמת רוסיה-אוקראינה.¹⁶⁶ על פי מנהל UNICEF, עזה היא "המקום המסוכן ביותר בעולם עבור ילדים".¹⁶⁷ UNICEF העריך בתחילת פברואר שלפחות 17,000 ילדים היו ללא מבוגר מלווה או הופרדו מהוריהם.¹⁶⁸ תמותת הילדים נוכחת מאוד בסרטונים רבים מהרצועה, שרובם מצולמים על ידי בני משפחותיהם.¹⁶⁹ בסוף פברואר, ראש ארגון "רופאים ללא גבולות" אמר למועצת הביטחון של האו"ם שבשל התמותה הגבוהה ילדים מגיל 5 ומעלה אמרו לאנשי הארגון שהם מעדיפים למות מלהמשיך את הסבל סביב העקירות, הפחד והצפייה בבני משפחותיהם מתים לנגד עיניהם.¹⁷⁰ עיתונאי עזתי סיפר במכתב פתוח ששלח לחברה הישראלית על מקרה בו ילד בן 6 שכב בלילה בקור מתחת גלגלי משאית, וכשנשאל מדוע ענה שהוא רוצה שהנהג ידרוס אותו כשהוא ישן מפני שכל משפחתו נהרגה. הילד מת מעט לאחר מכן מהיפותרמיה.¹⁷¹ רופא שחזר מהתנדבות בעזה סיפר שכ-75%-70 מהחולים בהם טיפל היו ילדים בגיל בית ספר יסודי או קטנים יותר.¹⁷²

150 עיתונאים ועובדי תקשורת נהרגו, יותר ממספר העיתונאים שנהרגו בכל מלחמת העולם השנייה, ובקצב גבוה יותר מאשר כל קונפליקט אחר במאה השנים האחרונות.¹⁷³ הועדה להגנה על עיתונאים מצאה תבנית חוזרת שבה עיתונאים בעזה קיבלו איומים ולאחר מכן בני המשפחה שלהם החלו להיחרג. עיתונאי אחד, למשל, סיפר שקיבל מספר שיחות טלפון מקצינים בצה"ל שדרשו ממנו להפסיק את הסיקור שלו ולעזוב את צפון עזה, כמו גם הודעות מוקלטות עם המקום שבו הוא נמצא.¹⁷⁴ בנוסף לכך, ב-22 השנים שלפני המלחמה הנוכחית, הרגה ישראל לפחות 20 עיתונאים. למרות שצה"ל חקר את המקרים האלו פעמים רבות, אף אחד מעולם לא הואשם או שהוטלה עליו האחריות להרג עיתונאים.¹⁷⁵

נכון ל-15.4, 273 עובדי או"ם וסיוע נהרגו.¹⁷⁶ למעלה מ-100 פרופסורים באוניברסיטאות, כולל מספר אקדמאים פלסטיניים מובילים, נהרגו.¹⁷⁷ יותר מ-243 ספורטאים (מהם 161 שחקני כדורגל) בגדה ובעזה נהרגו.¹⁷⁸ 498 עובדי בריאות פלסטיניים נהרגו.¹⁷⁹ עד יוני, 55 רופאים מומחים (4% מסך הרופאים המומחים בעזה) נהרגו.¹⁸⁰ ההתקפות של

-
- <https://euromedmonitor.org/en/article/5903/Number-of-Gazan-children-killed-in-under-a-month-is-10-times-higher-than-that-of-Ukrainian-children-killed-in-entire-first-year-of-Russia%E2%80%99s-ongoing-war>¹⁶⁶
- <https://www.unicef.org.uk/press-releases/statement-by-unicef-executive-director-catherine-russell-on-the-resumption-of-fighting-in-gaza/>¹⁶⁷
- <https://www.unicef.org/press-releases/stories-loss-and-grief-least-17000-children-are-estimated-be-unaccompanied-or>¹⁶⁸
- <https://twitter.com/NourNaim88/status/1760724513581584472>¹⁶⁹
- <https://twitter.com/CensoredNws/status/1761662724331774349>
- <https://twitter.com/RamAbdu/status/1762531665958547626> ;
- <https://twitter.com/RamAbdu/status/1779765891745378434>
- <https://www.msf.org/msf-briefing-gaza-un-security-council>¹⁷⁰
- <https://twitter.com/AGvryahu/status/1763102777423659018/photo/1>¹⁷¹
- https://www.democracynow.org/2024/4/11/surgeons_in_gaza¹⁷²
- <https://www.ochaopt.org/content/reported-impact-snapshot-gaza-strip-12-june-2024>¹⁷³
- <https://cpj.org/2024/01/journalist-casualties-in-the-israel-gaza-conflict/> ;
- <https://www.aljazeera.com/news/2023/11/9/how-deadly-is-the-israel-gaza-war-for-journalists> ;
- לתחקיר על <https://www.washingtonpost.com/world/2024/03/19/gaza-journalists-killed-israel-al-jazeera-footage/> מותם של שני עיתונאים שמטיל ספק בהצהרות צה"ל: . ספירה נמוכה יותר במעט, אבל עם שמות ופרטים נמצאת כאן:
- <https://www.ifj.org/media-centre/news/detail/category/press-releases/article/palestine-at-least-ninety-nine-journalists-and-media-workers-killed-in-gaza>
- <https://www.theguardian.com/world/2023/dec/21/israel-idf-accused-targeting-journalists-gaza> ;¹⁷⁴
- <https://cpj.org/2024/03/attacks-arrests-threats-censorship-the-high-risks-of-reporting-the-israel-hamas-war/>
- https://cpj.org/wp-content/uploads/2023/05/CPJ-Special-Report-May-2023_Deadly-Pattern.pdf¹⁷⁵
- <https://www.ochaopt.org/content/reported-impact-snapshot-gaza-strip-12-june-2024>¹⁷⁶
- <https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/192/192-20231228-app-01-00-en.pdf> (#90);¹⁷⁷
- <https://twitter.com/Timesofgaza/status/1744041205938409756> ;
- <https://twitter.com/NourNaim88/status/1743662116614070495>
- <https://twitter.com/NourNaim88/status/1745135460270096699> ;
- <https://euromedmonitor.org/en/article/6108/Israel-kills-dozens-of-academics.-destroys-every-university-in-the> ;
- <https://twitter.com/sawporg/status/1755224105249333643> - רשימה עם שמות כאן -
- <https://www.ohchr.org/en/press-releases/2024/04/un-experts-deeply-concerned-over-scholasticide-gaza> ;
- <https://www.theguardian.com/football/article/2024/may/07/sporting-tragedy-war-in-gaza-israel-palestine>¹⁷⁸
- רשימה עם שמות נכונה ל- <https://www.ochaopt.org/content/reported-impact-snapshot-gaza-strip-12-june-2024>¹⁷⁹ ;
- 11.3 כאן <https://twitter.com/HCWWatch/status/1767666330252009517>
- <https://www.reuters.com/investigates/special-report/israel-palestinians-gaza-health/>¹⁸⁰

ישראל על בתי חולים הרגו מאות פלסטינים. אחרים מתו בשל מחסור באמצעים או פינויים בכוח.¹⁸¹ ארבעה פגים שהיו בטיפול נמרץ, למשל, מתו לאחר שצה"ל כפה על האח שטיפל בהם לעזוב את בית החולים. הפגים, שלא יכלו לשרוד את המעבר, הושארו במיטותיהם ונמצאו בזמן הפסקת האש בסוף נובמבר במצב של ריקבון מתקדם מכיוון שלא קיבלו שום טיפול.¹⁸² בשל המוות הרב, עזתים החלו לחפור קברים וקברי אחים במקומות רבים כולל פארקים ואזורים בנויים.¹⁸³

מקרי טבח, נהלי פתיחה באש ודוגמאות

ערך חיי פלסטינים זול מאוד. בהתבסס על מקורות בתוך צה"ל, תחקיר עיתונאי העריך שפלסטינים מתים מוגדרים לעיתים כ"מחבלים" לא על בסיס מה שעשו אלא על בסיס המקום בו נהרגו.¹⁸⁴ פלסטינים שנהרגו באזורים ליד כוחות צה"ל, "מרחב הלחימה", נורו לעיתים קרובות ברגע שהבחינו בהם, גם אם היו לא מושימים. רבים מאלו ככל הנראה חיפשו מזון או אספקה במרחב לאחר חודשים של לחימה.¹⁸⁵ סרטון אחד למשל, מראה ירי של כוחות צה"ל על אזרחים עזתים מורעבים שהגיעו לאסוף מזון מוצנח, לפחות אחד מהם נורה מספר פעמים כשניסה לברוח עם המזון.¹⁸⁶ יש מספר מקרים מתועדים על פלסטינים שהלכו לאורך החוף ונורו למוות.¹⁸⁷ דובר UNICEF סיפר שכשניסה להעביר סיוע הומניטרי לצפון עזה, טנקים הגיעו, פתחו באש והרגו שני דייגים עזתים. הוא הוסיף שלא מדובר במקרה חד פעמי בעזה.¹⁸⁸ בכיר בטחוני וקצינים בצה"ל הצביעו על כך שאין הוראות ברורות לפתיחה באש ושמפקדים שונים פיתחו הוראות משלהם בשטח.¹⁸⁹ קצין מילואים המשרת בעזה אמר כי "חלקים מעזה הם אקס-טריטוריה... מבחינת כמה ממפקדי היחידות הללו, ברמות הזוטרות, חוקי הצבא והדין הבינלאומי לא חלים שם... רוב הפיקוד הבכיר לא מודע לכך, או לא ממש מטריח עצמו לטפל בעניין".¹⁹⁰

יש דוגמאות רבות מעזה לתוצאות של מדיניות זו. במקרה אחד, צה"ל התקיף רכב עם שישה אזרחים. לאחר שארבעה נהרגו, ילדה בת 15 התקשרה מתוך הרכב לסהר האדום הפלסטיני כדי לבקש סיוע וככל הנראה נהרגה במהלך השיחה. כשהסהר האדום התקשר בחזרה, בת דודתה הינד רג'אב בת ה-6, ענתה וניהלה שיחה של כ-3 שעות מהרכב כשהיא בבעתה ומוקפת בבני משפחה המתים. שני פרמדיקים התנדבו לצאת לאזור, והסהר האדום תיאר עם צה"ל נתיב בטוח בו יוכלו להגיע לרכב. הקשר עם הינד והפרמדיקים אבד, ו-12 יום לאחר מכן נמצאו גופותיהם המתפוררות של הילדות ושאר בני המשפחה ברכב, בעוד ששני הפרמדיקים נהרגו כשטנק הפגיז את האמבולנס בו נסעו כ-50 מטרים מהרכב אליו ניסו להגיע.¹⁹¹ במקרה אחר, חיילי צה"ל נכנסו לבית משפחה והרגו את שני ההורים לעיני ילדיהם (בני 11, 9 ו-5; הצעיר, עם שיתוק מוחין, איבד את עינו מרימון שהושלך).¹⁹² במקרה אחר, חיילי צה"ל אקו עזתי ושלחו אותו לבית חולים בעזה כדי לדרוש מהפליטים שבו

-
- <https://www.unrwa.org/resources/reports/unrwa-situation-report-80-situation-gaza-strip-and-west-bank-including-east-Jerusalem>¹⁸¹
- <https://www.washingtonpost.com/world/2023/12/03/gaza-premature-babies-dead-nasr/>¹⁸²
- ;<https://twitter.com/NourNaim88/status/1759600702886748387>¹⁸³
- ;<https://twitter.com/omarsuleiman504/status/1769735691808743563> ;
- <https://twitter.com/EuroMedHR/status/1783855639006986260>
- <https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-03-31/ty-article-magazine/.premium/0000018e-9035-d9a4-a7bf-dc7d839e0000>¹⁸⁴
- <https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-03-31/ty-article-magazine/.premium/0000018e-9035-d9a4-a7bf-dc7d839e0000>¹⁸⁵
- ;<https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-04-02/ty-article/.premium/0000018e-9fa0-a7bf-dc7d839e0000-dbea-abde-bfe55d9e0000>
- <https://twitter.com/QudsNen/status/1775960365630624249>¹⁸⁶
- <https://x.com/SaulStaniforth/status/1800790290783248589>¹⁸⁷
- <https://www.youtube.com/watch?v=j9nY-niPcD0>¹⁸⁸
- <https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-03-31/ty-article-magazine/.premium/0000018e-9035-d9a4-a7bf-dc7d839e0000>¹⁸⁹
- ;<https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-04-02/ty-article/.premium/0000018e-9fa0-a7bf-dc7d839e0000-dbea-abde-bfe55d9e0000>
- <https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-06-07/ty-article/.highlight/0000018f-ef13-de64-a98f-efb768400000>¹⁹⁰
- <https://www.theguardian.com/world/2024/feb/10/im-so-scared-please-come-hind-rajab-six-found-dead-in-gaza-12-days-after-cry-for-help>¹⁹¹
- https://www.democracynow.org/2024/2/16/gaza_hind_rajab_palestine_red_crescent ;
- <https://www.nytimes.com/2024/02/10/world/middleeast/hind-rajab-gaza.html> ;
- <https://www.aljazeera.com/news/2024/2/10/body-of-6-year-old-killed-in-deliberate-israeli-fire-found-after-12-days> ; <https://www.washingtonpost.com/world/interactive/2024/hind-rajab-israel-gaza-killing-timeline/>
- <https://www.youtube.com/watch?v=3RDXQapOtUg>¹⁹²

להתפנות. לאחר שהעזתי ניסה לצאת מבית החולים, החיילים ירו בו.¹⁹³ צה"ל הפציץ את בית החולים לאחר מכן.¹⁹⁴ מעוכב עזתי נאזק בידיו לפני שדרס אותו טנק של צה"ל, ייתכן שבעודו בחיים. התמונה של מה שנותר מגופתו הועלה לערוץ טלגרם ישראלי תחת הכותרת "טוב אתם הולכים לאהוב את זה!!!".¹⁹⁵ ארגון זכויות אדם תיעד מספר מקרים נוספים בהם חיילי צה"ל דרסו אזרחים בעודם בחיים.¹⁹⁶ במקרה אחר, חייל צה"ל הרג גבר בעל מוגבלויות לעיני אמו לאחר שהגבר זעק מפחד ולא שתק כפי שהחייל הורה.¹⁹⁷ חייל אחר הרג גבר חירש ולא חמוש בן 73 לאחר שזה סימן לו לא לירות. מפקדו של החייל אמר בתגובה "הוא עשה לך 'לא לא' והורדת אותו? מעולה".¹⁹⁸ במקרה אחר, סרטון מרחפן של צה"ל מראה את צה"ל הורג ארבעה פלסטינים שאינם חמושים מרחוק, בעודם הולכים בין ההריסות בחאן יונס.¹⁹⁹ חייל צה"ל שיתף סרטון אחר שמציג את הריגתם של חמישה פלסטינים אחרים בצפון עזה.²⁰⁰ סרטון אחר מראה שחיילי צה"ל הרגו שני פלסטינים לא חמושים ולאחר מכן קברו את גופותיהם באמצעות בולדוזר.²⁰¹ רופאים רבים שחזרו מעזה סיפרו שצלפים מצה"ל ירו בילדים וגרמו ל"פגיעות של כדור אחד בראש או בחזה" שהרגו חלק מהילדים.²⁰² כשצה"ל פינה משפחה עזתית בכוח מביתם, החיילים הכריחו את התושבים להשאיר מאחור את סבתם בת ה-94, הסובלת מאלצהיימר ושאינה יכולה ללכת או לדבר. הבית נשרף, ונטען ששרידיה המפויחים של האישה נמצאו מאוחר יותר על מיטתה בבית השרוף.²⁰³ יש סיפורים רבים אחרים דומים של הרג אזרחים ללא מטרה ברורה.²⁰⁴

כמעט ואין מקרים של הרג אזרחים שמגיעים לחדשות בישראל ובארה"ב.²⁰⁵ מקרה חריג התרחש בתחילת אפריל, כשצה"ל הרג 7 עובדים של עמותה בינלאומית (כולם אזרחים זרים) שנסעו ברכבים שסומנו בבירור ותיאמו את תנועותיהם עם צה"ל.²⁰⁶ מקור בצה"ל סיפר כי מזל"ט תקף את השיירה של העובדים, שכללה שלושה רכבים, לאחר שצה"ל חשב שהיא כוללת איש חמאס (תחקיר מאוחר יותר גילה שהאדם היה ככל הנראה חמוש אבל לא שייך לחמאס באופן ודאי).²⁰⁷ לאחר

-
- ¹⁹³ <https://theintercept.com/2024/02/14/gaza-nasser-hospital-evacuation-israel-prisoner/> ; <https://www.nbcnews.com/news/world/israel-hamas-war-gaza-nasser-hospital-man-shot-dead-evacuation-warning-rcna139978> ; https://twitter.com/Ahmad_tibi/status/1758038092353503495 ; <https://twitter.com/muhammadshehad2/status/1763469843070697726> ; <https://www.middleeasteye.net/news/war-gaza-israel-palestinian-ran-over-tank-images-suggest> ; <https://twitter.com/AbujomaaGaza/status/1783450571250262494> ; <https://euromedmonitor.org/en/article/6202> ; <https://www.middleeasteye.net/news/israel-soldier-boasted-running-over-dead-palestinian-man-tank> ; <https://twitter.com/muhammadshehad2/status/1771841529868358142> ; <https://twitter.com/RamAbdu/status/1776064706639179811> ; <https://www.itv.com/news/2024-03-01/he-didnt-understand-disabled-man-shot-dead-in-gaza-hospital-by-idf> ; <https://twitter.com/MatanGolanPhoto/status/1766586400558739508> ; <https://www.youtube.com/watch?v=3Dp95bN81Ww> ; <https://twitter.com/GozukaraFurkan/status/1770919234278740269> ; <https://twitter.com/ytirawi/status/1770919159800402148> ; <https://twitter.com/RamAbdu/status/1773065074162213322> ; <https://www.theguardian.com/world/2024/apr/02/gaza-palestinian-children-killed-idf-israel-war> ; <https://www.latimes.com/opinion/story/2024-02-16/rafah-gaza-hospitals-surgery-israel-bombing-ground-offensive-children> ; <https://www.rsn.org/001/not-a-normal-war-doctors-say-children-have-been-targeted-by-israeli-snipers-in-gaza.html> ; https://www.democracynow.org/2024/4/11/surgeons_in_gaza ; <https://www.itv.com/news/2024-04-24/i-operated-without-anaesthetic-british-surgeons-harrowing-gaza-account> ; <https://twitter.com/RamAbdu/status/1770897340364095722> ; <https://www.middleeasteye.net/news/war-gaza-israeli-army-forces-family-leave-94-year-old-grandmother-behind> ; <https://twitter.com/NourNaim88/status/1777521805420269651> ; <https://twitter.com/NourNaim88/status/1761163980947558806> ; <https://twitter.com/ytirawi/status/1771589516920238241> ; <https://www.latimes.com/opinion/story/2024-02-16/rafah-gaza-hospitals-surgery-israel-bombing-ground-offensive-children> ; <https://twitter.com/NourNaim88/status/1779892829231140976> ; <https://twitter.com/ytirawi/status/1790893499115606334> ; <https://twitter.com/SaulStaniforth/status/178025222279840036> ; למשל: <https://www.aljazeera.com/news/liveblog/2024/4/16/israels-war-on-gaza-live-israel-vows-response-to-iran> ; <https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-04-02/ty-article/.premium/0000018e-9e1e-d764-adff-9edf9cd00000> ; <https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-04-05/ty-article/.premium/0000018e-aca8-d906-a5cf-aebcb1100000>

שהרכב הראשון הופצץ, אחד הרכבים האחרים אסף את הניצולים ופנה לצה"ל באופן מיידי. למרות זאת, הרכב השני הופצץ גם כן, ולאחר שהניצולים פונו לרכב השלישי, גם הוא הופצץ, כך שהאירוע הסתיים במותם של כל שבעת העובדים.²⁰⁸ האזורים בהם הרכבים נמצאו זוהו והמרחק בין הרכב הראשון שהופצץ לאחרון הוא 2.4 קילומטרים.²⁰⁹ אירוע חריג זה (כמו גם אחרים שכללתי כאן) רומז שבמקרים רבים אחרים צה"ל הרג אזרחים ללא פיקוח רציני או השלכות משמעותיות. בהמשך אפריל, רכב של UNICEF בדרכו לספק ציוד הומניטרי נפגע גם כן מירי של צה"ל (שכוון לאוכלוסייה אזרחית בסמוך), ומשאית לאספקת מים של עמותת קנדית הופצצה מהאוויר.²¹⁰ במאי נהרג עובד האו"ם הבינלאומי הראשון כשטנק צה"לי הפגז את המכונית בה נסע (שסומנה כמכונית של האו"ם).²¹¹ תחקיר על אירוע בינואר בחן אירוע בו חמישה טכנאי סולר נסעו לבצע תיקון שאותו צה"ל אישר במרכזיה בחאן יונס. למרות שהנסיעה הייתה בתיאום צמוד עם צה"ל, טנק צה"לי ירה לעבר המכונית והרג שניים מחמשת הטכנאים. התחקיר קבע "בסבירות גבוהה שגרסת דובר צה"ל לאירוע אינה נכונה".²¹²

באירוע חריג במיוחד, "טבח הקמח", לפחות 115 אזרחים נהרגו ומעל 700 נפצעו בזמן שניסו לקחת מזון משיירת משאיות שהביאה לעזה סיוע הומניטרי.²¹³ הפלסטינים טענו שצה"ל ירה בהם,²¹⁴ בעוד שצה"ל טען שרוב הפגיעות היו תוצאה של צפיפות ודחפות, ודריסה של המשאיות את האזרחים.²¹⁵ בשני המקרים האחריות החוקית למות האזרחים היא של צה"ל, ככוח המחזיק בטריטוריה על פי החוק הבינלאומי. צוות מומחים של האו"ם וארגוני זכויות אדם,²¹⁶ כמו גם התקשורת הבינלאומית,²¹⁷ נטו לאישש את הטענה הפלסטינית, בין השאר בשל העובדה שצה"ל לא גיבה את טענתו בהוכחות ברורות (סרטון שפרסם צה"ל עבר עריכה בבירור, וצה"ל סירב לפרסם את הסרטון המלא), ועל בסיס עדויות מהשטח. בנוסף, מנהל של בית חולים אליו הגיעו פצועים הצהיר כי רובם הגדול של הפצועים שהגיעו לקבל טיפול לאחר האירוע (142 מ-176) נפגעו מירי.²¹⁸ תחקיר של CNN מצא אי דיוקים והטיל ספק בגרסה שמסר דובר צה"ל ואישש את הגרסה הפלסטינית.²¹⁹ מדגם של כ-200 הרוגים ופצועים מצא שהם נפגעו מכדורים בקוטר בו משתמשים חיילי צה"ל.²²⁰ דו"ח מאוחר יותר של הועדה לזכויות אדם של האו"ם הגיע למסקנה שככל הנראה כוחות הביטחון של ישראל אחראים למותם של אזרחים באמצעות ירי.²²¹ על פי מומחים מהאו"ם, כמו גם מקורות מקוונים וסרטונים, פלסטינים שהגיעו לקבל מזון נורו פעמים רבות

<https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-04-02/ty-article/.premium/0000018e-9e1e-d764-adff-208-9edf9cd00000>

<https://twitter.com/marcowenjones/status/1775125251149500706>²⁰⁹

<https://www.cbc.ca/news/canada/toronto/canadian-aid-truck-bombed-water-gaza-1.7179849>²¹⁰

<https://www.bbc.com/news/world-asia-india-69013439> ; <https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-05-23/ty-article/.premium/0000018f-9c76-d6da-a1cf-ff76832b0000>²¹¹

<https://www.mekomit.co.il/ps/134512/>²¹²

<https://www.cnn.com/2024/03/08/middleeast/gaza-flour-massacre-idf-report-intl/index.html>²¹³

<https://twitter.com/NaksBilal/status/1763188564823576868> ; <https://twitter.com/idfonline/status/1763174751042695313> ; https://twitter.com/kaneez_e_zahrah/status/1763176424012230952²¹⁴

<https://www.cnn.com/2024/03/08/middleeast/gaza-flour-massacre-idf-report-intl/index.html>²¹⁵

<https://euromedmonitor.org/en/article/6200> ; <https://euromedmonitor.org/en/article/6200/In-press-conference,-Euro-Med-confirms-Israel%27s-full-involvement-in-Gaza-flour-massacre> ; <https://www.theguardian.com/world/2024/mar/05/un-experts-condemn-israeli-massacre-of-palestinians-collecting-flour>²¹⁶

<https://www.aljazeera.com/news/2024/2/29/dozens-killed-injured-by-israeli-fire-in-gaza-while-collecting-food-aid> ; <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-68445973> ; <https://www.theguardian.com/world/2024/feb/29/gaza-aid-trucks-death-toll-explainer> ; https://www.lemonde.fr/en/international/article/2024/03/09/gaza-new-accounts-of-the-flour-massacre_6601904_4.html ; <https://www.972mag.com/gaza-aid-convoy-massacre-testimonies/>²¹⁷

<https://twitter.com/ytirawi/status/1763221018103996559> ; <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-68445973>²¹⁸

<https://edition.cnn.com/2024/04/09/middleeast/gaza-food-aid-convoy-deaths-eyewitness-intl-investigation-cmd>²¹⁹

<https://euromedmonitor.org/en/article/6259/New-Report-Killing-starving-Palestinians,-targeting-aid-trucks-is-a-deliberate-Israeli-policy-to-reinforce-famine-in-the-Gaza-Strip>²²⁰

<https://www.ohchr.org/sites/default/files/documents/hrbodies/hrcouncil/sessions-regular/session56/a-hrc-56-221>²²¹

.240-249 , פסקאות , [crp-4.pdf](#)

בימים לפני ואחרי "טבח הקמח".²²² בכל מקרה, השר לביטחון פנים שיבחה את החיילים על תפקודם במהלך האירוע.²²³ הדין הבינלאומי קובע שישראל מחויבת לספק מזון ומים באזורים בהם היא שולטת ככזה כובש.²²⁴ ראוי לציין בהקשר זה כי ישראל וארה"ב הן שתי המדינות היחידות שהצביעו באו"ם נגד ההצהרה שמזון הוא זכות אנושית ב-2021.²²⁵

דו"ח של עמותת Euro-Med Human Rights Monitor מצא שבין אמצע ינואר וסוף מרץ, ישראל הרגה לפחות 563 פלסטינים ופצעה 1,523 אחרים. כולם חיכו לקבל סיוע הומניטרי, נכחו בתוך או סביב למרכזי חלוקה, או היו אחראים על ארגון, הגנה על, או חלוקה של סיוע הומניטרי.²²⁶

עמותה מצאה כ-130 קברי אחים ברחבי הרצועה.²²⁷ גופות נוספות נקברו בקברים מאולתרים רבים באזורים בנויים,²²⁸ ורבות אחרות הושארו ברחובות ונמצאות במצב של ריקבון מתקדם²²⁹ או נותרו כשלדים.²³⁰ ישנם דיווחים על "עשרות מקרים מתועדים של הוצאות להורג על ידי צה"ל".²³¹ במקרה אחד כזה בדצמבר נטען שהיילי צה"ל הוציאו להורג לפחות 19 גברים לעיני בני משפחותיהם.²³² במקרה אחר נמצאו יותר מ-30 גופות בשקיות פלסטיק שחורות, עם כיסויי עיניים וידיים אזוקות.²³³ מקרים דומים התרחשו בבית החולים שיפא, על פי מספר עדי ראייה (ראה גם זום-אין 1 למטה).²³⁴ מעט ממקרים אלו קיבלו איזושהי חשיפה בתקשורת הישראלית.²³⁵

צה"ל נמנע מלקחת אחריות או לחקור באופן רציני אירועים דומים בעבר. לא רק שמערכת הביטחון הישראלית מערימה קשיים על יכולתם של פלסטינים להתלונן,²³⁶ אלא גם שאחוזי ההרשעות במקרים בהם פלסטינים מצליחים להתלונן אפסית.

-
- <https://www.ohchr.org/en/press-releases/2024/03/un-experts-condemn-flour-massacre-urge-israel-end-campaign-starvation-gaza>; https://www.lemonde.fr/en/international/article/2024/03/09/gaza-new-accounts-of-the-flour-massacre_6601904_4.html; <https://twitter.com/muhammadshehad2/status/1763651267237216587>; <https://euromedmonitor.org/en/article/6259/New-Report:-Killing-starving-Palestinians,-targeting-aid-trucks-is-a-deliberate-Israeli-policy-to-reinforce-famine-in-the-Gaza-Strip> ; <https://twitter.com/itamarbengvir/status/1763196768458604583> ; <https://www.mekomit.co.il/ps/132587/> ; <https://www.ynet.co.il/news/article/b1dmqvd6t> ; <https://guide-humanitarian-law.org/content/article/3/occupied-territory/> ; <https://press.un.org/en/2021/gashc4336.doc.htm> ; <https://euromedmonitor.org/en/article/6259/New-Report:-Killing-starving-Palestinians,-targeting-aid-trucks-is-a-deliberate-Israeli-policy-to-reinforce-famine-in-the-Gaza-Strip> ; <https://www.reuters.com/pictures/all-cemeteries-are-full-> <https://euromedmonitor.org/en/article/6264> ; <https://www.aljazeera.com/news/2024/1/20/palestinians-buried-mass-grave-gaza-2023-11-22/> ; <https://twitter.com/RamAbdu/status/1782115765790867492> ; <https://twitter.com/EuroMedHR/status/1783855639006986260> ; <https://twitter.com/NourNaim88/status/1769304583325483266> ; https://www.youtube.com/watch?v=Poydd3EG_-8; ; <https://twitter.com/ytirawi/status/1761369042596647177> ; <https://twitter.com/OnlinePalEng/status/1773440806411546953> ; <https://x.com/RamAbdu/status/1799849647059714303> ; <https://twitter.com/RamAbdu/status/1772664508210655331> ; <https://x.com/KufiyyaPS/status/1795870171237646833> (נראה מהימן) ; <https://x.com/HossamShabat/status/1796525578499088829> ; <https://x.com/HossamShabat/status/1796550174111645766> ; <https://x.com/muhammadshehad2/status/1798345071722684760> ; <https://euromedmonitor.org/en/article/6058/Euro-Med-Monitor-sends-UN-rapporteurs,-ICC-Prosecutor-primary-report-documenting-dozens-of-field-execution-cases-in-Gaza> ; <https://www.middleeasteye.net/news/war-gaza-survivors-recount-harrowing-israeli-field-executions> ; <https://twitter.com/ytirawi/status/1745259688801816854> ; <https://euromedmonitor.org/en/article/5944/Israeli-army-executes-an-elderly-Palestinian-after-using-him-in-propaganda-campaign-about-its-%E2%80%98safe-corridor%E2%80%99-in-Gaza> ; <https://www.un.org/unispal/document/unlawful-killings-in-gaza-city-ohchr-press-release/> ; <https://www.aljazeera.com/news/2024/1/20/palestinians-accuse-israeli-forces-of-executing-19-civilians-in-gaza> ; <https://www.aljazeera.com/news/2024/2/1/palestinians-demand-international-inquiry-after-mass-grave-found-in-gaza> ; <https://www.youtube.com/watch?v=IlerY4M9kQc> ; <https://www.ynet.co.il/vedioth/article/yokra13792905> ; <https://www.ynet.co.il/news/article/syv8bslop> ; <https://www.nytimes.com/2024/05/16/magazine/israel-west-bank-settler-violence-impunity.html>

בשנים 2017-2021 הוגשו 1,260 תלונות על פגיעה של חיילי צה"ל בפלסטינים וברכושם, אבל כתבי אישום הוגשו רק בפחות מ-1% מהמקרים.²³⁷

בסקר שנערך בינואר, שני שלישים מהנשאלים הישראלים העדיפו להמשיך את המלחמה במתכונתה הנוכחית.²³⁸ בסקר מפברואר תמכו שלושה רבעים מהציבור היהודי בהרחבת הפעולה הצבאית לרפיה.²³⁹ סקר ממרץ-אפריל מצא שרק 4% מהיהודים בישראל מאמינים שהמערכה הצבאית הלכה רחוק מדי.²⁴⁰

<https://www.npr.org/2024/05/15/1250417719/israel-military-idf-investigations-icc>²³⁷

<https://www.idi.org.il/articles/52071>²³⁸

<https://www.idi.org.il/articles/53276>²³⁹

<https://www.pewresearch.org/global/2024/05/30/views-of-the-israel-hamas-war-may-2024/>²⁴⁰

גרימת מוות לאוכלוסיה אזרחית

עודכן לאחרונה: 18.6.24

ישראל חונקת את האוכלוסיה הפלסטינית בעזה מתחילת המלחמה.²⁴¹ היעדר אספקה ברצועה – מצור – הייתה המדיניות המוצהרת של נציגים ישראליים מובילים מאז תחילת המלחמה.²⁴² הפעילות הצבאית של ישראל גרמה להרס של הרבה מהתשתית המקומית לייצור מזון (אזורים חקלאיים, חממות, סירות דיג, מתקנים לייצור מזון כמו מאפיות ומפעלים),²⁴³ ופגעה, הרסה או הוציאה מכלל שימוש הרבה מתשתיות המים (בארות, מאגרי מים ומתקני התפלה).²⁴⁴ מאז תחילת המלחמה עד כה נכנסו בדרך כלל רק כ-150-100 משאיות (טעונות באופן מלא) מדי יום,²⁴⁵ מתוך כ-300 שנדרשות כדי לספק את הצרכים ההומניטריים ברצועה (בעיקר מזון ומים).²⁴⁶

ישראל משתמשת בסיוע ההומניטרי שנכנס לעזה ככלי נשק במלחמה, ומגבילה את כניסתו באופן שתלוי בהגיון פוליטי שאינו ברור לציבור.²⁴⁷ משאיות שמנסות להיכנס לרצועה נתקלות בקשיים רבים ואף לעיתים מותקפות על ידי צה"ל.²⁴⁸ רשימת הפריטים שכניסתם לרצועה אסורה אינה ברורה גם שישה חודשים לאחר תחילת המלחמה, אבל כללה קרואסוני שוקולד, מזון לבעלי חיים, קוצצי ציפורניים, צעצועים בקופסאות עץ, וקביים.²⁴⁹ במקרה אחד, למשל, לקח לארגון של האו"ם שלושה חודשים לקבל אישור להכניס לרצועה 500 טון של מזון לבעלי חיים.²⁵⁰ המתאם ההומניטרי של האו"ם הסביר באפריל חלק מהדרכים שבהן ישראל מנעה מסיוע להיכנס. כך למשל, ישראל דרשה שמשאיות ייכנסו לעזה רק כשהן חצי מלאות, ודרשה הפרדה מלאה בין הנהגים המצרים (שנכנסים עם המשאית לרצועה, פורקים את המטען ועוזבים) ובין הנהגים הפלסטינים (שמחכים שהמצרים יעזבו, מגיעים, מטעינים את המשאית ומעבירים את המטען למחסן). לשיירות מזון לצפון רצועת עזה –

<https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/east-mediterranean-mena/israelpalestine/244-stopping-famine-gaza>²⁴¹

https://www.timesofisrael.com/liveblog_entry/defense-minister-announces-complete-siege-of-gaza-no-power-food-or-fuel/; <https://twitter.com/KnessetT/status/1716502486331113922>²⁴²

<https://policy-practice.oxfam.org/resources/inflicting-unprecedented-suffering-and-destruction-seven-ways-the-government-of-621591/> למשל²⁴³; עמוד 9

https://www.ipcinfo.org/fileadmin/user_upload/ipcinfo/docs/IPC_Gaza_Strip_Acute_Food_Insecurity_Feb_July_2024_Special_Brief.pdf

<https://reliefweb.int/report/occupied-palestinian-territory/flash-analysis-report-over-two-months-attacks-food-security-gaza-december-2023>; <https://www.ochaopt.org/content/hostilities-gaza-strip-and-israel-reported-impact-day-167>²⁴⁴

<https://app.powerbi.com/view?r=eyJrIjoiZTVkYmEwNmMtZWYxNy00ODhlLWI2ZjctNjZmZmQ5OGQxNzY5IiwidCI6IjI2MmY2YTQxLTlwZTk0NDZlLWZkZjVlZWVlNDE1NyIsImMiOiI9&pageName=ReportSection3306863add46319dc574> ; הנכנסות אבל דורשת שהן יהיו חצי מלאות

<https://news.un.org/en/story/2024/03/1147342>; <https://www.wfp.org/news/famine-imminent-northern-gaza>²⁴⁶

<https://www.ochaopt.org/data/crossings> [new-report-warns](https://www.ochaopt.org/data/crossings) לשם השוואה, לפני המלחמה, כ-500 משאיות נכנסו לעזה מדי יום עם אספקה מסוגים שונים – בערך 200 משאיות דלק וכ-300 משאיות עם מצרכים שונים ומזון. ב-2022, בערך 73 משאיות נכנסו מדי יום עם מזון (24 משאיות הכניסו פריטים אחרים כמו בעלי חיים ומזון לבעלי חיים).²⁴⁷

למשל – תחת לחץ פוליטי בינלאומי ישראל שחררה מעט את המצור על עזה בתחילת אפריל.²⁴⁷

<https://www.timesofisrael.com/un-says-israel-approved-reopening-of-20-bakeries-water-pipeline-in-northern-gaza/>; <https://twitter.com/HossamShabat/status/1779526925980995661>

<https://www.ochaopt.org/content/hostilities-gaza-strip-and-israel-reported-impact-day-175>²⁴⁸; <https://www.ochaopt.org/content/remarks-media-secretary-general>; <https://edition.cnn.com/audio/podcasts/tug-of-war/episodes/0e6112dc-ae58-11ee-8bd1-6f9c6607fa1d>; <https://jewishcurrents.org/israel-policy-starvation-gaza-aid>; <https://www.nytimes.com/interactive/2024/03/20/world/middleeast/gaza-aid-delivery.html> ;

<https://www.wfp.org/news/famine-imminent-northern-gaza-new-report-warns> ;

<https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/east-mediterranean-mena/israelpalestine/244-stopping-famine-gaza>

<https://www.washingtonpost.com/world/2024/04/11/israel-aid-gaza-banned-blocked/>²⁴⁹

<https://news.un.org/en/story/2024/04/1148296>²⁵⁰

המקום בו האוכלוסיה סובלת מרעב – סיכוי גדול פי 3 לא לקבל אישור להיכנס בהשוואה לכל שיירת סיוע אחרת עם סוגים אחרים של מטען.²⁵¹

בסוף מרץ, בשל עיכובים במערכת הישראלית של בדיקת משאיות הסיוע, כ-7,000 משאיות חיכו בצד המצרי של הגבול עם רצועת עזה כדי להעביר אספקה לתוך הרצועה (זמן ההמתנה הממוצע הוא 20 יום).²⁵² בשבועיים הראשונים של מרץ, למשל, רק חצי ממשיות הסיוע ההומניטרי לצפון עזה שתוכננו יצאו אל הפועל. האחרות לא קיבלו אישור מצה"ל או נדחו.²⁵³ יחס דומה נמצא במאי.²⁵⁴ חלק מהמזון על גבי המשאיות נרקב בשל הזמן הארוך בו המשאיות עומדות בשמש.²⁵⁵

החל מפברואר, ישראל החלה להשתמש גם בחלוקת הסיוע ככלי נשק. בחודשים הראשונים של המלחמה, המשטרה האזרחית בעזה הייתה אחראית לחלוקת הסיוע ההומניטרי ברצועה, באמצעות משימות כמו שמירה על מחסנים, ליווי שיירות ופיקוח על חלוקת הסיוע. המדיניות של ישראל היא לא להבחין בין הזרוע הצבאית של החמאס וחמאס כגוף הלא מדינתי שמושל ברצועה – ישראל רואה בשניהם חלק מאותו ארגון טרור. כפי שקצין צה"ל תיאר "משטרת חמאס היא חמאס... ולא נאפשר לחמאס לשלוט בסיוע ההומניטרי".²⁵⁶ בפברואר, ישראל תקפה מספר רכבי משטרה, ואז פיזרה פליירים שהציגו מכונית משטרה הרוסה, עם כיתוב לפיו ישראל לא תאפשר למערכת הביטחון של חמאס להמשיך לפעול.²⁵⁷ בתגובה, המשטרה ברצועה הפסיקה את תפקידה. כעשרה ימים לאחר מכן, חלוקת הסיוע של האו"ם, ה-World Food Program, הפסיקה לחלק סיוע בשל הקריסה של הסדר החברתי ברצועה. ארגון אונר"א הפסיק גם הוא את החלוקה כמה ימים לאחר מכן.²⁵⁸ ארה"ב והאו"ם ביקשו מישראל להפסיק לתקוף את המשטרה האזרחית ברצועה כדי להימנע מ"קריסה מוחלטת של חוק וסדר" ברצועה.²⁵⁹ ישראל סירבה, וניסתה גישה אחרת – שליטה בעזה באמצעות משפחות מקומיות שיוכלו לפקח על העברת הסיוע.

"טבח הקמח" בסוף פברואר (מתואר למעלה) היה ככל הנראה תוצאה של גישתה של ישראל לנסות לתאם את חלוקת הסיוע באמצעות משפחה עזתית.²⁶⁰ חמאס הגיב בניסיון להקים ועדות חירום מקומיות עבור ביטחון וחלוקת הסיוע ההומניטרי, ככל הנראה תוך שימוש בבית החולים אל-שיפא כדי לתאם ועדות אלו בצפון הרצועה.²⁶¹ ישראל הקטינה את מספר המשאיות שנכנסו לרצועה לפחות משליש ממה שהבטיחה בעבר,²⁶² ותקפה שוב את השוטרים האחראים על חלוקת הסיוע.²⁶³ זה היה ההקשר לפשיטה השנייה של ישראל על אל-שיפא באמצע מרץ (דיון למטה ב-זום #1), במהלכה הרגה ישראל מספר בעלי תפקידים הקשורים לתיאום חלוקת הסיוע.²⁶⁴ בסוף מרץ, התקפות ישראליות על ועדות החירום הרגו יותר מ-70 אנשים

<https://twitter.com/ChronicBabak/status/1778616402280059360> ;²⁵¹

<https://webtv.un.org/en/asset/k1x/k1xkc2nwph>

<https://policy-practice.oxfam.org/resources/inflicting-unprecedented-suffering-and-destruction-seven-ways-the-government-of-621591/> ; https://www.timesofisrael.com/liveblog_entry/north-sinai-governor-to-un-chief-7000-gaza-aid-trucks-waiting-israel-holding-up-flow/²⁵²

<https://www.ochaopt.org/content/hostilities-gaza-strip-and-israel-flash-update-140>²⁵³

<https://www.ochaopt.org/content/reported-impact-snapshot-gaza-strip-12-june-2024>²⁵⁴

<https://www.nytimes.com/video/world/middleeast/10000009486472/gaza-food-aid-trucks-rafah-egypt.html>²⁵⁵

<https://www.washingtonpost.com/world/2024/03/21/gaza-police-aid-hamas/>²⁵⁶

<https://www.ft.com/content/8aa813fc-a87e-4002-9aaf-890c111aec35> ;²⁵⁷

<https://www.washingtonpost.com/world/2024/02/22/gaza-aid-deliveries-looting-police-hamas/>²⁵⁸

<https://www.washingtonpost.com/world/2024/02/22/gaza-aid-deliveries-looting-police-hamas/> ;²⁵⁸

<https://www.mekomit.co.il/> ; <https://www.washingtonpost.com/world/2024/02/22/gaza-aid-deliveries-looting-police-hamas/> ;²⁵⁸

<https://twitter.com/idfonline/status/1770422130712146254>

<https://www.axios.com/2024/02/24/gaza-humanitarian-aid-israel-hamas-police-biden> ;²⁵⁹

<https://www.nytimes.com/live/2024/02/18/world/israel-hamas-war-gaza-news>

<https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/east-mediterranean-mena/israelpalestine/244-stopping-famine-gaza>²⁶⁰

[famine-gaza](https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/east-mediterranean-mena/israelpalestine/244-stopping-famine-gaza)

<https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/east-mediterranean-mena/israelpalestine/244-stopping-famine-gaza>²⁶¹

[famine-gaza](https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/east-mediterranean-mena/israelpalestine/244-stopping-famine-gaza)

(הערת שוליים 105)

<https://www.washingtonpost.com/world/2024/02/22/gaza-aid-deliveries-looting-police-hamas/>²⁶²

https://www.timesofisrael.com/liveblog_entry/idf-says-airstrike-in-rafah-killed-3-senior-officers-in-hamas²⁶³

<https://english.palinfo.com/news/2024/03/20/316217/> ; <https://www.washingtonpost.com/world/2024/03/18/israel-hamas-gaza-shifa-issa/>²⁶⁴

שהמתינו לסיוע, והועדות הפסיקו לעבוד. ישראל המשיכה להגביל את חלוקת הסיוע והודיעה לאו"ם שלא תאפשר יותר שיירות של אוני"א לצפון עזה.²⁶⁵ קציני משטרה אחרים המעורבים בחלוקת הסיוע ההומניטרי נהרגו באפריל.²⁶⁶

ניתוח של המידע שדווח מצא לפחות 80 התקפות נפרדות של ישראל על סיוע בעזה מאז ינואר ועד אמצע מאי. מתוכן, היו לפחות 37 התקפות על אזרחים שניסו לקבל סיוע.²⁶⁷

רעב והרעבה

דצמבר עד אפריל

מציאות המצור הובילה למחסור קיצוני בצרכים בסיסיים (מזון, מים, אנרגיה) ומצב הומניטרי שמתדרדר במהירות.²⁶⁸ דו"ח של עמותת International Crisis Group תיאר אנשים ברפיח בדצמבר עומדים בתור כעשר שעות, ארבעה ימים ברציפות כדי לקבל קמח. רבים עזבו בידיים ריקות.²⁶⁹ בינואר, סקר שנעשה בין בעלי חנויות מצא שקיים מחסור חמור במוצרי מזון בסיסיים – כ-81% מהפריטים אזלו במלאי, וב-19% האחרים נותרו מלאים מוגבלים בלבד.²⁷⁰ המצב קיצוני יותר בצפון רצועת עזה. בתחילת פברואר, בצפון הרצועה, מחירו של שק קמח (30 שקל לפני המלחמה) הגיע לבין 500-1000 שקל, עליה של פי 15-30.²⁷¹ בסוף החודש, דווח ברשתות שמחירה של צלחת עם מעט בשר נא ואורז הגיע ל-95 דולר (כ-360 שקל),²⁷² בעוד שאח בבית החולים אל-שיפא אמר שלא אכל לחם במשך כחודשיים, במהלכם התקיים ממזון לבעלי חיים.²⁷³ באותו הזמן, המומחה המוביל של האו"ם לזכות האנושית למזון תיאר את המציאות כ"מצב של ג'נוסייד", והו-World Food Programme הצהיר שעזתים החלו למות מסיבות הקשורות לרעב.²⁷⁴ בתחילת מרץ, ראש המועצה לביטחון תזונתי קרא להפסקת אש בשל האסון ההומניטרי בעזה.²⁷⁵ באפריל, מחירו של קילוגרם סוכר הגיע ל-19-30 דולר.²⁷⁶

-
- <https://twitter.com/UNLazarini/status/1771917857598693549>²⁶⁵
- https://www.timesofisrael.com/liveblog_entry/hamass-internal-security-chief-killed-in-northern-gaza-²⁶⁶
- ; <https://www.haaretz.co.il/news/politics/war-2023/2024-04-16/ty-article-live/0000018e-airstrike-idf-shin-bet/>
: <https://www.ynet.co.il/news/article/yokra13878899>
<https://gaza-aid-attacks.forensic-architecture.org/> ;²⁶⁷
- <https://twitter.com/ForensicArchi/status/1790796901123559572>
- https://www.btselem.org/sites/default/files/publications/202404_manufacturing_famine_heb.pdf²⁶⁸
- <https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/east-mediterranean-mena/israelpalestine/244-stopping-famine-gaza>²⁶⁹
(הערת שוליים 54)
²⁷⁰
- https://www.ipcinfo.org/fileadmin/user_upload/ipcinfo/docs/IPC_Gaza_Strip_Acute_Food_Insecurity_Feb_July_2024_Special_Brief.pdf
(עמ' 9)²⁷¹
- <https://www.haaretz.co.il/magazine/2024-02-07/ty-article-magazine/highlight/0000018d-8213-daa1-a9fd->²⁷¹
- ; <https://www.france24.com/en/live-news/20231117-give-us-our-daily-bread-gaza-faces-flour-crisis>
<https://twitter.com/HamzaAbuToha/status/1760588426103963720>²⁷²
- <https://twitter.com/MiddleEastEye/status/1762736475957829852>²⁷³
- ; <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-68349031>²⁷⁴
- <https://www.theguardian.com/world/2024/feb/27/un-israel-food-starvation-palestinians-war-crime-genocide>
<https://www.haaretz.co.il/news/education/2024-03-03/ty-article/.premium/0000018e-03c5-da4e-adbf-83fdc01f0000>²⁷⁵
- <https://www.haaretz.co.il/magazine/2024-04-04/ty-article-magazine/highlight/0000018e-a379-d315-ab9f->²⁷⁶
- ; <https://www.mekomit.co.il/ps/133730/aff98d4b0000>

נכון לאמצע אפריל לפחות 31 בני אדם, מהם 28 ילדים, בעזה מתו מתת-תזונה או היעדר נוזלים עד כה.²⁷⁷ בהקשר זה שר החוץ של האיחוד האירופי אמר למועצת הביטחון של האו"ם כי ישראל משתמשת ברעב ככלי מלחמה.²⁷⁸ עמותות מובילות של זכויות אדם כמו Oxfam ו-Human Rights Watch הגיעו למסקנה ש"ממשלת ישראל משתמשת בהרעבת אזרחים ככלי נשק בעזה".²⁷⁹ גורמים ישראליים מאשימים זאת דה פקטו,²⁸⁰ ובמבט היסטורי רחב יותר ישראל השתמשה כך במזון לאורך עשרות שנים לפני המלחמה הנוכחית.²⁸¹ דו"ח של סמכות בינלאומית בנושאי תזונה וביטחון תזונתי מאמצע מרץ קבע שרעב (על פי ההגדרה כאן)²⁸² עתיד להתרחש בצפון הרצועה בחודשיים הקרובים.²⁸³ מידע אנקדוטלי מצפון הרצועה מאשש הערכה זו. בסוף מרץ הדובר של UNICEF סיפר כי ראה כתריסר ילדים "שלדיים" בבית חולים אחד בבית לאהיה.²⁸⁴ מחירו של שק קמח בצפון הרצועה עלה ל-275 דולר (ביחס ל-8 דולר לפני המלחמה) באמצע מרץ, במקביל לעליה חדה במקרי שוד.²⁸⁵ בסוף מרץ, מחירם של מעט עשרות קילוגרמים של ירקות הגיע לכ-3,000 דולר.²⁸⁶ חשוב לציין כי ההכנסה היומית הממוצעת בעזה לפני המלחמה הייתה 13-20 דולר ביום.²⁸⁷ המצב היה פחות קיצוני בדרום הרצועה, היכן שסקר בסוף מרץ מצא כי רק ל-44% מהאוכלוסיה היה מספיק מזון ומים ליום-יומיים הקרובים, ורק 19% היו יכולים להשיג מזון ומים ללא סיכון משמעותי.²⁸⁸ סיפורים אישיים ממחישים את הפרטים הללו.²⁸⁹

כתוצאה מכך, רוב אוכלוסיית עזה נמצא בסכנת רעב.²⁹⁰ כבר בינואר, כמעט כל משקי הבית בעזה דילגו על ארוחות, ובין 50-80% ממשקי הבית לא אכלו במשך ימים שלמים.²⁹¹ כ-90% מהאזרחים בעזה חוו "רמות גבוהות של חוסר ביטחון

-
- <https://www.ochaopt.org/content/hostilities-gaza-strip-and-israel-reported-impact-day-160>; ²⁷⁷
<https://www.ochaopt.org/content/hostilities-gaza-strip-and-israel-reported-impact-day-192> ;
https://twitter.com/Sarah_Hassan94/status/1761372883278807170 ;
<https://twitter.com/NourNaim88/status/1761322640935940449> ;
<https://twitter.com/RamAbdu/status/1762518985633890640> ;
<https://twitter.com/muhammadshehad2/status/1762478847277084910> ;
https://twitter.com/save_children/status/1762543144061575626 ;
<https://twitter.com/alijla2021/status/1762535516774302206> ; https://www.timesofisrael.com/liveblog_entry/two-babies-starve-to-death-in-northern-gaza-hamas-health-ministry/ ;
<https://twitter.com/FranceskAlbs/status/1763466551968035006> ;
<https://twitter.com/FranceskAlbs/status/1764689858067358154> ;
<https://twitter.com/QudsNen/status/1764728907578712177> ;
<https://twitter.com/UNICEF/status/1764296731380920490> ; <https://euromedmonitor.org/en/article/6212/In-just-24-hours,-two-children-and-an-elderly-man-starve-to-death-amid-rising-malnutrition-rates-in-Gaza> ;
<https://x.com/NourNaim88/status/1796267564953149612> ;
<https://x.com/AlMezanCenter/status/1801178293023994240> ;
<https://x.com/RamAbdu/status/1800824868453089426> ;
<https://apnews.com/video/europe-gaza-european-union-war-and-unrest-josep-borrell-63eebfe7f71f4ed881580913c51b7036> ²⁷⁸
<https://www.hrw.org/news/2024/03/19/israeli-forces-conduct-gaza> ²⁷⁹
; <https://www.reuters.com/world/middle-east/biden-warns-iran-over-gaza-israel-forms-emergency-war-cabinet-2023-10-11/> ²⁸⁰
<https://www.nybooks.com/online/2024/03/30/the-road-to-famine-in-gaza> ²⁸¹
²⁸² רעב, על פי ארגון זה, מוגדר כשילוב של שלושת התנאים הבאים: (1) 20% או יותר מבתי האב סובלים מהיעדר קיצוני של מזון. (2) 30% או יותר מהילדים סובלים מתת תזונה אקוטית. ו- (3) לפחות שני מבוגרים או ארבעה ילדים מתוך כל 10,000 בני אדם מתים מדי יום מרעב או ממחלות הקשורות לתת-תזונה.
<https://www.nytimes.com/2024/03/18/world/middleeast/gaza-famine-report-starvation.html> ²⁸³
<https://www.theguardian.com/world/2024/mar/22/unicef-official-utter-annihilation-gaza> ²⁸⁴
<https://www.washingtonpost.com/world/2024/02/22/gaza-aid-deliveries-looting-police-hamas/> ²⁸⁵
<https://twitter.com/muhammadshehad2/status/1770911921870446966> ²⁸⁶
<https://www.state.gov/reports/2022-investment-climate-statements/west-bank-and-gaza/> ²⁸⁷
²⁸⁸
<http://pcpsr.org/sites/default/files/Poll%2091%20English%20press%20release%2020%20March%202024.pdf>
עמוד 6
<https://www.thenation.com/article/world/gaza-starvation-denial-aipac/> ²⁸⁹
²⁹⁰ לזווית עם ניואנס על משמעות הרעבה וביקורת על משמעות מדידות כמויות המזון והקלוריות הנצרכות:
<https://hazmanhazeh.org.il/hunger>
²⁹¹
- https://www.ipcinfo.org/fileadmin/user_upload/ipcinfo/docs/IPC_Gaza_Acute_Food_Insecurity_Nov2023_Feb2024.pdf ; <https://www.nytimes.com/2024/01/01/world/middleeast/gaza-israel-hunger.html> ;
<https://www.972mag.com/rafah-children-hunger-aid/>

תזונתי".²⁹² מנהל ארגון הבריאות העולמי אמר בסוף ינואר שצוותים רפואיים ומטופלים חולים ופצועים מקבלים ארוחה אחת בלבד ביום.²⁹³ כ-40% מהאוכלוסייה חווים "רמות חירום" של היעדר מזון ומעל 15% (378,000) חווים רמות קטסטרופליות של היעדר מזון שמוגדרת כ"היעדר קיצוני של מזון, רעב ושחיקה מוחלטת של אפשרויות ההתמודדות [עם המצב]".²⁹⁴ בינואר, הכלכלן הראשי של ה-World Food Program הדגיש כי "בחיי מעולם לא ראיתי משהו דומה מבחינת החומרה, מבחינת ההיקף ומבחינת המהירות [של היעדר המזון]".²⁹⁵ למרות האמור לעיל, קצינים בצה"ל דרשו להקטין עוד יותר את הסיוע ההומניטרי לרצועה.²⁹⁶ חוקר חשוב של רעב ומנהל ה-World Peace Foundation הצהיר שלא ראה ב-40 שנות הקריירה שלו פשע מלחמה של הרעבה בהיקף דומה לנעשה בעזה.²⁹⁷ הוא הצהיר עוד כי "הקפדנות, ההיקף והמהירות של הרס המערכות הנחוצות לקיום אנושי, והחלת המצור, חורגות מכל מקרה אחר של הרעבה מתוכננת ב-75 השנים האחרונות".²⁹⁸

בפברואר, ארגון סיוע הצהיר ב-CNN שעזה היא המקרה עם ההתדרדרות המהירה ביותר שנרשמה אי פעם במצב תזונתי.²⁹⁹ בסוף פברואר ובתחילת מרץ כמחצית מהפעולות לחלוקת סיוע הומניטרי לצפון רצועת עזה לא קיבלו גישה לאזור על ידי ישראל.³⁰⁰ יותר מפעם אחת, צה"ל תקף שיירה שנועדה לספק מזון לעזתים.³⁰¹ באמצע מרץ, שר החוץ של הממלכה המאוחדת תיאר שורה של מכשולים שבאמצעותם ישראל עיכבה את חלוקת הסיוע ההומניטרי, ובכך דה פקטו האשים את ישראל באסון ההומניטרי ואת הדובר של ישראל במסירת מידע לא נכון.³⁰² בסוף מרץ, בית הדין הבינלאומי לצדק הורה לישראל לאפשר הכנסת מזון לרצועת עזה ללא מגבלה.³⁰³ בתחילת אפריל, קבוצה של מומחים לסיוע הומניטרי בממשלת ארה"ב הזהירו אחרים בממשל באופן פרטי שהתפשטות הרעב בעזה היא "חסרת תקדים בהיסטוריה המודרנית".³⁰⁴ באותו הזמן, Oxfam טען שאנשים בצפון הרצועה נאלצו לשרוד על ממוצע של 245 קלוריות ליום מאז ינואר, מספר שמהווה פחות מ-12% מתצרוכת המזון המומלצת ליום.³⁰⁵ למרות דיווחים ראשוניים על העלאת כמות הסיוע הנכנס לרצועה בתחילת אפריל, באמצע אפריל נציג של האו"ם אמר שבשבוע הקודם ישראל דחתה יותר מ-40% מבקשות האו"ם לתאם העברת סיוע לצפון הרצועה, וטען ש"אנחנו מתמודדים עם מין ריקוד שבו אנחנו עושים צעד קדימה ושניים אחורה או שני צעדים קדימה וצעד אחורה, מה שמשאיר אותנו תמיד באותה נקודה".³⁰⁶ בסוף אפריל, הודלף מסמך של ממשלת ארה"ב אשר נכתב על ידי מומחים אמריקאים לביטחון תזונתי במשרד החוץ וב-USAID שקבע שרעב בעזה הוא בלתי נמנע, ושקצב ההתדרדרות של הביטחון התזונתי בעזה גבוה באופן אקספוננציאלי ממקרי הרעב האחרים של המאה ה-21 בסומליה (2011) ובדרום סודן (2017).³⁰⁷ דו"ח של קבוצת ארגוני סיוע בהובלת סוכנות הילדים של האו"ם הצהיר בסוף פברואר שלמעלה מ-90%

-
- <https://www.ochaopt.org/content/hostilities-gaza-strip-and-israel-reported-impact-day-113>; ²⁹²
- <https://www.haaretz.co.il/news/politics/2023-12-21/ty-article/.premium/0000018c-8908-d60e-afdf-ed0e2bb70000>
- <https://www.who.int/director-general/speeches/detail/who-director-general-s-opening-remarks-on-gaza--the-who-executive-board--trans-fats-and-leprosy> ²⁹³
- <https://www.ochaopt.org/content/hostilities-gaza-strip-and-israel-reported-impact-day-113> ²⁹⁴
- <https://www.newyorker.com/news/q-and-a/gaza-is-starving> ²⁹⁵
- <https://news.walla.co.il/item/3633138> ²⁹⁶
- https://youtu.be/0pGgFZovlAw?si=mone7I85_SobAivS&t=875; ²⁹⁷
- <https://www.theguardian.com/commentisfree/2024/mar/21/we-are-about-to-witness-the-most-intense-famine-since-world-war-ii-in-gaza>; https://www.democracynow.org/2024/2/5/alex_de_waal ²⁹⁸
- <https://www.nytimes.com/2024/01/11/health/gaza-israel-hunger-starvation.html> ²⁹⁸
- <https://www.theguardian.com/commentisfree/2024/jan/31/israel-gaza-starvation-international-law>; <https://jewishcurrents.org/israel-policy-starvation-gaza-aid> ²⁹⁹
- <https://twitter.com/MedicalAidPal/status/1763172220900151317> ²⁹⁹
- <https://www.ochaopt.org/content/hostilities-gaza-strip-and-israel-flash-update-140> ³⁰⁰
- <https://twitter.com/UNRWA/status/175993361702748380> ³⁰⁰
- <https://palestine.un.org/en/259747-food-convoy-waiting-move-northern-gaza-was-hit-israeli-naval-gunfire> ³⁰¹
- למשל - <https://www.theguardian.com/politics/2024/mar/21/david-cameron-accuses-israel-of-blocking-key-aid> ³⁰²
- <https://committees.parliament.uk/publications/44011/documents/217998/default/crossing-in-gaza> ³⁰²
- <https://www.theguardian.com/world/2024/mar/28/famine-is-setting-in-icj-orders-israel-to-unblock-gaza-food-aid> ³⁰³
- https://www.huffpost.com/entry/gaza-collapse-famine_n_660c96aae4b0328a72be47f5 ³⁰⁴
- <https://www.oxfam.org/en/press-releases/people-northern-gaza-forced-survive-245-calories-day-less-can-beans-oxfam> ³⁰⁵
- <https://www.yahoo.com/news/u-n-official-says-israel-175312452.html> ³⁰⁶
- <https://www.devex.com/news/exclusive-usaid-officials-say-israel-breached-us-directive-on-gaza-aid-107545> ³⁰⁷

מהילדים בעזה חווים מחסור קשה במזון ובגיונו, ואחוז דומה סובל ממחלות זיהומיות. 70% מקבוצת גיל זו סבלה משלשולים בשבועיים במהלך פברואר.³⁰⁸ תמונות וסרטונים מהרצועה מהווים עדות נוספת לטענות אלו.³⁰⁹

מאי יוני

למרות שבאפריל חלה עליה בכמות הסיוע ההומניטרי שנכנסה לרצועה, לפחות באופן חלקי בשל לחץ בינלאומי לאחר שישראל הפציצה את עובדי ה-World Central Kitchen, כמות הסיוע שנכנסה לעזה קטנה משמעותית שוב במאי, הפעם בשל הלחימה בצפון ובדרום הרצועה, במהלכה ישראל השתלטה על מעבר רפיח למצרים.³¹⁰ בשאר מאי, כמות המזון שנכנסה לעזה ירדה ב-70%³¹¹ (הסתירה עם מספרים ישראלים נובעת מדרכים שונות לספור את מספר המשאיות שנכנסו לעזה,³¹² כמו גם כניסתן של משאיות מסחריות של מזון).³¹³ ה-World Food Program עצר את הסיוע ההומניטרי ברפיח בשל היעדר אספקה וחוסר ביטחון.³¹⁴ המזח האמריקאי,³¹⁵ שהיה אמור לספק דרך גישה נוספת לסיוע ההומניטרי (ועלה 320 מיליון דולר), נתקל בבעיות מתחילתו והיה לא אפקטיבי להעברת סיוע – כולל הפסקת פעילותו – עד לתחילת יוני, לפני שנגרר שוב לאשדוד באמצע יוני.³¹⁶ ישראל אישרה מחדש כניסה של משאיות מסחריות עם מזון בסוף מאי, אבל מספרן של משאיות אלו היה קטן בהרבה מכמות הסיוע ההומניטרי שנכנסה (שכאמור היה מעט מדי לצרכי האוכלוסיה).³¹⁷ בסוף מאי, סקר בקרב עזתים בדרום הרצועה מצא של-64% היה מספיק מזון ליום או יומיים (44% במרץ) וש-26% יכלו לגשת למקום כדי לקבל סיוע במזון ובמים ללא סיכוי רציני לעצמם (ביחס ל-19% במרץ).³¹⁸

דיווחים נוספים במאי ויוני המשיכו להצביע על משבר משמעותי. ארגון ה-Famine Early Warning Systems Network (FEWS NET) אמר ש"יתכן, אם לא סביר" שכבר החל רעב בצפון עזה מאז אפריל, ושייתכן שהרעב ימשיך באזור עד יולי. זו הייתה הפעם הראשונה שארגון קבע שייתכן וכבר מתרחש רעב.³¹⁹ חוסר הביטחון נבע מקשיים רבים סביב המידע המוגבל, מצב דומה לנעשה במקרי רעב אחרים. בין אם מדובר ברעב על פי ההגדרה הטכנית, הארגון קבע ש"תת תזונה אקוטית בקרב ילדים היא גבוהה מאוד והדבר יגרום לנזקים פיזיולוגיים בלתי הפיכים".³²⁰ ה-World Food and Agriculture Organization וה-Program אמרו שהרעב מחמיר, במיוחד בצפון עזה, בשל המגבלות הקשות

-
- <https://www.nutritioncluster.net/sites/nutritioncluster.com/files/2024-02/GAZA-Nutrition-vulnerability-and-308> ; <https://www.theguardian.com/world/live/2024/feb/20/middle-east-crisis-live-israel-gaza-yemen-SitAn-v7.pdf> ; <https://twitter.com/NourNaim88/status/1750503719806923075> ;³⁰⁹ <https://twitter.com/NABEELRAJAB/status/1750017231197544706> ; <https://twitter.com/jakeshieldsajj/status/1751580352601309591> ; <https://www.washingtonpost.com/world/2024/05/22/gaza-famine-aid-israel-hamas/>³¹⁰ ; <https://www.washingtonpost.com/world/2024/05/30/israel-hamas-war-news-gaza-palestine-rafah/>³¹¹ ; <https://apnews.com/article/israel-palestinians-west-bank-jenin-raid-a3320a77a3a6ccff41db2a4bc63e4aa3>³¹² ; <https://www.washingtonpost.com/world/2024/05/30/israel-hamas-war-news-gaza-palestine-rafah/> ; <https://www.reuters.com/world/middle-east/israel-reopens-gaza-food-sales-rafah-raid-chokes-aid-2024-05-30/>³¹³ ; <https://apnews.com/article/israel-palestinians-west-bank-jenin-raid-a3320a77a3a6ccff41db2a4bc63e4aa3>³¹⁴ ; <https://www.nytimes.com/interactive/2024/04/27/world/middleeast/gaza-pier-israel-hamas-war.html>³¹⁵ ; <https://apnews.com/article/us-pier-gaza-famine-israel-1feae14dac670bb4de0467988799c5c6>³¹⁶ ; <https://www.nytimes.com/2024/05/21/world/middleeast/gaza-aid-pier-food.html> ; <https://news.usni.org/2024/05/23/u-s-soldier-critically-injured-during-gaza-pier-operation-2-other-service-members-hurt> ; <https://www.centcom.mil/MEDIA/PRESS-RELEASES/Press-Release-View/Article/3787939/high-sea-states-impact-army-vessels/> ; <https://www.cnn.com/2024/05/28/politics/us-gaza-pier-broken-apart/index.html> ; <https://www.centcom.mil/MEDIA/PRESS-RELEASES/Press-Release-View/Article/3808303/us-central-command-moves-pier-ahead-of-high-seas/>³¹⁷ ; <https://www.reuters.com/world/middle-east/israel-reopens-gaza-food-sales-rafah-raid-chokes-aid-2024-05-30/> ; להיקף היחסי של כמות הסיוע בין הסקטור ההומניטרי לסקטור הפרטי ראה למשל: <https://www.ochaopt.org/content/reported-impact-snapshot-gaza-strip-12-june-2024> ; <https://pcpsr.org/en/node/980>³¹⁸ ; <https://apnews.com/article/israel-palestinians-gaza-hamas-famine-0056ceecdb4ae3bee5f64c54ab034c7e> ;³¹⁹ https://fews.net/sites/default/files/2024-06/Gaza-Targeted-Analysis-Update-042024-Final_3.pdf ; <https://apnews.com/article/israel-palestinians-gaza-hamas-famine-0056ceecdb4ae3bee5f64c54ab034c7e> ;³²⁰ https://fews.net/sites/default/files/2024-06/Gaza-Targeted-Analysis-Update-042024-Final_3.pdf

על הגישה לסיוע הומניטרי וקריסת מערכת המזון המקומית.³²¹ הבכיר האחראי על סיוע באו"ם אמר ש"כמעט בלתי אפשרי לבצע חלוקת סיוע" בעזה.³²² דוברת של ארגון הבריאות העולמי אמרה במאי ש-85% מהילדים ברצועה "לא אכלו במשך יממה שלמה לפחות פעם אחת בשלושת הימים [האחרונים]" וש"ילדים מורעבים".³²³ בסוף מאי ראש ה-USAID אמרה שהמצב בעזה "קשה יותר... מאשר כל זמן אחר בעבר".³²⁴ דובר של UNICEF ניסה להעביר אספקה תזונתית ורפואית לצפון עזה באמצע יוני. למרות שקיבל את האישורים הנדרשים מראש, כשהגיע לשטח לא אישרו לו להיכנס ושלחו את המשאיות שהביא בחזרה לאחר המתנה ארוכה.³²⁵ מצד שני, קבוצת חוקרים ישראלית ניסתה לטעון בנייר עמדה שכמות המזון הזמינה שנכנסה לעזה גדלה בין ינואר לאפריל, אבל המחקר שביצעו כולל מספר בעיות מתודולוגיות מהותיות.³²⁶

ממצאים נוספים

עדויות מהרצועה מציגות את הפעולות שאותן מבצעים העזתים המיואשים מהיעדר המזון.³²⁷ כך למשל אזרחים נאלצים לאכול בשר סוס,³²⁸ דשא ולשתות מים מזוהמים או מי ים בשל הרעב.³²⁹ סרטון מציג עזתים השוחים באזור מוצף במי שופכין כדי לנסות ולהוציא חבילת סיוע מוצנחת שנפלה לתוכו.³³⁰ נכון לסוף מרץ, מתו כ-18 עזתים מנסיבות הקשורות לסיוע המוצנח – חבילות שנפלו על אנשים, דוחק וטביעה בים בניסיון לחילוץ חבילות סיוע.³³¹ אחרים נפלו וכנראה נהרגו לאחר שהבניין שעליו טיפסו כדי להשיג חבילת סיוע הומניטרי קרס.³³²

כ-60 אחוזים מהציבור היהודי מתנגדים באופן קבוע להעברת סיוע הומניטרי לרצועת עזה.³³³ מפגינים יהודים מנעו לחלוטין מסיוע הומניטרי להיכנס לרצועה מספר פעמים בחודשים האחרונים.³³⁴ חיילים תיעדו עצמם הורסים מחסני מזון ושורפים

<https://apnews.com/article/israel-hamas-war-hunger-un-07afb7fe4a1654f54b81b944a0dab535> ;³²¹

<https://docs.wfp.org/api/documents/WFP-0000159235/download/>

<https://x.com/UNReliefChief/status/1798118788576989489>³²²

; <https://x.com/UNGeneva/status/1796579174204813488> <https://news.un.org/en/story/2024/05/1150486>³²³

<https://www.washingtonpost.com/world/2024/05/30/israel-hamas-war-news-gaza-palestine-rafah/>³²⁴

<https://x.com/blarn357857/status/1801920586677154113>³²⁵

³²⁶ חוץ מהבעיה שהחוקרים לא עסקו בשלוש מתוך ארבע המרכיבים של ביטחון תזונתי (זמינות, גישה, שימוש ויציבות) והודו בכך, המחקר בעייתי מכיוון שבין השאר: (1) הוא בוחן את המגמה בין ינואר לאפריל, שהייתה חיובית בשל העליה בזמינות המזון באפריל אחרי ההתקפה על שירת ה-World Central Kitchen, למרות זמינות המזון מאוחר יותר ירדה (ראה בהמשך); (2) לא מבחין בין צפון הרצועה, היכן שכל העדויות מצביעות על היעדר ביטחון תזונתי חמור יותר, ושאר הרצועה; (3) מתעלם בהשוואה בין המזון הזמין לפני ואחרי המלחמה מכל הייצור המקומי של מזון בעזה לפני המלחמה, והשלכות הרס החקלאות והתעשייה על הביטחון התזונתי במלחמה; (4) לא מתייחס לפלסטינים כבני אדם, כולל היעדר התייחסות לתמותה הגבוהה ברצועה, הרס התשתיות, המוות של פלסטינים שניסו להשיג מזון, והמוות של פלסטינים מהיעדר מזון ומים. יש התייחסות לתמותה ישראלית ב-7.10; (5) מקבל ללא ביקורת את המספרים של מתאם הפעולות בשטחים, שטוען למשל ש-98.7% מכל המשאיות קיבלו אישור להיכנס לרצועה (עמ' 18) – מספרים שאינם תואמים את המציאות שעליה מדווחים רובם הגדול של הגורמים העוסקים או בוחנים את הנושא כמו האו"ם, מדינות אחרות, ותקשורת בינלאומית מחוץ לרצועה; (6) מקבל ללא ביקורת ממצאים כמו אלו לגבי המזח האמריקאי בעזה או הטענות שעלו בתחקיר הניו יורק טיימס Screams Without Words (הראשון נכשל והשני הוכר באופן נרחב כבעייתי מאוד, ראה למטה עבור שניהם). המחקר נמצא כאן: <https://biochem-food-nutrition.agri.huji.ac.il/sites/default/files/biochem-food-nutrition/files/preprint-nutritional-assessment-of-food-aid-delivered-to-gaza-via-israel-during-the-swords-of-iron-war.pdf>; הסיקור

בתקשורת הישראלית כאן: <https://www.ynet.co.il/news/article/bkojsnksa>.

<https://twitter.com/amirs74/status/1771198476446998611>³²⁷

<https://www.france24.com/en/live-news/20240224-dead-horses-scraps-leaves-gaza-s-hungry-get-desperate>;³²⁸

<https://twitter.com/KhalilAsslan/status/1773732648847876569>³²⁹

; <https://www.cnn.com/2024/01/30/middleeast/famine-looms-in-gaza-israel-war-intl/index.html>³²⁹

<https://www.haaretz.co.il/magazine/2024-02-07/ty-article-magazine/.highlight/0000018d-8213-daa1-a9fd-e21b04660000>; <https://www.youtube.com/watch?v=3mN1SRUx0R8>

<https://twitter.com/sarabahaa94/status/1771278625175654815>³³⁰

; <https://twitter.com/arixegal/status/1772657137136619838>³³¹

<https://www.cnn.com/2024/03/26/middleeast/palestinians-drown-gaza-aid-drop-intl/index.html>

<https://twitter.com/stairwayto3dom/status/1787522270555996657>³³²

<https://www.idi.org.il/articles/52967>³³³

<https://www.ochaopt.org/content/hostilities-gaza-strip-and-israel-reported-impact-day-125>;³³⁴

<https://www.washingtonpost.com/world/interactive/2024/gaza-aid-truck-sea-airdrop/>;

<https://www.haaretz.com/israel-news/2024-01-30/ty-article/.premium/a-new-low-the-israelis-advocating-to-starve-the-people-of-gaza/0000018d-5b42-d0fc-a9bd-5f5fc0740000>

מזון בעזה.³³⁵ במאי, מתנחלים/מפגינים ישראלים חסמ³³⁶ ולעיתים תקפו שיירות שהביאו סיוע לעזה מירדן.³³⁷ התקפות אלו גרמו לנזק משמעותי למשאיות שהובילו את הסיוע, והשליכו את הסיוע על הכביש.³³⁸ חלק מההתקפות התרחשו בסמוך למחסומים של צה"ל ועדי ראייה סיפרו שחיילים ושוטרים אפשרו להרס ולביזה של הציוד ההומניטרי להתרחש.³³⁹ חסימות מזון אחרות התרחשו בערים מרכזיות – כולל ירושלים – עם מעט או ללא התערבות של המשטרה.³⁴⁰ בשני מקרים לפחות משאיות הוצתו,³⁴¹ ובשני מקרים לפחות מתנחלים תקפו ופצעו את נהגי המשאיות הפלסטיניים שנזקקו לאשפוז (באחת הפעמים התברר לאחר מכן שהנהג לא הוביל סיוע לעזה).³⁴² הפעולה נגד מעבר סיוע ההומניטרי לעזה חורגת מקבוצות שוליים. על פי תחקיר של הגרדיאן, חיילים ושוטרים ישראלים מעבירים מידע על משאיות הסיוע לקבוצות שחוסמות אותן.³⁴³ עדות נוספת לפופולריות של העמדה נגד הסיוע היא טענתו של סגן יושב ראש הכנסת שהוא בעצמו חסם משאיות סיוע עם רכבו הפרטי.³⁴⁴ באמצע יוני, המפכ"ל טען במכתב שהשר לביטחון לאומי – המקורב לקבוצות מתנחלים – ניסה למנוע את אבטחת שיירות הסיוע לעזה.³⁴⁵

מחסור שאינו מזון (חשמל, תרופות, מים)

נכון לזמן הכתיבה, מאז תחילת המלחמה אין אספקת חשמל ברצועת עזה (כלומר הפסקת חשמל מוחלטת. לשם השוואה, בשנים לפני המלחמה הייתה אספקת חשמל זמינה במשך כ-12-13 שעות ביום).³⁴⁶ בדצמבר מחירי הדלק עלו בלמעלה מ-

---

<https://policy-practice.oxfam.org/resources/inflicting-unprecedented-suffering-and-destruction-seven-ways-the-government-of-621591> , עמוד 11

<https://twitter.com/JoshuaPHill/status/178940706155445951>³³⁶

<https://www.reuters.com/world/middle-east/jordan-says-israeli-settlers-attacked-jordanian-aid-convoys-way-gaza-2024-05-01/>³³⁷

; <https://twitter.com/KhaledYousry22/status/1787643854155321448>³³⁸

<https://twitter.com/adinitay/status/1787692297527693802> ; <https://politicallycorret.co.il/tlv-jerusalem/>

<https://twitter.com/barakravid/status/1790014518828920977> ;³³⁹

<https://twitter.com/SuppressedNws/status/1789963866404692320> ;

<https://twitter.com/jose23317578/status/1790002807312957511> ; <https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-05-13/ty-article/0000018f-73a1-ddbe-addf-77af249a0000> ;

https://twitter.com/Sapir_SLAM/status/1790049348065055039 ;

<https://twitter.com/ElishaYered/status/1790815866738671858> ;

<https://www.theguardian.com/world/article/2024/may/21/israeli-soldiers-and-police-tipping-off-groups-that-attack-gaza-aid-trucks> ; <https://www.washingtonpost.com/world/2024/05/26/west-bank-aid-trucks-gaza-settlers/>

<https://x.com/nirhasson/status/1792286756395462866>;³⁴⁰

<https://x.com/nirhasson/status/1792291838310727996> ;

<https://www.ynet.co.il/news/article/sjflyy00x0> ;

<https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-05-20/ty-article/.premium/0000018f-9268-d212-abcfd66d978d0000>

; <https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-05-13/ty-article/0000018f-73a1-ddbe-addf-77af249a0000>³⁴¹

<https://www.haaretz.co.il/news/politics/war-2023/2024-05-17/ty-article-live/0000018f-833f-dd4f-ab8f-97bfba030000?liveBlogItemId=738950520#738950520> ;

<https://x.com/Mistaclim/status/1791402493173203356> ;

<https://twitter.com/adinitay/status/1790799451856015791> ;³⁴²

<https://twitter.com/JoshBreiner/status/1790802070817091935> ; <https://www.haaretz.co.il/news/politics/war-2023/2024-05-17/ty-article-live/0000018f-833f-dd4f-ab8f-97bfba030000?liveBlogItemId=738950520#738950520>

<https://www.theguardian.com/world/article/2024/may/21/israeli-soldiers-and-police-tipping-off-groups-that-attack-gaza-aid-trucks>³⁴³

<https://twitter.com/lirishavit/status/1790723920221311015>³⁴⁴

<https://www.ynet.co.il/news/article/hj6opjuba>³⁴⁵

<https://www.ochaopt.org/page/gaza-strip-electricity-supply>³⁴⁶

500%³⁴⁷. באפריל, מחירו של ליטר דלק היה 150 שקל³⁴⁸. מחקר בנושא מצא שבינואר, כמות האור בלילה ברצועת עזה קטנה ב-84% (91% בעיר עזה) ביחס למצב לפני המלחמה³⁴⁹. ממצא זה כולל אור שמגיע מכוחות צה"ל ששוהים בתוך הרצועה וככל הנראה מבתי החולים ברצועה, שמקבלים אספקת סולר לגנרטורים שלהם. על פי עדויות מהרצועה, ספרים מספריות אוניברסיטאיות נשרפו כחומר בערה בשביל לבשל מזון³⁵⁰.

בנובמבר פורסם כי כמות המים המסופקת לאדם מדי יום הייתה 1.5-1.8 ליטר (הממוצע המינימלי הנדרש לשתיה וצרכי הגיינה הוא כ-15 ליטר ליום)³⁵¹, כמות שירדה לפחות מליטר לאדם בממוצע בפברואר³⁵². קיים אפילו מחסור של ציוד רפואי בסיסי. בשל היעדר פדי גזה, למשל, פדים משומשים עוברים חיטוי ונעשה בהם שימוש עבור מטופל אחר³⁵³. עזתים החלו למות ממחלות בהן היה ניתן לטפל – כמו דלקת הכבד³⁵⁴.

בשל היעדר ציוד רפואי, ניתוחים רפואיים – כולל ניתוחים קיסריים וקטיעות איברים – נעשים ללא חומרי הרדמה או אספקת דם³⁵⁵. בסרטון מהרצועה מוצג רופא עזתי שנאלץ לקטוע את רגלה של בתו על שולחן האוכל בביתו ללא חומרי הרדמה³⁵⁶. סטודנט לרפואה בבית החולים אל-שיפא מספר על האופן שבו תפר את פניו של ילד שנפצע בהפצצה, בחושך וללא חומרי הרדמה, במשך שלוש שעות³⁵⁷. מנתח בריטי שביקר בבית החולים אל-אקצא תיאר באו"ם סיפור של ילדה שנשרפה כל כך קשה עד שהוא ראה את עצמות הפנים שלה. לא היה לה סיכוי לשרוד והיא מתה בייסורים נוראיים מכיוון שלא היה מורפיום לתת לה, ומכיוון שלא היה מקום בו היה ניתן לשים אותה, היא פשוט הושארה למות על רצפת בית החולים. המנתח הצהיר שראה מקרים דומים רבים ותיאר חלק מהם³⁵⁸. יש סיפורים רבים נוספים במדיה החברתית. לסיפורים אלו יש השלכות ארוכות טווח. למשל, כבר בינואר היו למעלה מ-1,000 ילדים עזתיים שעברו כריתת איברים. כל אחד מהם יזדקק בעתיד ל-8-12 התערבויות ניתוחיות באיבר הקטוע במהלך התבגרותם³⁵⁹.

בשל מציאות זו, נשים הסובלות מדימום לאחר הלידה עוברות כריתות רחם, מה שמונע מהן ללדת ילדים בעתיד³⁶⁰. מנהלת מרחב המזרח התיכון ב-Oxfam אמרה ש"בין האימה והזוועה בעזה אנחנו עכשיו בשלב המזעזע שבו תינוקות מתים בגלל שלשולים והיפותרמיה. מזעזעו שתינוקות מגיעים לעולם ובשל התנאים האפוקליפטיים סיכוייהם לשרוד נמוכים". במקרים מסוימים, נשים נאלצו ללדת בכיתות מלאות בכ-70 אנשים אחרים, מצב שתיארה המנהלת כ"פשוט לא אנושי"³⁶¹. שיעורי

-
- <https://docs.wfp.org/api/documents/WFP-0000154766/download>³⁴⁷
- <https://www.haaretz.co.il/magazine/2024-04-04/ty-article-magazine/.highlight/0000018e-a379-d315-ab9f-aff98d4b0000>³⁴⁸
- <https://www.care.org/news-and-stories/press-releases/care-warns-84-of-gazas-lights-extinguished-people-left-sick-and-starving/>³⁴⁹
- <https://www.nbcnews.com/specials/gaza-universities-destroyed-israel-military-war/index.html>³⁵⁰
- <https://docs.wfp.org/api/documents/WFP-0000154766/download>³⁵¹
- <https://www.theguardian.com/world/2024/feb/27/un-israel-food-starvation-palestinians-war-crime-genocide>³⁵²
- <https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/east-mediterranean-mena/israelpalestine/244-stopping-famine-gaza>³⁵³
- <https://twitter.com/muhammadshehad2/status/1783398458004578791>³⁵⁴
- <https://www.unocha.org/publications/report/occupied-palestinian-territory/hostilities-gaza-strip-and-israel-flash-update-32>; <https://www.trtworld.com/middle-east/nightmarish-gazas-pregnant-women-endure-c-sections-without-anesthesia-15823792>; <https://news.un.org/en/interview/2023/11/1143327>; <https://healthnews.com/news/c-sections-are-performed-without-anesthesia-in-gaza/>; https://www.juzoor.org/cached_uploads/download/2023/11/11/maternal-health-report-final-1699726911.pdf; <https://www.haaretz.co.il/magazine/2024-05-09/ty-article-magazine/.highlight/0000018f-5840-d348-a7bf-fee9cea00000>³⁵⁵
- <https://twitter.com/NourNaim88/status/1746887014337671410>³⁵⁶
- ולתאים לה שם פרותזה: <https://x.com/SkyNews/status/1797909777286090998>
- <https://twitter.com/NourNaim88/status/1763960723695185934>³⁵⁷
- ; <https://www.telegraph.co.uk/global-health/science-and-disease/single-worst-top-oxford-surgeon-horrors-gaza-hospital/>³⁵⁸
- ; <https://www.newyorker.com/news/dispatch/the-children-who-lost-limbs-in-gaza>³⁵⁹
- <https://www.telegraph.co.uk/global-health/terror-and-security/gaza-conflict-is-creating-a-generation-of-child-amputees/>
- https://www.juzoor.org/cached_uploads/download/2023/11/11/maternal-health-report-final-1699726911.pdf³⁶⁰
- <https://www.oxfam.org/en/press-releases/babies-dying-preventable-causes-besieged-gaza-oxfam>; <https://reliefweb.int/report/occupied-palestinian-territory/gazas-silent-killings-destruction-healthcare-system-rafah>³⁶¹

ההפלה ברצועה עלו ב-300% ביחס למצב לפני המלחמה.³⁶² רופאה מארגון רופאים ללא גבולות ששהתה מספר שבועות בעזה הצהירה על הפגיעות המיוחדות של נשים מיניקות, שלא יכולות לייצר מספיק חלב בשל תת התזונה שלהן, ושל התינוקות שלהן, שלעיתים תכופות אין להם חלב אם או פורמולה בשל היעדר המים הנקיים בעזה.³⁶³ נשים עזתיות מתקשות למצוא תחבושות הגייניות, וחלקן משתמשות בתחליפים הכוללים בין השאר חלקים מהאוהלים בהם הן מתגוררות בזמן המחזור החודשי שלהן.³⁶⁴

מערכת הבריאות בעזה

מערכת הבריאות בעזה קרסה. 84 אחוז מכל תשתיות הבריאות ברצועה נפגעו או נהרסו.³⁶⁵ בשלב מסוים במלחמה, פחות משליש מבתי החולים ברצועה ורבע מהמרפאות שבה תפקדו באופן חלקי.³⁶⁶ נכון לזמן הכתיבה, בערך מחצית מבתי החולים ברצועה מתפקדים באופן חלקי.³⁶⁷ רופאים שהתנדבו ברצועה בזמן המלחמה מתארים סיפורי זוועה בנוגע לתנאים בתוך בתי החולים הצפופים, סוגי וכמות הפציעות, וההתקפות החוזרות על בתי חולים במלחמה.³⁶⁸ עד כה דווחו מעל מיליון מקרים של מחלות בעזה.³⁶⁹ נכון לאמצע יוני, דווחו למעלה מ-865,000 מקרים של זיהומים במערכת הנשימה.³⁷⁰ למעלה מ-485,000 מקרי שלשולים דווחו, כולל מעל 113,000 בקרב ילדים בני 5 ומטה.³⁷¹ בשבוע באמצע דצמבר תועדו כ-3,200 מקרי שלשול ביום אצל ילדים מגיל 5 ומטה (ביחס לכ-500 מקרים בשבוע לפני המלחמה).³⁷² יש בממוצע מקלחת לכל 4,500 בני אדם בעזה, ושירותים לכל 220 בני אדם.³⁷³ קולות ציבוריים חשובים בישראל, כמו ראש המל"ל לשעבר ויועץ רשמי לשר הביטחון בזמן המלחמה,³⁷⁴ קראו לאפשר למחלות להדביק את האוכלוסיה האזרחית בעזה.³⁷⁵ דו"ח מאמצע מרץ מצא שכ-75% מהפסולת עזה מושלכת לאזורים אקראיים ולכן מזהמת את מי התהום, כך ש-97% מהמים אינם ראויים לשתיה.³⁷⁶ חשיפה לטמפרטורות גבוהות בתוך אוהלי הפליטים גרמה גם כן למוות של פלסטינים ששהו בהם.³⁷⁷

ישראל הוציאה מכלל שימוש את מערכת הבריאות ברצועה.³⁷⁸ בסוף פברואר, ראש "רופאים ללא גבולות" ציין כי "לא נותרה מערכת בריאות בעזה".³⁷⁹ ישראל הצדיקה זאת בטענות שבתי החולים והמרפאות שימשו למטרות צבאיות אבל ראש "רופאים ללא גבולות" ציין בסוף פברואר שהארגון שלו לא ראה שום הוכחה לכך מעבר לדבריה של ישראל.³⁸⁰ באמצע מרץ, דו"ח של Oxfam מצא כי ישראל ממשיכה לחסום את הסיוע ההומניטרי בשבע דרכים שונות והזהיר שעזה "תסבול

-
- <https://jezebel.com/miscarriages-in-gaza-have-increased-300-under-israeli-1851168680>³⁶²
- <https://twitter.com/abierkhatib/status/1771451982500229193>³⁶³
- <https://www.npr.org/sections/goatsandsoda/2024/01/11/1224201620/another-layer-of-misery-women-in-gaza-struggle-to-find-menstrual-pads-running-wa>³⁶⁴
- <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/14e309cd34e04e40b90eb19afa7b5d15-0280012024/original/Gaza-Interim-Damage-Assessment-032924-Final.pdf>³⁶⁵
- <https://www.ochaopt.org/content/hostilities-gaza-strip-and-israel-reported-impact-day-192> ;³⁶⁶
- https://www.emro.who.int/images/stories/Sitrep_-_issue_27.pdf
- <https://www.ochaopt.org/content/reported-impact-snapshot-gaza-strip-12-june-2024>³⁶⁷
- ; https://www.haaretz.co.il/magazine/2024-05-09/ty-https://www.youtube.com/watch?v=REnN_dLrLA³⁶⁸
- <https://www.ochaopt.org/content/reported-impact-snapshot-gaza-strip-12-june-2024>³⁶⁹
- <https://www.ochaopt.org/content/reported-impact-snapshot-gaza-strip-12-june-2024>³⁷⁰
- <https://www.ochaopt.org/content/reported-impact-snapshot-gaza-strip-12-june-2024>³⁷¹
- <https://www.ochaopt.org/content/hostilities-gaza-strip-and-israel-flash-update-86>³⁷²
- <https://www.who.int/news/item/21-12-2023-lethal-combination-of-hunger-and-disease-to-lead-to-more-deaths-in-gaza> ;³⁷³
- <https://www.unrwa.org/resources/reports/unrwa-situation-report-59-situation-gaza-strip-and-west-bank-including-east-jerusalem> ;
- https://www.ipcinfo.org/fileadmin/user_upload/ipcinfo/docs/IPC_Gaza_Strip_Acute_Food_Insecurity_Feb_July_2024_Special_Brief.pdf³⁷⁴
- (עמ' 22-23)
- <https://www.ynet.co.il/news/article/r1zlcnoqa>³⁷⁵
- <https://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1001462900>³⁷⁶
- <https://policy-practice.oxfam.org/resources/inflicting-unprecedented-suffering-and-destruction-seven-ways-the-government-of-621591/>³⁷⁷
- <https://twitter.com/muhammadshehad2/status/1783397508154052793>³⁷⁸
- <https://www.nytimes.com/2024/04/26/world/middleeast/gaza-israel-hospitals-medical-system.html>³⁷⁹
- <https://www.msf.org/msf-briefing-gaza-un-security-council>³⁸⁰
- <https://www.msf.org/msf-briefing-gaza-un-security-council>³⁸⁰

מוות המוני ממחלות ורעב, הרבה מעבר ל-31,000 ההרוגים במלחמה עד כה.³⁸¹ סמכות בינלאומית העוסקת בביטחון תזונתי ותזונה מצאה בדו"ח שהוציאה באמצע מרץ רמות קטסטרופליות של חוסר ביטחון תזונתי בכל הרצועה (55% מהתושבים בצפון ו-25% מהתושבים בדרום).³⁸² דו"ח של "רופאים ללא גבולות" באפריל בנוגע למצב ברפיח זיהה מגמת עליה במספר המקרים של תת-תזונה והסיק שכמות החשיפה של האוכלוסיה לאירועים טראומטיים "קרעה לגזרים את הבריאות הנפשית של אוכלוסיית עזה". מערכת הבריאות ברצועה "נותרה שבורה", והדרך הארוכה וחסרת הוודאות לשיקומה תיקח שנים אם לא עשורים.³⁸³

כתוצאה מהתנאים שתוארו לעיל, ראש התוכנית לבריאות הציבור באוניברסיטת אדינבורו אמרה בדצמבר ש"העולם עשוי להתמודד עם מציאות שבה כמעט רבע מ-2 מיליון התושבים ברצועה – כמעט חצי מיליון בני אדם – ימותו בשנה הקרובה. ברוב המקרים, יהיה מדובר במוות בשל קריסת מערכת הבריאות, מגורמים אותם היה ניתן למנוע".³⁸⁴ חוקרים אחרים הגיעו למסקנות דומות ומפורטות יותר.³⁸⁵

---

³⁸¹ <https://www.oxfam.org/en/press-releases/israel-government-continues-block-aid-response-despite-icj-genocide-court-ruling>; <https://policy-practice.oxfam.org/resources/inflicting-unprecedented-suffering-and-destruction-seven-ways-the-government-of-621591/>

³⁸² <https://www.nytimes.com/2024/03/18/world/middleeast/gaza-famine-report-starvation.html> ;

https://www.ipcinfo.org/fileadmin/user_upload/ipcinfo/docs/IPC_Gaza_Strip_Acute_Food_Insecurity_Feb_July_2024_Special_Brief.pdf

³⁸³ <https://reliefweb.int/report/occupied-palestinian-territory/gazas-silent-killings-destruction-healthcare-system-rafah>

³⁸⁴ <https://www.theguardian.com/commentisfree/2023/dec/29/health-organisations-disease-gaza-population-outbreaks-conflict>

³⁸⁵ https://gaza-projections.org/gaza_projections_report.pdf

השיח הישראלי ודה-הומניזציה של פלסטינים

עודכן לאחרונה: 18.6.24

דה-הומניזציה במוסדות המדינה וצה"ל

הרבה מהמציאות שתוארה למעלה מתאפשר באמצעות דה-הומניזציה המתמשכת של הפלסטינים, במיוחד אלו שחיים בעזה, שמתוארת בחלק זה, ובאמצעות השיח והפרקטיקות שמרחיקות ומעלימים פלסטינים מעיני הציבור היהודי בישראל (בעניין זה ראה את החלק במסמך זה על תקשורת ותעמולה).³⁸⁶ דה-הומניזציה זו מגיעה מראשי המדינה. ראש הממשלה תיאר את הקונפליקט כ"מאבק בין בני אור ובני חושך, בין האנושות וחוק הג'ונגל",³⁸⁷ טען ש"המלחמה היא בין התרבות ובין ברבריות",³⁸⁸ והגדיר את המלחמה כמלחמה נגד עמלק המקראי בנאום ובאיגרת ששלח לחיילים.³⁸⁹ כזכור, על פי התנ"ך צריך להשמיד את עמלק לחלוטין – גברים, נשים, ילדים ומקנה.³⁹⁰ נשיא מדינת ישראל טען שישראל אינה מבחינה בין אנשי חמאס ואזרחים כי "האומה השלמה שם [עזה] אחראית".³⁹¹ הוא גם כתב באופן אישי מסר על פגז שנועד להפגיוז את הרצועה.³⁹² שר הביטחון תיאר את הפלסטינים בעזה כ"חיות אדם". לפחות חמישה שרים אחרים בממשלה אמרו דברים דומים, כולל בסוף מאי.³⁹³ השר לביטחון פנים הורה ללוחמי מג"ב לירות במחבלים גם אם הם לא מהווים סכנה, בניגוד לנהלים.³⁹⁴ השרה לשוויון חברתי וקידום מעמד האישה אמרה שהיא אישית גאה בהריסות של עזה ושכל תינוק, גם עוד 80 שנה, יספר לנכדיו מה עשו היהודים.³⁹⁵ בסוף מרץ, היא טענה שישראל נלחמת בעמלקים "של ימינו" בהקשר ישיר של המצווה הדתית למחות את זכר עמלק.³⁹⁶ חבר כנסת מהקואליציה אמר בטלוויזיה שנאמר לו ש"ברור שאנחנו צריכים להשמיד את כל העזתים".³⁹⁷ פוליטיקאים אחרים אמרו דברים דומים.³⁹⁸ שגרירת ישראל בבריטניה הצדיקה את ההרס של עזה כי "כל בית ספר, כל מסגד, כל בית שני" כוללים כניסה למנהרה ולכן מהווים מטרה צבאית לגיטימית.³⁹⁹ במרץ גנרל לשעבר תיאר את האנשים בשלושה מקומות מהם ישראל נסוגה (עזה, הגדה המערבית ולבנון) כ"חיות אדם".⁴⁰⁰ גם באמצע אפריל, שר האוצר הצהיר כי "יש בעזה 2 מיליון נאצים שרוצים לשחוט, לאנוס ולרצוח כל יהודי".⁴⁰¹ בתחילת מאי בעל תפקיד בליכוד טען ש"אין שם [בעזה] בלתי מעורבים, צריך להיכנס ולהרוג, ולהרוג, ולהרוג".⁴⁰² באמצע יוני, משרד החוץ הפיק פרסומת בטוויטר שטענה ש"אין שם [בעזה] אזרחים חפים מפשע".⁴⁰³

<https://humanityjournal.org/blog/discourses-of-palestinian-disappearance/>³⁸⁶

<https://www.snopes.com/fact-check/children-post-deleted-netanyahu/>³⁸⁷

[https://www.timesofisrael.com/liveblog_entry/netanyahu-to-dutch-leader-this-war-is-civilization-vs-](https://www.timesofisrael.com/liveblog_entry/netanyahu-to-dutch-leader-this-war-is-civilization-vs-barbarism/)³⁸⁸

[barbarism/](#)

<https://www.maariv.co.il/news/politics/Article-1049593;>³⁸⁹

<https://www.npr.org/2023/11/07/1211133201/netanyahus-references-to-violent-biblical-passages-raise-alarm-among-critics>

³⁹⁰ שמואל א', ט"ו פסוקים ב'-ג'.

https://www.huffpost.com/entry/israel-gaza-isaac-herzog_n_65295ee8e4b03ea0c004e2a8³⁹¹

[https://www.haaretz.com/opinion/2024-01-03/ty-article/.premium/a-munition-signed-by-israeli-president-](https://www.haaretz.com/opinion/2024-01-03/ty-article/.premium/a-munition-signed-by-israeli-president-could-hit-a-child/0000018c-cbc4-d4e1-ad8f-fff5a0c70000)³⁹²

[could-hit-a-child/0000018c-cbc4-d4e1-ad8f-fff5a0c70000](#)

<https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/192/192-20231228-app-01-00-en.pdf>³⁹³

; <https://www.politico.eu/article/ron-prosor-israel-evoy-hamas-animals-must-be-destroyed>

<https://x.com/ireallyhateyou/status/1798525376462725150>

<https://www.ynet.co.il/news/article/bkxx1alf>³⁹⁴

<https://twitter.com/GolanMay/status/1759675501424042329>;³⁹⁵

<https://twitter.com/ireallyhateyou/status/1760354792663142557>

<https://twitter.com/ytirawi/status/1771246005368861008>³⁹⁶

<https://www.youtube.com/watch?v=WMxnNkQSfmQ>³⁹⁷

<https://twitter.com/AmirHetsroni/status/1743063371551822292>³⁹⁸, הדובר הוא משה פייגלין.

<https://www.ynet.co.il/news/article/syq0011n006>

<https://www.youtube.com/watch?v=cQtqvSYjMlc>³⁹⁹

<https://twitter.com/GLZRadio/status/1773260052683469178>⁴⁰⁰

<https://twitter.com/ireallyhateyou/status/1781995666593456397>;⁴⁰¹

<https://twitter.com/GLZRadio/status/1779764062433284213>

<https://twitter.com/MacaesBruno/status/1787573947690819907>⁴⁰²

<https://x.com/MaxBlumenthal/status/180174535628962225>⁴⁰³

מוסדות במערכת הביטחון הישראלית ביצעו דה-הומניזציה מתמשכת לפלסטינים. צה"ל הפעיל ערוץ טלגרם ("72 בתולות – ללא צנזורה") שהפעיל תעמולה על אזרחי ישראל באמצעות שיתוף של סרטונים ותמונות "בלעדיים" ולא מצונזרים שהציגו הרג וגופות של עזתים, תוך כדי שימוש בשפה בוטה שהשוותה את העזתים המתים לג'וקים ועכברושים.⁴⁰⁴ צה"ל פרסם סדרה של שמונה גליונות של קבצי שירה שנכתבו על ידי אזרחים, חיילים (כולל קצין חינוך ראשי) וחיילי מילואים שכללו תכני נקמה רבים כמו גם תכנים המתארים את המלחמה כמלחמת דת.⁴⁰⁵ חייל מילואים סיפר שצה"ל הביא רבנים במדים לדבר עם החיילים. לפחות במקרה אחד הרב אמר שצריך להשמיד ולירות בכולם.⁴⁰⁶ גישה דומה, הקוראת לחיסול כל העזתים, כולל ילדים, או לחלופין טיהור אתני של רצועת עזה, מופיעה בחשבונות המדיה החברתית של עשרות קצינים בדרג הביניים בצה"ל – שחלקם טוענים שמדובר בפעולה מוסרית.⁴⁰⁷ בינואר, מעל 130 קצינים בכירים במילואים המשרתים בעזה קראו לרמטכ"ל להטיל מצור על צפון רצועת עזה, למנוע הכנסת סיוע הומניטרי והפעלת בתי חולים באזור.⁴⁰⁸ באמצע מרץ מערכת הביטחון ניסתה להחזיר לעזה כ-20 ילדים ומבוגרים מעזה שמקבלים טיפולים מצילי חיים בבתי חולים במזרח ירושלים ובתל השומר.⁴⁰⁹ ההחלטה נדחתה בהודש לאחר בקשה של ארגון רופאים לזכויות אדם לבג"ץ.⁴¹⁰ באפריל, צה"ל פיזר שטרות מזויפים ברצועה ובהם מופיע דיוקן של מנהיג חמאס המקומי כעכברוש.⁴¹¹

במאי, צה"ל החל בקמפיין לסחוט עזתים באמצעות פליירים ואתר אינטרנט ייעודי. הקמפיין כיוון לעזתים שמסרו מידע על שכניהם – כולל זהותם המינית וקשרים מחוץ לנישואים – לשירותי הביטחון של חמאס. הפליירים כללו את תמונותיהם ומספרי תעודות זהות של 130 משתפי פעולה לכאורה כאלו (חלקם בבירור ילדים), וקראו למשתפי פעולה אחרים לפנות לצה"ל, ובמקביל פרסמו חלק מהפרטים האישיים של משתפי הפעולה עם חמאס. האתר הייעודי נועד לאפשר לעזתים לבדוק האם היו לכאורה מטרה לריגול. נטען שהמידע בפליירים ובאתר הגיעו מהמסמכים הפנימיים של חמאס שצה"ל תפס.⁴¹²

דה-הומניזציה בצה"ל

---

⁴⁰⁴ צה"ל הכחיש בתחילת את הקשר שלו לערוץ. <https://www.haaretz.co.il/news/security/2023-12-12/ty-article/.premium/0000018c-3918-dc03-a9ec-3d7b95f80000>; <https://www.haaretz.co.il/news/security/2024-02-04/ty-article/.premium/0000018d-7042-dd6e-a98d-f462d6a00000>

⁴⁰⁵ <https://www.haaretz.co.il/gallery/literature/2024-03-26/ty-article-magazine/.premium/0000018e-7ad9-d96c-af9f-7ed9e9fa0000>

⁴⁰⁶ <https://www.haaretz.co.il/magazine/2024-05-15/ty-article-magazine/.highlight/0000018f-7c03-d808-a9bf-ff1745530000>

⁴⁰⁷ רשימה כאן (34 קצינים נכון לאמצע יוני): <https://x.com/ytirawi/status/1794826941209702699>; <https://x.com/ytirawi/status/1795152167457751511>; <https://x.com/ytirawi/status/1796122820683891010>; <https://x.com/ytirawi/status/1798073737893511506>; <https://x.com/ytirawi/status/1798998289456799978>; <https://zeteo.com/p/gaza-israel-genocide-soldier-> גם: <https://x.com/ytirawi/status/1801344353375555936>; <https://x.com/ytirawi/status/1801316437794963578> [rhetoric-instagram](https://www.instagram.com/rhetoric-instagram)

⁴⁰⁸ https://ynet-pic1.yit.co.il/picsserver5/wcm_upload_files/2024/01/21/S1mT5hcKp/merged.pdf;

⁴⁰⁹ <https://www.telegraph.co.uk/global-health/terror-and-security/israel-hamas-war-gaza-idf-aid-strike-world-central-kitchen/>

⁴¹⁰ <https://www.ynet.co.il/health/article/h17117hua6>

⁴¹¹ <https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-03-20/ty-article/.premium/0000018e-5d54-d27e-a7af-> https://twitter.com/PHR_IL/status/1770877688539988234 [7ffe83dc0000](https://twitter.com/N12News/status/1780977153166688378)

⁴¹² <https://twitter.com/N12News/status/1780977153166688378> <https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-05-21/ty-article/.premium/0000018f-9b46-dce9-a1cf-ffc6dcee0000>; <https://mondoweiss.net/2024/05/israels-extortion-leaflets-and-namecheap-how-to-do-corporate-accountability-during-a-genocide/>

דה-ההומניזציה של הפלסטינים נורמטיבית, מתמשכת וברורה במאות רבות⁴¹³ של תמונות וסרטונים, שכמעט כולם הועלו לרשתות חברתיות על ידי חיילי צה"ל.⁴¹⁴ הסרטונים והתמונות מראים ירי באזרחים המניפים דגלים לבנים,⁴¹⁵ התעללות בבני

(מאות בלינק – רבים אחרים בהמשך מסמך זה) <https://www.youtube.com/watch?v=JAT9NQ4WkE0>⁴¹³
<https://www.pbs.org/newshour/world/videos-of-israeli-soldiers-acting-maliciously-emerge-amid-international-outcry-against-tactics-in-gaza> ; <https://twitter.com/ireallyhateyou/status/1757920440155242710> ;
<https://twitter.com/ireallyhateyou/status/1761868392326148474> ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1763708173905506449> ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1763563991387746557> ; תמונות ב-
<https://twitter.com/ytirawi/status/1764384165724598533> ; אוסף גדול של חומרים ב-
<https://www.wattan.net/ar/news/430229.html?fbclid=IwAR3bg9o99KfZMujG1phBISJxDhNWIMF6hAaL8nQl>
<https://twitter.com/ytirawi/status/1769359560131657965> ; עוד אוסף ב- <https://twitter.com/ytirawi/status/1771890196805517815>
<https://twitter.com/ytirawi/status/1772715497890394325> ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1772964108121313599> ; אוסף נוסף ב- ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1773452674802806910> ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1773723836254450046> ;
<https://twitter.com/LensVeritatis/status/1774998396501373207> ; עוד עשרות סרטונים ותמונות:
<https://twitter.com/ytirawi/status/1775998584506167408> ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1776588809011970367> (אוסף ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1776384065920217472> ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1778542167612592554> ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1790108960927719626> (אוסף) ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1772964772629111095> ; <https://x.com/ytirawi/status/1791770589985640847> ;
https://www.mako.co.il/news-אוסף-12_magazine/781730bdada5e810/Article-979e397c1ea9f81027.htm ;
<https://x.com/ytirawi/status/1795042539084345829/> ; <https://x.com/ytirawi/status/1798765503940530377> . עוד
סיקור ב- <https://zeteo.com/p/israel-soldier-genocide-instagram-facebook>
<https://twitter.com/middleeasteye/status/1744351540435935525> ;⁴¹⁵
<https://twitter.com/muhammadshehad2/status/1750601287102542296> ;
<https://twitter.com/RamAbdu/status/1749971465422745729> ;
<https://www.ohchr.org/sites/default/files/documents/hrbodies/hrcouncil/sessions-regular/session56/a-hrc-56-crp-4.pdf> ,
פסקאות 208-218.

אדם,⁴¹⁶ בשבויים ובגופות,⁴¹⁷ הפגנות שמחה והתלהבות סביב פגיעה והרס של בתים,⁴¹⁸ של מבנים ומוסדות שונים,⁴¹⁹ של אתרים קדושים,⁴²⁰ וכן ביזה וגניבה של רכוש פרטי,⁴²¹ כמו גם ירי אקראי,⁴²² ירי בבעלי חיים מקומיים,⁴²³ הרס של רכוש

416

<https://www.mistaclim.org/he/post/%D7%94%D7%92%D7%99%D7%91%D7%95%D7%A8%D7%99%D7%9D-%D7%A9%D7%9C%D7%A0%D7%95> ; <https://twitter.com/ytirawi/status/1786440756573680082> ;
⁴¹⁷ שרשור ארוך של סרטונים ב: <https://twitter.com/ireallyhateyou/status/1713533460290076817> . גם: <https://twitter.com/ytirawi/status/1744296383174025397> ; <https://twitter.com/ytirawi/status/1745427870216851736> ; <https://twitter.com/ytirawi/status/1747994879156793524> ; <https://twitter.com/ytirawi/status/1752258519900766489> ; <https://twitter.com/ytirawi/status/1755891061015064836> ; <https://twitter.com/ytirawi/status/1758617748383453638> ; <https://twitter.com/ireallyhateyou/status/1758914324150538698> ; <https://twitter.com/angeloinchina/status/1759769783409738006> ; <https://twitter.com/ytirawi/status/1764778057364042167> ; <https://twitter.com/RamAbdu/status/1764759225241129162> ; <https://twitter.com/ytirawi/status/1765447101100785887> ; <https://www.bellingcat.com/news/2024/03/05/social-media-posts-show-off-blindfolded-and-bound-palestinian-detainees/> ; <https://twitter.com/ytirawi/status/1767223231549718862> ; <https://twitter.com/ytirawi/status/1768061335030444144> ; <https://twitter.com/Aboujahjah/status/1769867124103598146> ; <https://twitter.com/ytirawi/status/1774197948487725476> ; <https://twitter.com/ytirawi/status/1778766344256737443> ; <https://x.com/ytirawi/status/1795048143261724958> ; <https://x.com/ytirawi/status/1801560741138350491> ;
<https://www.youtube.com/watch?v=KiC4ApANLwg> ; <https://www.youtube.com/watch?v=YiolU7WwpUQ> ;⁴¹⁸ <https://www.middleeastmonitor.com/20240103-israeli-soldiers-invade-damaged-house-in-gaza-and-destroy-it/> ; <https://twitter.com/RamAbdu/status/1743665392722059344> ; <https://twitter.com/ytirawi/status/1748137507319939548> ; <https://twitter.com/ytirawi/status/1746581304999542901> ; <https://twitter.com/ytirawi/status/1751618405453422875> ; <https://twitter.com/ytirawi/status/1753158451734220834> ; <https://twitter.com/ytirawi/status/1756458915473105113> ; <https://twitter.com/ytirawi/status/1757155595877032104> ; <https://twitter.com/ytirawi/status/1757163079207358570> ; <https://twitter.com/NourNaim88/status/1760434485957390399> ; <https://twitter.com/ireallyhateyou/status/1761849659671085212> ; <https://twitter.com/ytirawi/status/1761723209760608272> ; <https://twitter.com/ytirawi/status/1765297033093538206> ; <https://twitter.com/ytirawi/status/1771330290629157277> ; <https://twitter.com/ytirawi/status/1771541779453546829> ; <https://twitter.com/ytirawi/status/1772404140502630573> ; <https://twitter.com/ytirawi/status/1787814577033375768> ; <https://x.com/ytirawi/status/1794648644920238114> ; <https://x.com/ytirawi/status/1795114456936063484> ; <https://x.com/ytirawi/status/1796840765189988723> ; <https://x.com/ytirawi/status/1796999248841453615> ; <https://x.com/ytirawi/status/1798325368023384423> ; <https://x.com/ytirawi/status/1798685435356393524> ; <https://x.com/ytirawi/status/1801743066497212733> ; <https://twitter.com/ytirawi/status/1742346460559995063> ;⁴¹⁹ <https://twitter.com/NourNaim88/status/1743626241104543942> ; <https://twitter.com/ytirawi/status/1760038133872095300> ; <https://twitter.com/ytirawi/status/1772713480140865594> ; <https://twitter.com/ytirawi/status/1780594979230109978> ; <https://x.com/ytirawi/status/1793934222341611526> ; <https://x.com/ytirawi/status/1794012735228825939> ; <https://x.com/KhaledYousry22/status/1798056593218760839> ; <https://x.com/ytirawi/status/1800455049296191612> ; https://www.youtube.com/watch?v=if_Z2ZeqrN8 ;⁴²⁰ <https://twitter.com/ireallyhateyou/status/1754458148276990180> ; <https://twitter.com/ireallyhateyou/status/1757054593656103198> ; <https://twitter.com/ytirawi/status/1777799671647191117> ;

פרטי, 424 שריפת ספרים בספרייה, 425 השחתה של סמלים פלסטיניים, 426 ומוסלמיים 427 (כולל שריפת ספרי קוראן⁴²⁸ והפיכת מסגדים למתחמי אוכל⁴²⁹) והכרזה על נכבה חדשה. 430 סרטונים רבים נוספים סוקרו בתחקירים של הניו יורק טיימס⁴³¹ ושל CNN.⁴³²

סרטון אחד, למשל, מציג עשרות פלסטינים שנלקחו מעזה ויושבים באוטובוס בעודם קשורים וכשעיניהם מכוסות. חייל ישראלי דורש מהם להלל במשותף את משפחתו ולומר שהם רוצים להיות עבדים שלה "לנצח נצחים".⁴³³ עדות של רופא עזתי מתארת את העינויים שמנהל בית החולים אל-שיפא שמוחזק על ידי ישראל חווה – הוא נאלץ לזחול על ארבע, עם שרשרת מסביב לצווארו, ולאכול מקערה כמו כלב.⁴³⁴ מעוכב אחר סיפר כי חיילי צה"ל הביאו למקום בו הוחזק נשים שנלקחו מעזה בעודן עירומות לחלוטין. השיער של חלק מהן נגזז.⁴³⁵ אישה עזתית שעוכבה לאחר שהופרדה בכוח מילדיה

<https://twitter.com/ytirawi/status/1789978344311648368> ; <https://x.com/ytirawi/status/1798393141021553018> ;
<https://x.com/ytirawi/status/1799879016436093021> ; <https://x.com/ytirawi/status/1800841913349894346>
<https://reliefweb.int/report/occupied-palestinian-territory/amid-ongoing-genocide-gaza-systematic-israeli-theft-occurring-palestinian-civilian-homes-enar>; <https://www.middleeasteye.net/news/israel-palestine-war-gaza-singer-helpless-israeli-soldier-filmed-tiktok-his-guitar> ;
<https://twitter.com/BChutzpah19416/status/1750186862579269867>;
פיצוצם כאן <https://medium.com/@dillontelem/gaza-warzone-musings-a-soldiers-reflections-on-demolition-and> ; <https://twitter.com/adinitay/status/1756791144111816917> ; <https://twitter.com/ireallyhateyou/status/1757157210356936804> ;
<https://twitter.com/QudsNen/status/1760426342753935765> ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1761463006720926062> ;
<https://twitter.com/QudsNen/status/1761815084081246331> ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1762221066372485260> ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1772399473018192372> ; <https://twitter.com/ytirawi/status/1769705371935912186>⁴²² ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1769359560131657965> ;
<https://twitter.com/abierkhatib/status/1776475339595628838> ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1789265125720920243> ; <https://x.com/arixegal/status/1793722854346990066>
https://twitter.com/Sarah_Hassan94/status/1754620276271149451⁴²³ ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1748130778737729911>⁴²⁴ ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1761472312908320798> ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1764773062908547579> ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1765035342032142672> ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1772398568621346898> ;
<https://twitter.com/adinitay/status/1772903912867016869> ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1776955769553867178> ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1788192609900380361> ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1786848576674443715> ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1789325679525249441> ;
<https://x.com/NicoleNonya/status/1793681516846788943> ;
<https://x.com/ytirawi/status/1796232276818424251> ; <https://x.com/ytirawi/status/1796239229779062919> ;
<https://x.com/ytirawi/status/1801555895878361567> ; <https://x.com/ytirawi/status/1801747288328479222> ;
<https://x.com/ytirawi/status/1801740747453940209> ; <https://www.snopes.com/fact-check/israeli-soldier-burning-books/>⁴²⁵ ; <https://twitter.com/ytirawi/status/1793628894245118205>
<https://twitter.com/NourNaim88/status/1742273606699106542>;⁴²⁶
<https://twitter.com/QudsNen/status/1743712184725594564> ;
<https://twitter.com/AlonLeeGreen/status/1787892635186712737>
<https://twitter.com/QudsNen/status/1769378368431047090>⁴²⁷
<https://x.com/ytirawi/status/1793756431881294035> גם ; <https://x.com/ytirawi/status/1793032057649512671>⁴²⁸
<https://x.com/SuppressedNws/status/1801193479470534674>⁴²⁹
; <https://x.com/YousefMunayyer/status/1791807669797347571>⁴³⁰ ;
<https://x.com/ytirawi/status/1793047312115040450>
<https://www.nytimes.com/2024/02/06/world/middleeast/israel-idf-soldiers-war-social-media-video.html>⁴³¹
<https://twitter.com/amanpour/status/1758204651927744784>⁴³²
<https://twitter.com/ireallyhateyou/status/1752433175320478060>⁴³³
<https://twitter.com/adham922/status/1756068057779245412>⁴³⁴
<https://twitter.com/NourNaim88/status/1756605167946899965>⁴³⁵

הקטנים סיפרה בפירוט על ההתעללות וההשפלה שספגה, כולל מקרים רבים בהם חיילי צה"ל היכו אותה ואיימו לקבור אותה בעודה בחיים.⁴³⁶ אישה פלסטינית טענה שחיילים חרטו על גב בעלה מגן דוד בזמן שהיה מעוכב.⁴³⁷ חייל צילם כלב שאוכל גופה של עזתי, ותיאר שהכלב "פירק את [הגופה של] המחבל", לפני שהסיט את המצלמה ודיבר על הנוף היפה והשקיעה היפה.⁴³⁸

ביזה הפכה לנורמטיבית⁴³⁹ עד כדי הצגת מקרה בודד שלה באופן חיובי בחדשות שישי בערב,⁴⁴⁰ בעוד שערון הטלגרם של עיתונאי מפורסם שיתף תמונה של ערמות רבות של שטרות כסף על שולחן עם הכיתוב "הצנחנים עשו קופה בחאן יונס".⁴⁴¹ חיילים שיתפו תמונה שלהם עם עשרות אלפי שקלים במזומן שלקחו.⁴⁴² רופא גדודי ששירת בעזה ציין שהביזה הפכה ל"כמעט ממוסדת".⁴⁴³ חייל אחד אף ניסה למכור באינטרנט דרכון עזתי וחפצים נוספים שבזו במהלך שירותו ברצועה.⁴⁴⁴ אחר צילם את עצמו מנפה מה שנראה כמו קמח שחולק במקור לעזתים באמצעות ארגוני הסיוע, והודה בצנינות לארגונים וגם לאו"ם ולאונר"א.⁴⁴⁵

נקמה היא מוטיב חוזר בחומרים אלו.⁴⁴⁶ חיילים בעזה פרסמו ברשתות תכנים המשווים את העזתים לעמלק באופן ברור,⁴⁴⁷ ואף ציינו שזכו לקיים את המצווה למהות את זכר עמלק.⁴⁴⁸ חיילים אחרים פתחו "מועדון לציד המאס" (Hamas Hunting Club) – עם פאץ' ולוגו – והצטלמו עם עזתים מעוכבים ברקע.⁴⁴⁹ חיילים אחרים מעלים לרשת תכנים רבים הקשורים לנקמה תוך כדי תמונות של הרס ברצועה, כולל כזה שביצעו בעצמם.⁴⁵⁰ אסופת ראיונות קצרים שחייל צה"ל ערך עם חיילים אחרים מראה שרבים מהם מדברים על הרס ברצועה ועל נקמה. היוצר הצהיר ש"זה או אנחנו, או הם. אין מידתיות, אין סימטריה".⁴⁵¹ קצינים בכירים אמרו דברים דומים.⁴⁵² בינואר בלבד, צה"ל הצית מאות בתים בהם ישבו חיילים במשך שהותם בעזה ללא אישור משפטי בהליך שהפך לנורמטיבי.⁴⁵³ במהלך חג פורים, חיילים צילמו עצמם בזמן קריאת מגילת

<https://snd.ps/post/117484/%D9%87%D8%AF%D9%8A%D9%84-%D8%A7%D9%84%D8%AF%D8%AD%D8%AF%D9%88%D8%AD-%D8%AD%D8%A7%D9%88%D9%84-%D8%A7%D9%84%D8%A7%D8%AD%D8%AA%D9%84%D8%A7%D9%84-%D8%AF%D9%81%D9%86%D9%87%D8%A7-%D9%88%D8%A3%D8%AE%D8%B6%D8%B9%D9%87%D8%A7-%D9%88%D8%A3%D8%B7%D9%81%D8%A7%D9%84%D9%87%D8%A7-%D9%84%D8%AA%D8%AD%D9%84%D9%8A%D9%84-%D8%AC%D9%8A%D9%86%D9%8A> ; <https://twitter.com/MiddleEastEye/status/1773318803075531136> ; https://www.instagram.com/landpalestine/p/C4qQ6pltu5N/?img_index=1 ; <https://x.com/RamAbdu/status/1766132416899420637> ; <https://www.haaretz.co.il/magazine/2024-05-15/ty-article-> ; <https://www.mekomit.co.il/ps/132092> ; [magazine/.highlight/0000018f-7c03-d808-a9bf-ff1745530000](https://www.haaretz.co.il/magazine/2024-05-15/ty-article-) ; <https://twitter.com/ireallyhateyou/status/1756438313899024862> ; <https://twitter.com/ireallyhateyou/status/1760599708857237838> ; <https://twitter.com/ytirawi/status/1772972625532207265> ; <https://x.com/ytirawi/status/1796637726835446048> ; <https://x.com/ytirawi/status/180208263679090163> ; <https://www.ynet.co.il/yedioth/article/yokra13792905> ; https://www.calcalist.co.il/local_news/article/rjytktra ; <https://x.com/ytirawi/status/1796133135400210700> ; <https://twitter.com/ireallyhateyou/status/1750219568428036237> ; <https://twitter.com/ireallyhateyou/status/1756652152607457781> ; <https://twitter.com/ytirawi/status/1762185882994425961> ; <https://twitter.com/ytirawi/status/1772965195683336261> ; <https://x.com/ytirawi/status/1792891418370781395> ; <https://twitter.com/ytirawi/status/1779808804751757387> ; <https://twitter.com/RamAbdu/status/1765386577855791185> ; <https://twitter.com/ytirawi/status/1767900767313182897> ; <https://twitter.com/ytirawi/status/1772304727457317039> ; <https://www.youtube.com/watch?v=fqEj3DzadiM> ; <https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-01-31/ty-article/.premium/0000018d-5fea-d9df-a9cd-> ; <https://twitter.com/OmerArvili/status/1753754952155934999> ; [7ffe4e820000](https://twitter.com/ytirawi/status/1769761897358750158) ; <https://twitter.com/ytirawi/status/1769761897358750158> ; <https://twitter.com/ytirawi/status/1772698517145796872> ;

אסתר בעודם יורים פצצת מרגמה למקום שרירותי בכל פעם שהשם "המן" הוזכר במגילה.⁴⁵⁴ בתחילת מאי, חיילים שהתכוננו להיכנס לרפיח קראו "יאללה לפרק את רפיח" כקריאת קרב.⁴⁵⁵

<https://twitter.com/KhaledYousry22/status/1771197890829898017>⁴⁵⁴
<https://twitter.com/ofercass/status/1787791098095534223>⁴⁵⁵

היילים רבים נוספים מצלמים סרטונים הומוריסטיים על הווייתיהם וההרס בעזה,⁴⁵⁶ מציגים את הווייתיהם כמשחק מחשב,⁴⁵⁷ או תכנים שמתעלמים מהמלחמה, כמו העברת שיעור יוגה בבית נטוש בעזה⁴⁵⁸ או חייל המחזיק שלט פרסומת למספרה ביהוד

<https://twitter.com/ireallyhateyou/status/1745063720080793681>; ⁴⁵⁶
<https://twitter.com/ytirawi/status/1745491460525375587>;
<https://twitter.com/ireallyhateyou/status/1748075046294163757> ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1746696846817325288> ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1746685595366125951>;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1745973511301026092>;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1749272544975229438> ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1749593678861984045> ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1750782757326795020> ;
<https://twitter.com/NABEELRAJAB/status/1750228266193969448>;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1750627849948532763> ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1750540763413287350> ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1749795644532035602> ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1750197302579343870> ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1753422534555427299> ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1753536164085010674> ;
<https://twitter.com/ireallyhateyou/status/1754091912040968444> ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1754553057696784519> ;
; <https://twitter.com/ireallyhateyou/status/1755973157515669708>
<https://twitter.com/ytirawi/status/1757094979460067773> ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1760040514915553463> ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1759307381169701366> ;
<https://twitter.com/NaksBilal/status/1761825956950421858> ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1761363322182516924> ;
; <https://twitter.com/ytirawi/status/1761360983174316281>
<https://twitter.com/ytirawi/status/1762212629576069120> ;
<https://twitter.com/ireallyhateyou/status/1762543392997703956> ;
<https://twitter.com/ireallyhateyou/status/1766193632661447085> ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1766178422361821416> ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1766491956090155333> ;
עוד רשימה של סרטונים ותמונות כאן: <https://twitter.com/ytirawi/status/1767526884449853807> ;
; <https://twitter.com/ytirawi/status/1766912143444656544>
<https://twitter.com/ytirawi/status/1767985211747270834> ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1769374467732767049> ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1769865723843588124> ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1771544787264409759> ;
<https://twitter.com/ireallyhateyou/status/1773452109532323868> ;
<https://twitter.com/LensVeritatis/status/1774471148430111088> ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1776049466656579639> ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1764936131718635713> ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1779619958126784854> ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1782212698953990238> ;
<https://twitter.com/RamAbdu/status/1785074198844453223> ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1789942261209325757> ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1789587485955072233> ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1791167455731048886> ; <https://x.com/ytirawi/status/1792923935824048336> ;
<https://x.com/ShaykhSulaiman/status/1792940664193470525> ;
<https://x.com/Partisangirl/status/1793446435935211536> ;
<https://x.com/NicoleNonya/status/1793684246512746500> ;
<https://x.com/ytirawi/status/1794346305571184910> ; <https://x.com/ireallyhateyou/status/1794102771026723277>
; <https://x.com/KhaledYousry22/status/1795879315155910854> ;
<https://x.com/ytirawi/status/1796228939251343652> ; <https://x.com/ytirawi/status/1798801765845897336> ;
<https://x.com/KhaledYousry22/status/1800979476961984982> ;
<https://x.com/ytirawi/status/1801359465419055210> ; <https://x.com/ytirawi/status/1801379681423245664> ;
<https://x.com/ytirawi/status/1801700803251695684> ; <https://x.com/ytirawi/status/1801966059886399640> ;
<https://x.com/ytirawi/status/1801973888529678428> ; <https://x.com/QudsNen/status/1802266606564675886>

כשמסביבו מוטלות גופות.⁴⁵⁹ קבוצה של חיילים חמושים במדים החזיקו שלטים עם האמירה "אנחנו חיילי צבא העם היהודי מימין ומשמאל לא נפשוט את המדים עד שנמחוק ונשמיד את עזה".⁴⁶⁰ חייל אחד הביע רצון להרעיל את הקמח על המשאיות המביאות סיוע הומניטרי לעזתים.⁴⁶¹ תמונות אחרות כוללות שלטי בחירות של פוליטיקאים מקומיים (יהודים) ושלטים של רשת מסעדות עם הכיתוב "Coming soon".⁴⁶² חלק מהמוטיבים החוזרים כוללים תכנים הקשורים להלבשה תחתונה של נשים עזתיות,⁴⁶³ או הצגת פריטים (כמו צעצועים) שנמצאו בבתי נטושים בעזה באופן הומוריסטי.⁴⁶⁴ עיתון "הארץ", המזוהה עם צד שמאל של המפה הפוליטית, פרסם ללא אירוניה כתבה שסוקרת את המזון המשובח של חיילי צה"ל המוצבים בבתי עזתיים נטושים בתוך הרצועה בזמן שבעליהם חווים רעב ופליטות.⁴⁶⁵ N12 סיקר בכתבה את הגרפיטי שהיילי צה"ל השאירו בבתי עזתיים באופן חיובי, ואפילו השווה את אחד החיילים לאמן בנקסי.⁴⁶⁶ צה"ל אפילו אפשר למשפיעני רשת להיכנס לרצועה ולצלם שם סרטונים, כמו למשל "ביקורת" על "מלון" (הרוס) בעזה.⁴⁶⁷ חייל צה"ל שסיפר על חוויותו במלחמה אמר שהיו חיילים שנכנסו לרצועה כדי לראות את ההרס בסוג של תירות.⁴⁶⁸

בסוף פברואר, הפרקליטות הצבאית הראשית הכירה בכך שמעשיהם של חיילי צה"ל מסוימים חצו את רף החוק הפלילי וציינה שיש לפעול לגביהם.⁴⁶⁹ מאז תחילת המלחמה לא ראיתי כמעט שום עדות לתהליכים פנימיים בצה"ל שאמורים לבלום

-
- <https://x.com/ytirawi/status/1800822593777545634>⁴⁵⁷
  - <https://twitter.com/ireallyhateyou/status/1802060863731319253>
  - ;<https://twitter.com/ireallyhateyou/status/1749956154975744455>⁴⁵⁸
  - <https://twitter.com/ytirawi/status/1753536576791970148> ;
  - <https://twitter.com/EmilioMorenatti/status/1759669676810904020> ;
  - <https://twitter.com/ytirawi/status/1766582097404137482> ;
  - <https://twitter.com/ytirawi/status/1779481518580125800>
  - <https://twitter.com/Mistaclim/status/1755129771825000637>⁴⁵⁹
  - <https://twitter.com/ozleisraelaza/status/1780525230064058757>⁴⁶⁰
  - <https://twitter.com/ytirawi/status/1780159773981220987>⁴⁶¹
  - ;<https://twitter.com/ytirawi/status/1760407071747719357>⁴⁶²
  - <https://twitter.com/ytirawi/status/1761039679212671105>
  - <https://twitter.com/ytirawi/status/1760359033095991623>;⁴⁶³
  - <https://twitter.com/OwenJones84/status/1760640827720638639>;
  - <https://twitter.com/wattheactualfuq/status/1760775215418634685>;
  - https://twitter.com/bernstein_ariel/status/1761809205147717664 ;
  - <https://twitter.com/ytirawi/status/1762207301920776365> ;
  - <https://twitter.com/ytirawi/status/1762201439785410805> ;
  - <https://twitter.com/ytirawi/status/1763708246227865971> ;
  - <https://twitter.com/ytirawi/status/1763708570514657704> ;
  - <https://twitter.com/Mistaclim/status/1764883823857218031> ;
  - <https://twitter.com/ytirawi/status/1765392369531187549> ;
  - <https://twitter.com/ytirawi/status/1766016416371630284> ;
  - <https://twitter.com/ytirawi/status/1772748840388419826> ;
  - <https://twitter.com/ytirawi/status/1772964108121313599/> ; <https://www.reuters.com/world/middle-east/israeli-soldiers-play-with-gaza-womens-underwear-online-posts-2024-03-28/> ;
  - <https://twitter.com/ireallyhateyou/status/1775564585329729787> ;
  - <https://twitter.com/ytirawi/status/1776717745045803169> ; <https://x.com/ytirawi/status/1794433825591738491> ;
  - <https://x.com/ytirawi/status/1798797098801824165> ; <https://x.com/ytirawi/status/1801978091654279226>
  - <https://twitter.com/grapesofwhat/status/1761332020402118799>;⁴⁶⁴
  - <https://twitter.com/ireallyhateyou/status/1762556002711289987>;
  - <https://twitter.com/ireallyhateyou/status/1763682787054211217> ;
  - <https://twitter.com/ytirawi/status/1782216567431872723> ;
  - <https://twitter.com/ytirawi/status/1784575504667890128> ; <https://x.com/ytirawi/status/1797962472399532407>
  - <https://www.haaretz.co.il/food/2024-02-13/ty-article-magazine/premium/0000018d-82c5-d6dc-ab9f-cffd1ebc0000>⁴⁶⁵
  - https://www.mako.co.il/news-n12_magazine/781730bdada5e810/Article-979e397c1ea9f81027.htm⁴⁶⁶
  - <https://twitter.com/ireallyhateyou/status/1743296706576269446>;⁴⁶⁷
  - ;<https://twitter.com/ireallyhateyou/status/1739728935779234254> ;
  - <https://x.com/ytirawi/status/1801625890633159060>
  - <https://twitter.com/WarWatches/status/1783121782557352320>⁴⁶⁸
  - <https://www.nytimes.com/live/2024/02/21/world/israel-hamas-war-gaza-news#the-israeli-militarys-top-lawyer-reports-some-troop-conduct-that-crosses-the-criminal-threshold>⁴⁶⁹ ; [47](https://www.haaretz.com/israel-
</div><div data-bbox=)

מעשים כאלו, ובמקרים המעטים בהם היו תהליכים כאלו ההשפעה על חיילי צה"ל שביצעו את הפעולות הייתה זניחה.⁴⁷⁰ לדוגמה, באמצע מאי בזמן אחדות הסבים של שימועים בבית הדין הבינלאומי לצדק, צה"ל הוציא מעזה חייל שטרטוני ההשחחה שלו הפכו לויראלים ברשת.⁴⁷¹ בסוף מאי הפרקליטה הצבאית הראשית אמרה כי מאז תחילת המלחמה הפרקליטות הצבאית פתחה ב-70 חקירות שכוללות מקרים של מות עצורים עזתים (על זה ראה למטה) וביזה.⁴⁷² כפי שהעדויות במסמך זה מעידות, מזוהר במספר זניח של חקירות ביחס לכמות העדויות ביחס לפשעים שנעשו.

דה-הומניזציה בחברה הישראלית

בחודש הראשון של המלחמה, כ-18 אלף קריאות לשטח, למחוק או להרוס את עזה הופיעו בטוויטר בעברית (לעומת 16 פעמים בחודש לפני המלחמה).⁴⁷³ קריאות דומות נמצאות במרחב הציבורי, למשל בגרפיטי במקומות ציבוריים.⁴⁷⁴ באוקטובר, היועצת של אשתו של ראש הממשלה קראה לענות את חמושי החמאס באופן גרפי.⁴⁷⁵ בנובמבר, כ-90 רופאים ישראלים חתמו על מכתב הקורא להפצצת בתי חולים בעזה,⁴⁷⁶ בעוד שהנשיא של האוניברסיטה הגדולה בישראל השווה את חמאס לעמלק.⁴⁷⁷ זמר פופולרי הופיע בפני חיילים ושלחב את הקהל בקללות קשות על עזה.⁴⁷⁸ בתחילת ינואר, רשימה ארוכה של רבנים, אקדמאים, אנשי ציבור ועשרה חברי כנסת קראו להפסקה מוחלטת של כל הסיוע ההומניטרי לעזה.⁴⁷⁹ בפברואר בכיר שב"כ לשעבר ועיתונאי בכירה הסכימו בערוץ חדשות מרכזי שעזתים מגיל 5 ומעלה אינם בלתי מעורבים.⁴⁸⁰ רב העיר צפת השווה בין העזתים לעמלק וטען שיש להשמידם מהעולם.⁴⁸¹

סקר באפריל מצא ש-42% מהישראלים היהודים חשבו שישראל לא צריכה לציית לחוקי הדין הבינלאומי.⁴⁸² כלי תקשורת ישראלי הודיע בשמחה שמספר הערבים המתים בעזה גדול יותר מאשר בכל המלחמות הקודמות.⁴⁸³ עיתונאי חשוב אחר הצהיר בשידור חי בטלוויזיה "אין שמה חפים מפשע ברצועת עזה. אין שמה... והעובדה שהם עכשיו מבלים בים, במקום לרעוב, במקום להיות מטורטרים, במקום לעבור ייסורים קשים, במקום להתחבא מהפגזות... אנחנו היינו צריכים לראות שם הרבה יותר נקמה, הרבה יותר נהרות של דם של עזתים".⁴⁸⁴ תכנים דומים משודרים בערוצי הטלוויזיה הראשיים בישראל.⁴⁸⁵ מסרים דומים מתייחסים לערבים/פלסטינים באופן כללי. דוגמנית/משפיענית ישראלית קראה להשמיד את כל הפלסטינים בעלי האזרחות הישראלית,⁴⁸⁶ קריאה שנשמעה גם מפי צלם בערוץ 14.⁴⁸⁷ כששלושה בני משפחה ערבית ישראלית מתו בתאונת דרכים, ישראלים רבים הביעו שמחה ברשתות החברתיות תוך כדי שיח גזעני.⁴⁸⁸ די ג'יי ישראלי השמיע את הלחן של "שיישרף לכם הכפר" במסיבה, ובתגובה החוגגים החלו לשיר את הקריאה תוך כדי ריקוד.⁴⁸⁹

<https://www.ynet.co.il/news/article/hkrbsjbcv>⁴⁷²
<https://www.nytimes.com/2023/11/15/world/middleeast/israel-gaza-war-rhetoric.html>⁴⁷³
<https://twitter.com/ytirawi/status/1790031034408394798>⁴⁷⁴
<https://www.middleeasteye.net/news/israel-palestine-war-sara-netanyahu-advisor-torture-gazans-rant>⁴⁷⁵
<https://mondoweiss.net/2023/11/israeli-doctors-urge-the-bombing-of-gaza-hospitals/>⁴⁷⁶
<https://www.hidabroot.org/article/1188125>⁴⁷⁷
<https://www.ice.co.il/social/news/article/988380> "עזה יא בת זונה, עזה יא שחורה, יא פח זבל, עזה יא שרמוטה"⁴⁷⁸
<https://twitter.com/shilofreid/status/1742919348401135788>⁴⁷⁹
<https://twitter.com/ireallyhateyou/status/1757837275830907052>⁴⁸⁰
<https://www.yeshiva.org.il/midrash/52638>⁴⁸¹
<https://www.inss.org.il/he/publication/swords-of-iron-15/>⁴⁸²
https://twitter.com/itamar_green/status/1741504115874627765⁴⁸³
<https://twitter.com/muhammadshehad2/status/1782029404916285857> ;⁴⁸⁴
https://he.wikipedia.org/wiki/%D7%99%D7%94%D7%95%D7%93%D7%94_%D7%A9%D7%9C%D7%96%D7%99%D7%A0%D7%92%D7%A8 ; <https://x.com/ireallyhateyou/status/1795012044699079164>⁴⁸⁵
<https://twitter.com/ireallyhateyou/status/1790909070708285910>⁴⁸⁶
https://x.com/z_00pIz/status/1791336664666603703⁴⁸⁷
<https://x.com/ireallyhateyou/status/1794698212206653773>⁴⁸⁸
https://x.com/Ahmad_tibi/status/1801934557723419012 ;⁴⁸⁹
https://x.com/z_00pIz/status/1802321259188920411
<https://x.com/ireallyhateyou/status/1794351306028839298>⁴⁸⁹

ערוץ טלגרם ישראלי עם 127,000 עוקבים שיתף תמונה של ילד עזתי עם שיתוק מוחין שמתו מרעב ברצועה והציג אותו בהתלהבות כחיזור E.T ברט המשך.⁴⁹⁰ רב העומד בראש ישיבת הסדר אמר שעל פי ההלכה יש להרוג את כל הפלסטינים ברצועה, כולל תינוקות.⁴⁹¹ סטנדהפיסט מפורסם צחק בקטע על העזתים שמתו בשגגה מפגיעת נפילות הבילות הסיוע ההומניטרי האוירי והגדיר אותם כ"מטומטמים".⁴⁹² התקשורת הישראלית פרסמה שיר ששרה מקהלת ילדים עם שורות כמו "עוד שנה, לא יהיה שם [בעזה] דבר ונחזור בבטחה לביתנו. תוך שנה, נחסל את כולם ונחזור אז לחרוש את שדותינו" (השיר המקורי הוסר).⁴⁹³ מספר שירי מלחמה ישראליים בעברית פורסמו וזכו למיליוני צפיות ביוטיוב. השירים קוראים להתקפות חוזרות ונשנות על עזה, עושים דה-הומניזציה לעזתים ("כל הפאטמות שלכם נראות כמו פוטות [=זונות]"), ומביעים שמחה על כך שלעזתים אין מזון, מים או בית בעזה ("אין לכם לחם או מים. אה וגם אין לכם בית").⁴⁹⁴ עיתונאי מרכזי אמר שהעזתים "הרוויחו את הגיהנום הזה ביושר, ואין בי מיליגרם של אמפתיה".⁴⁹⁵ פרשן חשוב אמר ש"כדי להשמיד את המאס... אתה צריך להביא את רצועת עזה לאסון הומניטרי".⁴⁹⁶ אנשי תקשורת ותרבות רבים אחרים אמרו דברים דומים.⁴⁹⁷ קולות מהרחוב מדברים באופן גלוי וחיובי בראיונות על הרג אזרחים פלסטינים.⁴⁹⁸ חולצה בישראל כוללת את הכיתוב "שישרף לכם הכפר".⁴⁹⁹ לאחר שצה"ל הפציץ והרג 7 עובדים של עמותת בינלאומית (המקרה הוצג למעלה), ערוץ ישראלי פופולרי בטלגרם הביע שמחה על מותם של האזרחים הזרים תוך כדי הצגתם בצורה משפילה.⁵⁰⁰ כשצה"ל הרג שלוש בנים וארבעה נכדים של אסמאעיל הנייה, אחד ממנהיגי המאס,⁵⁰¹ עיתונאי אזכר את הציווי הדתי למחות את זכר עמלק.⁵⁰² עיתונאי אחר צירף לתמונה של ההפצצה הישראלית ברפיח בסוף מאי שהרגה עשרות אזרחים בלתי מעורבים את הכיתוב "ההדלקה המרכזית השנה ברפיח" (האירוע התרחש בל"ג בעומר).⁵⁰³ קציני משטרה מסוימים תוארו כמאמינים שאין חפים מפשע בעזה, כולל אפילו עוברים בבטן אימם.⁵⁰⁴

מפגינים ישראליים ניסו פעמים רבות למנוע מסיוע הומניטרי להגיע לעזה, כולל באמצעות מסיבה מחוץ לחומת הפרדה.⁵⁰⁵ לאחר "טבח הקמח" ב-29 בפברואר, השר לביטחון לאומי קרא "להעניק גיבוי מוחלט" לחיילים וטען ש"חיילים להפסיק להעביר את הסיוע [ההומניטרי]".⁵⁰⁶ מספר חיילים הסכים לגבי הפסקת הסיוע ההומניטרי לעזה.⁵⁰⁷ כשצה"ל העביר כ-70 יתומים לגדה המערבית כמחווה של רצון טוב לגרמניה, הוא ספג ביקורת קשה מצד פוליטיקאים והתקשורת.⁵⁰⁸ בתחילת מאי,

-
- <https://twitter.com/CensoredMen/status/1765773664325075354>⁴⁹⁰
; <https://olam-katan.co.il/archives/12261> <https://www.ynet.co.il/news/article/sy3bfhu6p>⁴⁹¹
גם; <https://twitter.com/ireallyhateyou/status/1769159335299485732>⁴⁹²
<https://twitter.com/ireallyhateyou/status/1784224046562816158>
<https://www.youtube.com/watch?v=RV0pEUXMz6M>⁴⁹³
; <https://twitter.com/ireallyhateyou/status/1768989430084227090>⁴⁹⁴
<https://www.youtube.com/watch?v=1rk3n9V-aQs>; <https://www.youtube.com/watch?v=sfZ0JYA7EOg>
<https://www.haaretz.co.il/gallery/media/2023-12-19/ty-article-magazine/.premium/0000018c-7d09-de44-a9be-7d9d47790000>⁴⁹⁵
<https://twitter.com/freyisrael1/status/1769996721591877793>⁴⁹⁶
; <https://twitter.com/ireallyhateyou/status/1768045698350465445>⁴⁹⁷
; <https://twitter.com/bokeralmog/status/1782777513678196933> ;
<https://x.com/IsraelGaley/status/1799689832257749110>
<https://www.instagram.com/reel/C5YJhcgIsyz/>⁴⁹⁸
<https://twitter.com/ireallyhateyou/status/1780222143445205191>⁴⁹⁹
<https://twitter.com/ireallyhateyou/status/1775162156792631334>⁵⁰⁰
<https://www.reuters.com/world/middle-east/three-sons-hamas-leader-haniyeh-killed-israeli-airstrike-2024-04-10/>⁵⁰¹
<https://twitter.com/ytirawi/status/1778072422530400755>⁵⁰²
; גם; <https://x.com/ytirawi/status/1794826941209702699>⁵⁰³
<https://x.com/idanlandau/status/1794956280504930630>
<https://twitter.com/AlissaShira/status/1787096840216654241>⁵⁰⁴
; <https://twitter.com/LowkeyOnline/status/1757326323712774650>⁵⁰⁵
<https://twitter.com/loffredojeremy/status/1762480372963508266> ;
<https://twitter.com/mekomit/status/1768220704833446359>
<https://twitter.com/itamarbengvir/status/1763196768458604583>⁵⁰⁶
<https://twitter.com/ytirawi/status/1785410517823046018>⁵⁰⁷
<https://www.inn.co.il/flushes/981582>; https://www.mako.co.il/news-diplomatic/2024_q1/Article-ad64e47a0ed2e81026.htm; <https://www.zman.co.il/newsletter/2024-03-12/>;
<https://www.jdn.co.il/news/2157725/>; <https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-03-12/ty-article/.premium/0000018e-3344-d5ad-addf-7f5518fc0000>; <https://chabad.info/news/war/1063572/>;
<https://news.walla.co.il/item/3649971>; <https://www.haaretz.co.il/magazine/on-the-line/2024-03-13/ty-article/.highlight/0000018e-32df-d897-a58f-b7dfad0b0000>

קהל ישראלי ניסה פעמיים לשרוף את המבנה המרכזי של אונר"א בירושלים, בקריאות "שיישרף לכם האו"ם".⁵⁰⁹ כשמורה הושעתה מכיוון שהשתתפה בצעדת נכבה עם דגלי פלסטין, הילדים בבית הספר שלה הפגינו נגדה בקריאות "שיישרף לכם הכפר".⁵¹⁰

דה-ההומניזציה של הפלסטינים קשורה קשר הדוק לעליה חדה במיליטריזם בישראל. עולם הדייטינג בישראל מעיד על שתי התופעות.⁵¹¹ מאז תחילת המלחמה חיילים בסדיר ובמילואים העלו תמונות לחשבונותיהם במדיה החברתית, כולל חשבונות באפליקציות דייטינג, שכוללות תכני מלחמה – כמו למשל תמונות שלהם במדים עם כלי נשק, עומדים לפני בניינים הרוסים, יושבים בבתים נטושים, או מצלמים עצמם עם מעוכבים עזתים.⁵¹² חשבון אחד בטינדר, למשל, כלל בביוגרפיה שלו "אנחנו לא פה רק כדי לזיין את המאס".⁵¹³ גברים ונשים, בקהילות ואפליקציות של סטרייטים ולהט"ב, דיווחו שתמונות אלו העלו את ה"ערך" של אלו שהעלו אותן (אפקט דומה דווח ביחס לחיילים במדים שישבו בכרים).⁵¹⁴ כל האמור נותן לגיטימציה ואף מתמרץ התנהגות אלימה במלחמה ברצועת עזה.

השפעות דה-ההומניזציה על פלסטינים מעוכבים ועצורים

אלפי פלסטינים נלקחו והועברו למחנות בתוך ישראל.⁵¹⁵ רבים מפלסטינים אלו (כ-90%-85 על פי התקשורת הישראלית) נעצרו ללא כל קשר קונקרטי לחמאס.⁵¹⁶ תנאי המעצר והאחזקה מזעזעים, כפי שמשורר עזתי תיאר באופן מפורט בכתבה ארוכה בניו יורקר בינואר.⁵¹⁷ רבים אחרים ששוחררו סיפרו סיפורים דומים, כולל על עינויים שעברו.⁵¹⁸ עמותה אחת היברה

-
- <https://twitter.com/UNLazarini/status/1788643951945150790>⁵⁰⁹
<https://x.com/AlonLeeGreen/status/1791788316943106366>⁵¹⁰
<https://www.haaretz.com/israel-news/2024-03-24/ty-article-magazine/.premium/were-not-only-here-to-fuck-511>
<https://www.haaretz.com/israel-news/2024-03-24/ty-article-magazine/.premium/were-not-only-here-to-fuck-512>
<https://www.haaretz.com/israel-news/2024-03-24/ty-article-magazine/.premium/were-not-only-here-to-fuck-513>
<https://www.haaretz.com/israel-news/2024-03-24/ty-article-magazine/.premium/were-not-only-here-to-fuck-514>
<https://www.washingtonpost.com/world/2023/12/09/gaza-civilians-detained-israel/> ;⁵¹⁵
<https://twitter.com/YinonMagal/status/1754505872753979498> ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1755342772670804416> ;
<https://www.nytimes.com/2024/03/03/world/middleeast/unrwa-gaza-detention-israel.html> ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1772380808327618560> ;
אחד עד ה-4.4
https://www.unrwa.org/sites/default/files/content/resources/summary_on_detention_and_alleged_ill-treatmentupdated.pdf .
כ-4,000, ויותר מ-1,500 שוחררו, מספרים שנראים כספירת חסר לאור המספר של אונר"א למעלה:
<https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-05-27/ty-article/.premium/0000018f-ba6b-dfb0-a7af-fb7b4c150000> .
על פי משרד התקשורת בעזה, לפחות 5,000 עזתים נעצרו:
<https://euromedmonitor.org/en/article/6342/Hostages-of-Israeli-revenge-in-the-Gaza-Strip-Testimonies-of-100-released-Palestinian-detainees-reveal-crimes-of-torture-cruel-treatment>
<https://www.haaretz.co.il/news/politics/2023-12-10/ty-article/.premium/0000018c-542b-df2f-adac-fe2f4bf80000> .
אבל ראה גם את המספרים כאן: <https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-05-27/ty-article/.premium/0000018f-ba6b-dfb0-a7af-fb7b4c150000>
<https://www.newyorker.com/magazine/2024/01/01/a-palestinian-poets-perilous-journey-out-of-gaza>⁵¹⁷
<https://www.mekomit.co.il/20-שעות-על-הברכיים-מי-שזו-מוכה-אזרחים/> ;⁵¹⁸
<https://twitter.com/QudsNen/status/1747273886264443173> ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1756754492790349978> ;
<https://twitter.com/marwasf/status/1762590590737207562> ; <https://www.haaretz.co.il/news/politics/2023-10-23/ty-article/.premium/0000018b-5be6-d473-a5fb-7fed68c0000> ;
<https://twitter.com/Kahlissee/status/1783737956026454347> ;
<https://twitter.com/RamAbdu/status/1785941575157067916> ;
<https://twitter.com/QudsNen/status/1786857586098155534> ;
<https://x.com/EuroMedHR/status/1794349445498421495> ; <https://x.com/ihcentoo/status/1797391918172659737> ;
<https://euromedmonitor.org/en/article/6342/Hostages-of-Israeli-revenge-in-the-Gaza-Strip-> ;
עדויות רבות כאן;

דו"ח על בסיס ראיונות עם 100 פלסטינים ששוחררו. הדו"ח חושף צורות שונות של עינויים והתעללויות במעוכבים, ומסכם ש"באופן קבוע ונרחב צה"ל מבצע פשעים של מעצר שרירותי, העלמה [של בני אדם] בכוח, הרג מכוון, עינויים, יחס לא-הומני, אלימות מינית ומניעת משפט הוגן".⁵¹⁹ למשל, מספר פלסטינים סיפרו שצה"ל הביא אזרחים בקבוצות של 10-20 בני אדם בכל פעם למתקן בו הוחזקו כדי לצפות בעינויים שאותם עברו.⁵²⁰ סרטונים ברשת משקפים תמונה דומה.⁵²¹ באחד, רופא עזתי סיפר שהחזק למשך 45 יום, במהלכם עינויו היו מכוסות, והוא היה אזוק בידי וברגליו. לאחר מכן שוחרר.⁵²² העמדה הרשמית של משרד הבריאות הנחתה שהכלואים יהיו אזוקים ועיניהם יהיו מכוסות כל העת.⁵²³

לפחות 8 אסירים/שבויים פלסטינים מתו בבתי כלא ישראליים מתחילת המלחמה,⁵²⁴ וגם שם מתקיימים תנאי מעצר מזעזעים.⁵²⁵ צה"ל הודה שפלסטינים אחרים שנעצרו בעזה מתו אבל סירב לספק פרטים נוספים,⁵²⁶ עד שבתחילת מרץ הארץ חשף ש-27 עזתים מתו במתקני מעצר צה"ליים מתחילת המלחמה.⁵²⁷ עד לסוף מאי, המספר עלה ל-35, מהם שניים מתו בדרך למתקן המעצר לאחר שהיילים היכו אותם ושניים מתו בשל הזנחה או טיפול לקוי.⁵²⁸ בתחילת יוני, מספר הפלסטינים שמתו בנסיבות פליליות לכאורה על פי צה"ל עלה ל-48.⁵²⁹ לשם השוואה, בכלא גואנטאנו האמריקאי הידוע לשמצה, מתו רק 9 עצורים במהלך יותר מ-20 שנות פעילותו.⁵³⁰ צה"ל סירב לענות על השאלה האם פתח בחקירות מצ"ח בנוגע לעצורים שמתו.⁵³¹ בסוף מרץ, רופאים לזכויות אדם ישראל בחנו 10 מקרים של פלסטינים שמתו במתקני מעצר וכליאה, והשתתפו בניתוחים לאחר המוות של חמישה מהם. הניתוחים מצאו סימנים של תקיפה ואלימות בשני מקרים, עדויות לבעיות רפואיות בארבעה מקרים, ובמקרה אחד סיבת המוות הספציפית הייתה הזנחה רפואית.⁵³²

על פי חוק שתוקן לאחר תחילת המלחמה, ניתן לעצור "לוחמים בלתי חוקיים" ל-45 ימים ללא צו כליאה, ולמנוע מהם להיפגש עם עורך דין עד ל-75 ימים (עד חצי שנה באישור שופט).⁵³³ נעשה בחוק שימוש, למשל, כדי לעצור ולכלוא אישה בת 82 החולה באלצהיימר למשך כמעט חודשיים.⁵³⁴ ישראל הכריזה שמשפחות של מעוכבים יכולות לפנות בעניינם רק אחרי 90 יום, אז הן צריכות לשלוח מייל לכתובת מייל גנרית כדי לנסות לתאם פגישה בין המעוכב ועורך דין.⁵³⁵ בשל

-
- ; [Testimonies-of-100-released-Palestinian-detainees-reveal-crimes-of-torture,-cruel-treatment](https://euromedmonitor.org/en/article/6367/Killing,-torture,-and-injections-of-unknown-substances.-Intl.-community-must-act-on-Israeli-violations-of-Gaza-detainees)
<https://euromedmonitor.org/en/article/6367/Killing,-torture,-and-injections-of-unknown-substances.-Intl.-community-must-act-on-Israeli-violations-of-Gaza-detainees>
<https://euromedmonitor.org/en/article/6342/Hostages-of-Israeli-revenge-in-the-Gaza-Strip.-Testimonies-of-100-released-Palestinian-detainees-reveal-crimes-of-torture,-cruel-treatment>⁵¹⁹
<https://euromedmonitor.org/en/article/6153>⁵²⁰
https://twitter.com/brown_johnbrown/status/1743021596682371453; ⁵²¹
<https://twitter.com/Mistaclim/status/1753512387322474545> ;
<https://twitter.com/NourNaim88/status/1753044873974849578> ;
<https://twitter.com/arixegal/status/1759978751524212926> ;
<https://twitter.com/RamAbdu/status/1780281723424547297>
<https://twitter.com/ReneeLevant/status/1754269959927079245>⁵²²
<https://img.mako.co.il/2023/12/20/MEDIC.pdf>⁵²³
<https://www.haaretz.co.il/news/politics/2023-12-06/ty-article-magazine/.premium/0000018c-3b9b-d11b-a3bf-ffbb16d80000>; <https://twitter.com/KhalilAsslan/status/1741926482463633866> ;
<https://twitter.com/MustafaBarghou1/status/1761325667252092984>
<https://twitter.com/ireallyhateyou/status/1759571535637954816>⁵²⁵
<https://www.mekomit.co.il/20-שעות-על-הברכיים-מי-שזו-מופק-אזרחים/>⁵²⁶
<https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-03-07/ty-article/.premium/0000018e-1240-df16-a58e-1ffedcf70000>⁵²⁷
<https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-05-28/ty-article/.premium/0000018f-bbb6-dc1f-abef-ffbf9de50000>⁵²⁸
<https://twitter.com/RamAbdu/status/1781018819961454697> ; לדוגמאות: <https://twitter.com/RamAbdu/status/1789930610783408368>
<https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-06-03/ty-article/.premium/0000018f-dab1-db0d-a98f-def9186a0000>⁵²⁹
<https://reprieve.org/uk/campaign/guantanamo/faq>⁵³⁰
<https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-01-02/ty-article/.premium/0000018c-c6e1-d6c4-ab8d-e7f5fd670000>⁵³¹
<https://www.phr.org.il/wp-content/uploads/2024/03/Death-in-Israeli-Prisons-28.03.24-Ver.pdf>⁵³²
<https://www.mekomit.co.il/20-שעות-על-הברכיים-מי-שזו-מופק-אזרחים/>⁵³³
<https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-02-01/ty-article/.premium/0000018d-5f18-d0af-a3af-7fbcea840000>⁵³⁴
<https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-05-02/ty-article/.premium/0000018f-3945-d516-afbf-ffc73dd00000>⁵³⁵

מדיניות זו, למשל, עזתי אחד שעוכב ביחד עם אשתו סיפר שבזמן העיכוב היא הופרדה מילדיהם הקטנים (בן 4 ובן חצי שנה) ומאז ששוחרר לא מצא אותה או אותם.⁵³⁶

פרטים מוקדמים מדו"ח של UNRWA שהתבסס על למעלה מ-100 ראיונות עם מעוכבים ששוחררו כולל תיאורים מזוויעים רבים, כמו של סטודנט עזתי למשפטים שהוכה כה קשות עד שאיבר מינו הפך לכחול והשתין דם במשך שבועות. הוא נאלץ לישון עירום ליד מאוורר שקירר אותו במשך הלילה, והושמעה לו מוזיקה בעוצמה שגרמה לו לדימום מאוזניו. לאחר שצה"ל קבע כי הוא אינו קשור לחמאס, הוא שוחרר.⁵³⁷ הדו"ח שפורסם הוסיף פרטים, כמו למשל התייחסות לכך שחלק מהמעוכבים הוכנסו לכלובים והותקפו על ידי כלבים (על חלק מהמעוכבים ששוחררו, כולל ילד אחד, היו סימני נשיכה של כלב).⁵³⁸ מעוכבים קיבלו איומים על המשך עיכובם, פציעות, או הרג בני משפחותיהם אם לא ימסרו מידע.⁵³⁹ מעוכב אחד סיפר על כך שירו מסמרים לתוך הברך שלו, ואלו הושארו שם במשך כ-24 שעות. צורות אחרות של התעללות כללו דרישה מהמעוכבים לשתות מים מאסלות, השארת קבוצה אחת לפחות של מעוכבים עירומים לגמרי, והחדרת מכשיר חשמלי לפי הטבעת של מעוכבים גברים (עד ראייה תיאר שמעוכב אחד מת לאחר טיפול כזה).⁵⁴⁰ בתחקיר של ABC פלסטיני ששוחרר סיפר שהכוחות הישראליים הביאו כלבים להשתין על מעוכבים והאכילו מעוכבים במזון רקוב ומים מלוחים.⁵⁴¹ מעוכב אחר סיפר שהוא איבד 37 קילוגרמים ממשקלו בזמן שהיה מעוכב, ותיאר שחישמלו אותו כחלק מהעינויים שעבר.⁵⁴² מעוכב נוסף סיפר שהוא היה יכול להשתמש בשירותים רק במשך 4 דקות, לאחריהן קיבל שוק חשמלי.⁵⁴³ רופא בריטי שחזר מעזה סיפר על עזתי שנלקח מבית חולים ועוכב למשך כמה שבועות בהן היה כבול, ומסיבה זו פיתח פצעי לחץ בשני צדי גופו. כששוחרר, עצמות האגן שלו היו חשופות בשני הצדדים.⁵⁴⁴ תחקיר של ה-BBC באמצע מרץ מצא שצה"ל היכה, השפיל ועיכב במשך ימים עשרות אנשים מהצוות הרפואי של בית החולים נאסר. שר החוץ של הממלכה המאוחדת אמר שהתחקיר "מטריד מאוד",⁵⁴⁵ בעוד שהדובר של UNICEF תיאר את היקף ההרס בבית החולים שהפסיק לפעול (נכון לאז).⁵⁴⁶ עד יוני, לפי עמותה אחת, התקשורת הבינלאומית כללה דיווחים על 7 מקרי אונס בפלסטינים עצורים ומעוכבים.⁵⁴⁷

בתחילת אפריל רופא בבית חולים שדה במתקן המעצר בשדה תימן תיאר תנאים קשים בהם הוחזקו עזתיים מעוכבים. במכתב מתואר שבאותו שבוע שני מטופלים עברו קטיעה של רגל כתוצאה מפציעה שהחלה מאיזוק ("מדובר באירוע שגרתי"). בבית החולים מתקיימים האכלה בקשית, עשיית צרכים בחיתול, עיני החולים מכוסות, והם נמצאים באיזוק מתמיד⁵⁴⁸ (גם לפני במלחמה, 95% מהאסירים נאזקו בזמן שקיבלו טיפול רפואי).⁵⁴⁹ רופא אחר סיפר דברים דומים והוסיף שהחולים במתקן ערומים מלבד החיתולים שהם לובשים. הוא האמין כ"אפילו הטיפול הרפואי בבסיס מהווה עינויים".⁵⁵⁰ מקור רפואי שביקר במתקן תיאר את המצב "זה כמו עולם אחר או חור שחור. יש שם מדגרה של מחלות".⁵⁵¹ באמצע אפריל ארגון רופאים לזכויות אדם ישראל קרא "לסגור את שדה תימן – עכשיו" מכיוון שהמתרחש שם שיקף "נקודת שפל לאתיקה ולמקצועיות הרפואית".⁵⁵² תחקיר של CNN במאי אישש את הממצאים על בסיס ראיונות עם שלושה ישראלים שעבדו במתקן. התחקיר הוסיף תיאורים כמו "האוויר מלא בריח של פצעים מוזנחים שהושארו להירקב". עזתיים הוכו בשגרה "מתוך נקמה"

<https://twitter.com/Hanine09/status/1769258663837827582>⁵³⁶

<https://www.nytimes.com/2024/03/03/world/middleeast/unrwa-gaza-detention-israel.html>⁵³⁷

https://www.unrwa.org/sites/default/files/content/resources/summary_on_detention_and_alleged_ill-treatmentupdated.pdf⁵³⁸

https://www.unrwa.org/sites/default/files/content/resources/summary_on_detention_and_alleged_ill-treatmentupdated.pdf⁵³⁹

https://www.unrwa.org/sites/default/files/content/resources/summary_on_detention_and_alleged_ill-treatmentupdated.pdf⁵⁴⁰

<https://www.abc.net.au/news/2024-04-19/allegations-of-gaza-abuse/103692464>⁵⁴¹

<https://www.abc.net.au/news/2024-04-19/allegations-of-gaza-abuse/103692464>⁵⁴²

<https://euromedmonitor.org/en/article/6367/Killing,-torture,-and-injections-of-unknown-substances:-Intl-community-must-act-on-Israeli-violations-of-Gaza-detainees>⁵⁴³

<https://www.youtube.com/watch?v=oEBcDUYtMts>⁵⁴⁴

<https://www.bbc.com/news/world-middle-east-68513408>; <https://www.bbc.com/news/uk-68546268>⁵⁴⁵

https://twitter.com/ljames_elder/status/1770440852717912117⁵⁴⁶

<https://euromedmonitor.org/en/article/6367/Killing,-torture,-and-injections-of-unknown-substances:-Intl-community-must-act-on-Israeli-violations-of-Gaza-detainees>⁵⁴⁷

<https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-04-04/ty-article/.premium/0000018e-9ac3-dd2b-ad9f-dadb900f0000>⁵⁴⁸

<https://www.israelhayom.co.il/health/article/14391915>⁵⁴⁹

<https://www.abc.net.au/news/2024-04-19/allegations-of-gaza-abuse/103692464>⁵⁵⁰

<https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-05-28/ty-article/.premium/0000018f-bbb6-dc1f-abef-ffbf9de50000>⁵⁵¹

<https://www.phr.org.il/shut-down-the-sde-teiman-facility-now-heb>⁵⁵²

ו"הופשטו מכל דבר שמזכיר [את היותם] בני אדם".⁵⁵³ תחקיר של הניו יורק טיימס ביוני מצא עדויות נוספות דומות, והוסיף פרטים לגבי מקרי אונס של עזתים מעוכבים.⁵⁵⁴ חובש ישראלי ששירת במתקן סיפר שהורו לו לבצע הליכים רפואיים שהיו מחוץ לתחום המומחיות שלו, ושהורו לו לבצע את ההליכים האלו ללא הרדמה.⁵⁵⁵ במשך שבועות היה במתקן מחסור בתרופות לטיפול במחלות כרוניות. בתחילת אפריל שהו במתקן המעצר בין 600-800 עזתים (ו-849 אחרים היו עצורים בבתי כלא),⁵⁵⁶ אבל ישראל צמצמה משמעותית את מספר הכלואים בו החל מתחילת יוני.⁵⁵⁷

לפחות מאות נשים עוכבו בעזה ובגדה מאז ה-7.10 (140 בעזה באמצע דצמבר⁵⁵⁸). פאנל מומחים של משרד הנציב העליון לזכויות אדם של האו"ם מצא עדויות לפגיעות קשות בזכויות האדם של נשים פלסטיניות, שכוללות השמת נשים בעזה בכלוב בזמן קור וגשם וללא מזון, תקיפות מיניות שכוללות שני מקרי אונס, איומים באונס ובתקיפות מיניות, כמו גם העלאת תמונות לאינטרנט של נשים מעוכבות כשהן במצבים משפילים.⁵⁵⁹ אישה פלסטינית אחת שעוכבה טענה ש"ברוב החקירות, אני ורוב המעוכבות קיבלנו איומים חוזרים ונשנים שנאנס".⁵⁶⁰ בראיון עם אישה פלסטינית שעוכבה היא תיארה את ההתעללות המינית, הנפשית והפיזית שחוותה במהלך יותר מחודש עד לשחרורה.⁵⁶¹ נשים אחרות אמרו דברים דומים.⁵⁶² כמעט באותו הזמן, קצין בכיר ישראלי לעבר טען שבכיר אמריקאי האשים את צה"ל בפגיעה מכוונת "באופן שיטתי" בנשים פלסטיניות.⁵⁶³ בסוף מאי, דו"ח של עמותה תיאר שנשים עזתיות שנעצרו הוצבו לפעמים בעירום מול חיילים גברים וקיבלו איומים באונס, בנוסף לעינויים שאותם עברו גברים עזתים שנעצרו.⁵⁶⁴

<https://www.cnn.com/2024/05/10/middleeast/israel-sde-teiman-detention-whistleblowers-intl-cmd/index.html>⁵⁵³

<https://www.nytimes.com/2024/06/06/world/middleeast/israel-gaza-detention-base.html>⁵⁵⁴

<https://www.cnn.com/2024/05/10/middleeast/israel-sde-teiman-detention-whistleblowers-intl-cmd/index.html>⁵⁵⁵ ; <https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-05-10/ty-article/0000018f-622a-d9a0-a38f-ee2f1f8e0000>

<https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-04-04/ty-article/.premium/0000018e-9ac3-dd2b-ad9f-dadb900f0000>⁵⁵⁶

; <https://www.cnn.com/2024/06/05/middleeast/israel-top-court-sde-teiman-hearing-intl/index.html>⁵⁵⁷

<https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-06-05/ty-article/.premium/0000018f-e1b1-db29-a3ef-edbb381c0000> ; <https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-06-11/ty-article/00000190-0719-da02-a1dc-ff5b23460000>

<https://reliefweb.int/report/occupied-palestinian-territory/un-human-rights-office-opt-disturbing-reports-north-gaza-mass-detentions-ill-treatment-and-enforced-disappearances-possibly-thousands-palestinians>⁵⁵⁸

<https://www.ohchr.org/en/press-releases/2024/02/israelopt-un-experts-appalled-reported-human-rights-violations-against>⁵⁵⁹

<https://euromedmonitor.org/en/article/6342/Hostages-of-Israeli-revenge-in-the-Gaza-Strip:-Testimonies-of-100-released-Palestinian-detainees-reveal-crimes-of-torture.-cruel-treatment>⁵⁶⁰

(עמוד 45)

<https://twitter.com/MiddleEastEye/status/1762502752184467495>⁵⁶¹

; <https://twitter.com/RamAbdu/status/1772749440027074609>⁵⁶²

. <https://twitter.com/MiddleEastEye/status/1773318803075531136> . בסוף מרץ, אישה עזתית אחרת טענה (כמעט בטוח שבאופן שקרי) שחיילי צה"ל אנסו נשים בזמן הפשיטה לבית החולים אל-שיפא. הטענה המרכזית הוסרה, ועורך לשעבר בערוץ אל-ג'זירה (ששידר אותה) ואחיה של הטוענת טענו שלא היו דברים מעולם. <https://www.youtube.com/watch?v=3mN1SRUx0R8> ; <https://www.middleeastmonitor.com/20240324-women-in-gaza-are-being-raped-and-this-is-not-being-investigated-or-reported/> ; <https://twitter.com/ytirawi/status/1771585576963092757> ; <https://www.ynet.co.il/news/article/by1151gc0a> ; <https://www.timesofisrael.com/al-jazeera-report-alleging-idf-rapes-in-shifa-hospital-retracted/>

<https://www.jpost.com/israel-hamas-war/article-793420>⁵⁶³

<https://euromedmonitor.org/en/article/6342/Hostages-of-Israeli-revenge-in-the-Gaza-Strip:-Testimonies-of-100-released-Palestinian-detainees-reveal-crimes-of-torture.-cruel-treatment>⁵⁶⁴

טיהור אתני

עודכן לאחרונה: 18.6.24

בישראל מתקיים דיון פתוח וציבורי בנושא טיהור אתני, כולל על ידי שרים בקואליציה. שר האוצר,⁵⁶⁵ השר לביטחון לאומי (שאף אמר שישמח לגור בעזה),⁵⁶⁶ השר למורשת (שאמר שהטלת פצצת אטום על עזה היא אחת האפשרויות),⁵⁶⁷ שר החקלאות (שטען שישראל מבצעת נכבה נוספת),⁵⁶⁸ שרת ההסברה לשעבר⁵⁶⁹ ושרת משפטים לשעבר.⁵⁷⁰ חברי כנסת נוספים אמרו דברים דומים.⁵⁷¹ עובדי מדינה אחרים דיברו גם כן באופן דומה. ראש מועצה מקומית, למשל, הציע לשלוח את כל העזתים ללבנון, לשטח את כל הרצועה כך ש"תהפוך למוזיאון ריק, כמו אושוויץ".⁵⁷² חלק מחיילי וקציני צה"ל הגלחמים בעזה תומכים באותו רעיון.⁵⁷³ תוכנית ממשלתית להעביר את כל העזתים לחצי האי סיני נחשפה בתחילת המלחמה.⁵⁷⁴ ישראל ניסתה להשפיע על ארה"ב להפעיל לחץ על מצרים לקבל פליטים פלסטינים,⁵⁷⁵ וניסתה לשכנע מדינות אחרות ביניהן קונגו לקבל פליטים פלסטינים.⁵⁷⁶ אזורים אחרים שהוצעו כיעדים להעברת האוכלוסיה הפלסטינית כוללים את ערב הסעודית, ירדן, האיחוד האירופאי וצ'ילה.⁵⁷⁷ על פי התקשורת הישראלית, צ'אד ורואנדה הביעו עניין בקבלת עשרות אלפי פלסטינים בתמורה לתמיכה כלכלית נדיבה שתכלול גם תמיכה צבאית.⁵⁷⁸ בתחילת פברואר, חבר כנסת מהקואליציה טען שהסילוק של עזתים מצפון הרצועה הוא "ההישג היחידי שיש לנו במלחמה".⁵⁷⁹ באמצע פברואר התפרסם כי ממשלת מצרים בונה אזור ביטחון העשוי לקבל פליטים פלסטינים במקרה של התקפה ישראלית על רפיה,⁵⁸⁰ ובסוף מרץ מקור מצרי טען שמצרים תאפשר כניסה של כ-150,000 פלסטינים במקרה של פעולה ישראלית ברפיה.⁵⁸¹ באמצע מרץ ג'ארד קושנר, חתנו של דונלד טראמפ, הציע שישראל תפנה את הפלסטינים מהרצועה והוסיף כי ל"קו החוף של עזה יש ערך [כלכלי] רב".⁵⁸² על פי הערכות באפריל, מספר הפלסטינים שברחו למצרים היה בין 30 ל-50 אלף.⁵⁸³ בתחילת אפריל, חברת כנסת מהקואליציה

-
- <https://www.timesofisrael.com/ministers-call-for-resettling-gazas-palestinians-building-settlements-in-strip/>⁵⁶⁵
; <https://x.com/N12News/status/1798769743119167566>
- <https://www.timesofisrael.com/ministers-call-for-resettling-gazas-palestinians-building-settlements-in-strip/>⁵⁶⁶
; <https://www.kikar.co.il/interviews/sdtng3> ; <https://x.com/KhaledYousry22/status/1798729352412319874>
; <https://www.kan.org.il/content/kan-> https://twitter.com/Eliyahu_a/status/1772645094295830643⁵⁶⁷
<https://www.haaretz.com/israel-news/2023-11-12/ty-article/israeli-security-cabinet-member-calls-north-gaza-evacuation-nakba-2023/0000018b-c2be-dea2-a9bf-d2be7b670000>⁵⁶⁸
<https://www.hidabroot.org/article/1187840>⁵⁶⁹
<https://www.youtube.com/watch?v=JEu-dQWOIL4>⁵⁷⁰
<https://twitter.com/tzvisuccot/status/1754822778950148138>⁵⁷¹ ; ראה גם
- <https://www.ohchr.org/sites/default/files/documents/hrbodies/hrcouncil/sessions-regular/session56/a-hrc-56-crp-4.pdf>⁵⁷²
<https://www.jpost.com/israel-hamas-war/article-778367>⁵⁷³
<https://x.com/ytirawi/status/1794113236708573451> ; <https://x.com/ytirawi/status/1794826941209702699>⁵⁷⁴
<https://www.mekomit.co.il/>⁵⁷⁴
<https://www.972mag.com/intelligence-ministry-gaza-population-transfer/>⁵⁷⁵
<https://www.washingtonpost.com/politics/2023/12/21/biden-netanyahu-dispute-palestinian-state/>⁵⁷⁵
https://www.timesofisrael.com/liveblog_entry/israeli-officials-said-in-talks-with-congo-others-on-taking-in-gaza-emigrants/⁵⁷⁶
<https://www.washingtonpost.com/world/2024/01/04/gaza-displaced-civilians-resettlement-israel/>⁵⁷⁷
<https://www.zman.co.il/453910/popup/>⁵⁷⁸
<https://www.haaretz.co.il/news/politics/war-2023/2024-02-05/ty-article-live/0000018d-762a-dd6e-a98d-f62a9c200000?liveBlogItemId=310435701#310435701>⁵⁷⁹
<https://www.middleeasteye.net/news/war-gaza-egypt-building-buffer-zone-palestinian-refugees>⁵⁸⁰
<https://www.ynet.co.il/news/article/hk1144rkc> ; <https://www.alaraby.co.uk/politics/>⁵⁸¹
<https://www.theguardian.com/us-news/2024/mar/19/jared-kushner-gaza-waterfront-property-israel-negev>⁵⁸²
<https://www.haaretz.co.il/magazine/2024-04-04/ty-article-magazine/.highlight/0000018e-a379-d315-ab9f-aff98d4b0000>⁵⁸³

סיפרה שיש במספר משרדי ממשלה "עבודה מאחורי הקלעים" על הכנת תוכנית להתיישבות מחודשת בעזה.⁵⁸⁴ בסוף אפריל, שר הכלכלה תיאר את הקרב הקרב בדורום הרצועה ככזה שנגד עמלק, וקרא להשמדה מוחלטת של הערבים שם.⁵⁸⁵

המצב בו אין תוכנית ברורה⁵⁸⁶ או מטרות ברורות למלחמה מאפשר לישראלים רבים לתמוך ביישוב יהודי מחודש של רצועת עזה אחרי המלחמה.⁵⁸⁷ מעל 30 ארגוני ימין תמכו בכנס בנושא בסוף ינואר.⁵⁸⁸ בסך הכל השתתפו בכנס 11 שרים ו-15 חברי כנסת (מתוך כ-120 בסך הכל).⁵⁸⁹ מספר חיילי צה"ל הצהירו שברצונם ליישב מחדש את עזה, כשהם לבושים במדים ומצולמים בתוך רצועת עזה.⁵⁹⁰ במרץ עשה זאת בראיון בטלוויזיה מפקד גדוד שריון.⁵⁹¹ סקר בדצמבר מצא ש-58% מהציבור בישראל תומך בפניני כל אוכלוסיית עזה מהרצועה גם במחיר גינוי בינלאומי.⁵⁹² סקרים בינואר, פברואר, מרץ ואפריל מצאו ש-20%-25% מהישראלים תומכים בהתיישבות מחודשת ברצועת עזה.⁵⁹³ סקר ממרץ-אפריל מצא ש-50% מהישראלים היהודים תומכים בשליטה של ישראל ברצועת עזה אחרי המלחמה.⁵⁹⁴

מידע אנקדוטלי מעזה וישראל כולל אינדיקציות נוספות: סרטון מסוף פברואר מציג טרקטור אזרחי ישראלי חורש בתוך רצועת עזה כ"תמונת ניצחון".⁵⁹⁵ בתחילת מרץ הצליחו פעילים יהודים להיכנס לרצועת עזה לזמן קצר במטרה להקים שם יישוב.⁵⁹⁶ סרטון של שיירה צבאית נוסעת ברחוב מרכזי ברצועת עזה מראה מספר גדול מאוד של דגלי ישראל בצידי הכביש.⁵⁹⁷ מנהיגה מוכרת של ציבור המתנחלים אמרה בראיון ב-CNN שסילוק תושבי הרצועה מתבקש, ושיש לה רשימה של 500 משפחות יהודיות שמעוניינות ומוכנות להתיישב ברצועת עזה.⁵⁹⁸ חבר כנסת לשעבר טען בטלוויזיה ביוני ש"אנחנו [ישראלים יהודים] לא נוכל לחיות בארץ הזאת אם איסלמו-נאצי אחד שכזה נשאר בעזה ואנחנו לא חזרנו לעזה, והפכנו אותה לעזה העברית".⁵⁹⁹

<https://twitter.com/Mistaclim/status/1777360030380986803>⁵⁸⁴
; <https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-04-30/ty-article/.premium/0000018f-2e6c-d502-a5bf-eeeeebb50000>⁵⁸⁵
<https://www.washingtonpost.com/politics/2024/03/18/biden-israel-gaza-rafah-palestinians/>⁵⁸⁶
https://www.mako.co.il/news-politics/2023_q4/Article-9f47fed9563eb81027.htm⁵⁸⁷
<https://www.jpost.com/israel-hamas-war/article-794770>
; <https://twitter.com/AlonLeeGreen/status/1746855797328433438>⁵⁸⁸
<https://www.nytimes.com/2024/02/09/world/middleeast/israel-gaza-settlers.html>
https://www.mako.co.il/news-politics/2024_q1/Article-7ce65d03aa05d81027.htm⁵⁸⁹
<https://twitter.com/Mistaclim/status/1746854844818681861>⁵⁹⁰
<https://twitter.com/ytirawi/status/1745907053426565605> ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1781809245312180237> ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1788897079642689855> ;
<https://x.com/abierkhatib/status/1793720981607071831> ;
<https://x.com/YehudaShaul/status/1737112308672016760>
; <https://www.kan.org.il/content/kan-news/defense/727102>⁵⁹¹
; <https://www.now14.co.il/%D7%A1%D7%A7%D7%A8-%D7%94%D7%A6%D7%99%D7%91%D7%95%D7%A8-%D7%AA%D7%95%D7%9E%D7%9A-%D7%91%D7%A4%D7%99%D7%A0%D7%95%D7%99-%D7%94%D7%A8%D7%A6%D7%95%D7%A2%D7%94-%D7%92%D7%9D-%D7%91%D7%9E%D7%97%D7%99/>
<https://www.ynet.co.il/news/article/ryals5f00p>
; <https://www.inss.org.il/he/publication/swords-of-iron-14/>⁵⁹³
<https://jppi.org.il/en/%D7%A1%D7%A7%D7%A8-%D7%97%D7%93%D7%A9-%D7%94%D7%99%D7%A9%D7%A8%D7%90%D7%9C%D7%99%D7%9D-%D7%95%D7%94%D7%9E%D7%9E%D7%A9%D7%9C-%D7%94%D7%90%D7%9E%D7%A8%D7%99%D7%A7%D7%90%D7%99-%D7%A2%D7%9C-%D7%9E%D7%A1> ; <https://en.idi.org.il/articles/53666>⁵⁹⁴
<https://www.pewresearch.org/global/2024/05/30/israeli-views-of-the-israel-hamas-war/>⁵⁹⁵
<https://twitter.com/ytirawi/status/1760758994350588388>⁵⁹⁵
<https://www.ynet.co.il/news/article/r11oner3a>; <https://www.972mag.com/israeli-settlers-gaza-outpost-erez-crossing/>
<https://twitter.com/VerminusM/status/1774080556701245486>⁵⁹⁷
<https://www.youtube.com/watch?v=LqRzfb2oMaM> ; <https://www.youtube.com/watch?v=FkXJwErm8DM>⁵⁹⁸
<https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-04-26/ty-article/.premium/0000018f-15e8-da70-a7bf-7deb81b40000> ;
<https://x.com/ireallyhateyou/status/1802435990251848148>⁵⁹⁹

מסרטונים בתוך הרצועה נראה שחיילים בצה"ל בנו את "בית הכנסת הראשון בחאן יונס"⁶⁰⁰, הכריזו על בית כנסת נוסף בעיר,⁶⁰¹ והכניסו ספר תורה בלפחות ארבעה מקרים (שכונת שייה' רדואן, האוניברסיטה האיסלאמית בעזה, חאן יונס ומסדרון נצרים).⁶⁰² חייל אחד צילם את עצמו מצייר בספריי את בית המקדש בירושלים על הריסות מסגד בעזה.⁶⁰³ תכנים אחרים כוללים סרטון של פיצרייה בחאן יונס שמופעלת על ידי חיילים ושלט שמצהיר על תקווה לפתיחת סניף של מסעדת מזון מהיר.⁶⁰⁴ חיילים אחרים מחזיקים בשלט של חברת בניה אמריקאית מניו ג'רזי על רקע ההריסות בעזה (ודגל ארה"ב).⁶⁰⁵ נראה שדונה איטליה (רשת בינלאומית של פיצה) פתחה "פיצרייה" עבור צה"ל בתוך בית שננטש על ידי בעליו בחאן יונס.⁶⁰⁶ נראה שרוב היוזמות הללו היו קצרות בזמן. בסוף מרץ נראה שחיילים הקליטו את עצמם קוראים את מגילת אסתר בבית החולים אל-שיפא.⁶⁰⁷ סרטונים מאפרייל הראו שצה"ל השתלט על בית החולים הטורקי-פלסטיני, השתמש בו ואף חגג בו סעודה גדולה בפסח (סדר?).⁶⁰⁸ יחידה אחרת השתלטה על בית ספר עזתי והפכה אותו לבסיס צבאי.⁶⁰⁹ במאי, עיתונאי הציג את בית הכנסת הראשון באזור רפיח,⁶¹⁰ וקבוצת חיילים מצה"ל הכריזה על גבי שלט מאולתר על הקמת יישוב חדש ברצועה.⁶¹¹

על פי כל העדויות שראיתי, ישראל מבצעת הרס שיטתי בעזה כדי להפוך אותה לבלתי ראויה למגורים בעתיד. בשבוע הראשון של המלחמה ישראל הטילה 6,000 פצצות על עזה, יותר ממה שעשתה ארה"ב באפגניסטן במשך שנה.⁶¹² בשלושת החודשים הראשונים של המלחמה, ישראל הרסה יותר מ-10,000 מבנים – בהשוואה לכ-4,700 מבנים שנהרסו בקרב על ח'אלב במשך שלוש שנים בזמן מלחמת האזרחים בסוריה. קואליציה של ארגוני סיוע העריכה בדצמבר שבניה מחדש של הבתים שנהרסו עד אז תיקח 7-10 שנים במידה ויימצא מימון, ותעלה כ-3.5 מיליארד דולר.⁶¹³ דו"ח של הבנק העולמי והאו"ם מצא שמחיר הנזק למבנים ברצועה הגיע ל-18.5 מיליארד דולר בסוף ינואר (המחיר בצוק איתן ב-2014 היה 1.4 מיליארד דולר).⁶¹⁴ באמצע מאי בכיר באו"ם העריך שהבניה מחדש בעזה תעלה כ-50 מיליארד דולר במשך כעשרים שנה.⁶¹⁵ שנים רבות יידרשו לפנות את ההריסות שנותרו מהרס אזורי מגורים (בין ל-26 ל-37 מיליון טון נכון לאפריל).⁶¹⁶ מומחה של האו"ם לפינוי מוקשים טען שרק פינוי ההריסות עשוי לקחת כ-14 שנים.⁶¹⁷ מומחה בנושא הרס באזורי קרב טען שהמקרה

-
- <https://twitter.com/yanivkub/status/1742189448006127715>⁶⁰⁰
<https://twitter.com/ytirawi/status/1745979741931282775>⁶⁰¹
; <https://twitter.com/ireallyhateyou/status/1743588216630919271>⁶⁰²
<https://twitter.com/ytirawi/status/1750793042850664750> ;
<https://twitter.com/KhalilAsslan/status/1753364384800252200> ;
<https://x.com/moshebs11/status/1766830282219372906>
<https://twitter.com/ireallyhateyou/status/1756666882331988140>⁶⁰³
<https://twitter.com/arixegal/status/1747704367145201666>⁶⁰⁴
גם; <https://twitter.com/ytirawi/status/1759534834710352030>⁶⁰⁵
<https://twitter.com/ytirawi/status/1765450350549487672>
<https://twitter.com/ytirawi/status/1753547113638604865>⁶⁰⁶
<https://twitter.com/KhaledYousry22/status/1771974813491360211>⁶⁰⁷
<https://twitter.com/KhaledYousry22/status/1778864079995568598> ;⁶⁰⁸
<https://twitter.com/RamAbdu/status/1784694240921989320>
<https://twitter.com/KhaledYousry22/status/1785413134011838765>⁶⁰⁹
<https://twitter.com/YakiAdamker/status/1787846143096828303>⁶¹⁰
https://twitter.com/T_Nachala/status/1786806755374084274⁶¹¹
<https://www.haaretz.com/israel-news/2024-01-04/ty-article-magazine/.highlight/amid-israeli-destruction-in-gaza-a-new-crime-against-humanity-emerges-domicide/0000018c-d585-d751-ad8d-ffa5965e0000>⁶¹²
<https://www.wsj.com/world/middle-east/gaza-destruction-bombing-israel-aa528542> ;⁶¹³
https://twitter.com/NRC_MiddleEast/status/174134134311110950
<https://thedocs.worldbank.org/en/doc/14e309cd34e04e40b90eb19afa7b5d15-0280012024/original/Gaza-Interim-Damage-Assessment-032924-Final.pdf>⁶¹⁴
: <https://www.reuters.com/world/middle-east/gaza-post-war-reconstruction-estimated-20-billion-un-trade-body-2024-02-15/>
<https://www.bloomberg.com/news/articles/2024-05-02/rebuilding-gaza-to-cost-50-billion-over-two-decades-un-says>⁶¹⁵
un-says
; <https://www.ochaopt.org/content/hostilities-gaza-strip-and-israel-flash-update-150>⁶¹⁶
<https://www.theguardian.com/world/2024/apr/26/gazas-37m-tonnes-of-bomb-filled-debris-could-take-14-years-to-clear-says-expert> ;
<https://www.ochaopt.org/content/hostilities-gaza-strip-and-israel-flash-update-104>
<https://www.theguardian.com/world/2024/apr/26/gazas-37m-tonnes-of-bomb-filled-debris-could-take-14-years-to-clear-says-expert>⁶¹⁷

של עזה מתאים להגדרת 'דומיסייד' (domicide) – הפרה מסיבית של הזכות למגורים ולתשתיות בסיסיות באזורי מגורים שהפכו לבלתי ראויים למגורים – ובעצמו פשע נגד האנושות.⁶¹⁸

ישראל הטילה יותר מ-500 פצצות במשקל טון בתוך השטח הבנוי הצפוף בעזה, למרות הנזק הגדול שפצצות אלו גורמות (פציעה או מוות ברדיוס של עד 365 מטרים מסביב לנקודת הפגיעה). פצצות אלו גדולות פי 4 מהפצצות הגדולות ביותר שבהן השתמשה ארה"ב כשנלחמה בדעאש במוסול, ארה"ב השתמשה בפצצה אחת בלבד במשקל טון לאורך כל המערכה שלה נגד דאעש.⁶¹⁹ כבר אחרי חודשיים של לחימה, ישראל גרמה ליותר הרס בעזה מאשר ההרס לו גרמה סוריה בח'אלב (2012-2016) או רוסיה במריופול (2022) או (באופן יחסי) בעלות הברית בגרמניה במלחמת העולם השנייה,⁶²⁰ כמו גם הפעולות נגד דאעש במוסול (2016-7) או בא-רקקה (2017).⁶²¹

מעל 60% מיחידות הדיור שבעזה נהרסו או נפגעו.⁶²² בהתבסס על תצלומי אוויר, מומחים העריכו באמצע ינואר שבין 142,900 ל-176,900 בניינים נפגעו.⁶²³ בתחילת מרץ נהרסו או נפגעו 54.8% מהבניינים ברצועה (כ-70% בצפון, כ-50% בחאן יונס).⁶²⁴ ההיקף גדל ל-58.5% בתחילת יוני.⁶²⁵ סרטונים מרחפנים מציגים את היקף ההרס.⁶²⁶ עד לסוף מרץ, בין רבע לשליש מהחממות ברצועה נהרסו לגמרי, בין 40-48% ממתעי העצים נפגעו, כ-48% מהעצים נפגעו או הרסו, וכ-38% מהשטחים החקלאיים (כמחצית משטח הרצועה לפני המלחמה) נהרסו מפעילות צבאית ישראלית.⁶²⁷ חלק מההרס מכוון, כפי שמעידים סרטונים שהעלו חיילי צה"ל.⁶²⁸ כתוצאה מהמלחמה וההרס, עד דצמבר איבדו את עבודתם 89% מקרב העזתים.⁶²⁹ נכון לאפריל, כל הצוות של לפחות בית חולים אחד לא קיבל משכורת מאז ה-7.10.⁶³⁰ על פי הערכות, התל"ג של עזה ירד ב-80% מאז תחילת המלחמה.⁶³¹

<https://www.haaretz.com/israel-news/2024-01-04/ty-article-magazine/.highlight/amid-israeli-destruction-in-gaza-a-new-crime-against-humanity-emerges-domicide/0000018c-d585-d751-ad8d-ffa5965e0000>⁶¹⁸

<https://www.cnn.com/gaza-israel-big-bombs/index.html>; ⁶¹⁹

<https://www.amnesty.org/en/latest/news/2023/12/israel-opt-us-made-munitions-killed-43-civilians-in-two-documented-israeli-air-strikes-in-gaza-new-investigation/>

<https://apnews.com/article/israel-gaza-bombs-destruction-death-toll-scope-419488c511f83c85baea22458472a796>⁶²⁰

; <https://foreignpolicy.com/2024/02/14/gaza-war-israel-civilian-deaths-urban-warfare-hamas>⁶²¹

<https://news.un.org/en/story/2024/04/1149051>

<https://www.ochaopt.org/content/reported-impact-snapshot-gaza-strip-12-june-2024>⁶²²

<https://www.theguardian.com/world/ng-interactive/2024/jan/30/how-war-destroyed-gazas-neighbourhoods-visual-investigation>⁶²³

⁶²⁴

https://www.ipcinfo.org/fileadmin/user_upload/ipcinfo/docs/IPC_Gaza_Strip_Acute_Food_Insecurity_Feb_July_2024_Special_Brief.pdf (עמוד 6). ניתוחים אחרים הגיעו למספרים אחרים, כמו <https://unosat.org/products/3804> (35% עד

לסוף פברואר) <https://www.wsj.com/world/middle-east/gaza-destruction-bombing-israel-aa528542> (50% עד לסוף דצמבר)

, <https://www.conflict-damage.org/>⁶²⁵, נבדק ב-17.6, המספר היה מעודכן ל-1.6.

<https://twitter.com/RamAbdu/status/1777786701768708193>⁶²⁶

<https://www.theguardian.com/environment/2024/mar/29/gaza-israel-palestinian-war-ecocide-environmental-destruction-pollution-rome-statute-war-crimes-aoe>; <https://forensic-architecture.org/investigation/ecocide-in-gaza>⁶²⁷

<https://x.com/ytirawi/status/1796232276818424251>⁶²⁸

על פי דו"ח אחר ממרץ, כ-74% מהעזתים הם מובטלים בהווה: <https://gisha.org/almost-89-of-gaza-residents-have-lost-their-jobs-heb>⁶²⁹

<https://thedocs.worldbank.org/en/doc/14e309cd34e04e40b90eb19afa7b5d15-0280012024/original/Gaza-Interim-Damage-Assessment-032924-Final.pdf>

https://www.democracynow.org/2024/4/11/surgeons_in_gaza⁶³⁰

<https://news.un.org/en/story/2024/04/1148296>⁶³¹

ישראל הרסה מבנים שהקשר בינם לחמושי חמאס הוא רופף או לא קיים,⁶³² כולל רשימה ארוכה של מוסדות תרבות,⁶³³ אתרים היסטוריים וארכיאולוגיים,⁶³⁴ עשרות מבני ממשלה (כולל הפרלמנט⁶³⁵ ובית המשפט המרכזי),⁶³⁶ מבני דת (מעל 233 מסגדים ו-3 כנסיות),⁶³⁷ אוניברסיטאות (רוב או כל האוניברסיטאות ברצועה נהרסו על פי Euro-Med Human Rights Monitor, 5 מ-7 האוניברסיטאות העיקריות ברצועה נהרסו או נפגעו על פי NBC, 12 מ-12 אוניברסיטאות נפגעו או נהרסו על פי Le Monde),⁶³⁸ בתי חולים,⁶³⁹ מוסדות חינוך (88% ממבני בתי הספר ספגו נזק כלשהו, 13 ספריות ציבוריות נהרסו או נפגעו),⁶⁴⁰ ארכיונים,⁶⁴¹ ומשרדי או"ם.⁶⁴² כבר בתחילת דצמבר ישראל הרסה או פגעה ביותר מ-100 אתרי מורשת, כולל בניינים מהתקופה הרומית, הביזנטית וימי הביניים⁶⁴³ (עד לסוף אפריל המספר עלה ל-195 אתרים כאלו).⁶⁴⁴ חיילי צה"ל צולמו בתוך מחסן עתיקות ומנהל רשות העתיקות בישראל העלה תוכן למדיה החברתית שמעיד על הצגת חלק מהפריטים שנלקחו מעזה בכנסת (התוכן נמחק מאז).⁶⁴⁵ תחקיר של עמותה עקב אחרי הנתיב של יחידה צה"לית אחת ברצועה, והעלה חששות רציניים ביחס לסיבות לפיצוצים הרבים להם הייתה אחראית.⁶⁴⁶ אזורים מסוימים טוהרו לחלוטין ממבנים פלסטיניים. למשל, חייל צה"ל טען שיחידתו קיבלה הנחיה להרוס את הכפר ח'וואעה, והציג סרטון שהראה את הפעילות, שנמשכה שבועיים, ותוצאותיה.⁶⁴⁷ במציאות זו, גם מחסה פשוט – למשל אוהל – נמכר במחיר של למעלה מ-3,000 שקלים. אלו שלא יכולים להרשות מחסה כזה מאלתרים לעצמם מחסה.⁶⁴⁸ אפשרות אחרת היא לשכור דירות שרופות וחצי הרוסות. דירה אחת כזו בהאן יונס הושכרה ב-1200 שקלים לחודש.⁶⁴⁹

-
- <https://www.972mag.com/mass-assassination-factory-israel-calculated-bombing-gaza/> ;⁶³²
<https://twitter.com/ytirawi/status/1790901748346867875> ;
https://x.com/JalalAK_jojo/status/1797296916763418747
<https://www.aa.com.tr/en/middle-east/israeli-army-says-it-struck-islamic-university-of-gaza/3015542> למשל⁶³³
<https://www.haaretz.com/israel-news/2023-12-26/ty-article-magazine/.premium/bombing-historical-sites-in-gaza-israel-is-destroying-everything-beautiful/0000018c-a565-df1f-a7bf-b7e53e8e0000>;⁶³⁴
<https://www.theartnewspaper.com/2023/12/22/gaza-city-archives-among-heritage-sites-destroyed-in-israel-hamas-war> ; <https://www.unesco.org/en/gaza/assessment> ;
<https://twitter.com/RamAbdu/status/1766458940118769799>
<https://www.wsj.com/world/middle-east/gaza-destruction-bombing-israel-aa528542>⁶³⁵
<https://www.newarab.com/news/israel-destroys-gaza-courthouse-dozens-govt-buildings>⁶³⁶
<https://www.ochaopt.org/content/hostilities-gaza-strip-and-israel-reported-impact-day-192>⁶³⁷
<https://twitter.com/PeruginiNic/status/1747730495482310771> ;⁶³⁸
<https://euromedmonitor.org/en/article/6108/Israel-kills-dozens-of-academics.-destroys-every-university-in-the-Gaza-Strip> ; <https://euromedmonitor.org/en/article/6163/Israel%E2%80%99s-demolition-of-educational-institutions.-cultural-objects-in-Gaza-is-additional-manifestation-of-genocide> ;
<https://www.nbcnews.com/specials/gaza-universities-destroyed-israel-military-war/index.html> ;
https://www.lemonde.fr/en/international/article/2024/03/07/all-12-universities-in-gaza-have-been-the-target-of-israeli-attacks-it-s-a-war-against-education_6592965_4.html ;
<https://twitter.com/RamAbdu/status/1786005107986841626>
<https://twitter.com/ytirawi/status/1760766861279391872>⁶³⁹
<https://www.latimes.com/opinion/story/2023-12-12/gaza-library-bombing> ; <https://lithub.com/gazas-main-public-library-has-been-destroyed/> ; <https://twitter.com/RamAbdu/status/1759474743189660011> ;
<https://www.ochaopt.org/content/reported-impact-snapshot-gaza-strip-12-june-2024>
<https://www.youtube.com/watch?v=dCNftkL7cx4>⁶⁴¹
<https://twitter.com/RamAbdu/status/1771195504883339683>⁶⁴²
<https://www.npr.org/2023/12/03/1216200754/gaza-heritage-sites-destroyed-israel>⁶⁴³
<https://www.ohchr.org/en/press-releases/2024/04/un-experts-deeply-concerned-over-scholasticide-gaza>⁶⁴⁴
<https://www.middleeastmonitor.com/20240122-israel-army-displays-artefacts-stolen-from-gaza-in-the>⁶⁴⁵
; <https://twitter.com/EmekShavehHeb/status/1749030636529008651> kneset/
<https://www.bellingcat.com/news/2024/04/29/weve-become-addicted-to-explosions-the-idf-unit-responsible-for-demolishing-homes-across-gaza>⁶⁴⁶
גם; <https://twitter.com/ireallyhateyou/status/1744195835577921772>⁶⁴⁷
<https://www.bellingcat.com/news/2024/04/29/weve-become-addicted-to-explosions-the-idf-unit-responsible-for-demolishing-homes-across-gaza> ;
<https://x.com/ytirawi/status/1798462630736396472>
<https://www.nytimes.com/2024/05/18/world/middleeast/israel-gaza-economy.html>⁶⁴⁸
<https://x.com/IamIbrahim21/status/1797521016702550496>⁶⁴⁹

התשתיות האזרחיות בעזה, הנחוצות לקיום חברה, ניזוקו באופן משמעותי. רוב העמותות הרשומות בעזה (980 לפני המלחמה) הפסיקו לפעול.⁶⁵⁰ כ-88% מכל בתי הספר נפגעו.⁶⁵¹ נכון לסוף מרץ, ישראל הרסה 91% (51 מ-56) מסניפי הבנקים ו-92% (84 מ-91) מהכספומטים ברצועת עזה. כל הבנקים והכספומטים ששרדו נמצאים בדרום הרצועה.⁶⁵² שימוש בכספומט או ניסיון למשוך כסף של אדם באמצעות חלפני כספים מלווה בעמלות גבוהות (למשל 17%).⁶⁵³ לפחות 16 בתי קברות הושחתו באופן משמעותי על ידי צה"ל, בין השאר על ידי דחפורים.⁶⁵⁴ סרטון אחד למשל מראה בית דחפור נוסע בתוך בית קברות,⁶⁵⁵ בעוד שאחר מציג הרס של דחפור בבית קברות שהשאיר עשרות גופות פזורות בשטח.⁶⁵⁶ בדיקה עיתונאית העלתה שצה"ל שיטח אזורים בהם נקברו גופות בבית החולים נאסר.⁶⁵⁷ צה"ל שיטח אזורים נרחבים באמצעות דחפורים.⁶⁵⁸ סרטון מציג את השריפה של שכונת שגעי'ה במבצע צבאי.⁶⁵⁹ צילומי לוויין מציגים את היקף ההרס העצום בחאן יונס.⁶⁶⁰ בסוף מרץ, דובר של UNICEF תיאר שאחן יונס "נהרסה לחלוטין" וש"הזוועה גדולה מכדי שנוכל לתאר אותה".⁶⁶¹

על פי ממצאים מהשטח, נראה שישראל מנסה להרוס את כל הבניינים בתוך הרצועה במרחק כקילומטר מהגדר בין ישראל לרצועה כדי ליצור "אזור חיץ".⁶⁶² אזור חיץ זה יגנוס ב-16% משטח הרצועה.⁶⁶³ הרס כזה תואר על ידי הנציב העליון לענייני זכויות אדם באו"ם כ"הפרה בוטה של אמנת ז'נבה הרביעית וכפשע מלחמה".⁶⁶⁴ באמצע פברואר התקשורת הישראלית דיווחה שישראל בונה כביש שיחצה את הרצועה לשניים, עדות נוספת לתוכניתיה של ישראל לכיבוש מחדש של הרצועה.⁶⁶⁵ בתחילת מרץ בניית הכביש הושלמה,⁶⁶⁶ והוא משמש לתנועה מהירה לעומק הרצועה, וצה"ל מתכנן להחזיק לעוד "שנה לפחות".⁶⁶⁷ לפחות 750 מבנים נהרסו כדי לייצר אזור חיץ משני צדי הכביש.⁶⁶⁸ בחודשים לאחר מכן, ישראל בנתה בסיסים בתוך רצועת עזה, בין השאר במבנים אזרחיים כמו בית חולים ובית ספר, כמו גם מגדלי שמירה ומוצבים.⁶⁶⁹

-
- <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/14e309cd34e04e40b90eb19afa7b5d15-0280012024/original/Gaza-Interim-Damage-Assessment-032924-Final.pdf>⁶⁵⁰
- <https://www.ochaopt.org/content/reported-impact-snapshot-gaza-strip-12-june-2024>⁶⁵¹
- <https://twitter.com/ryangrim/status/1774422433736393207>⁶⁵²
- <https://www.nytimes.com/2024/05/18/world/middleeast/israel-gaza-economy.html>⁶⁵³
- <https://www.cnn.com/2024/01/20/middleeast/israel-gaza-cemeteries-desecrated-investigation-intl>⁶⁵⁴
- <https://twitter.com/QudsNen/status/1749145986595713498>; [cmd/index.html](https://twitter.com/HossamShabat/status/1779565112300302634)⁶⁵⁵
- <https://twitter.com/RamAbdu/status/1771125186370101561>⁶⁵⁶
- <https://twitter.com/RamAbdu/status/1743386378606412188>⁶⁵⁷
- <https://news.sky.com/story/israel-bulldozed-mass-graves-at-gaza-hospital-sky-news-analysis-shows-13121638>⁶⁵⁸
- <https://twitter.com/ytirawi/status/1750443193575886945>⁶⁵⁹
- <https://www.haaretz.co.il/news/security/2024-03-14/ty-article-magazine/.premium/0000018e-3bab-db12-a9ef-fbfb627d0000>⁶⁶⁰
- <https://www.theguardian.com/world/2024/mar/22/unicef-official-utter-annihilation-gaza>⁶⁶¹
- <https://twitter.com/ytirawi/status/1758376261628436523>⁶⁶²
- <https://www.haaretz.co.il/news/security/2024-03-28/ty-article-magazine/.premium/0000018d-9cc9-df62-2a7347af>; <https://www.wsj.com/world/middle-east/israel-gaza-hamas-war-buffer-zone-explained-a3fd-9ecdb8420000>⁶⁶³
- <https://www.ohchr.org/en/press-releases/2024/02/widespread-destruction-israeli-defence-forces-civilian-infrastructure-gaza>⁶⁶⁴
- <https://twitter.com/YairWallach/status/1759572148559962424>⁶⁶⁵
- <https://news.sky.com/story/israel-completes-construction-of-road-which-cuts-across-gaza-strip-13089556>⁶⁶⁶
- https://twitter.com/Doron_Kadosh/status/1762434310831796618; <https://www.wsj.com/world/middle-east/israel-is-building-a-road-bisecting-gaza-in-next-phase-of-war-c73503ff>⁶⁶⁷
- <https://www.washingtonpost.com/world/2024/05/17/gaza-israel-netzarim-corridor-war-hamas/>⁶⁶⁸
- <https://www.washingtonpost.com/world/2024/05/17/gaza-israel-netzarim-corridor-war-hamas/>⁶⁶⁹
- <https://www.haaretz.co.il/news/security/2024-04-18/ty-article-magazine/.premium/0000018e-f03c-d240-a19f-f43f6da50000>; <https://x.com/ytirawi/status/1795129920902873557>; <https://inews.co.uk/news/world/israel-gaza-superhighway-watchtower-post-war-plans-3090909>

ההרס בעזה גרם ל-75% מהאוכלוסייה לעזוב את בתיהם.⁶⁷⁰ תחקיר של הוראות הפינוי של צה"ל לאוכלוסייה האזרחית בעזה העלה מספר רב של מקרים של חוסר בהירות וחוסר עקביות.⁶⁷¹ כך למשל, היו לפחות חמש גרסאות שונות של האזור הבטוח א-מואסי, שבעצמו הופצץ ושאליו צה"ל פלש קרקעית.⁶⁷² תחקיר של NBC בחן שבעה מקרים של הפצצות של צה"ל באזורים שהוכרזו כבטוחים אשר הרגו אזרחים.⁶⁷³ חלק מהוראות הפינוי ניתנו באופן מקוון בזמן של עצירה מוחלטת של התקשורת ברצועה.⁶⁷⁴ כבר בתחילת פברואר, 67% משטח הרצועה קיבל הוראות פינוי.⁶⁷⁵ כתוצאה מהוראות חוזרות ונשנות אלו, והצפיפות הרגילה ברצועה, פלסטינים רבים נאלצו להתפנות מספר פעמים.⁶⁷⁶

<https://twitter.com/UNHumanRights/status/1742863747683668418>; ⁶⁷⁰
<https://www.ochaopt.org/content/reported-impact-snapshot-gaza-strip-12-june-2024>
[https://edition.cnn.com/2024/01/26/middleeast/hala-khreis-white-flag-shooting-gaza-cmd-](https://edition.cnn.com/2024/01/26/middleeast/hala-khreis-white-flag-shooting-gaza-cmd-intl/index.html) ⁶⁷¹ למשל
<https://x.com/marcowenjones/status/1795063041513402446>
<https://gaza.forensic-architecture.org/displacement>; [https://content.forensic-architecture.org/wp-](https://content.forensic-architecture.org/wp-content/uploads/2024/03/Humanitarian-Violence_Report_FA.pdf) ⁶⁷²
[content/uploads/2024/03/Humanitarian-Violence_Report_FA.pdf](https://content.forensic-architecture.org/wp-content/uploads/2024/03/Humanitarian-Violence_Report_FA.pdf); [https://content.forensic-architecture.org/wp-](https://content.forensic-architecture.org/wp-content/uploads/2024/05/Inhumane-Zones-Report-Forensic-Architecture_WEBSITE.pdf)
[https://www.ohchr.org/sites/default/files/documents/hrbodies/hrcouncil/sessions-regular/session56/a-hrc-56-crp-](https://www.ohchr.org/sites/default/files/documents/hrbodies/hrcouncil/sessions-regular/session56/a-hrc-56-crp-4.pdf) ⁶⁷³
<https://twitter.com/NBCNightlyNews/status/1784001112124932600>
[https://content.forensic-architecture.org/wp-content/uploads/2024/03/Humanitarian-](https://content.forensic-architecture.org/wp-content/uploads/2024/03/Humanitarian-Violence_Report_FA.pdf) ⁶⁷⁴
[Violence_Report_FA.pdf](https://www.business-standard.com/world-news/israel-s-evacuation-covers-67-of-gaza-leaves-palestinians-crammed-124020600748_1.html) (e.g. p. 28)
[https://www.business-standard.com/world-news/israel-s-evacuation-covers-67-of-gaza-leaves-palestinians-](https://www.business-standard.com/world-news/israel-s-evacuation-covers-67-of-gaza-leaves-palestinians-crammed-124020600748_1.html) ⁶⁷⁵
[crammed-124020600748_1.html](https://gaza.forensic-architecture.org/displacement)
<https://gaza.forensic-architecture.org/displacement>; [https://content.forensic-architecture.org/wp-](https://content.forensic-architecture.org/wp-content/uploads/2024/03/Humanitarian-Violence_Report_FA.pdf) ⁶⁷⁶
https://www.mekomit.co.il/content/uploads/2024/03/Humanitarian-Violence_Report_FA.pdf; <https://www.mekomit.co.il/midrad-utovshim-borhim-lamark/>; <https://palestine.beehiiv.com/p/surviving-genocide-people/>; <https://www.youtube.com/watch?v=cK7oytWs7vQ>; <https://www.mekomit.co.il/ps/133730/>;
<https://palestine.beehiiv.com/p/israel-tried-starve-gaza-palestine>; <https://www.mekomit.co.il/ps/135043/>;
<https://www.mekomit.co.il/ps/135923/>

חטופים

עודכן לאחרונה: 9.3.25⁶⁷⁷

ב-7.10.23 חמאס וארגונים פלסטיניים חמושים אחרים תפסו 251 בני ערובה וחטפו אותם לרצועת עזה,⁶⁷⁸ היכן ששני אזרחים ישראלים ושתי גופות של חיילי צה"ל הוחזקו עוד מ-2014 ו-2015.⁶⁷⁹ בני הערובה (להלן: החטופים) כללו אזרחים ישראלים, חיילים ישראלים, עובדים זרים שהגיעו לישראל וזרים אחרים.⁶⁸⁰ למעלה ממחצית מהחטופים החזיקו בדרכונים זרים מ-25 מדינות.⁶⁸¹ חלק מהחטופים נחטפו בחיים, מהם חלק נפצעו לפני או במהלך החטיפה, וחלק נחטפו לאחר מותם, כגופות.⁶⁸² על פי הנרטיב הרשמי של חמאס לקיחת חיילים ישראלים כשבויים הייתה מרכזית לתוכניות ב-7.10.2023.⁶⁸³ ביום ההתקפה, מי שהיה אז סגן ראש הלשכה מדינית של חמאס הציע דבר דומה כשאמר באל ג'זירה ש"מה שיש בידינו ישחרר את כל האסירים שלנו".⁶⁸⁴ עדויות ויזואליות מאותו היום מאששות אמירות אלו ואף ממחישות שחטיפת הישראלים הייתה חלק מתוכנית מתואמת היטב ושמספר ארגונים פלסטיניים לקחו בה חלק. בהקשר זה, אפוא, חטיפת בני ערובה – כליאתם של אזרחים תוך כדי הפרת הדין הבינלאומי – מהווה פשע מלחמה ופשע נגד האנושות.⁶⁸⁵ בהתאם לכך, חטיפת אזרחים הייתה אחד הסעיפים שבגללם בית הדין הבינלאומי קידם הוצאת צווי מעצר נגד שלושה ממנהיגי חמאס.⁶⁸⁶

בעשורים האחרונים, ישראל ביצעה מספר עסקאות לשחרור שבויים בהן שחררה פלסטינים ולבנונים עבור אזרחיה. במשך השנים, ישראל שחררה מספר רב יותר של אסירים מאשר הצד איתו ביצעה את העסקה. היחס גדל לאורך הזמן והגיע לשיא של 1,027 אסירים ששוחררו ב-2011 כדי לשחרר חייל צה"ל אחד, גלעד שליט.⁶⁸⁷ יחיא סינוואר, מנהיג חמאס ברצועת עזה באוקטובר 2023 וההוגה של מתקפת השביעי באוקטובר, היה אחד האסירים הפלסטינים ששוחררו בעסקה הזו.⁶⁸⁸

בשל ההפתעה המוחלטת שחוותה ישראל ב-7.10, איסוף השרידים האנושיים והעדויות הפורנזיות מהמקומות השונים שהותקפו, כולל בפסטיבל הנובה, הכבישים בעוטף, הקיבוצים והיישובים אחרים והבסיסים הצבאיים, לקח זמן רב.⁶⁸⁹

---

⁶⁷⁷ ברצוני להודות לאיריס אגמון ולשתי קוראות אנונימיות נוספות על הערותיהן המפורטות על טיוטות שהובילו לגרסה של חלק זה ממרץ 2025.

⁶⁷⁸ במהלך למעלה משנה, אף גורם מדיני ישראלי רשמי לא הבהיר לאזרחי ישראל מה קרה ב-7.10 (למשל: מי נהרג היכן ומתי). צה"ל הוציא דו"ח אחד והפסיק לאחר ביקורת ציבורית, וחזר להוציא תחקירים רק בפברואר 2025. המשטרה לא סיפקה פרטים. ראו גם: <https://x.com/nirhasson/status/1839604637596275142>

⁶⁷⁹ <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-67165002>

⁶⁸⁰ <https://www.reuters.com/world/middle-east/more-than-half-hamas-hostages-have-foreign-nationality-israel-2023-10-25/>

⁶⁸¹ <https://www.reuters.com/world/middle-east/more-than-half-hamas-hostages-have-foreign-nationality-israel-2023-10-25/>

⁶⁸² למשל: <https://www.makorrishon.co.il/news/782103/>

⁶⁸³ עמ' 7 ב- <https://www.palestinechronicle.com/wp-content/uploads/2024/01/PDF.pdf>. במסמך זה חמאס טוען שניסה למנוע נזק לאזרחים, טענה שחזר עליה בדו"ח של Human Rights Watch. הדו"ח האמור מצא את טענתו של חמאס לא מהימנה לאור הממצאים שאסף. לדו"ח של HRW ראו

⁶⁸⁴ https://www.hrw.org/sites/default/files/media_2024/08/israel_palestine0724web.pdf (תגובת חמאס ב-עמ' 241-242, עמ' 235 עבור המסקנות).

⁶⁸⁵ <https://www.youtube.com/watch?v=65OXS7ymafl&rco=1> (3:40); https://www.hrw.org/sites/default/files/media_2024/08/israel_palestine0724web.pdf (עמ' 225).

⁶⁸⁶ <https://www.hrw.org/news/2024/07/17/october-7-crimes-against-humanity-war-crimes-hamas-led-groups>; https://www.hrw.org/sites/default/files/media_2024/08/israel_palestine0724web.pdf (עמ' 9, 12-13, 211, 225, 226); <https://www.youtube.com/watch?v=65OXS7ymafl&rco=1>;

⁶⁸⁷ שלושת המנהיגים היו יחיא סינוואר, אסמאעיל הנניה ומוחמד דף. כל השלושה נהרגו בחודשים שלאחר מכן. לבקשת צווי המעצר וצווי המעצר: <https://www.icc-cpi.int/news/statement-icc-prosecutor-karim-aa-khan-kc-applications-arrest-warrants-situation-state>, <https://www.icc-cpi.int/news/situation-state-palestine-icc-pre-trial-chamber-i-issues-warrant-arrest-mohammed-diab-ibrahim>

⁶⁸⁸ <https://www.theguardian.com/world/2011/oct/18/gilad-shalit-palestine-prisoners-freed>

⁶⁸⁹ <https://www.nytimes.com/2024/05/26/world/middleeast/hamas-sinwar-israel-doctor-prison-swap.html>; <https://www.kan.org.il/content/kan-news/newstv/p-11894/s1/571854/>;

<https://www.ynet.co.il/news/article/hjgk45hzt>

העדויות נבדקו במרכז מיוחד שנועד לאמת את זהות הקורבנות שמתו ואת אלו שנחטפו. בתקופה זו - ימים עד שבועות - משפחות רבות נותרו בחוסר ודאות ביחס לגורל יקיריהן.⁶⁹⁰

כבר מהימים והשבועות הראשונים אחרי ה-7.10, ארגונים אזרחיים קיימים הציעו שירותים מסוימים, בעוד שאחרים התפתחו באופן אורגני, למשל כדי לייצג את משפחות החטופים עבור תמיכה וריכוז מאמצים משותף. במיוחד בתחילת המלחמה, ארגוני החברה האזרחית, ביחד עם משפחות החטופים, פעלו בעילות כדי להגביר את המודעות בנוגע לחטופים בזירה הבינלאומית. כך למשל, הם יצרו חומרים ויזואליים סטנדרטיים להפצה ברחבי העולם, וארגנו אירועים כדי להגביר את המודעות לחטופים בישראל, שכללו הפגנות, מאהלים והנכחת החטופים במרחב הציבורי.⁶⁹¹

במקביל, המוסדות האדמיניסטרטיביים והבירוקרטיים של המדינה לא פעלו במשך שבועות, ומשפחות החטופים טענו פעמים רבות שאף גורם רשמי לא דיבר איתן.⁶⁹² היעדרה של המדינה מהפעילות בשטח התרחשה במקביל לשימוש שעשתה המדינה בנושא החטופים בזירה הבינלאומית. החטופים הופיעו במסרים הרשמיים של המדינה זמן קצר אחרי ה-7.10, ושחרור החטופים הפך במהירות למטרה מוצהרת חשובה של המלחמה בעזה.⁶⁹³ החזרת החטופים נותרה מטרה מוצהרת של המלחמה באמצע ינואר 2025, מה שהוביל להפסקת האש השנייה במלחמה.⁶⁹⁴

עדויות של החטופים ששחררו בעסקה השנייה ממחישות את התנאים הקשים בהם הוחזקו.⁶⁹⁵ רבים מתנאים אלו היו ידועים לגורמים ישראלים,⁶⁹⁶ בין השאר על פי חוויות החטופים שחזרו בעסקה הראשונה.⁶⁹⁷ חלק מהחטופים הוחזקו מתחת לאדמה בזמן שהותם בעזה (כ-500 ימים).⁶⁹⁸ אחד תיאר שהתקלה רק פעם בכמה חודשים ושהיה יחף רוב הזמן.⁶⁹⁹ אחר העיד שהוא עבר ניתוח ללא הרדמה.⁷⁰⁰ שלישי אמר שהרגליים שלו היו אזוקות למשך יותר משנה.⁷⁰¹ חלק מהחטופים הועברו באופן תכוף – אחד סיפר שעבר בין מקומות שונים 33 פעמים.⁷⁰² כמה מהחטופים דיווחו על עינויים פיזיים ופסיכולוגיים.⁷⁰³ רבים

---

⁶⁹⁰ <https://www.kan.org.il/content/kan-news/newstvp-11894/s1/571854/> ;
<https://www.ynet.co.il/news/article/hjgk45hzt>
⁶⁹¹ <https://www.ynet.co.il/news/article/hjok5jzqq> ; <https://news.walla.co.il/item/3637685> ;
<https://www.ynet.co.il/news/article/h1i1ffsup>
⁶⁹² <https://www.israelhayom.co.il/news/local/article/14709456> ; <https://www.kan.org.il/content/kan->
<https://www.haaretz.co.il/gallery/mishpaha/2024-03-10/ty-article->
[news/politic/612385/magazine/premium/0000018e-1830-d8fb-abff-5d3a63560000](https://www.haaretz.co.il/news/politic/612385/magazine/premium/0000018e-1830-d8fb-abff-5d3a63560000) ; <https://www.maariv.co.il/news/military/article-1083582> ; <https://x.com/N12News/status/1846944121740472419> ;
<https://www.ynet.co.il/news/article/bky8ovgcc>
⁶⁹³ <https://www.kan.org.il/content/kan-news/defense/588169/>
⁶⁹⁴ https://www.timesofisrael.com/liveblog_entry/netanyahu-return-of-the-hostages-a-war-goal-we-wont-let-up-until-its-completed/
⁶⁹⁵ לעדות של חטוף ששחרר בעסקה הראשונה, ראו: <https://www.theguardian.com/world/2024/mar/03/we-were-constantly-in-terror-israeli-hostage-tells-of-captivity-in-gaza>
⁶⁹⁶ https://www.mako.co.il/news-diplomatic/2025_q1/Article-c209c2d9ff90591027.htm
⁶⁹⁷ <https://www.ynet.co.il/news/article/s1opu0ksyg> ; <https://www.ynet.co.il/news/article/hkmpy90bkl>
⁶⁹⁸ <https://www.ynet.co.il/news/article/bjcumhkje> ; <https://www.haaretz.co.il/news/politics/2025-02-23/ty-article/00000195-33f9-d5d4-adf7-f3ffac310000> ; <https://www.nytimes.com/2025/02/10/world/middleeast/israel-hostages-abuse-hamas.html> ; <https://www.haaretz.co.il/news/politics/2025-03-06/ty-article/premium/00000195-6ce0-d46d-a3f7-eded98570000>
⁶⁹⁹ <https://www.maariv.co.il/news/military/article-1171380>
⁷⁰⁰ <https://www.haaretz.co.il/news/politics/2025-02-23/ty-article/00000195-33f9-d5d4-adf7-f3ffac310000>
⁷⁰¹ <https://www.ynet.co.il/news/article/bktsrh0c1e>
⁷⁰² <https://www.ynet.co.il/news/article/hymanrc5yx>
⁷⁰³ <https://www.haaretz.co.il/news/politics/2025-02-23/ty-article/00000195-33f9-d5d4-adf7-f3ffac310000> ; <https://www.nytimes.com/2025/02/10/world/middleeast/israel-hostages-abuse-hamas.html> ; <https://www.ynet.co.il/news/article/bktsrh0c1e>

סיפרו על היעדר המזון,⁷⁰⁴ למרות שחלק מהחטופים קיבלו תוספת מזון מעט לפני שחרורם.⁷⁰⁵ רבים דיווחו על הסכנה שבה היו נתונים בשל התקפות ישראליות.⁷⁰⁶ עדויות מגורמי חמאס וחטופים ישראלים מעידים שחמאס הגיב ליחס הקשה של ישראל לאסירים פלסטינים בהקשחת התנאים של החטופים הישראלים.⁷⁰⁷ חמאס גם הגיב לניסיונות חילוץ ישראליים. לאחר החילוץ של ארבעה חטופים מנוסיראת ביוני 2024, חמאס הרע את התנאים של החטופים אחרים באותו אזור בכך שהעביר אותם מבתים למנהרות צפופות בהן גם קיבלו פחות מזון.⁷⁰⁸

למרות הצהרות ממשלה שטוענות אחרת, מסמך זה טוען ששחרור החטופים (59 מהם נותרו בעזה נכון לזמן הכתיבה⁷⁰⁹) היה ונותר מטרה בעדיפות נמוכה עבור ממשלת ישראל, שמעדיפה מזה זמן רב להמשיך את המלחמה, גם על חשבון חיי ושחרור החטופים.⁷¹⁰ התימוכין לטענה זו הם מגוונים: הכישלון המתמשך לשחרר את החטופים באמצעות לחץ צבאי, חוסר הרצון של מדינת ישראל להגיע להסכם עם חמאס כדי לשחרר את החטופים, התנהגותם והצהרותיהם של גורמי ממשלה ומדינה ישראלים, עדויות מאנשים שהיו מעורבים במשא ומתן וממשפחות החטופים, אופן התייחסותה של הממשלה למשפחות החטופים וניסיונות ממשלתיים לא רשמיים למנוע תסיסה חברתית ופוליטית סביב משפחות החטופים. כל קטגוריה של ראיות מופיעה בחלק נפרד למטה.

כישלון הפעילות הצבאית

פעולותיה הצבאיות של ישראל לא רק נכשלו בשחרור חטופים, אלא גם הרגו מספר משמעותי של חטופים ואזרחים עזתיים רבים. עד לזמן הכתיבה, שוחררו בפעילות צבאית שבעה חטופים בלבד מתוך ה-251 שנחטפו ב-7.10.⁷¹¹ חטוף נוסף נמצא לבדו במנהרה על ידי כוחות צה"ל בסוף אוגוסט 2024.⁷¹² הפעולה הצבאית ששחררה שני חטופים בפברואר 2024 גם הרגה 74 עזתיים (או כ-100), רובם הגדול אזרחים.⁷¹³ פעולה צבאית אחרת ביוני 2024 ששחררה ארבעה חטופים הרגה גם 274

<https://www.haaretz.co.il/news/politics/2025-02-23/ty-article/00000195-33f9-d5d4-adf7-f3ffac310000> ;⁷⁰⁴
https://x.com/Uvda_tweet/status/1895220233184665913 ;
<https://www.nytimes.com/2025/02/10/world/middleeast/israel-hostages-abuse-hamas.html> ;
<https://www.ynet.co.il/news/article/hymanrc5yx> ; <https://www.haaretz.co.il/news/politics/war-2023/2025-03-07/ty-article-live/00000195-6d91-d690-a39f-7d9dd7f30000?liveBlogItemId=986784789#986784789>
<https://www.ynet.co.il/news/article/bjncumhkje>⁷⁰⁵
<https://www.haaretz.co.il/news/politics/2025-02-23/ty-article/00000195-33f9-d5d4-adf7-f3ffac310000> ;⁷⁰⁶
<https://www.theguardian.com/world/2024/mar/03/we-were-constantly-in-terror-israeli-hostage-tells-of-captivity-in-gaza>
https://x.com/Uvda_tweet/status/1895214428305735953 ;⁷⁰⁷
<https://x.com/RamAbdu/status/1888300883655454951>
<https://www.ynet.co.il/news/article/yokra14254462>⁷⁰⁸
לחטופים. נראה שההפחתה במזון הייתה קשורה לקושי המבצעי להגיע לחטופים.
<https://www.ha-makom.co.il/hostages-data>⁷⁰⁹
<https://x.com/NimerSultany/status/1830157780499435693> ; ראו ⁷¹⁰
<https://x.com/orlybarlev/status/1836646874951893071> ; https://www.mako.co.il/news-military/2024_q3/Article-106ea7c9e070291026.htm?s=09
ופירוט נוסף בהמשך.
<https://www.haaretz.com/israel-news/2023-10-30/ty-article/.premium/israel-rescues-woman-soldier-kidnapped-to-gaza-by-hamas/0000018b-81cc-df47-a3df-ffcdcbdc0000> ;
<https://www.nytimes.com/2024/02/11/world/middleeast/israel-gaza-hostages-rescued.html>
<https://www.ynet.co.il/news/article/r1ykidos0> ; <https://www.ynet.co.il/news/article/ryxxr4iic>⁷¹²
<https://www.cnn.com/2024/02/12/middleeast/israel-airstrikes-rafah-ground-offensive-looms-intl-hnk/index.html> ; <https://www.reuters.com/world/middle-east/israel-strikes-rafah-refugee-camp-22-killed-local-health-officials-say-2024-02-12/>⁷¹³

עזתים, ביניהם נשים וילדים רבים, ופצעה מאות.⁷¹⁴ בלפחות כמה מקרים צה"ל פעל באזורים בהם ידע שהיו חטופים למרות הסכנה לחייהם מאחר ושוביהם הונחו להוציאם להורג במידה וכוחות צה"ל מתקרבים.⁷¹⁵

תחקיר שפורסם באוקטובר 2024 ציטט גורמים מצה"ל לפיהם בשבועות הראשונים של המלחמה צה"ל הפציץ בתים של פלסטינים שהיו קשורים לחטיפות מבלי לדעת האם החטופים נמצאו באותם בתים.⁷¹⁶ מקור אחד אמר שבשלב מוקדם במלחמה "החטופים פשוט לא השפיעו על מדיניות האש".⁷¹⁷ החטופים ששוחררו בעסקה הראשונה בנובמבר 2023 חזרו על כך שההתקפות הישראליות היו בין הדברים המפחידים ביותר בתקופת השבי שלהם.⁷¹⁸ במקרה אחד, חטוף סיפר שצה"ל תקף את הבית בו שהה. הוא הצליח לברוח, אבל צה"ל המשיך לירות עליו בזמן שברח. הוא שרד ארבעה ימים ברחובות עזה עד שנשבה שוב ושוחרר בעסקה ב-2023.⁷¹⁹

תחקיר של הניו יורק טיימס במרץ 2025 מצא כי 41 חטופים שהובאו בחיים לעזה נהרגו שם מתחילת המלחמה.⁷²⁰ על פי גורמים ישראלים בספטמבר 2024 המספר עמד על לפחות 26 חטופים.⁷²¹ בנובמבר 2023, שלושה חטופים נהרגו מגזים (פחמן חד-חמצני) ששוחררו כתוצאה משימוש בפצצות חודרות בונקרים בהן השתמש צה"ל כדי לפגוע במפקד חמאס באזור.⁷²² שלושה חטופים ישראלים נהרגו על ידי כוחות צה"ל בעזה בדצמבר 2023 למרות שנופפו בדגלים לבנים וקראו לעזרה.⁷²³ בינואר 2024, חטוף נהרג בזמן מבצע חילוץ שכשל.⁷²⁴ בסוף פברואר 2024 תחקיר ישראלי מצא שלפחות 10 חטופים נהרגו בשל פעולות צה"ל.⁷²⁵ אלו כללו התקפה של צה"ל על בניין בו היה חשד להימצאות חטוף והוצאה להורג של חטוף על ידי שומרו לאחר שצה"ל תקף מטרה סמוכה.⁷²⁶ תחקיר של צה"ל קבע ששישה חטופים הוצאו להורג בפברואר 2024 אך הודה שגם אם לא היו מוצאים להורג הם היו מתים כתוצאה מהתקפות צה"ל באזור.⁷²⁷

<https://x.com/ofercass/status/1799425838397395195> ; <https://www.reuters.com/world/middle-east/israel-rescues-four-hostages-gaza-palestinians-say-50-dead-israeli-assault-2024-06-08/> ; <https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-06-08/ty-article/0000018f-f7e1-d084-abef-f7e94fff0000> ; <https://www.reuters.com/world/middle-east/israel-pounds-central-gaza-palestinian-death-toll-hostage-rescue-https://www.972mag.com/nuseirat-camp-israeli-hostages-massacre-gaza/> ; גם <https://www.nytimes.com/2025/03/08/world/middleeast/israel-hamas-gaza-hostages.html> <https://www.mekomit.co.il/ps/141114/>⁷¹⁵

<https://www.mekomit.co.il/> תוצר-לוואי-ידוע-מראש-הגז-שהרג-חטופים-1/ <https://www.mekomit.co.il/Article-1061467>⁷¹⁷

<https://www.maariv.co.il/news/israel/Article-1061467>⁷¹⁸

<https://www.ice.co.il/local-news/news/article/1051060> ; <https://www.haaretz.co.il/news/politics/2023-11-27/ty-article/0000018c-1008-d679-abdc-9638dc4d0000>⁷¹⁹

<https://www.nytimes.com/2025/03/08/world/middleeast/israel-hamas-gaza-hostages.html>⁷²⁰

<https://www.ha-makom.co.il/hostages.data2/> . חמאס טען ש-27 חטופים נהרגו מהתקפות ישראליות בשבוע הראשון של המלחמה: <https://www.mekomit.co.il/תוצר-לוואי-ידוע-מראש-הגז-שהרג-חטופים-1/>⁷²¹

⁷²² תחקיר מאוחר יותר מצא שצה"ל השתמש בגז – במקור תוצר לוואי של הפצצות חודרות הבונקרים – במודע כדי להרוג את מי שהיה במנהרות. ראו: <https://www.mekomit.co.il/תוצר-לוואי-ידוע-מראש-הגז-שהרג-חטופים-1/>. היו ראיות לתוצאות אלו עוד הרבה לפני כן: <https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-09-15/ty-article/premium/00000191-f5dd-d5f5-a7f9-ffffe7730000> ; <https://www.nytimes.com/2024/09/15/world/middleeast/israel-hostages-killed-strike.html> ; <https://twitter.com/tomashinyu3/status/1747651031737979233> ; <https://www.wsj.com/world/middle-east/israel-said-their-sons-were-murdered-by-hamas-these-mothers-werent-convinced-15461312> <https://www.ft.com/content/2e299603-2fed-4855-9694-9801008c48dc>⁷²³

<https://www.ynet.co.il/news/article/rjzpo117da>⁷²⁴

<https://www.ha-makom.co.il/post/revital-host-idf>⁷²⁵

<https://www.ha-makom.co.il/post/revital-host-idf>⁷²⁶ ; בסבירות גבוהה גם ארבעת החטופים כאן: <https://www.ynet.co.il/news/article/ry7qkbjbc> , ראו גם: <https://www.ynet.co.il/news/article/b1e4mwjea> ; נועה ארגמני לפיה יוסי שרעבי נהרג לידה בשל התקפה ישראלית: <https://x.com/DropSiteNews/status/1894487797031158054> <https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-12-04/ty-article/00000193-91a0-d6ba-afdb-9bbc5ea90000> ; ⁷²⁷ <https://www.ynet.co.il/news/article/r1piqe07kx>

בסוף מרץ 2024 פרסם כתב ותיק לענייני מודיעין כי רק 60-70 מהחטופים הישראלים נותרו בחיים.⁷²⁸ הערכות מודיעין אמריקאיות הציגו מספר דומה.⁷²⁹ המספר קטן נכון לסוף מאי.⁷³⁰ באוקטובר 2024, הכתב האמור העביר הערכות שרק 25-30 חטופים נותרו בחיים,⁷³¹ אבל עיתונאי אחר טען בנובמבר ש-51 חטופים היו בחיים.⁷³²

במהלך האביב והקיץ ב-2024 כוחות צה"ל מצאו את גופותיהם של 19 חטופים נוספים במספר פעולות נפרדות.⁷³³ על פי החשד, חלק מהחטופים נהרגו באופן ישיר או עקיף מאש צה"ל.⁷³⁴ אלו כללו את ששת החטופים (אורי דנינו, הרש גולדברג פולין, כרמל גת, אלכסנדר לובנוב, אלמוג סרוסי ועדן ירושלמי) שהוצאו להורג על ידי שוביהם זמן קצר לפני הגעת צה"ל בסוף אוגוסט כדי למנוע את שחרורם בפעולה צבאית. שוביהם של החטופים לא נתפסו.⁷³⁵ מקרה זה – בו כל החטופים שמתו היו צעירים ושבו הוצאו להורג ביחד – סימן את הפעם הראשונה בה מספר משמעותי של ישראלים הטילה את האשמה למותם של החטופים באופן ישיר על ממשלת ישראל (ראו גם למטה).⁷³⁶ מעט לאחר מכן, בכירים בצה"ל טענו שצה"ל הזהיר את הממשלה שכל פעולה צבאית קרקעית משמעותית תסכן את חייהם של החטופים.⁷³⁷ בנוסף, היו אינדיקציות שצה"ל נמנע מלהשתמש במידע שעשוי היה להציל את ששת החטופים.⁷³⁸ ממקרה זה ועד תחילת דצמבר, אז נמצאה גופה אחת,⁷³⁹ לא שוחררו חטופים ולא נמצאו גופות. בתחילת ינואר 2025, שתי גופות של חטופים נמצאו ליד גופות שוביהם,⁷⁴⁰ מה שרמז לכך שכולם נהרגו בהתקפה ישראלית.⁷⁴¹ גופה של חייל צה"ל שהוחזקה ברצועה מאז 2014 נמצאה מעט לאחר מכן, מעט לפני הפסקת האש השניה.⁷⁴²

ראיות מכווחות צה"ל שפעלו ברצועת עזה עד תחילת 2025 רומזות לכך שמציאת החטופים לא הייתה חלק מהמשימות היומיומיות של החיילים. עיתונאי ישראלי אשר ביקר במספר יחידות וחדרי מבצעים ביוני 2024 סיפר שהתמונות או השמות של החטופים אינם נוכחים, קיומם אינו מוזכר בתדריכים לפני פעולות צבאיות, ונוכחותם באזור לא מצוינת בהוראות הפתיחה באש שניתנות לחיילים.⁷⁴³ מפקדים בצה"ל הסכימו שהלחימה מונעת את החזרת החטופים.⁷⁴⁴ כשהמלחמה המשיכה לסתיו ולחורף של 2024 הופיעו סימנים רבים לירידה במורל של חיילי צה"ל, שבאה לידי ביטוי בירידה משמעותית במספר

<https://www.haaretz.co.il/blogs/yossimelman/2024-03-26/ty-article/0000018e-7564-d787-a5de-75e616c60000>⁷²⁸

<https://www.wsj.com/world/middle-east/hamas-may-not-have-enough-living-hostages-for-cease-fire-deal-61606c66>⁷²⁹

<https://www.haaretz.com/israel-news/2024-05-26/ty-article/.premium/rafah-operation-advances-as-israel-faces-added-pressure-by-icj-ruling-to-end-the-war/0000018f-b179-dfc6-a3ef-b57daa210000>⁷³⁰ (פחות מ-64 חטופים נותרו בחיים)

https://x.com/yossi_melman/status/1844485557990355003⁷³¹

<https://www.israelhayom.co.il/news/defense/article/16709273>⁷³²

<https://www.ynet.co.il/news/article/r1p9klsmc>, ארבעה באמצע מאי;⁷³³

<https://www.ynet.co.il/news/article/rkhpnsp7r>; שלושה בסוף מאי; <https://www.ynet.co.il/news/article/r1jcsi70>; חמישה בסוף יולי; <https://www.mako.co.il/pzm-soldiers/Article-c8c7be07986e091027.htm>; שישה באמצע אוגוסט; <https://news.walla.co.il/item/3685713>; אחד בסוף אוגוסט;

<https://www.israelhayom.co.il/news/defense/article/16344859>

<https://www.mako.co.il/pzm-soldiers/Article-498964b7abe6191026.htm>; ⁷³⁴

<https://x.com/JackyHugi/status/1825787237054763159>; <https://www.ynet.co.il/news/article/rye11gbmsr>;

<https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-08-20/ty-article/.premium/00000191-7037-dab0-a9b7-f43f194a0000>

<https://www.ynet.co.il/news/article/byil5uw2r>.⁷³⁵ על פי דיווחים מאוחרים יותר ייתכן שהחטופים נהרגו:

<https://www.mako.co.il/news-military/036814c74a0e1910/Article-4606a2c9b6e0491026.htm>

<https://www.thenation.com/article/world/israel-protests-hostage-deal-palestine>⁷³⁶

<https://www.ynet.co.il/news/article/syhlk0nnc>⁷³⁷

<https://www.mako.co.il/news-military/036814c74a0e1910/Article-4606a2c9b6e0491026.htm>⁷³⁸

<https://www.ynet.co.il/news/article/hjc1h1rmyl>, איתי סבירסקי,⁷³⁹

<https://www.ynet.co.il/news/article/s1c3bm2ukg>⁷⁴⁰

<https://www.haaretz.co.il/news/politics/2025-01-08/ty-article/.premium/00000194-468d-d354-abff-76af9c7e0000>⁷⁴¹ יוסף והמזה אל-זיאדנה,

<https://www.haaretz.co.il/news/politics/2025-01-19/ty-article/.premium/00000194-7d23-de1b-a9bd-7d67f9790000>⁷⁴² אורון שאול,

<https://www.haaretz.co.il/news/magazine/2024-06-28/ty-article-magazine/.premium/00000190-5aa7-de5e-abd0-fbf704260000>⁷⁴³

<https://www.ynet.co.il/news/article/bkeh2hfbkl>⁷⁴⁴

החיילים שהסכימו להתייצב לשירות מילואים.⁷⁴⁵ אחת הסיבות המוצהרות לסיור לשרת היה הכישלון בשחרור חטופים.⁷⁴⁶ באוקטובר, למשל, 130 חיילים חתמו על מכתב שבו הצהירו שלא ימשיכו לשרת ללא עסקה לשחרור החטופים.⁷⁴⁷ בתגובה, צה"ל הוריד את אותם החיילים שסירבו לשרת ממצבת כוח האדם שלו.⁷⁴⁸ בתחילת ינואר 2025, חיילים שהשתתפו במבצע הגדול בצפון הרצועה (ראו חלק זום-אין 3 במסמך זה) הדגישו את מטרת מיטוט חמאס אבל גם אמרו שהחטופים לא היו חלק ממטרות המבצע, שנועד להגביר את הלחץ על חמאס.⁷⁴⁹ עדויות נוספות למוראל הנמוך בצה"ל ביחס לחידוש הלחימה הופיעו במרץ 2025.⁷⁵⁰

בעוד הלחץ הצבאי לא הצליח להחזיר את החטופים, במהלך החלק הראשון של הפסקת האש השניה בינואר ופברואר 2025 שוחררו 30 חטופים חיים והוחזרו 8 גופות.⁷⁵¹ בתחילת מרץ נתניהו אמר שמתוך 59 החטופים שנתרו בעזה אחרי השלב הראשון של הפסקת האש עד 24 נותרו בחיים ולפחות 35 מתים.⁷⁵² גורמים אנונימיים טענו שמספר החטופים החיים הוא 21 או 22, ומספר החטופים המתים הוא 37-38.⁷⁵³

חוסר מוכנות להגיע לעסקה

קיימות עדויות רבות לכך שחמאס היה מוכן להגיע לעסקת חטופים מלאה, כלומר לשחרר את כולם בשני הצדדים, ב-8.10.23, הרבה לפני הכניסה הקרקעית של ישראל לרצועת עזה.⁷⁵⁴ כבר ב-9.10.23 היו אינדיקציות שחמאס היה מוכן לעסקה "הומניטרית" שתשחרר נשים, ילדים וזקנים בשני הצדדים, מבלי למנוע פעולה צבאית ישראלית בהמשך.⁷⁵⁵ אף אחת מהעסקאות האלו לא כללה הפסקת אש או הפוגה בלחימה. ישראל הייתה יכולה להגיע לעסקה מוקדמת כזו שהייתה אולי מגבילה או מעכבת את התגובה הצבאית שלה, אבל הייתה מביאה לשחרור חטופים רבים יותר. מאמר המערכת של עיתון הארץ ב-11.10.23 וראיון עם אדם שהיה מעורב במו"מ עם חמאס בעבר שפורסם ב-12.10.23 ממחישים שהיה מעט רצון להסכם בצד הישראלי.⁷⁵⁶ בסוף אוקטובר 2023, חמאס כבר האשים את ישראל באופן גלוי בכך שהיא מסרבת לעסקה מלאה של החלפת חטופים ואסירים, ואף הביע נכונות להגיע לעסקה חלקית.⁷⁵⁷ בהקשר זה אחת החטופות ששוחררה מסיבות

: ראו גם: <https://www.ha-makom.co.il/idf-droppings/>; <https://www.ha-makom.co.il/idf-absentees-request/>⁷⁴⁵
38,000) <https://www.ha-makom.co.il/war-mental-price/>; <https://www.ynet.co.il/news/article/yokra14137642>
<https://www.washingtonpost.com/world/2024/11/24/israel-war-gaza-lebanon-reservists-deaths/>
<https://www.ha-makom.co.il/idf-droppings/>⁷⁴⁶
<https://www.haaretz.co.il/news/magazine/2024-10-09/ty-article-magazine/premium/00000192-4ca8-dfda-ab92-6ded7a8a0000>⁷⁴⁷
<https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-10-15/ty-article/premium/00000192-902f-d2db-ab97-ddffbfd80000>⁷⁴⁸
<https://www.haaretz.co.il/news/politics/2025-01-03/ty-article/premium/00000194-28b8-ddaf-adb7-6bb89cfb0000>⁷⁴⁹
<https://www.haaretz.com/israel-news/2025-03-06/ty-article/premium/new-israeli-army-chief-set-to-present-plans-to-resume-fighting-in-gaza-retake-key-areas/00000195-6c9a-d0f8-a1f7-7cdb56ba0000>⁷⁵⁰
<https://x.com/DropSiteNews/status/1896218617408303170>⁷⁵¹
<https://x.com/DropSiteNews/status/1896218617408303170>⁷⁵²
<https://www.haaretz.co.il/opinions/2025-03-02/ty-article-opinion/premium/00000195-574f-d636-a3df-7f6f095d0000>⁷⁵³
<https://apnews.com/article/palestinians-israel-military-prisoners-hostage-hamas-soldiers-e75729364f8c0b453da272365c16d136>⁷⁵⁴
<https://www.reuters.com/world/middle-east/qatar-leads-talks-swap-hamas-held-hostages-palestinians-israeli-jails-2023-10-09/>; <https://x.com/RavivDrucker/status/1711349716842115533>; <https://www.ynet.co.il/news/article/bj314dw116>; <https://www.haaretz.co.il/opinions/editorial-articles/2023-10-11/ty-article-opinion/0000018b-1a18-d2fc-a59f-db19e6e10000>; https://x.com/yossi_melman/status/1711704086356083152; <https://www.timesofisrael.com/no-doubt-netanyahu-preventing-hostage-deal-charges-ex-spokesman-of-families-forum/>; https://x.com/restart_israel/status/1893342160738533869
<https://www.haaretz.co.il/opinions/editorial-articles/2023-10-11/ty-article-opinion/0000018b-1a18-d2fc-a59f-db19e6e10000>; <https://newmedia.calcalist.co.il/magazine-12-10-23/m02.html>
<https://www.maariv.co.il/news/military/Article-1048160>⁷⁵⁷

הומניטריות בשלב זה, יוכבד ליפשיץ, אמרה מאוחר יותר שחמאס רצה לשחרר אותה וחטופה אחרת, אבל ישראל סירבה לקבל אותן כי העריכה שהמחיר יהיה גבוה מדי. חמאס אמר שישאיר את שתי החטופות ליד הגבול ושישראל יכולה לקחת אותן אם תרצה. הן בסופו של דבר ניתנו "בחינם".⁷⁵⁸ פקידי ממשל אמריקאים בתקופה הרגישו שבעוד שהאמריקאים היו מוכנים לשאת ולתת עם חמאס ודאגו לחטופים, ישראל העדיפה למוטט את חמאס וסמכה על יכולתה להציל את החטופים במבצעים צבאיים נועזים.⁷⁵⁹

בסוף נובמבר 2023, שני הצדדים הסכימו על הפסקת אש זמנית שהסתיימה בשחרורם של 105 חטופים.⁷⁶⁰ אלו כללו 80 אזרחים ישראלים ששוחררו לאורך שבעה ימים רצופים, 23 חטופים תאילנדים ואחד מהפיליפינים ששוחררו בעסקה נפרדת בין חמאס וממשלת תאילנד, וחטוף רוסי-ישראלי ששוחרר כמחווה לנשיא רוסיה ולדימיר פוטין.⁷⁶¹ בתמורה, ישראל שחררה 240 אסירים פלסטינים שהיו צעירים ברובם: שלושה רבעים מהם לא הורשעו בפשע, ורובם היו במאסר פחות משנה.⁷⁶² למרות היחס הנמוך בעסקה זו (שלושה פלסטינים עבור ישראלי אחד) ביחס לעסקת שליט האמורה, ישראל סירבה להמשיך ולהאריך את העסקה. כשחמאס הציע להחליף 7 חטופים חיים ו-3 גופות (שחמאס טען שנהרגו בהפצצות ישראליות) במקום עשרה חטופים חיים, ישראל הפסיקה את החילופים וחזרה להחימה.⁷⁶³

במקום לשאת ולתת על שחרור חטופים נוספים, הממשלה ובמיוחד ראש הממשלה נתניהו העדיפו להמשיך את המבצע הצבאי, למרות הסיכון הברור לחטופים – כפי שהתרחש באופן טרגי במקרים המתוארים בהם חטופים נהרגו אופן ישיר או עקיף מפעילות צה"ל. עדויות רבות שהצטברו לאורך חודשים מראות שנתניהו הכשיל כוונה עסקאות חטופים, לכאורה מכיוון שהעריך שעסקה כזו תוביל לנפילת הממשלה שלו – הערכה שהייתה מבוססת על הצהרות פומביות של חברים בכירים בקואליציה שלו.⁷⁶⁴ משפחות החטופים גם האשימו את נתניהו על כך שלא הגיע להסכם ובמקום זאת הגדיל את החיכוכים הפנימיים בישראל, ודיווחו גם על מספר פגישות מתוחות עימו.⁷⁶⁵ למרות ראיות אלו, התקשורת ובכירים אמריקאים הציגו את חמאס כאחראי הבלעדי בעיכוב העסקה, מה שהקטין את הלחץ הציבורי על נתניהו וכך האט את המשא ומתן.

אחת ההזדמנויות להגיע לעסקה באפריל 2024 נכשלה בשל התנגדות בתוך ממשלת ישראל.⁷⁶⁶ מסמך שהודלף מאוחר יותר חשף שנתניהו ניסה למנוע עסקה (שלה חמאס הסכים) שתשחרר כמה מהחטופים שנהרגו מאוחר יותר בסוף באוגוסט (הרש גולדברג פולין, כרמל גת, ועדן ירושלמי) בכך ששינה את הדרישות של ישראל בעסקה כזו.⁷⁶⁷ נקודה מרכזית במסמך האמור

---

⁷⁵⁸ <https://www.ynet.co.il/news/article/rkijrqbde> ; <https://www.ynet.co.il/news/article/sycmqdema>

⁷⁵⁹ <https://www.theatlantic.com/international/archive/2024/09/israel-gaza-war-biden-netanyahu-peace-negotiations/679581/>

⁷⁶⁰ <https://www.cnn.com/interactive/2023/12/world/hostage-israel-hamas-deal-dg/>

⁷⁶¹ <https://www.timesofisrael.com/hamas-frees-2-israeli-women-with-6-8-more-set-for-return-thursday-alongside-3-bodies/>; <https://www.nbcnews.com/news/world/live-blog/israel-hamas-war-live-updates-rcna127130> ; <https://www.reuters.com/world/three-thai-hostages-released-gaza-good-health-thai-pm-2023-11-27/>

⁷⁶² <https://www.nytimes.com/2023/12/01/world/middleeast/palestinian-prisoners-released-gaza.html>

⁷⁶³ <https://www.haaretz.co.il/news/politics/2023-11-30/ty-article/0000018c-1f68-da36-a1de-5f6fc4980000> ; ראו גם ישראלים שהכירו בטעותם חודשים רבים לאחר מכן: <https://www.ynet.co.il/news/article/yokra14193739>

⁷⁶⁴ <https://www.nytimes.com/2024/08/13/world/middleeast/israel-gaza-cease-fire-talks.html> ; <https://www.theatlantic.com/international/archive/2024/09/israel-gaza-war-biden-netanyahu-peace-negotiations/679581/> ; <https://jacobin.com/2024/09/netanyahu-israel-hamas-hostage-deal>. Israeli sources: https://www.mako.co.il/news-military/2024_q3/Article-106ea7c9e070291026.htm?s=09 ; <https://x.com/orlybarlev/status/1836646874951893071> ; <https://www.ha-makom.co.il/hostages-data> ; <https://www.haaretz.com/israel-news/2024-03-28/ty-article-magazine/.premium/netanyahu-is-sabotaging-chances-for-a-hostage-deal-and-defense-chiefs-are-angry/0000018e-8136-d0d3-a98e-d7ffa0f00000> ; <https://www.haaretz.co.il/news/magazine/2024-07-10/ty-article-timeline/.premium/00000190-9695-d0d3-a5f3-9ebd81f60000> ; <https://www.jpost.com/israel-hamas-war/article-810551> ; <https://jacobin.com/2024/09/netanyahu-israel-hamas-hostage-deal>; <https://www.timesofisrael.com/no-doubt-netanyahu-preventing-hostage-deal-charges-ex-spokesman-of-families-forum/> https://www.timesofisrael.com/liveblog_entry/group-of-hostage-families-say-pm-continues-to-sabotage-hostage-deal/ ; https://www.mako.co.il/news-israel/2024_q3/Article-1f18083ec658191026.htm ; <https://13tv.co.il/item/news/domestic/internal/dklkf-904243646/> https://www.mako.co.il/news-politics/2024_q4/Article-b48c14cc5be5391027.htm

⁷⁶⁵ https://www.timesofisrael.com/liveblog_entry/group-of-hostage-families-say-pm-continues-to-sabotage-hostage-deal/

⁷⁶⁶ https://www.mako.co.il/news-israel/2024_q3/Article-1f18083ec658191026.htm ; <https://13tv.co.il/item/news/domestic/internal/dklkf-904243646/> https://www.mako.co.il/news-politics/2024_q4/Article-b48c14cc5be5391027.htm

⁷⁶⁷ <https://www.ynet.co.il/news/article/yokra14060618> ; <https://x.com/eranetzion/status/1830514863132586170> ; <https://www.ynet.co.il/news/article/b1lhlwm3r>

הייתה הדרישה הישראלית החדשה להמשיך ולהחזיק בציר פילדלפי (הגבול בין מצרים ועזה) ובמעבר רפיח למצרים.⁷⁶⁸ התעקשות זו קיבלה את הסכמת הקבינט הישראלי.⁷⁶⁹ במקביל, נתניהו הצהיר שישראל גם לא תעזוב את פרוזודור נצרים במרכז הרצועה. חמאס, לעומת זאת, הצהיר שנסוגתה של ישראל ממצרים ומפילדלפי היא דרישה בסיסית עבורו בכל הסכם עתידי.⁷⁷⁰ דיווחים מאוחרים יותר הראו שהפערים בין דרישות שני הצדדים במשא ומתן בתחילת יולי היו קטנים.⁷⁷¹ מי שהיה אז שר הביטחון של ישראל, יואב גלנט, הצהיר מאוחר יותר בהקשר זה שישראל לא עשתה את כל מה שיכולה הייתה כדי להחזיר את החטופים, ושישראל יכולה הייתה להחזיר יותר חטופים, מוקדם יותר ובמחיר נמוך יותר.⁷⁷² למרות זאת, ישראל סירבה להתקדם במשא ומתן ובסוף יולי גם חיסלה את איסמעיל הנייה, בכיר בחמאס שהיה דמות מרכזית בצוות המשא ומתן, חיסול שפגע ביכולת להגיע לאיזשהו הסכם.⁷⁷³

כמה ימים אחרי מציאת ששת החטופים שהוצאו להורג (כפי שתואר לעיל: דנינו, גולדברג פולין, גת, לובנוב, סרוסי וירושלמי) בסוף אוגוסט 2024, נתניהו הכריז שציר פילדלפי הוא הכרחי עבור ביטחון ישראל, לכאורה בשל המנהרות תחתיו שבאמצעותן חמאס יוכל להמשיך להבריח נשק לתוך הרצועה וייתכן שגם להבריח חטופים החוצה. לא רק שתוספת זו הקשתה מאוד על המשא ומתן,⁷⁷⁴ אלא שכמה ימים לאחר מכן אף נחשף שהמנהרות שנמצאו תחת ציר פילדלפי נחסמו בצד המצרי הרבה לפני המלחמה הנוכחית.⁷⁷⁵ במקביל, נטען שבכירים במערכת הביטחון הרגיעו את נתניהו שישראל יכולה להרשות לעצמה לסגת ממצרים ומפילדלפי.⁷⁷⁶

בתחילת ספטמבר, אחד הדוברים של ראש הממשלה הדליף לעיתון הגרמני בילד ציטוטים ממסמך סודי שכביכול הגיע מהמחשב של ראש חמאס בעזה יחיא סינוואר.⁷⁷⁷ המסמך תיאר את האסטרטגיה של חמאס במשא ומתן סביב הסכם חטופים, ובאופן ספציפי הדגיש את ניסיונו של חמאס לעודד הפגנות למען הסכם חטופים בישראל. לאחר שהדליף את המסמך, הדובר ביקש מהתקשורת הישראלית – שלא הייתה יכולה לפרסם את המסמך בעצמה בשל הצנזורה הצבאית – לסקר את הכתבה בבילד.⁷⁷⁸ נראה שהמטרה הייתה להשפיע על דעת הקהל ולעצור את ההפגנות שקראו לעסקת שבויים, הפגנות שהתגברו לאחר גילויים של ששת החטופים שהוצאו להורג.⁷⁷⁹ בירור מעמיק יותר הראה שאין שום הוכחה לכך שהמסמך המתואר אכן שייך לסינוואר.⁷⁸⁰ בכתבה אחרת שפורסמה בג'ואיש כרוניקל הבריטי צוטט מסמך אחר של חמאס שתיאר את הברחת החטופים דרך ציר פילדלפי למצרים ומשם לאיראן או תימן. לכתבה זו לא היה שום תימוכין והעיתון הסיר אותה בהמשך והפסיק לעבוד עם המחבר.⁷⁸¹ למרות בעיות אלו, נתניהו ציטט גם את הכתבה בבילד וגם את הכתבה בג'ואיש כרוניקל

<https://www.ynet.co.il/news/article/b1ihlwm3r>⁷⁶⁸
https://x.com/academic_la/status/182958150155986555⁷⁶⁹
<https://www.makorishon.co.il/news/779331/> ; <https://www.ynet.co.il/news/article/bkp048mnr>⁷⁷⁰
<https://www.ynet.co.il/news/article/yokra14119332>⁷⁷¹
<https://x.com/AssalRad/status/1887919951295696943>⁷⁷²
<https://edition.cnn.com/2024/07/31/middleeast/ismail-haniyeh-death-hamas-profile-intl-hnk/index.html> ; https://x.com/MBA_AlThani/status/1818572584327221303 (קטאר ניסתה לגשר במשא ומתן)⁷⁷³
<https://www.newyorker.com/news/q-and-a/the-latest-poison-pill-in-the-israel-hamas-ceasefire-negotiations> ; <https://www.nytimes.com/2024/09/03/opinion/netanyahu-trump-harris.html> ; <https://www.haaretz.com/israel-news/2024-09-03/ty-article/.premium/netanyahus-gaza-map-failed-to-show-the-route-he-used-to-funnel-qatari-cash-to-hamas/00000191-b46f-dc3b-a7df-f77f9c820000> ; <https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-09-12/ty-article/00000191-e71a-dbaa-a195-ffb7a510000> ; <https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-09-16/ty-article/.premium/00000191-f6f8-db99-adfb-f6fa8ef00000> ; <https://www.mako.co.il/pzm-soldiers/Article-212ff371b85f191026.htm> ; <https://x.com/shailevy6/status/1834472798980329787> : הסותרות (ולדעתי גם פחות מהימנות) כאן.⁷⁷⁴
<https://www.maariv.co.il/news/military/article-1129004> ; <https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-09-16/ty-article/.premium/00000191-f6f8-db99-adfb-f6fa8ef00000>⁷⁷⁵
⁷⁷⁷ הדובר קיבל את המסמך באמצעות נגד במילואים: <https://www.ynet.co.il/news/article/syu700cpmke>. ראו גם:
<https://www.bild.de/politik/inland/bild-exklusiv-zum-schaudern-das-plant-der-hamas-chef-mit-den-geiseln-66d98503c0fd674dd9f5d092>
<https://www.ynet.co.il/news/article/syycihun0> ; סיקור מקורי: <https://www.ynet.co.il/news/article/syu700cpmke>⁷⁷⁸
<https://www.ynet.co.il/news/article/syu700cpmke> ; <https://www.ynet.co.il/news/article/s1cr9npgye>⁷⁷⁹
<https://www.kan.org.il/content/kan-news/defense/797987> ; הביילד לא ספג ביקורת ציבורית מיידית למרות פרסום המיסאיןפורמציה, ראו: <https://www.972mag.com/bild-german-media-netanyahu-bibileaks/> ; <https://archive.md/x1nJg> ; לסיקור: <https://www.middleeasteye.net/news/jewish-chronicle-removes-fabricated-articles-investigated-israeli-intelligence> ; [https://www.newarab.com/news/jewish-chronicle-axes-](https://www.newarab.com/news/jewish-chronicle-axes)⁷⁸⁰
⁷⁸¹ לכתבה: <https://archive.md/x1nJg> ; לסיקור: <https://www.middleeasteye.net/news/jewish-chronicle-removes-fabricated-articles-investigated-israeli-intelligence> ; [68](https://www.newarab.com/news/jewish-chronicle-axes-</p></div><div data-bbox=)

בישיבת ממשלה ובמסיבת עיתונאים לתקשורת הזרה מאחר ושתי הכתבות חיזקו מאוד את עמדתו בנושא נגד הסכם חילופי שבויים.⁷⁸² אשתו של נתניהו צייטה גם כן את הכתבה בבילד כשנפגשה עם משפחות חטופים.⁷⁸³ הדובר שהדליף את המסמך לבילד נחקר ונעצר מאוחר יותר.⁷⁸⁴ הנגד שהדליף את המסמך לדובר נחקר אף הוא אך קיבל תמיכה רבה מחברי כנסת בקואליציה.⁷⁸⁵ על פי הדובר, נתניהו עצמו היה מעורב בהדלפה.⁷⁸⁶ המקרה עדיין נמצא תחת חקירה נכון לזמן הכתיבה.

נתניהו המשיך לנסות להימנע מלהגיע להסכם בסוף 2024. באוקטובר, הוא הוקלט באמרו שישראל "לא יכולה להסכים" לסיים את המלחמה.⁷⁸⁷ בנובמבר הוא הציע לעזתים פרס של 5 מיליון דולר על כל חטוף שישוחרר, ובכך הצטרף ליוזמה מוקדמת יותר של מנכ"ל של חברה ישראלית שהציע הצעה דומה.⁷⁸⁸ נכון לזמן הכתיבה, למיטב ידיעתי אף אחד לא דרש פרס כזה. בתחילת דצמבר, חבר כנסת מהקואליציה הצהיר במפורש שמטרות המלחמה היו לפרק את תשתיות חמאס ושעסקה לשחרור חטופים תפגע במטרות אלו ולכן הוא לא יתמוך בה.⁷⁸⁹ המשא ומתן הפסיק בנובמבר וחודש בדצמבר,⁷⁹⁰ אבל קולות רבים מכל הצדדים הסכימו שנתניהו לא היה מוכן לסיים את המלחמה.⁷⁹¹ סקר של ישראלים מסוף דצמבר מצא ש-47% מהישראלים האמינו שהסיבה העיקרית לכך שלא הייתה עסקת חטופים הייתה חששו של נתניהו שעסקה כזו תוביל לנפילת הממשלה שלו (43% האשימו את חמאס).⁷⁹²

בתחילת ינואר 2025, השר לביטחון לאומי איתמר בן גביר סיפר שהוא השתמש בכוחו הפוליטי בהצלחה כדי לסכל עסקה מספר פעמים מאז תחילת המלחמה.⁷⁹³ דבריו הובנו כראיה לכך שנתניהו ניסה גם הוא לסכל עסקה כדי למנוע את נפילת הממשלה שלו, אשר הייתה תלויה בתמיכתו של בן גביר.⁷⁹⁴ יצוין שכבר בזמן עסקת החטופים הראשונה בסוף נובמבר 2023 בן גביר פרסם טוויט שהצהיר כי "עצירת המלחמה = פירוק הממשלה".⁷⁹⁵

[journalist-over-fabricated-hamas-report](https://www.972mag.com/jewish-chronicle-elon-perry-netanyahu-intelligence/) ; <https://www.972mag.com/jewish-chronicle-elon-perry-netanyahu-intelligence/>
⁷⁸² <https://www.gov.il/en/pages/spoke-start080924> ; <https://www.ynet.co.il/news/article/s1cr9npgve> . ראו גם את
ההצהרות המוקדמות יותר שמתאימות לתוכן: <https://www.gov.il/en/pages/pm-netanyahu-holds-press-conference-for-the-foreign-media-4-sep-2024> ; <https://www.foxnews.com/world/netanyahu-dismisses-claims-imminent-cease-fire-deal-fox-friends-appearance>
⁷⁸³ <https://www.ynet.co.il/news/article/yokra14071321>
⁷⁸⁴ <https://www.ynet.co.il/news/article/s1cr9npgve>
⁷⁸⁵ <https://www.ynet.co.il/news/article/bks808qikg> ; <https://www.kikar.co.il/israel-news/ari-rosenfeld-court-1079525/hearing> ; <https://www.srugim.co.il>
<https://www.inn.co.il/news/658118> ;
https://www.facebook.com/photo.php?fbid=1169556447868985&id=100044439219465&set=a.513948996763070&locale=ko_KR ;
⁷⁸⁶ <https://news.walla.co.il/item/3717731>
⁷⁸⁷ https://www.timesofisrael.com/liveblog_entry/in-recording-netanyahu-pessimistic-on-hostage-deal-israel-looking-for-partial-agreement/
⁷⁸⁸ <https://www.nytimes.com/2024/11/19/world/middleeast/israel-5-million-dollars-hostage.html> ;
<https://www.ynet.co.il/news/article/ry3hhodwil> . כמה שבועות לפני כן, מנכ"ל ישראלי הציע פרס של 100 אלף דולר:
<https://x.com/NTarnopolsky/status/1848035782449074389>
⁷⁸⁹ <https://x.com/RadmanMoshe/status/1863172477335032102>
⁷⁹⁰ <https://www.ynet.co.il/news/article/yokra14193739>
⁷⁹¹ <https://www.ynet.co.il/news/article/yokra14119332> ; https://www.mako.co.il/news-politics/2024_q4/Article-b48c14cc5be5391027.htm ; <https://www.kan.org.il/content/kan-news/politic/828185/> ;
<https://www.ynet.co.il/news/article/syu700cpmke> ;
<https://x.com/muhammadshehad2/status/1866904405418574122>
⁷⁹² https://www.timesofisrael.com/liveblog_entry/poll-plurality-of-israelis-think-reason-for-no-hostage-deal-is-pms-fear-coalition-will-collapse/
⁷⁹³ https://www.timesofisrael.com/liveblog_entry/ben-gvir-says-he-repeatedly-foiled-a-hostage-deal-over-the-last-year-sparking-outcry/
⁷⁹⁴ <https://www.haaretz.co.il/opinions/editorial-articles/2025-01-15/ty-article-opinion/00000194-656e-de89-a5df-656fb20a0000>
⁷⁹⁵ <https://x.com/itamarbengvir/status/1729567921989419239>

עסקת החטופים השניה הוסכמה באמצע ינואר 2025. סביר מאוד שהסיבה העיקרית לעסקה הייתה דרישה של נשיא ארה"ב הנכנס דונלד טראמפ להפסקת אש במהלך טקס כניסתו לתפקיד, כפי שאכן התרחש.⁷⁹⁶ בעסקה, ישראל הסכימה לוותר על חלק ממה שהגדירה בעבר כקווים אדומים, למשל נסיגה ישראלית מציר פילדלפי.⁷⁹⁷ העסקה כללה שלושה שלבים, שכל אחד היה אמור לקחת 42 יום. שלב א' של העסקה כלל הפסקת אש זמנית שבמהלכה חמאס היה אמור לשחרר 33 חטופים בתמורה ל-50-30 פלסטינים עבור כל חטוף. במקביל, ישראל התחייבה לאפשר סיוע הומניטרי מוגדל ולסגת בהדרגה מהרצועה. בשלב ב' שני הצדדים היו אמורים להמשיך לעסקת חילופי שבויים נוספת ביחס שייקבע בהמשך ולסיים את המלחמה. שלב ג' היה אמור לכלול חילופי גופות בין שני הצדדים ותכנון לשיקום הרצועה אחרי המלחמה.⁷⁹⁸

העסקה עליה חתמה ישראל בסוף הייתה על השולחן במשך 13 חודשים מאז דצמבר 2023. על פי ראש ממשלת קטאר, ששימש בתפקיד משמעותי כמתווך במשא ומתן, אותם 13 חודשים בוזבוזו מכיוון שהפרטים עליהם דנו במהלכם היו "חסרי משמעות", כלומר שוליים בחשיבותם.⁷⁹⁹ מסמך ישראלי בעברית שהודלף לתקשורת כלל את עיקר הפרטים של העסקה הסופית כבר במאי 2024.⁸⁰⁰ חמאס הסכים לטיטה האחרונה לפני ישראל.⁸⁰¹

מספר חברי ממשלה בישראל הסתייגו מאישור העסקה. שר האוצר בצלאל סמוטריץ' – שותף אחר שבו היה תלוי נתניהו – הסכים להפסקת האש הזמנית רק בתנאי שנתניהו יתחייב שאחרי השלב א' של העסקה ישראל תחזור להילחם, כלומר ללא שחרור כל החטופים, תקטין את הסיוע ההומניטרי לעזה, תשתלט על שטחים ברצועה באופן קבוע ותעודד הגירה של עזתים מהרצועה.⁸⁰² סמוטריץ' טרפד עסקאות אחרות בעבר.⁸⁰³ נתניהו עצמו טען שקיבל אישורים מנשיא ארה"ב ביידן וטראמפ שישראל תוכל לחזור למלחמה אחרי השלב הראשון של הסכם הפסקת האש.⁸⁰⁴ במהלך השלב הראשון של העסקה, סגן יושב ראש הכנסת אמר שישראל תוכל לשטות בחמאס ולא לבצע את שלב ב' של ההסכם במלואו בכך שתחזיר את החטופים אבל אז תמשיך את המלחמה בהפתעה.⁸⁰⁵

לאור הסתייגויות אלו, שלב א' של העסקה הושלם באופן חלקי. חמאס החזיר את כל החטופים שהיה אמור להחזיר, וישראל שחררה את האסירים והמעוכבים על פי תנאי העסקה.⁸⁰⁶ שני הצדדים האשימו באופן קבוע את האחר בהפרות ההסכם שהושג. הפרות רבות היו קלות או סמליות, ובדרך כלל תוקנו במהרה.⁸⁰⁷ ההפרות המשמעותיות ביותר מצד חמאס היו הטקסים שבהם שחררו את החטופים הישראלים אשר השפילו את החטופים והשתמשו בהם עבור תעמולה מצד חמאס.⁸⁰⁸ ישראל הגיבה בהשפלת הפלסטינים ששחררה בדרכים שונות.⁸⁰⁹ ההפרות הישראליות של ההסכם כללו התקפות ברצועת עזה

---

⁷⁹⁶ <https://www.haaretz.co.il/blogs/yossimelman/2025-01-22/ty-article-magazine/00000194-8d16-d288-afd4-dd5689b40000>; <https://www.ynet.co.il/news/article/yokra14261639> ; אחרים חשבו שהלחץ הציבורי בישראל היה גורם מרכזי: <https://www.ynet.co.il/news/article/h1a28zy5ke>. אינני מסכים עם פרשנות זו.

⁷⁹⁷ למשל: <https://www.ynet.co.il/news/article/yokra14225655>

https://x.com/academic_la/status/1878889705837842653

⁷⁹⁸ <https://www.ynet.co.il/news/article/sk3thhlma>; <https://www.davar1.co.il/573055/>

⁷⁹⁹ <https://x.com/muhammadshehad2/status/1880372566298358054>

⁸⁰⁰ <https://x.com/ehad1haam/status/1878818442855211045>; <https://www.kan.org.il/content/kan-news/politic/844824/>; <https://www.ynet.co.il/news/article/yokra14225655> ; <https://x.com/AssalRad/status/1887919951295696943>. ראו גם עסקה אפשרית אחרת שלא קודמה: <https://x.com/gershonbaskin/status/1879604797361246584>

⁸⁰¹ <https://x.com/DropSiteNews/status/1878875724561445298>

⁸⁰² https://www.mako.co.il/news-politics/2025_q1/Article-b532c4400696491026.htm

⁸⁰³ <https://x.com/AssalRad/status/1887919951295696943>

⁸⁰⁴ <https://x.com/DropSiteNews/status/1880685885408338063> ;

<https://x.com/mtracey/status/1880683156766110044>

⁸⁰⁵ <https://x.com/ireallyhateyou/status/1889703204868460726>

⁸⁰⁶ בנוגע לאסירים שישראל שחררה: <https://news.walla.co.il/item/3720024> ; <https://www.dropsitenews.com/p/israel-refusing-to-release-marwan-barghouti-ahmad-saadat> ; <https://www.gov.il/he/departments/dynamiccollectors/is-db?skip=0>

⁸⁰⁷ למשל: <https://x.com/muhammadshehad2/status/1883103157951283668> ;

<https://www.nytimes.com/2025/02/11/world/middleeast/israel-hamas-ceasefire-hostages.html> ; <https://www.ynet.co.il/news/article/hkq00xv00tyx> ; <https://x.com/AbubakerAbedW/status/1889771157470982487>

⁸⁰⁸ <https://www.lbc.co.uk/world-news/netanyahu-delay-release-palestinian-prisoners-hamas>

⁸⁰⁹ <https://www.ynet.co.il/news/article/hjrfscwckg> ; <https://www.ynet.co.il/news/article/sk1hrwxkjc>

שגרמו למותם של לפחות 116 בני אדם ופציעתם של 490 לאורך שלב א' של העסקה.⁸¹⁰ פרשן ישראלי ספר למעלה מ-50 התקפות כאלו,⁸¹¹ ועמותה תיעדה לפחות 16 התקפות על אזרחים לאורך הפסקת האש עד ה-9.2.⁸¹² באותו הזמן נטען שחמאס ירה טיל בודד מתוך הרצועה שנפל בתוכה.⁸¹³

הפרה משמעותית נוספת מצד ישראל הייתה סירובה להתחיל את המשא ומתן על שלב ב' של העסקה עם חמאס בהתאם ללוח הזמנים שנבקע.⁸¹⁴ גורם אנונימי סיפק חמש דוגמאות שהמחישו שלישראל לא הייתה שום כוונה להמשיך לשלב ב' של העסקה.⁸¹⁵ לבסוף, ישראל סירבה לפנות את ציר פילדלפי למרות שפינוי זה היה חלק משלב א' של העסקה.⁸¹⁶ עם סוף שלב א' של העסקה בתחילת מרץ 2025 ישראל הפסיקה את כל הסיוע ההומניטרי לעזה.⁸¹⁷ פעולה זו הגבירה את הלחץ על חמאס והגדילה את הסבירות לחזרה ללחימה. ישראל נראתה כמי שמתכוננת לחזור ללחימה למרות שהדבר היה מנוגד לרצון הציבור הישראלי.⁸¹⁸ סקר מפברואר 2025 מצא ש-73% מהישראלים רצו להמשיך לשלב ב' בעסקה.⁸¹⁹ סקר אחר שנערך בישראל בתחילת מרץ מצא שרק 9% תמכו בחזרה ללחימה.⁸²⁰

התנהגות והצהרות מצד גורמים בממשלה ובמדינה ונציגי החברה האזרחית

נימה שלילית ביחס למשפחות החטופים עלתה מתומכי הממשלה מיד לאחר ה-7.10.⁸²¹ כבר בחורף 2023 פעל מערך תעמולה שתמך בממשלה בכך שתקף משפחות חטופים ברשת, מה שהוביל למספר מקרי אלימות נגדן.⁸²² כבר במרץ 2024, כמה חברי ממשלה השמיעו ביקורת על משפחות החטופים.⁸²³ בחודש מאי, חברי כנסת מהקואליציה הסלימו את ההתקפות הגלויות שלהם נגד משפחות החטופים,⁸²⁴ בעוד שהמשטרה ותומכי הממשלה השתמשו באלימות נגדן ברחובות.⁸²⁵ מקרים נוספים, כמו הפגנות נגד משפחות החטופים וונדליזם, התרחשו בחודשים שלאחר מכן.⁸²⁶ בסוף מאי, ראש המל"ל אמר

-
- <https://www.aa.com.tr/en/middle-east/at-least-116-palestinians-killed-by-israeli-fire-since-gaza>⁸¹⁰
<https://www.ynet.co.il/news/article/h1a28zy5ke> :ראו למשל: [ceasefire/3497767](https://www.ynet.co.il/news/article/h1a28zy5ke)
<https://x.com/AirFreelance/status/1896165562562310237>⁸¹¹
<https://x.com/ForensicArchi/status/1895539459040391643> ; https://content.forensic-architecture.org/wp-content/uploads/2025/02/2025.02.25_FA_Ceasefire_Report.pdf⁸¹²
https://www.timesofisrael.com/liveblog_entry/idf-says-it-is-striking-source-of-rocket-launch-in-southern-gaza-that-fell-in-strip/⁸¹³
<https://www.ynet.co.il/news/article/yokra14261639> ;⁸¹⁴
<https://www.nytimes.com/2025/02/11/world/middleeast/trump-israel-gaza-cease-fire-deal-jordan.html>
<https://www.ynet.co.il/news/article/yokra14261639>⁸¹⁵
<https://www.haaretz.co.il/news/politics/2025-02-27/ty-article/.premium/00000195-466b-de32-ad9d-76ffaa3b0000>⁸¹⁶
מספר פרשנים ישראלים ציפו לכך כניסיון לכפות על חמאס לחזור ללחימה אחרי שלב א' בעסקה:
<https://x.com/eranetzion/status/1888515601473196127>
<https://www.haaretz.co.il/news/politics/war-2023/2025-03-02/ty-article-live/00000195-5409-d544-a795-dc99faf10000?liveBlogItemId=1977840289#1977840289>⁸¹⁷
<https://www.jpost.com/breaking-news/article-845162> ; <https://www.haaretz.com/israel-news/2025-03-06/ty-article/.premium/new-israeli-army-chief-set-to-present-plans-to-resume-fighting-in-gaza-retake-key-areas/00000195-6c9a-d0f8-a1f7-7cdb56ba0000> ; https://www.timesofisrael.com/liveblog_entry/report-us-believes-israel-leaked-information-about-direct-talks-with-hamas-in-attempt-to-sabotage-them/
<https://www.maariv.co.il/news/israel/article-1174561> ; גם: <https://www.idi.org.il/articles/58604>⁸¹⁹
https://x.com/kann_news/status/1896633246408142994⁸²⁰
<https://www.mako.co.il/news-money/tech12/Article-457a7b32ff48d81026.htm>⁸²¹
<https://www.themarker.com/captain-internet/2024-02-12/ty-article/.premium/0000018d-9d76-d92c-a9ed-ffff9ca60000> ; <https://www.themarker.com/magazine/2024-01-07/ty-article-magazine/.premium/0000018c-bfe2-d3e0-abac-ffe2bb40000>⁸²²
<https://13tv.co.il/item/news/politics/politics/hostages-903992721>⁸²³
שנהרגו ב-7.10.ראו: <https://www.maariv.co.il/news/politics/Article-1085268>
<https://www.ynet.co.il/news/article/hko00u9uma>⁸²⁴
<https://www.israelhayom.co.il/news/local/article/15767757> ;⁸²⁵
<https://www.israelhayom.co.il/news/local/article/15775483>
<https://www.haaretz.co.il/news/politics/war-2023/2024-07-21/ty-article-live/00000190-d23d-d89a-a1f7-f6bd1c640000?liveBlogItemId=418259821#418259821> ;⁸²⁶ למשל:
<https://x.com/AllHostages/status/1804339519967367190> ; <https://www.rehovot.muni.il/articles/item/6467/> ;

בשיחה עם משפחות חטופים שישראל לא תסיים את המלחמה בעסקה לשחרור כל החטופים, ותקף מילולית חלק מקרובי המשפחה של החטופים בשיחה.⁸²⁷ בנוסף דווח שהוא אמר למשפחות שמהלכי הממשלה תלויים בסקרי דעת קהל.⁸²⁸

ביולי, התקשורת דיווחה שחמאס שלה לשר לביטחון לאומי איתמר בן גביר סרטונים בהם חמאס מענה את החטופים הישראליים. סרטונים אלו היו כנראה אמצעי לשכנע את השר להקל על תנאי האסירים הפלסטינים מפני שהוא היה מעורב באופן אישי בהחמרת התנאים של האסירים הפלסטינים במערכת הכליאה בישראל. יחד עם זאת, השר כביכול סירב וטען שהסרטונים נתנו לו לגיטימציה להרע את תנאיהם של האסירים הפלסטינים עוד יותר.⁸²⁹ באמצע ספטמבר התגלה שחלק מהחטופים הוסרו מפנקס הבוחרים במועצות המקומיות שלהם לקראת הבחירות הקרובות, מה שרמז על כך שהמדינה ויתרה על שחרורם בחיים.⁸³⁰ במקביל, משפחות חטופים סבלו מאיומים גוברים במוות ואלמות, שהגיעו כנראה מתומכי הממשלה.⁸³¹ בספטמבר 2024, מספר נציגים של משפחות החטופים היו אמורים להגיע לאירוע של הליכוד (בתיאום עם הליכוד), אך כניסתם סורבה ופעילי ליכוד תקפו אותם מילולית.⁸³² ביצים נזרקו על נציגים אחרים של משפחות החטופים מחוץ לאירוע רשמי אחר של הליכוד.⁸³³ משפחות החטופים הותקפו באופן קבוע בערוץ 14.⁸³⁴

עסקת חילופי השבויים במהלך ינואר ופברואר 2025 הובילה לעליה מחודשת בתשומת הלב לחטופים, במיוחד בקרב קבוצות בימין הדתי בישראל. שרת ההתיישבות אמרה שניצחון במלחמה חשוב יותר מאשר החזרת החטופים.⁸³⁵ מספר קבוצות של רבנים כתבו נגד העסקה תוך כדי התגבשותה. למעלה מ-400 רבנים, חברים בקבוצת "קונגרס הרבנים למען שלום", קראו לנשיא ארה"ב דונלד טראמפ לתמוך במלחמה של ישראל ולא להתור לעסקה.⁸³⁶ קבוצה אחרת של 100 רבנים דחתה את העסקה באופן ציבורי.⁸³⁷ קבוצה נוספת של רבנים ישראלים האיצה בנתניהו לתעדף את תבוסת חמאס בהקשר לשלב ב' של עסקת השבויים, דהיינו להמשיך להילחם ולא להחזיר את החטופים הנוותרים.⁸³⁸ ערוץ טלוויזיה ישראלי שידר ראיון עם אזרח ישראלי שקרא להרוג את כולם בעזה, כולל את "החטופים שלנו".⁸³⁹ קולות ישראלים רבים ברשת תקפו את החטופים ובני משפחותיהם, כשהתבטאו למשל נגד חטוף ששוחרר ואמר שהבטיח לחטופיו שילמד אותם חקלאות כשהשלוש יגיע, או בני משפחות חטופים שלא הכירו תודה לנתניהו או ביקרו אותו או נציגים אחרים בממשלה.⁸⁴⁰ חלק מהתוקפים האלו היו דמויות מוכרות בשיח הישראלי, כמו למשל אדם שתקף את עמית סוסנה, חטופה ששוחררה בעסקה הראשונה שהעידה שהיא הותקפה מינית, באומרו שהיא ניצלה את החוויה שלה עבור תשומת לב ציבורית.⁸⁴¹ כשהחטוף המשוחרר אלי שרעבי קישר במפורש את התנאים שחווה בעזה להצהרותיו של בן גביר לגבי התנאים הקשים של אסירים פלסטינים, בן גביר אמר שמדובר בתעמולה של חמאס וקרא לתקשורת הישראלית שלא להדהד את העמדה.⁸⁴²

-
- <https://x.com/freyisrael1/status/1831714432864452750>;
<https://x.com/ArzaKuttner/status/1806052536350134591>. כעדות נוספת למתחים בחברה הישראלית, אמא של אחד החטופים (לכאורה תומכת של נתניהו) הציעה בטלוויזיה להחליף בין החטופים בהווה לילדים של הצמרת הבטחונית של ישראל:
https://x.com/Nifla_Po/status/1826120032964706403
<https://www.timesofisrael.com/israel-wont-end-war-for-deal-to-free-all-hostages-pms-aide-said-to-tell-families/>;
<https://www.ynet.co.il/news/article/sj118wnin0>;
<https://www.maariv.co.il/news/politics/Article-1103425>
<https://www.timesofisrael.com/government-sacrificing-hostages-families-say-after-fraught-hanegbi-meet>⁸²⁸
<https://www.telegraph.co.uk/world-news/2024/07/28/hamas-sends-hostage-torture-video-with-direct-warning/>;
<https://www.ynet.co.il/news/article/sj2wvqrqy>
<https://www.ynet.co.il/news/article/skvlxnia0>⁸³⁰
<https://www.ynet.co.il/news/article/hy115tj7ca>⁸³¹
<https://www.ynet.co.il/news/article/bykbzfxac>⁸³²
<https://www.haaretz.co.il/news/dailynews/2024-09-25/ty-article-live/00000192-25fd-d1f6-a596-6dfdb2bf0000?liveBlogItemId=1815058734#1815058734>⁸³³
<https://www.nytimes.com/2025/02/28/magazine/einav-zangauker-hamas-hostages-netanyahu.html>⁸³⁴
<https://www.ynet.co.il/news/article/rk557bc5ke>⁸³⁵
<https://ladaat.co/archives/81505>⁸³⁶
<https://www.inn.co.il/news/658660>⁸³⁷
<https://www.emess.co.il/radio/1662956>;
<https://hm-news.co.il/535493>⁸³⁸
<https://x.com/DvirKariv/status/1891110578812248227>⁸³⁹
<https://x.com/FakeReporter/status/1886102873848557818>⁸⁴⁰
<https://x.com/Mistaclim/status/1884618904103760034>;
<https://www.israelhayom.co.il/forreal/localy/article/17257859>⁸⁴¹;
<https://x.com/dovhalbertal/status/1885211667316797945>
<https://x.com/danielpet4/status/1895892543331844277>⁸⁴²

עדויות מאנשים שהיו מעורבים במשא ומתן וממשפחות החטופים

לאורך זמן, מספר עדויות מאנשים שהיו מעורבים במשא ומתן הראו שהממשלה לא הראתה מחויבות לשחרור החטופים. בכך עדויות אלו איששו טענות דומות של משפחות החטופים עוד משלבים מוקדמים במלחמה. כך למשל בפגישה עם ראש הממשלה בדצמבר 2023 חלק מבני משפחות החטופים צעקו "בושה" לנתניהו,⁸⁴³ בעוד שאחרים עזבו בזעם לאור דבריו.⁸⁴⁴ אח של חטוף ישראלי שנהרג מאש צה"ל אמר שירדוף את שר הביטחון גם בחלומותיו.⁸⁴⁵ הביקורת הגיעה גם מקרב החטופים. חיים פרי, אחד החטופים שנהרג בעזה, אמר לחטופה אחרת ששחררה בעסקה בנובמבר 2023 שהוא ציפה להישאר בשבי למשך שנתיים כי ראש הממשלה הוא "יבי ואנחנו שמאלנים".⁸⁴⁶

באמצע מרץ 2024, ראש המטה של היחידה בצה"ל שהייתה אחראית על נושא החטופים התפטר מתפקידו כי הרגיש שהמנהיגות הפוליטית בישראל לא הייתה מעוניינת להמשיך לעסקה.⁸⁴⁷ תחושות דומות בוטאו מתוך מערכת הביטחון של ישראל.⁸⁴⁸ בסוף מרץ 2024 חלק מבני משפחות החטופים האשימו את ראש ממשלת ישראל באופן ציבורי בכך שדחה עסקה אפשרית לשחרור חטופים באופן חוזר ונשנה.⁸⁴⁹ כמעט 600 בני משפחות של 81 חטופים כתבו מכתב לנשיא ארה"ב ביידן כדי להביע את תסכולם מהיעדר המחויבות של ממשלת ישראל להגיע לעסקה ולבקש מביידן להפעיל לחץ על נתניהו.⁸⁵⁰ במרץ 2024 חלק ממשפחות החטופים הצהירו שהתנהלותו של נתניהו סביב החטופים הייתה "פשע".⁸⁵¹ באמצע אפריל, שני חברי צוות המשא ומתן בצד הישראלי, שלפחות אחד מהם היה בצוות במשך שישה חודשים, אמרו במפורש שהממשלה ובמיוחד ראש הממשלה ניסו לעכב ואף למנוע עסקה לשחרור החטופים.⁸⁵² דובר לשעבר של משפחות החטופים הסכים שראש הממשלה מנע עסקת חטופים מסיבות פוליטיות אישיות.⁸⁵³ מספר מקורות ישראליים זורים, כולל מקורות מקטאר, אמרו דברים דומים.⁸⁵⁴ קרובי המשפחה של החטופים הסכימו גם כן.⁸⁵⁵ במאי, משפחות אמרו שהממשלה מקריבה את החטופים.⁸⁵⁶

ביוני 2024, פוליטיקאי ישראלי בכיר וחבר לשעבר בקבינט המלחמה אמר שראש הממשלה סירב לעסקה מסיבות פוליטיות.⁸⁵⁷ בסוף יולי, בכיר שהיה מעורב במשא ומתן אמר שנתניהו הוביל את המשא ומתן למשבר ושצוות המשא ומתן היה פיקציה ששירתה אותו.⁸⁵⁸ בתחילת אוגוסט, בכיר שהיה מעורב במשא ומתן אמר שבכירים במערכת הביטחון של ישראל האמינו שנתניהו לא רצה להגיע לעסקה.⁸⁵⁹ בסוף אוגוסט, אמו של החטוף מתן צנגאוקר העידה שראש המוסד אמר לה

<https://edition.cnn.com/2023/12/06/middleeast/leaked-audio-of-heated-meeting-reveals-hostages-fury-at-netanyahu/index.html>⁸⁴³

<https://www.timesofisrael.com/chaos-and-yelling-freed-hostages-family-members-clash-with-netanyahu-in-meeting>⁸⁴⁴

<https://www.aljazeera.com/news/liveblog/2023/12/21/israel-hamas-war-live-global-condemnation-as-gaza-death-toll-hits-20000?update=2572293>⁸⁴⁵

<https://www.ynet.co.il/news/article/h1qv00d11f>⁸⁴⁶

<https://13tv.co.il/item/news/politics/security/sqpwy-903972705>⁸⁴⁷

<https://www.haaretz.co.il/blogs/yossimelman/2024-03-26/ty-article/0000018e-7564-d787-a5de-75e616c60000>⁸⁴⁸

<https://www.ynet.co.il/news/article/bjebbohyc>⁸⁴⁹

<https://www.timesofisrael.com/nearly-600-relatives-of-81-hostages-ask-biden-to-press-pm-for-deal-to-free-them/>⁸⁵⁰

<https://www.nytimes.com/2025/02/28/magazine/einav-zangauker-hamas-hostages-netanyahu.html>⁸⁵¹

https://twitter.com/Uvda_tweet/status/1778496650798833931⁸⁵²

<https://www.zman.co.il/481871/>⁸⁵³

<https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-04-14/ty-article/.premium/0000018e-de16-deb6-afee-ded71d110000> ; https://twitter.com/_selftitled_/status/1784272179817041951 ;⁸⁵⁴

<https://www.ynet.co.il/news/article/yokra13937291> ; <https://www.ynet.co.il/news/article/hyw3njjr0>⁸⁵⁵

<https://www.nytimes.com/2025/02/28/magazine/einav-zangauker-hamas-hostages-netanyahu.html>⁸⁵⁵
<https://www.timesofisrael.com/government-sacrificing-hostages-families-say-after-fraught-hanegbi-meet>⁸⁵⁶

<https://www.kan.org.il/content/kan-news/politic/760712/>⁸⁵⁷

<https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-07-26/ty-article/.premium/00000190-ef0e-d8b8-a59a-ef9ea1250000>⁸⁵⁸

<https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-08-02/ty-article/.premium/00000191-1442-db7e-a99d-1edabb590000>⁸⁵⁹

שבקונסטלציה הפוליטית הנוכחית עסקת חטופים היא בלתי אפשרית.⁸⁶⁰ מקור אחר מעורב במשא ומתן טען שנתניהו הכשיל אותו "שוב".⁸⁶¹ אדם שנשא ונתן עם חמאס בעבר בתפקיד חצי רשמי טען שהגיע לפריצת דרך במגעים הנוכחיים כבר במאי 2024, אבל הוסיף שקיבל הודעה להפסיק את ערוץ התקשורת שלו מול חמאס. במגעים לא-רשמיים נוספים במהלך אוגוסט הוא הגיע להסכם אפשרי עם חמאס, אבל הצהיר שנתניהו לא רצה לסיים את המלחמה וסירב להסכמות האלו.⁸⁶² בסוף דצמבר, אביו של אחד החטופים אף נפגש עם התובע של בית הדין הבינלאומי הפלילי קארים חאן, שהוציא כחודש לפני כן צו מעצר נגד נתניהו, בתקווה להגדיל את הלחץ על נתניהו להסכים לעסקת חטופים.⁸⁶³ אמו של אחד החטופים ציינה בדצמבר 2024 שלאחר שדיברה עם נתניהו הבינה שהמשלה לא תסכים לעסקה מלאה.⁸⁶⁴

בהקשר למשא ומתן הסופי סביב העסקה השניה בינואר 2025, הנציגים הבכירים של ישראל בתהליך הרגישו לכאורה שנתניהו הפריע למשא ומתן ככונה.⁸⁶⁵ נציג בכיר אחר במשלחת הישראלית נתן ראיון ארוך שבו הדגיש שהיה ניתן להגיע לעסקה לפחות פעמיים במהלך החצי הראשון של 2024 אם ישראל הייתה גמישה יותר באופן ההתנהלות שלה במשא ומתן.⁸⁶⁶ במרץ אביו של אחד החטופים אמר שנתניהו "משחק משחקים" עם החזרת בנו.⁸⁶⁷ חלק מהחטופים ששוחררו הצטרפו למאמצים להפעיל לחץ ציבורי על נתניהו להסכים לעסקה. במכתב לנתניהו, 56 מהחטופים ששוחררו קראו לו לממש את ההסכם לשחרור שאר החטופים.⁸⁶⁸ שבעה חטופים ששוחררו נפגשו עם נשיא ארה"ב דונלד טראמפ כדי לקדם את החזרת החטופים הנותרים בפעימה אחת.⁸⁶⁹

התייחסותה של המשלה למשפחות החטופים ולחטופים המשוחררים

לאורך המלחמה, המשלה השתמשה בנושא החטופים כנשק בזירה הלאומית והבינלאומית אך לא תמכה במשפחות החטופים ובחטופים עצמם באופן שיתאים להצהרותיה.

משפחות החטופים התלוננו על היעדר התקשורת מצד נציגי המשלה. חלק מהמשפחות לא קיבלו מידע מגורם רשמי במשך שבועיים אחרי ה-7.10.⁸⁷⁰ נתניהו פגש נציגים של משפחות החטופים רק ב-15.10 והמשפחות לא קיבלו עדכון שצה"ל מתחיל את הכניסה הקרקעית לעזה בסוף אוקטובר למרות הרלוונטיות של המידע למצב יקיריהם.⁸⁷¹ בעיות תקשורת דומו המשיכו לאורך המלחמה.⁸⁷² באפריל 2024 למשל, אביו של אחד החטופים אמר ש"היעדר התקשורת איתנו [מצד נתניהו] הוא ביזיון לאומי".⁸⁷³ בכמה מקרים התקשורת הישראלית התייחסה למקרים בהם משפחות ניסו להיפגש עם נתניהו או נציגי

-
- <https://www.ynet.co.il/news/article/ry1u9a11ja> ; <https://www.haaretz.co.il/news/politics/war-2023/2024-09-14/ty-article-live/00000191-ed46-d2a0-a7f5-ed5e21960000?liveBlogItemId=844356126#844356126>⁸⁶⁰
- <https://www.haaretz.com/israel-news/2024-08-20/ty-article/sources-involved-in-cease-fire-negotiations-say-netanyahu-is-once-again-sabotaging-talks/00000191-7168-dadb-a1f9-7dfb63870000>⁸⁶¹
- <https://x.com/gershonbaskin/status/1829807974006571448>⁸⁶²
- <https://www.haaretz.co.il/news/politics/kolkore/2024-12-30/ty-article/00000194-1396-da22-affe-1b9661f10000>⁸⁶³
- <https://www.maariv.co.il/news/military/article-1154424>⁸⁶⁴
- <https://www.haaretz.co.il/blogs/yossimelman/2025-01-22/ty-article-magazine/00000194-8d16-d288-afd4-dd5689b40000>⁸⁶⁵
- https://www.mako.co.il/news-diplomatic/2025_q1/Article-c209c2d9ff90591027.htm⁸⁶⁶
- <https://www.thetimes.com/world/middle-east/israel-hamas-war/article/stop-playing-games-over-israeli-hostages-families-tell-netanyahu-hqjctj0mp>⁸⁶⁷
- <https://www.haaretz.co.il/news/politics/war-2023/2025-03-07/ty-article-live/00000195-6d91-d690-a39f-7d9dd7f30000?liveBlogItemId=986784789#986784789>⁸⁶⁸
- <https://www.israelhayom.co.il/news/geopolitics/article/17488516>⁸⁶⁹
- <https://www.timesofisrael.com/no-doubt-netanyahu-preventing-hostage-deal-charges-ex-spokesman-of-families-forum/>⁸⁷⁰
- <https://www.timesofisrael.com/no-doubt-netanyahu-preventing-hostage-deal-charges-ex-spokesman-of-families-forum/>⁸⁷¹
- <https://edition.cnn.com/2023/11/21/world/gaza-hostages-families-frustrations-netanyahu-intl-hnk/index.html>⁸⁷²
- ; <https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-03-04/ty-article/.premium/0000018e-0939-d6be-aff-4d79aa980000>⁸⁷³
- <https://www.jpost.com/israel-hamas-war/article-795842>⁸⁷³

הממשלה אבל נתקלו בהתעלמות או בסירוב.⁸⁷⁴ גם חטופים משוחררים ציינו את היעדר ההתייחסות מצד גורמי ממשלה. עמית סוסנה סיפרה בטלוויזיה שאף אחד מהממשלה לא פנה אליה לאחר שחרורה.⁸⁷⁵ חטוף משוחרר אחר אמר בפגישה עם קבינט המלחמה בישראל בדצמבר 2023 ש"התחושה שהייתה לנו הייתה שאף אחד לא עשה שום דבר בשבילנו".⁸⁷⁶ לאחר שצה"ל גילה במרץ 2024 שהפצצה שלו גרמה למותם של חטופים, הוא הודה בכך למשפחות רק בספטמבר.⁸⁷⁷ כשמשרד הבריאות פרסם בדצמבר 2024 דו"ח שתיאר את חוויות החטופים בשבי הוא לא עדכן בכך את החטופים ששוחררו עצמם.⁸⁷⁸

התנהלות זו אינה חדשה. במקרה של אברה מגניסטו, חטוף ישראלי שהוחזק בעזה למשך למעלה מעשור ושוחרר בעסקה בתחילת 2025, כבר ב-2015 התקשורת הישראלית חשפה ניסיונות מצד גורמים רשמיים להרתיע את משפחתו באמצעות הפעלת לחץ כדי למנוע מהם להאשים באופן ציבורי את נתניהו על כך שלא עשה מספיק כדי לשחרר אותו. המתאם הרשמי איים על המשפחה שהתנהגות כזו, או ניסיונות להפוך את המקרה של מגניסטו למייצג את היחס של המדינה לעדה האתיופית (מגניסטו הוא אתיופי) יוביל לכך שמגניסטו יישאר בעזה לשנים נוספות.⁸⁷⁹ ב-2019 כחלק מניסיון למשא ומתן כדי להחזיר את הישראלים שהיו בעזה עוד לפני ה-7.10, דובר חמאס טען שישראל לא שאלה לשלומם של מגניסטו או אפילו שאלה אם הוא חי או מת.⁸⁸⁰ לדבריו של חבר כנסת חשוב, ישראל ניהלה משא ומתן עם סינוואר על עסקת חילופי שבויים עד קיץ 2023.⁸⁸¹

במקרים אחרים, נציגי ממשלה ביקרו את קרוביהם של החטופים. בפגישה שהתרחשה בינואר 2024 אשתו של נתניהו שהתלוותה אליו לפגישה עם משפחות החטופים אמרה להם שהצהרות שלהם בתקשורת מסייעות לחמאס.⁸⁸² חבר כנסת מהליכוד האשים את אחיו של אחד החטופים על כך שהשתמש בסיטואציה כדי לקדם אג'נדה פוליטית.⁸⁸³ במקביל, נעשה שימוש במוסדות ממשלה כדי לבקר את משפחות החטופים. בינואר 2025, נאסר על עינב צנגאוקר, אמו של אחד החטופים שביקרה את הממשלה לעיתים קרובות על חוסר נכונותה להגיע לעסקה, להיכנס לכנסת למשך שבוע.⁸⁸⁴ בתחילת מרץ 2025 קבוצה של משפחות חטופים וחללים פונתה באלימות מאולם הכניסה למליאת הכנסת ונאסר עליהם להיכנס ליציע האורחים.⁸⁸⁵

במקרה בוחן שמשך תשומת לב רבה בפברואר 2025, החטוף ירדן ביבס וגופותיהם של אשתו שירי ושני ילדיהם אריאל וכפיר הוחזרו לישראל. למרות שמותם של שלושת האחרונים היה משוער,⁸⁸⁶ החזרת משפחה שהפכה לאחד הסמלים של המלחמה משכה תשומת לב רבה בישראל ובעולם.⁸⁸⁷ סיבת המוות של שירי והילדים הפכה לעניין מרכזי. בעוד שהקבוצה הפלסטינית שהחזיקה בהם טענה שהם נהרגו בהפצצה ישראלית כבר בנובמבר 2023,⁸⁸⁸ דובר צה"ל אמר שבהתבסס על

<https://www.ynet.co.il/news/article/bky8ovgcc> ; <https://www.gly.co.il/item?id=49406>⁸⁷⁴
: גם ; <https://x.com/RotemShtarkman/status/1884346229452157055>⁸⁷⁵
<https://www.ynet.co.il/news/article/h1qv00d1lfr>
<https://edition.cnn.com/2023/12/06/middleeast/leaked-audio-of-heated-meeting-reveals-hostages-fury-at-netanyahu/index.html>⁸⁷⁶
<https://www.nytimes.com/2025/03/08/world/middleeast/israel-hamas-gaza-hostages.html>⁸⁷⁷
<https://www.kan.org.il/content/kan-news/local/841378/>⁸⁷⁸
<https://www.haaretz.co.il/news/politics/2015-07-09/ty-article/0000017f-ea02-d639-af7f-ebd7baad0000> ; ⁸⁷⁹
<https://x.com/ArikW/status/1893223789640450275>
<https://www.timesofisrael.com/hamas-says-real-opportunity-for-prisoner-swap-if-israel-gets-serious/>⁸⁸⁰
<https://www.kan.org.il/content/kan-news/politic/620173/>⁸⁸¹
https://www.timesofisrael.com/liveblog_entry/report-sara-netanyahu-accused-hostage-families-of-helping-hamas/⁸⁸²
<https://www.timesofisrael.com/government-sacrificing-hostages-families-say-after-fraught-hanegbi-meet/>⁸⁸³
<https://www.ynet.co.il/news/article/syxhpmvmyig> ; ⁸⁸⁴
<https://x.com/muhammadshehad2/status/1876301687197204960> ; <https://www.mekomit.co.il/ps/144508/>
<https://x.com/N12News/status/1896569248274932215> ; <https://www.ynet.co.il/news/article/hkuo3xmo1x> ; ⁸⁸⁵
<https://x.com/DropSiteNews/status/1896826182504767619>
https://www.mako.co.il/news-military/2024_q3/Article-106ea7c9e070291026.htm⁸⁸⁶
<https://www.ynet.co.il/news/article/hkblx00rcyl> ; <https://www.haaretz.co.il/opinions/2025-02-19/ty-article-opinion/premium/00000195-1a1f-d785-a3dd-3a1f76160000> ; ⁸⁸⁷
<https://www.nytimes.com/2025/02/20/world/middleeast/israel-hamas-hostages-bodies.html>
<https://x.com/jeremyscahill/status/1892170530209337573>⁸⁸⁸

נתונים פורנזיים הם נהרגו על ידי חוטפיהם.⁸⁸⁹ שני הצדדים לא סיפקו ראיות לטענותיהם.⁸⁹⁰ עיתונאי ישראלי הציע שהיכולת לאמת את שתי הטענות מוגבלת ושהאמת ככל הנראה תישאר לא ידועה בשל הזמן שעבר מאז המוות והתפוררות הגופות.⁸⁹¹

למרות שבני משפחת ביבס נהרגו למעלה משנה קודם לכן, מדינת ישראל ובמיוחד נתניהו השתמשו במוותם ככלי נשק בזירה הלאומית והבינלאומית.⁸⁹² במקביל לכך, ירדן והמשפחה סירבו באופן ציבורי שנציג של הממשלה ינכה בלוויה.⁸⁹³ הם גם ביקשו מספר פעמים מבכירים ישראלים, כולל נתניהו, להפסיק לתאר את מותם של שירי והילדים (אחותו של ירדן קראה לכך "התעללות"), ואף שלחו מכתב רשמי של עורך דין בנושא, שציין בין השאר שהם לא קיבלו דו"ח פורנזי לגבי אופן המוות.⁸⁹⁴ למרות בקשות אלו, נתניהו דיבר על פרטים אלו בשני מקרים שונים (בטקס סיום קורס קצינים ובוועידת אייפאק).⁸⁹⁵ מעט לאחר מכן, ירדן כתב מכתב לנתניהו ובו ביקש ממנו לקחת אחריות על חלקו במחדל ה-7.10.⁸⁹⁶

ניסיונות לא רשמיים של הממשלה למנוע תסיסה

ישנן אינדיקציות שהממשלה, או אנשים הקשורים אליה, ניסו למנוע תסיסה חברתית סביב עניין החטופים באמצעות הפעלת לחץ על או פיצול קבוצת משפחות החטופים.⁸⁹⁷ יועץ אסטרטגי העיד ששבועיים אחרי תחילת המלחמה, גורם מהממשלה ניסה לשכור את שירותיו לפצל או להרוס את הקבוצה שאיחדה את משפחות החטופים.⁸⁹⁸ פיצול כזה אכן אירע בשלב מוקדם, עם קבוצה קטנה בשם "פורום תקווה" שהופיעה בנובמבר 2023. פורום תקווה ייצג את מעט המשפחות שתמכו בממשלה ובמדיניותה סביב בנושא החטופים.⁸⁹⁹ כבר משלב מוקדם במלחמה, הממשלה מינתה מתאם עבור משפחות החטופים שאמר למשפחות שעדיף שלא יארגנו הפגנות.⁹⁰⁰ דובר הליכוד, ששוהח עם משפחות החטופים בינואר 2024, הזהיר אותם מהפעלת לחץ לבחירות מוקדמות מכיוון ש"מערכת בחירות זה רע לחטופים" וש"בתקופה כזאת הרפז שצף הוא רב".⁹⁰¹

רוב משפחות החטופים התארגנו סביב מטה משפחות שהוקם בתחילת-אמצע אוקטובר 2023 וניסו לרוב לשמור על קו לא פוליטי ביחס לממשלה כדי שלא לייצר אנטגוניזם מצידה. המטה החליף בעלי תפקידים בכירים מספר פעמים, בדרך כלל בהקשר של טענות או רמיזות להתערבות מצד נתניהו או ממשלתו. אחד משלושת מקימי המטה עזב כבר בסוף אוקטובר

---

⁸⁸⁹ <https://www.tiktok.com/@13newsil/video/7473877029788814600> ;

⁸⁹⁰ <https://www.haaretz.co.il/news/politics/2025-02-21/ty-article/.premium/00000195-28da-d293-a1d5->
<https://www.haaretz.com/israel->
<https://www.ynet.co.il/news/article/ryvvpvr5kg>
<https://www.haaretz.com/news/2025-02-27/ty-article/.premium/amid-forensic-challenges-israel-may-never-fully-determine-how-hostages-died-in-gaza/00000195-46cd-dfb4-a1f7-f7ed65f00000>
<https://www.nytimes.com/2025/03/08/world/middleeast/israel-hamas-gaza-hostages.html>⁸⁹⁰
<https://www.haaretz.co.il/news/politics/2025-02-27/ty-article/.premium/00000195-4343-de32-ad9d-73d7229a0000>⁸⁹¹

⁸⁹² <https://www.ynet.co.il/news/article/rjdz05d51x> ; <https://x.com/netanyahu/status/1892938637559603683> ;

⁸⁹³ <https://www.ynet.co.il/news/article/s1qlsf59jl> ; <https://www.ynet.co.il/news/article/hymimqf5ye>
https://www.timesofisrael.com/liveblog_entry/at-bibas-familys-request-no-government-minister-to-attend-funeral-for-shiri-ariel-and-kfir/⁸⁹³

⁸⁹⁴ <https://www.ynet.co.il/news/article/b10ly8sq1x> ; <https://www.timesofisrael.com/bibas-family-tells-netanyahu-to-shut-up-as-he-details-the-murders-of-shiri-ariel-and-kfir/> ; <https://img.haarets.co.il/bs/00000195-3dea-d574-a3b5-7ffaad640000/21/1f/19cdccc6439fae0a919707ffe0ae/pnia.pdf>
<https://www.ynet.co.il/news/article/hkfownq9kl>

⁸⁹⁵ <https://www.ynet.co.il/news/article/b10ly8sq1x>

⁸⁹⁶ <https://www.haaretz.co.il/news/politics/2025-03-06/ty-article/.premium/00000195-6ce0-d46d-a3f7-ed98570000> ; <https://www.ynet.co.il/news/article/skdq4rxile> ;

⁸⁹⁷ <https://x.com/NTarnopolsky/status/1896579284992753898>
<https://www.the7eye.org.il/508670>

⁸⁹⁸ <https://x.com/talschneider/status/1825832401030807846>

⁸⁹⁹ https://www.calcalist.co.il/local_news/article/hkqcmmqi6

⁹⁰⁰ <https://www.zman.co.il/481871/popup>

⁹⁰¹ https://twitter.com/Bar_ShemUr/status/1757852992215056477

2023 אחרי שנטען שהוא היה קשור לנתניהו ולמטה שלו (שני מארגנים נוספים עזבו איתו).⁹⁰² היו"ר המקורי (שגם היה ממקימי המטה) עזב את תפקידו בפברואר 2024 לאחר שכמה משפחות חטופים קיבלו איומים מצד חברי כנסת ישראלים שהתנו את תמיכתם במטה בעזיבת היו"ר.⁹⁰³ הדובר המקורי של המטה (מייסד נוסף שלו) עזב במרץ 2024 סביב הליך המשא ומתן עם המאס, ורמז שהופעל עליו לחץ לעזוב אז. באפריל 2024 הוא טען שההתערבות של נתניהו בענייני המטרה היא זו שהובילה אותו לעזוב.⁹⁰⁴ מנכ"ל המטה התחלף אף הוא ביולי 2024 לאחר שהמנכ"ל המקורי הואשם בהטרדה מינית ובדיבור פוגעני.⁹⁰⁵ היועץ האסטרטגי של הפורום התחלף שלוש פעמים עד נובמבר 2024 (אחד עזב במרץ לאור שמועות שהוא מקורב לנתניהו,⁹⁰⁶ השלישי עזב בנובמבר 2024⁹⁰⁷). באותו זמן, המטה שכר יועץ שעבד בעבר עם נתניהו והשתתף בקמפיין של הליכוד.⁹⁰⁸ המעורבות של נתניהו באה לידי ביטוי גם בדרכים אחרות. ביולי 2024 ערוץ ישראלי חשף שפעיל ליכוד ותומך נתניהו תיאם מספר פגישות בין משפחות החטופים ואשתו של נתניהו.⁹⁰⁹

יש עדויות נוספות שבני משפחות החטופים נמנעים מלבקר את הממשלה מפחד שביקורת כזו תוביל להעברת בני המשפחה החטופים לסוף התור מבחינת סדר העדיפויות בשחרור.⁹¹⁰ מגישה ישראלית שנחשבה לתומכת נתניהו רמזה על כך אף היא בינואר 2025 כשאמרה שאמה של אחת החטופות דיברה באופן בוטה יותר נגד הממשלה בתחילת המלחמה, אבל אז מיתנה את הביקורת שלה וקיבלה את בתה בחזרה.⁹¹¹ לאור זאת והפרטים לעיל סביר מאוד שמשפחות חטופים נוספות גם כן מעדיפות להמעיט בביקורת על הממשלה.

---

⁹⁰² דודי זלמנוביץ': <https://www.maariv.co.il/news/israel/article-1048587> ; <https://www.ynet.co.il/news/article/rkxvdbpz6> ; <https://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1001461283> ; <https://www.ynet.co.il/news/article/sjmc5j2t> ; הוא היה דמות פוליטית:
⁹⁰³ רונן צור: <https://www.youtube.com/watch?v=hh4Tx61pcK4> ; <https://www.maariv.co.il/news/politics/article-1157747> ; <https://www.ynet.co.il/news/article/sjssnema6> ; <https://www.timesofisrael.com/no-doubt-netanyahu-preventing-hostage-deal-charges-ex-spokesman-of-families-forum/> ; יוסי מואטי: https://www.mako.co.il/news-israel/2024_q3/Article-8032fe621b5a091026.htm ; https://www.mako.co.il/news-israel/2024_q2/Article-ee39dfe15564091027.htm ; <https://www.ynet.co.il/news/article/ryl9edoca> ; <https://www.ynet.co.il/news/article/rjnf2wdap> ; <https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-11-27/ty-article/00000193-6d1d-d7d8-adbb-fd5db6eb0000> ; על חורב הופעל לחץ מצד נתניהו ותומכיו לעזוב תפקיד אחר עוד לפני המלחמה:
⁹⁰⁴ <https://www.kan.org.il/content/kan-news/politic/229937/> ; <https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-11-27/ty-article/00000193-6d1d-d7d8-adbb-fd5db6eb0000> ; <https://13tv.co.il/item/news/politics/politics/y4nlr-904150478/> ; <https://www.zman.co.il/213246> ; <https://www.ynet.co.il/news/article/bjktcon6> ; <https://www.ynet.co.il/news/article/bjktcon6> ; <https://x.com/idobenbaji/status/1881929356978897390> ; הסרטון כולל שני קליפים.
⁹⁰⁵ <https://www.ynet.co.il/news/article/bjktcon6> ; <https://x.com/idobenbaji/status/1881929356978897390> ; הסרטון כולל שני קליפים.
⁹⁰⁶ <https://www.ynet.co.il/news/article/bjktcon6> ; <https://x.com/idobenbaji/status/1881929356978897390> ; הסרטון כולל שני קליפים.
⁹⁰⁷ <https://www.ynet.co.il/news/article/bjktcon6> ; <https://x.com/idobenbaji/status/1881929356978897390> ; הסרטון כולל שני קליפים.
⁹⁰⁸ <https://www.ynet.co.il/news/article/bjktcon6> ; <https://x.com/idobenbaji/status/1881929356978897390> ; הסרטון כולל שני קליפים.
⁹⁰⁹ <https://www.ynet.co.il/news/article/bjktcon6> ; <https://x.com/idobenbaji/status/1881929356978897390> ; הסרטון כולל שני קליפים.
⁹¹⁰ <https://www.ynet.co.il/news/article/bjktcon6> ; <https://x.com/idobenbaji/status/1881929356978897390> ; הסרטון כולל שני קליפים.
⁹¹¹ <https://www.ynet.co.il/news/article/bjktcon6> ; <https://x.com/idobenbaji/status/1881929356978897390> ; הסרטון כולל שני קליפים.

הגדה המערבית

עודכן לאחרונה: 18.6.24

הגדה המערבית מושכת פחות תשומת לב בתקשורת ובשיח הציבורי. ישראל כשלה במשך שנים להחיל את שלטון החוק על המתנחלים באזור. למשל, מתוך 1,600 מקרים של אלימות מתנחלים בין 2005 ל-2023, רק 3% הסתיימו בהרשעה.⁹¹² למרות זאת, המצב שם התדרדר במהירות מאז תחילת המלחמה. לפחות 18 קהילות של רועים/בדואים ננטשו בשל התקפות של מתנחלים (968 התקפות נרשמו מאז ה-7.10).⁹¹³ בערך 4,000 פלסטינים בגדה איבדו את בתיהם ב-2023,⁹¹⁴ ובתיהם של 2,155 נהרסו מאז ה-7.10.⁹¹⁵ מתנחלים הרגו מספר פלסטינים, ופצעו, גירשו, הטרידו והבריחו אחרים.⁹¹⁶ במקרים מסוימים, מתנחלים תקפו כפרים פלסטינים בקבוצה גדולה יותר.⁹¹⁷ כשצלם עיתונות ישראלי יהודי בן 72 נתפס על ידי המתנחלים, הם היכו אותו, גנבו את רכושו (ושרפו חלק ממנו), ושברו לו מרפק ואצבע. הצלם סיפר שחיילים אבטחו את המתנחלים ולא עזרו לו למרות בקשותיו.⁹¹⁸ רבים מהמתנחלים שגויסו ליחידות הגנה אזורית במהלך המלחמה פועלים מאז במדים עם תמיכה מלאה של צה"ל, ובהקשר זה תוקפים ומתעמרים בפלסטינים.⁹¹⁹ בסוף מאי, צה"ל הודיע שיחלק רובים למתנחלים שאינם חלק מכיתות הכוננות ביישוביהם.⁹²⁰

בסך הכל כ-521 פלסטינים נהרגו בגדה מאז תחילת המלחמה.⁹²¹ מחצית מההרוגים בגדה מאז תחילת שנת 2023 (פי 4 מאשר ב-2022) נהרגו באירועים בהם לא תועדו עימותים חמושים. כך למשל סגן ראש עיריית ירושלים טען שהמטרה השתמשה בכדורים חיים וירתה במתפרעים פלסטיניים בתחילת אוקטובר, וכך הרגה המישה מתושבי מזרח ירושלים.⁹²² מאז ה-7.10, נפצעו בגדה מעל 5,200 פלסטינים.⁹²³ תחקיר של הוול סטריט ג'ורנל מצא כי מאז ה-7.10 מתנחלים בנו במהירות כבישים והתנחלויות נוספות בגדה המערבית. מדינת ישראל סירבה לבחון את ממצאי התחקיר של העיתון.⁹²⁴ נכון לסוף מרץ, צה"ל המשיך להזיק מחסומים בכניסות לכפרים בגדה שאילצו את התושבים המקומיים לנסוע בדרכים עוקפות.⁹²⁵ נכון

<https://www.nytimes.com/2024/05/16/magazine/israel-west-bank-settler-violence-impunity.html>⁹¹²
; <https://www.ochaopt.org/content/humanitarian-situation-update-178-west-bank>⁹¹³
<https://twitter.com/YehudaShaul/status/1758122975386014057> ;
<https://twitter.com/Mistaclim/status/1770753310686917108> ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1770743445969064360> ; <https://www.mekomit.co.il/ימים-לאחר-שקם-לי-0000018f-abcf-fce987090000> (18)
/ ; <https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-04-30/ty-article-magazine/.premium/0000018f-abcf-fce987090000>
<https://www.ochaopt.org/content/about-4000-palestinians-displaced-west-bank-2023>⁹¹⁴
<https://www.ochaopt.org/content/humanitarian-situation-update-178-west-bank>⁹¹⁵
<https://www.washingtonpost.com/investigations/2024/01/09/israel-settler-violence-qusra-west-bank/> ; למשל:⁹¹⁶
<https://www.newyorker.com/magazine/2024/03/04/israel-west-bank-settlers-attacks-palestinians> ;
<https://twitter.com/masafering/status/1786353369658839199> ;
<https://x.com/Issaamro/status/1796595059259044284> ; <https://x.com/masafering/status/1802412746572435879>
<https://apnews.com/article/israel-palestinians-gaza-hamas-west-bank-war-7e75e1ef8f5307946d24f8b9a190fd66> ; <https://twitter.com/AlonLeeGreen/status/1779136328480805197>
<https://www.ynet.co.il/yedioth/article/yokra13889978>⁹¹⁸
; <https://x.com/btselem/status/1793384580046565608>⁹¹⁹
<https://x.com/nurityohanan/status/1798226333186871622> ;
<https://x.com/QudsNen/status/1801295354840629385>
<https://x.com/tzvisuccot/status/1796110479816818955>⁹²⁰
<https://www.ochaopt.org/content/humanitarian-situation-update-178-west-bank>⁹²¹
<https://twitter.com/ireallyhateyou/status/1754079208643420204>⁹²²
<https://www.ochaopt.org/content/humanitarian-situation-update-178-west-bank>⁹²³
<https://www.wsj.com/video/series/in-depth-features/visual-evidence-shows-illegal-settler-construction-in-west-bank-surgin/BF11225B-45A7-430A-A39C-48336B5B8286>⁹²⁴
<https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-03-19/ty-article/.premium/0000018e-50c4-dca4-ad8e-f4fe5f020000>⁹²⁵

לאותו הזמן, ישראל אסרה על כניסת פלסטינים מהגדה העובדים בישראל, מה שהוביל לאובדן הכנסתם ולמצב כלכלי קשה בגדה.⁹²⁶ במקרים מסוימים, ישראל גם מנעה מפלסטינים בגדה לעבד את שטחיהם החקלאיים במשך חודשים רבים.⁹²⁷

בשלושת החודשים הראשונים של השנה, ישראל הכריזה על כמות שיא של שטחים בגדה, כמעט 11,000 דונם, כאדמות מדינה.⁹²⁸ כמות זו כוללת את השטח הגדול ביותר עליו ישראל הכריזה על שטח מדינה לפחות מאז 1993.⁹²⁹ כתבת תחקיר של הניו יורק טיימס פרסמה מסמך בו אלוף פיקוד מרכז מודה בכתב במרץ שמאז תחילת המלחמה קיימת עלייה חדה בבניה הלא חוקית היהודית בגדה המערבית, ובמקביל דה פקטו לא התקיימה אכיפה שאמורה למנוע בניה כזו. המציאות בבניה לא חוקית פלסטינית הייתה שונה לחלוטין.⁹³⁰ במאי, שר הביטחון ביטל את חוק ההתנתקות שאסר על התיישבות בארבע נקודות בגדה.⁹³¹

עוויות להרג פלסטינים

מספר סרטונים מראים הרג של פלסטינים לא חמושים ולא מאיימים.⁹³² כששטר מג"ב ירה למוות בילד פלסטיני בן 12 שירה זיקוק לאוויר, השר לביטחון לאומי הגיע לבקר ושיבח את התנהלותו ואמר שמגיע לו צל"ש.⁹³³ חיילי צה"ל מחופשים לעובדי מערכת הבריאות ולנשים מוסלמיות נכנסו לבית חולים בגדה המערבית והרגו שלושה מבוקשים בשנתם, כולל אחד שהיה משותק במשך כשלושה חודשים.⁹³⁴ במקרה אחר, חייל ירה למוות בפלסטיני שהתגייר לאחר שמצא בתיקו סכין. שני סרטונים שפורסמו הראו שהפלסטיני הרים את ידיו באוויר כשנורה למוות.⁹³⁵ שני רועים פלסטיניים נורו למוות על ידי מתנחלים בזמן שחיילים נכחו באירוע ולא התערבו.⁹³⁶

התעללות, השפלה ומעצר של פלסטינים

<https://news.sky.com/story/the-war-may-be-in-gaza-but-its-effects-can-mean-starvation-in-the-west-bank-13101929>⁹²⁶

<https://www.haaretz.com/middle-east-news/palestinians/2024-05-25/ty-article/.premium/distance-requirements-and-barriers-how-palestinians-are-being-expelled-from-their-land/0000018f-acf8-df13-a3af-bcfea1270000>⁹²⁷

<https://www.haaretz.com/israel-news/2024-04-11/ty-article/.premium/israel-has-declared-record-amount-of-west-bank-land-as-state-owned-in-2024/0000018e-c7a2-dd23-a3cf-e7a713c90000>⁹²⁸

<https://www.washingtonpost.com/world/2024/03/22/israel-largest-west-bank-settlement-blinken-visit/>⁹²⁹

<https://www.nytimes.com/2024/05/16/magazine/israel-west-bank-settler-violence-impunity.html>;⁹³⁰

<https://www.nytimes.com/interactive/2024/05/16/magazine/fox-document-march-24-redacted.html> ;

<https://www.ynet.co.il/news/article/byxkztxxc>

<https://www.ynet.co.il/news/article/bkfau7iq0> (⁹³¹ למקום;) עבור אחד החוקים: <https://www.gov.il/BlobFolder/legalinfo/disengagement-plan/he/%D7%A6%D7%95%20%D7%9E%D7%A1%202137%20--%20%D7%A6%D7%95%20%D7%91%D7%93%D7%91%D7%A8%20%D7%91%D7%99%D7%98%D7%95%D7%9C%20%D7%97%D7%95%D7%A7%20%D7%94%D7%94%D7%AA%D7%A0%D7%AA%D7%A7%D7%95%D7%AA%20%D7%91%D7%9E%D7%A8%D7%97%D7%91%20%D7%97%D7%95%D7%9E%D7%A9.pdf>

; <https://twitter.com/ytirawi/status/1746987605034447294>⁹³²

<https://www.haaretz.com/israel-news/twilight-zone/2024-04-20/ty-article-magazine/.premium/a-palestinian-is-shot-dead-by-an-israeli-sniper-for-daring-to-go-up-on-his-roof/0000018e-f9a5-d6a0-a9ef-f9bd171b0000> ;

<https://twitter.com/Kahlissee/status/1767976353532383504>⁹³³

; <https://twitter.com/itamarbengvir/status/1767860298432528673> ;

<https://twitter.com/origivati/status/1767806214254002619>

<https://www.reuters.com/world/middle-east/israeli-forces-kill-3-gunmen-west-bank-hospital-army-says-2024-01-30/>⁹³⁴

<https://www.ynet.co.il/news/article/hym4dpy0t> ; <https://www.ynet.co.il/news/article/hk9p5nact> ;⁹³⁵

<https://twitter.com/KhaledYousry22/status/1773557971831632078>

<https://www.mekomit.co.il/ps/133998/>⁹³⁶

סרטונים רבים מראים כוחות ישראליים מתעמרים בפלסטינים ומשפילים אותם,⁹³⁷ מכים אותם,⁹³⁸ מובילים אותם בעודם עירומים למחצה ברחובות,⁹³⁹ הורסים את רכושם⁹⁴⁰ או תשתיות ציבוריות,⁹⁴¹ חוסמים כבישים,⁹⁴² משחיתים סמלים פלסטיניים,⁹⁴³ וקוראים לנכבה נוספת.⁹⁴⁴ תמונה אחת מציגה תיק מלא בכסף שנלקח כביזה.⁹⁴⁵ אחרת מראה חייל שחוגג את יום הולדתו(?) עם בלונים כשברקע פלסטיני כפות עם כיסוי עיניים שוכב על הרצפה.⁹⁴⁶ בסרטון אחד נראה שכוחות צה"ל חטפו או עצרו פלסטיני, הלבישו אותו במדים, אזקו את ידיו ורגליו בשרשראות ונראה שהשתמשו בו כבמגן אנושי.⁹⁴⁷ גם כאן מוצגים סרטונים הומוריסטיים הקשורים להשפלה ודה-הומניזציה של פלסטינים,⁹⁴⁸ התייחסות אליהם כאל עמלק,⁹⁴⁹ ואף תמונות של חיילים המצטלמים עם הלבשה תחתונה בתוך בתים של פלסטינים עליהם פשטו.⁹⁵⁰ סרטונים רבים מראים נערי גבעות מתעמתים עם פלסטינים ותוקפים אותם,⁹⁵¹ או מתנחלים הלבושים כחיילים מעכבים פלסטינים, כולל על אדמתם

-
- <https://twitter.com/ytirawi/status/1741445118333222937> ;⁹³⁷
<https://twitter.com/ytirawi/status/1748100280560845092> ;
<https://twitter.com/Mistaclim/status/1747358396519493874> ;
<https://twitter.com/Mistaclim/status/1751689800254476390> ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1760462497943839127> ;
<https://twitter.com/ireallyhateyou/status/1765200009580925182> ;
<https://twitter.com/masafering/status/1770529772885483666> ;
<https://twitter.com/Mistaclim/status/1770320641826169263> ;
<https://twitter.com/adinitay/status/1771990979333026009> ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1780354741882474980> ;
<https://twitter.com/adinitay/status/1781214747104252184> ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1781397024417448055> ;
<https://twitter.com/Mistaclim/status/1783507450643063185> ;
<https://twitter.com/ofercass/status/1785416217152344434> ;
<https://x.com/SaulStaniforth/status/1791485421903401141> ;
https://x.com/brown_johnbrown/status/1792560897732341961 ;
<https://x.com/ireallyhateyou/status/1793287354372825172> ;
<https://x.com/LensVeritatis/status/1793454169741033661> ;
<https://twitter.com/AdameMedia/status/1761508331598848224> ;⁹³⁸
<https://twitter.com/Mistaclim/status/1781945504240214016> ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1787112612880105776> ;⁹³⁹
<https://twitter.com/ytirawi/status/1743038305581593033> ;⁹⁴⁰
<https://twitter.com/ytirawi/status/1756688401233817855> ;
<https://twitter.com/Mistaclim/status/1776551587885801759> ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1781677858953285846> ;
<https://x.com/Mistaclim/status/1801853273114116104> ;
<https://twitter.com/QudsNen/status/1751125745701671025> ;⁹⁴¹
<https://twitter.com/ytirawi/status/1782135295204262065> ;⁹⁴²
<https://twitter.com/ytirawi/status/1768010284860416327> ;⁹⁴³
<https://x.com/btselem/status/1793384580046565608> ;⁹⁴⁴
<https://twitter.com/ytirawi/status/1756695309239939117> ;⁹⁴⁵
<https://twitter.com/ytirawi/status/1758619734809928130> ;⁹⁴⁶
<https://twitter.com/TameeOliveFern/status/1752615765092815206> ;⁹⁴⁷
<https://twitter.com/ytirawi/status/1756696385510883830> ;⁹⁴⁸
<https://twitter.com/ytirawi/status/1756697908907233406> ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1765313264324333905> ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1765436458108653778> ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1765673191521874004> ;
<https://twitter.com/ytirawi/status/1790921496421937522> ;⁹⁴⁹
<https://twitter.com/ytirawi/status/1782837821432082700> ;⁹⁵⁰
<https://twitter.com/Mistaclim/status/1769277315941339483> ;⁹⁵¹
<https://twitter.com/Mistaclim/status/1769435760392900855> ;
<https://twitter.com/Mistaclim/status/1769300216719515931> ;
<https://twitter.com/masafering/status/1769723591480742007> ;
<https://twitter.com/masafering/status/1775593225278939147> ;
<https://twitter.com/Mistaclim/status/1785895596198400359> ;
<https://twitter.com/Issaamro/status/1790820035201466412> ;

הפרטית.⁹⁵² מספר סרטונים אחרים מראים מתנחלים גונבים את רכושם של פלסטינים,⁹⁵³ או חיילים אשר עומדים מנגד כשמתנחלים פוגעים באוכלוסייה אזרחית פלסטינית וברכוש.⁹⁵⁴ סגן ראש עיריית באר-שבע העלה לחשבון המדיה החברתית שלו תכנים משירות המילואים שלו, שכללו פלסטינים כפותים עם עיניים מכוסות ותכנים המתייחסים בבירור לנקמה.⁹⁵⁵

פלסטינים רבים אחרים, כולל ילדים,⁹⁵⁶ נעצרו בגדה המערבית. בחודש הראשון ללחימה נעצרו יותר מ-2,200 פלסטינים. מעל 2,000 הוחזקו במעצר מנהלי, ללא כתב אישום או משפט. עצורים אלו סבלו מעינויים ויחס משפיל על פי ארגון זכויות האדם אמנסטי.⁹⁵⁷ עד לסוף מאי, כמעט 5,000 אנשים נעצרו בגדה (המספר לא כולל אנשים שנעצרו ושוחררו לפני שהובאו אל מול שופט).⁹⁵⁸ בנקודת זמן זו, ישראל החזיקה במעצר (כלומר לפני הרשעה) 7,016 בני אדם, מתוכם 4,299 (יותר מ-60%) מוחזקים ללא משפט או אישום.⁹⁵⁹

תיאורים רבים שמסרו כלואים ששוחררו מעידים על התעללות מתמשכת מצד הסוהרים.⁹⁶⁰ אחד סיפר שמדי יום מאז ה-7.10 הסוהרים אילצו את העצורים/אסירים לזחול בעודם עטופים בדגל ישראל, ודרשו מהם לנשק את דגל ישראל, תוך כדי הכאתם אם הם מסרבים לעשות זאת. בנוסף, הסוהרים השליכו את המזון שניתן לאסירים על הרצפה ודרכו עליו.⁹⁶¹ עצור אחר מבית לחם תיאר בפירוט את האלימות, ההתעללות וההשפלה שחוה בכלא הישראלי במשך שלושה חודשים בהם היה עצור במעצר מנהלי ללא האשמה או עדויות נגדו.⁹⁶² עדויות נוספות לטענות אלו נמצאות ברשתות החברתיות.⁹⁶³ פוליטיקאי פלסטיני בכיר, דובר המועצה המחוקקת, נעצר באוקטובר. כשוחרר ביוני, הוא סיפר על חלק מחוויותיו – שכללו אסיר שלכאורה הומת לאחר ששאל האם יש הפסקת אש בעזה, ואסיר אחר שנהרג לאחר שביקש מצוות הכלא שלא להעליב את הוריו.⁹⁶⁴

-
- <https://twitter.com/masafering/status/1769453241929011501>⁹⁵²
; <https://twitter.com/Mistaclim/status/1753732272816029757>⁹⁵³
<https://x.com/Mistaclim/status/1794071598372172056>
https://twitter.com/Yesh_Din/status/1779501559379849229⁹⁵⁴
<https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-05-20/ty-article/.premium/0000018f-9268-d212-abcf-d66d978d0000>⁹⁵⁵
<https://twitter.com/RamAbdu/status/1775555921151693151>⁹⁵⁶
<https://www.amnesty.org/en/latest/news/2023/11/israel-opt-horrifying-cases-of-torture-and-degrading-treatment-of-palestinian-detainees-amid-spike-in-arbitrary-arrests/>⁹⁵⁷
<https://www.haaretz.co.il/opinions/2024-05-28/ty-article-opinion/.premium/0000018f-beff-d0b7-abdf-feff4aa90000>⁹⁵⁸
<https://cda.gov.ps/index.php/en/51-slider-feff4aa90000>. על פי הממשלה הפלסטינית, המספר היה קרוב ל-9,000.
<https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-01-02/ty-article/.premium/0000018c-c6e5-d6c4-ab8d-e7f561840000>⁹⁵⁹
; <https://www.haaretz.co.il/news/law/2023-12-30/ty-article/0000018c-b51e-d45c-a98e-bf5e7a340000>⁹⁶⁰
<https://twitter.com/RZabaneh/status/1784223150156181904>
<https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-03-22/ty-article/.premium/0000018e-62b4-d541-a78e-ffff79470000>⁹⁶¹
<https://twitter.com/ytirawi/status/1761463527489900685>⁹⁶²
<https://x.com/QudsNen/status/1801743540436771252> ; <https://x.com/Palestinecapti1/status/1801781895413555571>⁹⁶³
⁹⁶⁴

כדי למקד את הדיון חלק זה יבחן את המדיה הישראלית והאמריקאית, כמו גם פעולות אחרות של מדינת ישראל שנועדו להגביל את השיח הציבורי.

הקדמה: תעמולה, הנקראת לעיתים גם דיפלומטיה ציבורית, נועדה להעביר מידע כדי להשפיע על תפיסות ציבור מסוים. תעמולה יכולה לכלול אמיתות, שקרים או מה שביניהם. מדינות וארגונים אחרים במאה ה-21 משתמשים בתעמולה באופן שגרתי. התעמולה של מדינת ישראל נקראת לעיתים קרובות הסברה.⁹⁶⁶

הקשר: חוקרים טוענים כבר במשך עשורים שלמרות המידע הרב מסביבנו, האדם הפשוט מוציא ממידע זה רק מעט אינפורמציה ועוד פחות ידע ותבונה.⁹⁶⁷ התוצאה הוגדרה עוד בשנות ה-90 כ"הרס התבונה הפוליטית" בשל המניפולציות של התקשורת המודרנית.⁹⁶⁸ חלק זה של המסמך מניח שהמידע שנמסר על ידי מדינות, ארגונים שאינם מדינות והתקשורת הוא מוטא, אבל גם אינו מהימן לחלוטין או לחלוטין לא מהימן מעצם הגדרתו. בפועל, גורמים אלו כותבים ומעבירים מידע כדי לשקף את האינטרסים השונים שלהם (למשל: פוליטיים, כלכליים או אידיאולוגיים). ראוי לציין שהבעיה המרכזית היא לא פייק ניוז – אלא העובדה שהרבה ממידע זה מוצא מהקשרו ומוטה בגסות על ידי גורמים אלו וכך מוביל למיסאיןפורמציה ודיסאינפורמציה.⁹⁶⁹ כדי להעריך טוב יותר את מהימנות המידע שערוצים שונים מוסרים, יש צורך בקריאה וחשיבה ביקורתיים, ובהערכה זהירה של מקור המידע.

התעמולה הישראלית כוללת אלמנטים מוסדיים שפועלים דרך המדינה.⁹⁷⁰ ישראל ייחודית ביחס למדינות המגדירות עצמן כדמוקרטיות מערביות בכך שיש לה צנזור צבאי (פירוט נוסף למטה) וחוק שקובע שכל כתבה על נושאי ביטחון צריכה להיות מוגשת לצנזורה קודם לכן.⁹⁷¹ כשהצנזורה מתערבת בכתבה, נאסר על גוף תקשורת להעביר מידע על התערבותה לקוראים (למשל על ידי השחרה של החלק האסור בפרסום).⁹⁷² ראש הממשלה של ישראל לחץ את הצנזור הראשי להפעיל את הצנזורה במקרים נוספים, כולל כאלו ללא הצדקה בטחונית.⁹⁷³ במקרה דומה, אתר ללא שיוך רשמי שהקים משרד ההסברה הישראלי לתיעוד סרטונים ותמונות של חמאס מה-7.10 שנועד לקהל בינלאומי נחסם לגישת הציבור הישראלי.⁹⁷⁴

מדינת ישראל קונה סיקור חיובי בתקשורת הבינלאומית לפחות מאז 2018, אז טענה שמדינות רבות אחרות פועלות באותו אופן.⁹⁷⁵ שורה ארוכה של פוליטיקאים ומשרדי ממשלה עושים את אותו הדבר בתקשורת הלאומית.⁹⁷⁶ משרדי ממשלה לפעמים השתמשו בחוזים שאפשרו להם להטיל וטו על תוכן הסיקור החיובי שקנו.⁹⁷⁷ כבר ב-2017, ממשלת ישראל השקיעה עשרות וייתכן שאף מיליוני שקלים כדי ליצור רשת של ארגונים שבאמצעותם תוכל להעביר את תכני התעמולה

⁹⁶⁵ בשל טבע העדויות, חלק זה עוסק בעיקר בשיח, בניגוד לשאר מסמך זה. האמת מאחוריו היא הרבה פחות ברורה. למרות האמור לעיל עשיתי כמיטב יכולתי להציג את העדויות באופן ביקורתי. אשמח לקבל ביקורת.

⁹⁶⁶ https://he.wikipedia.org/wiki/התעמולה_הישראלית ; <https://www.the7eye.org.il/272146>

⁹⁶⁷ <https://lib.civics.cet.ac.il/pages/item.asp?item=9260&kwd=2079>

⁹⁶⁸ <https://lib.civics.cet.ac.il/pages/item.asp?item=9260&kwd=2079>

⁹⁶⁹ <https://firstdraftnews.org/long-form-article/understanding-information-disorder/>

⁹⁷⁰ <https://theintercept.com/2024/02/07/gaza-israel-netanyahu-propaganda-lies-palestinians/>

⁹⁷¹ ראה למשל: <https://www.haaretz.co.il/opinions/2022-07-26/ty-article-opinion/00000182-39f9-d145-a3df-7dfb21db0000>

⁹⁷² <https://www.haaretz.com/opinion/2024-05-29/ty-article-> אבל ראה גם: <https://www.mekomit.co.il/ps/134881/>

<https://www.haaretz.com/opinion/premium/reason-for-detention/0000018f-c0d3-dade-edef-ecfb884f0000>

⁹⁷³ <https://www.haaretz.co.il/news/politics/2023-11-29/ty-article/.highlight/0000018c-1adf-d4e4-a1df-3edf52340000>

⁹⁷⁴ [https://www.haaretz.co.il/opinions/2024-04-02/ty-article-opinion/premium/0000018e-9ef0-d9c2-afbe-](https://www.haaretz.co.il/opinions/2024-04-02/ty-article-opinion/premium/0000018e-9ef0-d9c2-afbe-3edf52340000)

<https://saturday-october-seven.com/bef6abb00000>

⁹⁷⁵ <https://www.the7eye.org.il/281581>

⁹⁷⁶ ; <https://www.the7eye.org.il/268428> ; <https://www.the7eye.org.il/281581> דוגמאות רבות ב-

<https://shakuf.co.il/books/critical-reading.html>

⁹⁷⁷ <https://www.the7eye.org.il/281581>

שלה, שבמקור יועדו להילחם בדה-לגיטימציה של ישראל ובתנועת החרם נגדה (BDS).⁹⁷⁸ בניגוד לתעמולה מסורתית וישירה, תעמולה זו נועדה לפעול דרך ארגונים אזרחיים ולא ממשלתיים, והקישור למדינה מוסתר מצרכני המידע (ולפעמים מהארגון האזרחי בעצמו).⁹⁷⁹ מדינת ישראל עבדה עם מאות מהארגונים האלו וסביר להניח ששימרה את הקשרים איתם.⁹⁸⁰ משרד התפוצות, למשל, משתמש בכמה חברות שאמורות לנהל קמפיינים כאלו כדי להימנע מלסבך את ישראל במשבר דיפלומטי.⁹⁸¹ בינואר 2024, ישראל רכשה מערכת טכנולוגית להשפעה המונית שיכולה לייצר תוכן מתאים לקמפיינים של תודעה ברשת והחלה להשתמש בה.⁹⁸² בנוסף למאמצי מדינת ישראל, מספר חברות סטארט-אפ ניסו להשפיע על השיח בעצמן לפני ובמהלך המלחמה.⁹⁸³

מחוץ לישראל, כלי תקשורת רבים "מלבינים" את ישראל באמצעות אמצעים ושיטות שונים. עובד לשעבר בחברת השידור הקנדית פירט איך כל דיווח על נושאים הקשורים לפלסטין היה נתון לקשיים רבים, ביניהם ביטולי ראיונות, אפשרות לחזור על תכנים פרו-ישראליים שהופרכו בשידור, סירוב לנהל דיונים על נושאים מורכבים מפרספקטיבה ישראלית (כמו למשל שאלת הג'נוסייד), היעדר הקשר חשוב לאירועים בהווה (למשל המציאות לפני ה-7.10), עריכה של תכנים מעוררי מחלוקת (למשל התייחסויות לג'נוסייד והרעבה במהלך ראיון), הוספת אזכורים ביחס לטבע הבלתי-ניתן לאישוש של הצהרות אישיות (למשל על אובדן של קרובי משפחה של מרואיינים פלסטיניים), הסרת שמות ופרטי קשר של דוברים פלסטיניים ממאגרי מידע פנימיים, והתעלמות מהצהרות של בכירים ישראלים שניתן היה להבינן כקריאה לרצח עם.⁹⁸⁴ פעולות אלו היו קשורות לפחות באופן חלקי לקמפיינים של קבוצות לובי מהצד הימני של המפה, שעזרו להשתיק את השיח בנושא.⁹⁸⁵ חלק מההשפעה על התקשורת מגיע מאליטה עסקית מבוססת בארה"ב. קבוצה מאליטה זו דנה בתוכנית להוציא כ-50 מיליון דולר על קמפייני מדיה שנועד לקבע את הדימוי של חמאס כארגון טרור בקרב אמריקאים.⁹⁸⁶

***

כמו מלחמות קודמות בעזה,⁹⁸⁷ המלחמה הנוכחית מתאפשרת בשל מאמצי מדיה משמעותיים⁹⁸⁸ לעצב את השיח בישראל ובמערב – במדינות כמו ארה"ב, קנדה,⁹⁸⁹ בריטניה וגרמניה.⁹⁹⁰ לישראל השפעה רבה על תשומת הלב בתקשורת, בעיקר בארה"ב. ה-Intercept, למשל, הראה איך ישראל פעם אחר פעם "בוחרת נושא ודורשת את תשומת הלב העולמית אליו תוך

<https://cdn.the7eye.org.il/uploads/2017/11/mizam201217.pdf> ; <https://www.the7eye.org.il/272146> ;⁹⁷⁸
<https://www.the7eye.org.il/269874> ; <https://www.the7eye.org.il/262318> ; <https://www.the7eye.org.il/276553> ;
<https://www.the7eye.org.il/444078> ; <https://www.the7eye.org.il/399982> ; <https://www.the7eye.org.il/443586> ;
<https://www.jpost.com/israel-news/article-713678> ; <https://forward.com/israel/453286/us-pro-israel-groups-failed-to-disclose-grants-from-israeli-government/>
<https://www.the7eye.org.il/272146>⁹⁷⁹
<https://www.the7eye.org.il/272146> ;⁹⁸⁰
https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&opi=89978449&url=https://fs.knesset.gov.il/20/Committees/20_ptv_348357.doc&ved=2ahUKewjE5r24_ZCFAxVhElkFHcatCNwQFnoECBEQAO&usq=AOvVaw2F
(Ynze1NfDxOLulPUg-2rX) עמוד 8.⁹⁸¹
<https://www.haaretz.com/israel-news/security-aviation/2024-06-05/ty-article-magazine/.premium/israel-secretly-targeted-american-lawmakers-with-gaza-war-influence-campaign/0000018f-e7c8-d11f-a5cf-e7cb62af0000>⁹⁸²
<https://www.haaretz.co.il/news/security/2024-01-16/ty-article-magazine/.premium/0000018c-e8c1-d765-ab9d-f8fd29800000>⁹⁸³
<https://www.israelhayom.com/opinions/can-ai-help-hasbara/> ; <https://wordsofiron.com/>;⁹⁸⁴
<https://www.calcalistech.com/ctechnews/article/rkrug57na>⁹⁸⁵
<https://breachmedia.ca/cbc-whitewashed-israels-crimes-gaza-firsthand/>⁹⁸⁶
<https://breachmedia.ca/cbc-whitewashed-israels-crimes-gaza-firsthand/>⁹⁸⁷
<https://www.semafor.com/article/11/09/2023/billionaires-discuss-50-million-anti-hamas-media-blitz>⁹⁸⁸
Amer, "War Reporting in the International Press: A Critical Discourse Analysis of the Gaza War of 2008-2009", Ph.D Dissertation (Hamburg, 2015).⁹⁸⁹
<https://www.rollingstone.com/culture/culture-features/israel-social-media-twitter-messaging-david-saranga-1234874381/>⁹⁹⁰
<https://breachmedia.ca/cbc-whitewashed-israels-crimes-gaza-firsthand/>⁹⁹⁰
<https://adamtooze.substack.com/p/chartbook-271-reasons-of-state-memory>⁹⁹⁰

כדי התעלמות מכל עניין אחר".⁹⁹¹ אסטרטגיית מלחמת המידע של ישראל מתמקדת בארבעה ערוצים: (1) הדגשת זוועות אירועי ה-7.10; (2) ביטול קולות ביקורתיים; (3) הגבלת זרימת המידע שמגיעה מעזה לגבי המלחמה; (4) ליכוד הציבור הישראלי באמצעות הדגשת עוצמתו של צה"ל והרס עזה.⁹⁹² המטרה המרכזית של קמפיין זה הייתה לייצר לגיטימציה להתקפות הישראליות המסיביות נגד עזה. ארבעת החלקים הבאים במסמך מתארים בפירוט את ארבעת הערוצים האלו.

הדגשת זוועות התקפות ה-7.10

מיד לאחר ה-7.10 ישראל החלה בקמפיין פרסום מסיבי להדגיש את זוועות טבח החמאס.⁹⁹³ על פי סקירה אחת, בעשרת הימים הראשונים שלאחר הטבח, ישראל הציפה את המדיה החברתית בלפחות 70 פרסומות, שכללו סרטונים גרפיים, למיליונים. כ-30 סרטונים הוסרו משרתי גוגל בשל התכנים האלימים שכללו.⁹⁹⁴ סקירה אחרת מצאה שבפחות משבועיים ישראל הפנתה 88 פרסומות לקהלים במערב אירופה, ושילמה 7.1 מיליון דולר כדי להגיע למיליארד צפיות.⁹⁹⁵ לכל הפחות, בשש מדינות באירופה פרסומות פרו-ישראליות שכללו תכנים קשים שימשו כפרסומות במשחקי מחשב מותאמים לילדים, ונצפו על ידי ילדים.⁹⁹⁶ בחודש הראשון של המלחמה, צוות הדיגיטל של משרד החוץ הישראלי העריך שהתכנים שייצר קיבלו 2 מיליארד צפיות.⁹⁹⁷ בפייסבוק ואינסטגרם בלבד, ארגונים אמריקאים פרו-ישראליים קנו פרסומות ב-2.2 מיליון דולר עד דצמבר, סכום הגדול פי 100 מזה שאותו השקיעו קבוצות פרו-פלסטיניות.⁹⁹⁸ ארגון ישראלי חשף בתחקיר פעולת השפעה פרו-ישראלית של משרד התפוצות שעלתה שני מיליון דולר וכללה שלושה אתרי מדיה חדשים ומאות פרופילי טוויטר שטירגטו חברי קונגרס וסנאטורים אמריקאים (בעיקר שחורים) בניסיון להשפיע על דעתם ביחס לפשעי החמאס ב-7.10 (במיוחד פשעים מיניים) וביחס לאונר"א (דיון מפורט בהמשך).⁹⁹⁹

למרות הזוועות האמיתיות שתועדו במתקפת החמאס ב-7.10, גורמים ישראליים רשמיים הפיצו תכנים רבים שהתגלו כלא מהימנים או פייק.¹⁰⁰⁰ רוב ערוצי התקשורת הישראלים בחרו שלא ליידיע את הציבור שתיאורים אלו הופרכו.¹⁰⁰¹ בשיחה עם נשיא ארה"ב ג'ו ביידן, ראש הממשלה עצמו הציג מידע לא מהימן כמו זה שחמאס "לקח עשרות ילדים, קשר אותם, שרף אותם, והוציא אותם להורג".¹⁰⁰² אשת ראש הממשלה כתבה לג'יל ביידן (אשתו של נשיא ארה"ב) לגבי סיפור על חטופה שכביכול ילדה בעזה, סיפור שקיבל תמיכה ממדינת ישראל והתקשורת הישראלית שגם כן הוכח כפייק מאוחר יותר.¹⁰⁰³ צה"ל טען שיש לו עדויות ברורות על תינוקות שערפו את ראשם, סיפור שהופרך מאוחר יותר.¹⁰⁰⁴ סיפורים אחרים כמו הוצאת תינוק מבטן אמו ודקירתו או תינוק שהושם בתנור, הופצו וקיבלו תמיכה על ידי התקשורת ו/או הצבא, אבל התבררו

⁹⁹¹ ; <https://theintercept.com/2024/02/07/gaza-israel-netanyahu-propaganda-lies-palestinians/> ; גם
<https://newyorkwarcrimes.com/a-continuous-series-of-insults-to-our-understanding>
<https://foreignpolicy.com/2024/03/11/israel-gaza-hamas-netanyahu-warfare-misinformation/>⁹⁹²
<https://www.rollingstone.com/culture/culture-features/israel-social-media-twitter-messaging-david-saranga-1234874381/>⁹⁹³
<https://www.politico.eu/article/israel-social-media-opinion-hamas-war/>⁹⁹⁴
<https://www.lalibre.be/international/moyen-orient/2023/10/23/israel-a-concentre-sa-campagne-publicitaire-youtube-anti-hamas-sur-la-france-de-la-propagande-4MECZ54CHFFWRPWBVU5BVPiB6U/>⁹⁹⁵
<https://www.eurogamer.net/rovio-blocks-disturbing-pro-israel-ad-found-in-angry-birds-and-other-games/>⁹⁹⁶
<https://www.rollingstone.com/culture/culture-features/israel-social-media-twitter-messaging-david-saranga-1234874381/>⁹⁹⁷
<https://www.politico.com/news/2023/12/06/israel-palestinian-advocacy-groups-social-media-spending-00130118>⁹⁹⁸
<https://www.haaretz.co.il/news/security/2024-03-19/ty-article-magazine/.premium/0000018e-4cd5-d26a-999>
; [afbf-eed552de0000](https://www.nytimes.com/2024/06/05/technology/israel-campaign-gaza-social-media.html); https://fakereporter.net/pdf/pro-israel_influence_network_report-0324.pdf?v=2
<https://www.nytimes.com/2024/06/05/technology/israel-campaign-gaza-social-media.html>¹⁰⁰⁰
<https://apnews.com/article/israel-hamas-war-sexual-violence-zaka-ca7905bf9520b1e646f86d72cdf03244>¹⁰⁰¹
לשני יוצאי דופן ראויים לציון: <https://www.haaretz.co.il/news/politics/2023-12-03/ty-article-.premium/0000018c-2036-d21c-abae-76be08fe0000>
https://twitter.com/moshe_aryeh/status/1750418165736100294
<https://www.youtube.com/watch?v=rq5hTirpL9s>¹⁰⁰²
<https://news.walla.co.il/item/3623538>; <https://www.youtube.com/watch?v=LScqOF48h34>; ¹⁰⁰³
<https://www.maariv.co.il/news/health/Article-1067610>; investigation here: <https://www.haaretz.com/israel-news/2023-12-04/ty-article-magazine/.premium/hamas-committed-documented-atrocities-but-a-few-false-stories-feed-the-deniers/0000018c-34f3-da74-afce-b5f8e24f0000>
<https://twitter.com/i/broadcasts/1MYGNorgjLJw>; <https://theintercept.com/2024/02/07/gaza-israel-netanyahu-propaganda-lies-palestinians/>¹⁰⁰⁴

כלא נכונים מאוחר יותר.¹⁰⁰⁵ בכירים ישראלים כמו שר הכלכלה המשיכו לחזור על חלק מסיפורים אלו – שהופרכו – בראיונות לתקשורת הבינלאומית לפחות עד אפריל.¹⁰⁰⁶

חוקרת באוניברסיטה שקיבלה את האחריות לחקור מקרי אונס ב-7.10 נבחרה לקבל את פרס ישראל היוקרתי על עבודתה, למרות שמעולם לא פרסמה את הדו"ח שעליו קיבלה את הפרס, וכללה עדויות לא נכונות בבירור בדבריה. בפרסומים אף הוטחה בה ביקורת מצד עובדי מדינה שהטילו ספק רב במתודולוגיה שלה וסירבו לשתף עימה פעולה.¹⁰⁰⁷ סיפורים נוספים לאורך המלחמה – כמו למשל הטענה הישראלית שמרכז הפיקוד הראשי של חמאס נמצא מתחת בית החולים שיפא – התבררו כלא נכונים (ראה גם את מקרה טבח הקמח שתואר למעלה).¹⁰⁰⁸

ביטול קולות ביקורתיים מחוץ לישראל

ישראל גם ביטלה בעקביות קולות ביקורתיים. אחת הטקטיקות ששימשו למטרה זו הייתה האשמה באנטישמיות, טקטיקה בה השתמשה ישראל במשך שנים רבות.¹⁰⁰⁹ כש-Amnesty International טענה שפשעי מלחמה נעשו על ידי שני הצדדים בסוף אוקטובר, ישראל תקפה את הארגון כאנטישמי.¹⁰¹⁰ ישראל והתקשורת שלה תקפה את פעילת האקלים גרטה תונברג שקראה להפסקת אש בעזה בסוף אוקטובר, בעוד שנציג של דובר צה"ל קבע ש"כל מי שיזדהה עם גרטה בכל דרך שהיא בעתיד, לדעתי, הוא תומך טרור" (הוא התנצל מאוחר יותר).¹⁰¹¹ כתוצאה מהאירוע, גרטה הוסרה מחומרי הלימוד של משרד החינוך בישראל.¹⁰¹² תומכים בהפסקת אש במלחמה בנובמבר תוארו כ"פרו-חמאס" או "פרו-פלסטינים" בישראל ובארה"ב.¹⁰¹³ בכירים ישראלים האשימו צלמים שעבדו עבור עיתונות זרה ב-7.10 כעובדים עבור חמאס, ותיארו אותם כטרוריסטים – למרות שהאשמות אלו לא גובו בעדויות והארגון שהחל בהאשמות נסוג מהן.¹⁰¹⁴ תחקיר של Human Rights Watch מצא למעלה מאלף מקרים של הסרה או צנזור של תכנים פרו-פלסטיניים שנכתבו ב-60 מדינות בפייסבוק ובאינסטגרם. בבדיקה סיסטמית של כל התכנים האמורים, כולם מלבד אחד כללו תוכן שהוגדר כ-peaceful. במקביל נמצא

<https://twitter.com/Israel/status/1717553687025815817> ; <https://www.mako.co.il/culture-articles/Article-1005-cdbeer08ded1b81027.htm>; <https://www.news1.co.il/Archive/001-D-475197-00.html>; <https://www.maariv.co.il/news/israel/Article-1043930>; <https://twitter.com/IDF/status/1716462311370633484> . סיפור התינוק והאישה בהריון נותר בשיח הציבורי כסיפור אמיתי לפחות עד אמצע מרץ, אז הוצג בדיון באחת מועדות הכנסת - 0:38, <https://twitter.com/Knesset/status/1769687691669430716> <https://twitter.com/waleedshahid/status/1775934807165272158>¹⁰⁰⁶ <https://www.ynet.co.il/news/article/skt8j03rt>; <https://13tv.co.il/item/news/domestic/internal/r16up-903990418/> ; https://www.calcalist.co.il/local_news/article/hjnoxpf0a ; <https://www.haaretz.co.il/magazine/2024-04-18/ty-article-magazine/.highlight/0000018e-edb5-dbb3-a3bf-fdf6e0d0000> וגם <https://www.thetimes.com/magazines/the-times-magazine/article/israel-hamas-rape-investigation-evidence-october-7-6kzphszj> <https://www.972mag.com/ihra-antisemitism-investigation-evidence-october-7-6kzphszj/israel-inversion-projection> ;¹⁰⁰⁸ <https://www.nytimes.com/2023/11/17/us/politics/israel-al-shifa-hospital-hamas-evidence.html> ;¹⁰⁰⁹ <https://www.washingtonpost.com/world/2023/12/21/al-shifa-hospital-gaza-hamas-israel/> ; <https://www.washingtonpost.com/national-security/2024/01/03/hamas-gaza-israel-alshifa-tunnels/> ; <https://www.washingtonpost.com/world/2024/04/01/gaza-al-shifa-hospital-israel/> ;¹⁰⁰⁹ <https://www.palestine-studies.org/en/node/1649970> ; <https://www.youtube.com/watch?v=q0TFxp7pco> ;¹⁰⁰⁹ <https://www.columbiaspectator.com/opinion/2024/04/10/jewish-faculty-reject-the-weaponization-of-antisemitism/> ;¹⁰¹⁰ <https://www.politico.eu/article/israel-calls-amnesty-international-antisemitic-and-biased-after-it-criticized-war-crimes-by-all-parties/> ;¹⁰¹¹ <https://www.dw.com/en/greta-thunberg-faces-backlash-for-pro-palestinian-post/a-67172344> ;¹⁰¹² <https://www.ynet.co.il/environment-science/article/b1uzeagf6> ;¹⁰¹³ <https://www.ynet.co.il/news/article/sktx811ba>; <https://theintercept.com/2023/11/09/republican-debate-hamas-gaza-ceasefire/> ;¹⁰¹⁴ https://www.lemonde.fr/en/les-decodeurs/article/2023/11/11/photojournalists-embedded-with-hamas-on-october-7-heavy-but-unsubstantiated-israeli-accusations_6247085_8.html ; <https://apnews.com/article/israel-hamas-photographers-attack-200be1ba47361f1c1fc113cdaeb65d04>

רק מקרה אחד של הסרת תוכן פרו-ישראלי (על פי HRW, היחס בין המקרים אינו בהכרח מייצג). אחת הסיבות להסרת התכנים הייתה פנייה ישירה לחברת Meta מצד נציגי מדינת ישראל.¹⁰¹⁵

כשהתובע של בית הדין הפלילי הבינלאומי כרים קאן הכריז על כוונתו להוציא צווי מעצר נגד ראש הממשלה ושר הביטחון של ישראל במאי, ראש הממשלה תיאר אותו כמי שתופס את מקומו "בין האנטישמים הגדולים בעת המודרנית" והשווה אותו לשופטים בגרמניה הנאצית שמנעו מיהודים זכויות בסיסיות ואפשרו את השואה, בעוד שהחלטתו של התובע הייתה "פשע מוסרי במימדים היסטוריים".¹⁰¹⁶ כדי לשים תיאורים קשים אלו בהקשר, קאן היה המועמד המועדף על ישראל למשרת התובע ב-2021.¹⁰¹⁷ ראש ממשלת ישראל גם תיאר את הוצאת כתבי האישום כ"פשע שנאה אנטישמי".¹⁰¹⁸ תחקיר משותף של הגרדיאן ושל מגזין 972/שיחה מקומית מצא שישראל ניהלה מבצע חשאי במשך כעשור נגד בית הדין הפלילי הבינלאומי כדי לנסות להשפיע על בכיריו וקודמתו בתפקיד של קאן ולמנוע הקירה וכתבי אישום נגד בכירים ישראלים.¹⁰¹⁹ חלק מהפרטים היו ידועים לעיתונאי ישראלי כבר ב-2022, אבל בזמן עבודתו על הסיפור הוא קיבל איומים משני בכירים במערכת הביטחון הישראלית, ולא פרסם את הדברים.¹⁰²⁰

הגבלת זרימת המידע מעזה

ישראל מנסה לשלוט בסיקור התקשורת על ישראל כדי לתמוך בתעמולה שלה. כך למשל ישראל אסרה על עיתונאים עצמאיים מהתקשורת הבינלאומית להיכנס לעזה ולדווח באופן עצמאי, וכך מונעת מהעולם להבין את מחירה של המלחמה,¹⁰²¹ ומעכבת תחקירים של התקפות נגד אזרחים בתוך הרצועה כמו "טבח הקמח".¹⁰²² כפי שהוצג למעלה, ישראל מנסה למנוע מעיתונאים עזתים לדווח על הנעשה, כולל באמצעות איומים על חייהם ועל בני משפחותיהם. בדוגמא אחרת, הצנזור הישראלי קבע כבר בתחילת המלחמה איסור לדווח על 8 נושאים מבלי לאשרם לפני הפרסום. הצנזור כולל גם עיתונאים ישראלים וגם את עמיתיהם הבינלאומיים, שצריכים לחתום על מסמך שאומר שהם יפעלו על פי הוראות הצנזורה כדי לקבל ויזה כעיתונאים בישראל.¹⁰²³ רשת CNN למשל הודתה שהיא מעבירה את כל הסיקור שלה בנושא עזה דרך המשרד שלה בירושלים, שבעצמו נמצא תחת סמכות הצנזורה הישראלית.¹⁰²⁴ התקשורת הישראלית, במיוחד בתחילת המלחמה, חזרה פעמים רבות על כך שהידיעות שלה עברו את הצנזורה הצבאית, וכך יצרה אווירה שעודדה עיתונאים לצנזר את עצמם.¹⁰²⁵ כבר בדצמבר, חוקרים ישראלים תיארו את התקשורת הישראלית כזרוע תעמולה של הממשלה.¹⁰²⁶ ב-2023, הצנזורה מנעה את פרסומן של 613 כתבות (כמעט פי 4 יותר מאשר ב-2022) והתערבה בתכנים של 2,703 כתבות (כמעט

¹⁰¹⁵ <https://www.hrw.org/report/2023/12/21/metabas-broken-promises/systemic-censorship-palestine-content-instagram-and> ובשכיל הקשר: <https://www.972mag.com/meta-arabic-palestine-censorship/>. בשכיל עוד על הנהלים הפנימיים של החברה ביחס לצנזור תמיכה או סולידריות עם הפלסטינים: <https://theintercept.com/2024/05/22/whatsapp-security-vulnerability-meta-israel-palestine/>. לגבי העבודה של יחידת הסייבר של ישראל עם חברות המדיה החברתית, ראה: <https://www.adalah.org/en/content/view/10292>. עבור העבודה של ממשל ביידן עם חברות אלו ראה: <https://www.kenklippenstein.com/p/biden-admin-working-with-social-media>; <https://www.youtube.com/watch?v=8O2i0G9qQUM>; <https://www.bbc.com/news/articles/cw4490z75v3o>; גם <https://www.timesofisrael.com/netanyahu-absurd-icc-bid-to-arrest-israeli-leaders-is-the-new-antisemitism/>; לגבי שיתוף הפעולה בין הממשל האמריקאי לחברות מדיה חברתית ראה גם: <https://www.kenklippenstein.com/p/biden-admin-working-with-social-media>.

¹⁰¹⁶ <https://www.timesofisrael.com/uks-karim-khan-elected-next-icc-prosecutor-will-replace-controversial-bensouda/>.

¹⁰¹⁷ <https://www.haaretz.com/israel-news/2024-04-30/ty-article/.premium/netanyahu-icc-arrest-warrants-against-israeli-leaders-would-be-antisemitic-hate-crime/0000018f-3037-d0b5-a59f-31f78a070000> / <https://www.mekomit.co.il/>; חשיפה המלחמה-המלוכלכת-של-ישראל-נגד-בית-; <https://www.theguardian.com/world/article/2024/may/28/israeli-spy-chief-icc-prosecutor-war-crimes-inquiry>.

¹⁰¹⁸ https://www.mako.co.il/news-columns/2024_q2/Article-6736c6e7f3ebf81027.htm.

¹⁰¹⁹ <https://www.haaretz.com/israel-news/2024-04-08/ty-article/.premium/foreign-press-association-calls-on-israel-to-lift-ban-on-independent-press-in-gaza/0000018e-be21-d92b-adaf-fe6513ea0000>.

¹⁰²⁰ <https://www.nytimes.com/2024/04/17/opinion/gaza-journalists-censorship-israel.html>.

¹⁰²¹ <https://theintercept.com/2023/12/23/israel-military-idf-media-censor/>.

¹⁰²² <https://www.salon.com/2024/01/05/cnn-admits-it-runs-all-gaza-coverage-through-bureau-monitored-by-israeli-military-censor-partner/>; <https://theintercept.com/2024/01/04/cnn-israel-gaza-idf-reporting/>.

¹⁰²³ <https://www.haaretz.com/israel-news/2023-12-25/ty-article-magazine/.premium/how-israeli-media-became-a-wartime-government-propaganda-arm/0000018c-a0d3-d957-a98f-aed3ea560000>.

¹⁰²⁴ <https://www.haaretz.com/israel-news/2023-12-25/ty-article-magazine/.premium/how-israeli-media-became-a-wartime-government-propaganda-arm/0000018c-a0d3-d957-a98f-aed3ea560000>.

פי 3 ביחס ל-2022).¹⁰²⁷ בסך הכל, הצנזורה התערבה ב-31% מהכתבות שנשלחו אליה.¹⁰²⁸ בסוף מאי, ישראל החרימה את הציוד של סוכנות הידיעות AP ששידרה צילומים מעזה, והחזירה אותו רק לאחר לחץ אמריקאי.¹⁰²⁹ ביוני, אחרי המבצע המוצלח לשחרור ארבעה חטופים, מגישה בערוץ 13 הודתה שהם "לא יכולים להראות" סרטון עם התוצאות של הפעולה במחנה הפליטים נוסיראת שהרגה 274 עזתים ופצעה מאות אחרים.¹⁰³⁰

ליכוד הציבור הישראלי סביב המלחמה

כדי ללכד את הציבור הישראלי סביב המלחמה, ישראל מגבילה בכוות את גבולות השיח הציבורי המקובל. משטרת ישראל מדכאת הפגנות נגד המלחמה מאז תחילתה, לעיתים קרובות תוך שימוש באלימות יתרה.¹⁰³¹ בסוף מרץ, המשטרה ביצעה חיפוש כוחני בביתה של פעילת מחאה בחשד שצבעה מי מזרקה באדום,¹⁰³² ופיזרה באלימות מפגינים אשר קראו "ישראל מבצעת רצח עם" בטענה שהאמירה "מפרה את הסדר הציבורי".¹⁰³³ בהפגנה אחרת, המשטרה אסרה על קריאת שמותיהם של אזרחים עזתים שמתו והחרימה את המיקרופון ואת הדפים עם רשימת השמות שהוקראה.¹⁰³⁴ באמצע אפריל, המשטרה הגיעה לביתו של פעיל בן 75, הכתה ועיכבה אותו כדי למנוע ממנו להשתמש בטנק מקרטון בהפגנה נגד הממשלה.¹⁰³⁵ השיר לבטחון לאומי הקים באפריל צוות במשטרה להרחקת פעילי שמאל מהגדה המערבית.¹⁰³⁶ המשטרה חטפה וקרעה שלטים שכללו סיסמאות נגד המלחמה ב"שורה ארוכה של הפגנות ומשמרות מחאה".¹⁰³⁷ לשכת ראש הממשלה פסלה את השתתפותו של אב שכול מהקראת "יזכור" בטקס ממלכתי בשל מאמר ביקורתי שפרסם נגד ראש הממשלה.¹⁰³⁸ ערוץ 12 הקטין באופן משמעותי את תשומת הלב למחאות משפחות החטופים נגד הממשלה.¹⁰³⁹ ביוני נחשף שיחידת עילית משטרתית מונתה לפעול נגד מפגינים נגד הממשלה או בעד שחרור חטופים בירושלים.¹⁰⁴⁰

אזרחים פלסטינים בישראל לא קיבלו אישור להפגין בתחילת המלחמה בהסכמת בג"ץ,¹⁰⁴¹ מצב שהשתנה רק באופן חלקי מאוחר יותר.¹⁰⁴² חופש הביטוי של אזרחים פלסטינים בישראל הוגבל באופן משמעותי.¹⁰⁴³ ישראל ניסתה להפעיל לחץ על עיתונאים פלסטיניים ביקורתיים בגדה המערבית כדי שלא יסקרו את המלחמה.¹⁰⁴⁴ סקר בקרב הציבור הערבי מצא ש-76% מהאזרחים הפלסטינים בישראל אמרו שלא פרסמו תכנים במדיה החברתית בחודשיים הראשונים של המלחמה, ו-63% מהם נמנעו לחלוטין מהבעת דעות בקבוצות מעורבות ליהודים וערבים ברשתות החברתיות.¹⁰⁴⁵ בתחילת אפריל ישראל העבירה חוק שיאפשר לה לסגור את פעילות ערוץ אל-ג'זירה במדינה.¹⁰⁴⁶ לאחר עיכוב קל, הממשלה החליטה לסגור את הערוץ

-
- <https://www.mekomit.co.il/ps/134881/>¹⁰²⁷
<https://www.mekomit.co.il/ps/134881/>¹⁰²⁸
<https://www.haaretz.com/israel-news/2024-05-21/ty-article/israeli-officials-seize-ap-equipment-halt-gaza-live-broadcast-citing-al-jazeera-law/0000018f-9b4e-dce9-a1cf-ffce461c0000>¹⁰²⁹
; <https://www.reuters.com/world/middle-east/israel-pounds-central-gaza-palestinian-death-toll-hostage-rescue-raid-rises-274-2024-06-09/> ;
<https://www.theguardian.com/world/article/2024/jun/09/like-the-horrors-of-judgment-day-palestinians-on-israels-hostage-rescue>
<https://www.972mag.com/israel-police-repression-protests-gaza/>¹⁰³¹
<https://twitter.com/JoshBreiner/status/1772662679225635054>¹⁰³²
<https://www.ynet.co.il/news/article/b1pqgh4yr>¹⁰³³
<https://twitter.com/OmerArvili/status/1776192429709812033>¹⁰³⁴
<https://twitter.com/RedRevDanny/status/1779844167226609787>¹⁰³⁵
<https://www.ynet.co.il/news/article/yokra13887273>¹⁰³⁶
<https://twitter.com/ofercass/status/1783896320933036133> גם; <https://www.acri.org.il/post/1084>¹⁰³⁷
<https://www.ynet.co.il/news/article/hkj7dmdv0>¹⁰³⁸
<https://www.themarker.com/blogs/2024-06-06/ty-article/.premium/0000018f-ecfe-dcb4-a38f-fdffdf470000?gift=4cc430b6ec7c45b3adaf05ab9b10ba52>¹⁰³⁹
<https://www.ynet.co.il/news/article/rk0tbkyba>¹⁰⁴⁰
<https://www.haaretz.co.il/news/law/2023-11-16/ty-article/.premium/0000018b-d84e-dffa-edef-4e4e97f50000> ; <https://www.haaretz.co.il/news/law/2023-11-08/ty-article/.premium/0000018b-af66-dedf-adab-ef76b2400000> ; <https://13tv.co.il/item/news/domestic/crime-and-justice/war-protest-903791798/>
<https://x.com/nirhasson/status/1796567421412938129> למשל: ¹⁰⁴²
https://www.calcalist.co.il/local_news/article/ryzhcr0g0¹⁰⁴³
<https://twitter.com/ytirawi/status/1774836624280473643>¹⁰⁴⁴
<https://www.the7eye.org.il/521195>¹⁰⁴⁵
<https://apnews.com/article/israel-al-jazeera-qatar-hamas-war-gaza-49c2aa4afb3c3b0ee6ac314b63d80716> ; ¹⁰⁴⁶
<https://www.ynet.co.il/entertainment/article/r117bidy0>

של מספר רב של חמושי חמאס (13-10 אלף נכון לסוף פברואר-תחילת מרץ),¹⁰⁵⁷ המספר לא נבחן בתקשורת הישראלית, בעוד שתחקיר של ה-BBC מצא מעט מאוד עדויות לכך במאות סרטונים ששחרר דובר צה"ל, ומעט תמיכה למספר זה מהדיווחים של צה"ל עצמו עד אז.¹⁰⁵⁸ במשך מספר חודשים, דובר צה"ל הציג את הפרספקטיבה של צה"ל בפריים טיים מדי יום בכל ערוצי התקשורת הישראלית עם מעט מאוד ביקורת.¹⁰⁵⁹

כמעט ואין התייחסות לחוויות של אזרחים עזתים או לזוועות המלחמה בצד העזתי.¹⁰⁶⁰ הרס מוצג באופן נקי באמצעות תמונות של הרס בניינים מרחוק.¹⁰⁶¹ ההרס אינו מוצג באופן ברור בתקשורת הישראלית - באפריל, סקר מצא ששני שלישי מהישראלים היהודים שנשאלו לא ראו או ראו מעט תמונות וסרטונים שמראים את ההרס בעזה.¹⁰⁶² לדוגמה, עשרות האזרחים הפלסטינים שנהרגו בהפצצות בזמן מבצע החילוץ של שני חטופים בפברואר כמעט ולא סוקרו בתקשורת הישראלית.¹⁰⁶³ רוב התקשורת הישראלית לא סיקרה את הזוועות ופשעי המלחמה שביצעו חיילי צה"ל בעזה, ואלו שכן סיקרו עשו זאת רק חודשים אחרי תחילת המלחמה.¹⁰⁶⁴ האיגור העיקרי לנרטיב הדומיננטי בישראל בשפה העברית מגיע מתקשורת עצמאית כמו מגזין 972/שיחה מקומית והעין השביעית,¹⁰⁶⁵ להם יש משאבים וקהל מעטים יחסית (ובנוסף הם נתונים לצנזורה הצבאית),¹⁰⁶⁶ כמו גם עמותות כגון בצלם וגישה.¹⁰⁶⁷

התקשורת הישראלית גם ממעיטה בדיווח על דו"חות ותחקירים של ארגונים בינלאומיים כמו האו"ם ובית הדין הבינלאומי לצדק, והנחת העבודה שהתקשורת מטפחת היא שמוסדות אלו מוטים נגד ישראל. למשל, סקר מצא ש-60% מהיהודים בישראל האמינו שהתובע הכללי של בית הדין בהאג התכוון להוציא צווי מעצר נגד ראש הממשלה ושר הביטחון של ישראל בשל "הטיה אנטי ישראלית מתמשכת של בית הדין".¹⁰⁶⁸ בהקשר זה, ישראל הקשתה במכוון על בדיקות חיצוניות רשמיות

<https://www.israelhayom.co.il/news/defense/article/15395367>;¹⁰⁵⁷
; <https://www.politico.eu/article/israels-netanyahu-https://www.ynet.co.il/blogs/118daysofwar/article/sksjxiy9a-says-he-will-defy-bidens-red-line-and-invade-rafah/>
ה-BBC מצא שרק אחד מ-280 סרטונים שצה"ל העלה עד ה-27.2 הראה מה שנראה כמו גופות של חמושי חמאס. צה"ל התייחס ב-160 פוסטים למספרים ספציפיים של חמושי חמאס שנהרגו והגיע לסך של 714. אזכורים אחרים להרוגים של חמאס היו עמומים ולא היה אפשר לספור אותם בברור. ראה: <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-68387864>
<https://www.haaretz.com/israel-news/2023-12-25/ty-article-magazine/premium/how-israeli-media-became-a-wartime-government-propaganda-arm/0000018c-a0d3-d957-a98f-aed3ea560000>¹⁰⁵⁹
; <https://hazmanhazeh.org.il/dehumanization-by-disregard/>; <https://www.the7eye.org.il/503665>¹⁰⁶⁰
<https://www.kikar.co.il/journalism/s6bo7x> ;
https://www.democracynow.org/2024/1/17/gideon_levy_israel_gaza ;
<https://www.youtube.com/watch?v=Myby8-55uwc> ;
<https://www.the7eye.org.il/128234>
; <https://www.wsj.com/world/middle-east/inside-israel-its-a-very-different-war-628097b2> ;
https://www.democracynow.org/2024/5/17/amira_hass_israel_palestine_gaza ;
<https://x.com/the7i/status/1799724456958706071>¹⁰⁶¹
<https://www.haaretz.com/israel-news/2023-12-25/ty-article-magazine/premium/how-israeli-media-became-a-wartime-government-propaganda-arm/0000018c-a0d3-d957-a98f-aed3ea560000>
<https://en.idi.org.il/articles/53666>¹⁰⁶²
<https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-04-03/ty-article/highlight/0000018e-a04c-ded0-a18f-e2fc22fc0000>¹⁰⁶³
<https://www.haaretz.com/israel-news/2023-12-25/ty-article-magazine/premium/how-israeli-media-became-a-wartime-government-propaganda-arm/0000018c-a0d3-d957-a98f-aed3ea560000> ;
משיבים ישראלים, אבל סקר מצא שהסיכוי שעזתים שצפו בסרטונים שהציגו את פשעי המלחמה של חמאס ב-7.10 יאמינו שחמאס ביצע פשעי מלחמה היה גדול פי 15 מעזתים שלא צפו בסרטונים כאלו, ראה: <https://pcpsr.org/en/node/980>
<https://www.972mag.com/> ; <https://www.the7eye.org.il/>¹⁰⁶⁵
https://www.democracynow.org/2023/12/1/israel_gaza_war_gospel_artificial_intelligence¹⁰⁶⁶
¹⁰⁶⁷
https://www.btselem.org/hebrew/press_releases/20231010_revenge_policy_in_motion_israel_committing_war_crimes_in_gaza ; <https://gisha.org/targeting-civilians-is-a-war-crime/>
<https://www.idi.org.il/articles/54307>¹⁰⁶⁸

בנושא זוועות ה-7.10, למשל ועדה שהובילה מועצת זכויות האדם של האו"ם,¹⁰⁶⁹ או הקירות של האו"ם בנושא אלימות מינית ב-7.10.¹⁰⁷⁰ כשדו"חות אלו פורסמו, הם קיבלו מעט תשומת לב בתקשורת הישראלית, שנטתה להטיל בהם ספק.

עמדת התקשורת הישראלית בעד המלחמה וללא ביקורת

עמדת התקשורת הישראלית בעד המלחמה עוברת רציונליזציה והצדקה, ומקובלת באופן נרחב. עוד לפני המלחמה, עיתונאים ישראלים רבים היטו באופן מכוון את הסיקור שלהם ימינה או צנזרו את עצמם בשנים האחרונות.¹⁰⁷¹ המנכ"ל החדש של ערוץ 13 למשל אמר לעובדיו באמצע מרץ שהם צריכים לאחד את העם באמצעות בידור והסברה.¹⁰⁷² עיתונאי ישראלי חשוב אמר שהוא מאמין שעיתונאות צריכה לחזק את המורל הישראלי במהלך המלחמה.¹⁰⁷³ בהתאם, התקשורת הישראלית מעצימה קולות בעד המלחמה – שמוציגים כתומכים במטרות המדינה – בזמן שהיא משתיקה קולות אחרים. לכן, בעיקר בשלב מוקדם במלחמה, עיתונאים ישראלים נמנעו מלדווח על אירועים של נפגעים מאש ידידותית.¹⁰⁷⁴

עיתון הארץ (הנוטה לשמאל בשיח הישראלי) חיכה חמישה חודשים עד שקרא להפסקת אש,¹⁰⁷⁵ למרות עדויות רבות מאוד למחיר ההומניטרי של המלחמה, הכרה רחבה בכך שראש הממשלה מאריך את המלחמה בשל האינטרסים הפרטיים שלו, וחוסר היכולת של צה"ל להשיג את המטרות הצבאיות שהוצבו לו. באופן דומה, העיתון קרא נגד טיהור אתני רק כמעט חצי שנה אחרי תחילת המלחמה,¹⁰⁷⁶ ופרסם רק בסוף מרץ כתבה על מודל רפואי שתיאר את התמותה העודפת הצפויה ברצועה שפורסם במקור באמצע פברואר.¹⁰⁷⁷ עיתונאי חשוב בעיתון עבר מהפך דומה ללא שום ניסיון להודות בטעותו.¹⁰⁷⁸ במקרה אחר, כשבמאי ישראלי זכה בפרס עבור הסרט שלו והציג בנואם הזכיה שלו את האפרטהייד בישראל, ערוץ 11 כינה את הנאום אנטישמי.¹⁰⁷⁹ בעוד שהארץ הציג לא פחות מארבעה מאמרים נגדו.¹⁰⁸⁰ הארץ גם לא איפשר לפלסטינית אזרחית ישראל שכתבה כתבת דעה להשתמש במונח 'פלסטינים' לתאר אזרחים ישראלים – ושינה את המינוח ל'ערבים'.¹⁰⁸¹

התקשורת הישראלית המשיכה להפיץ טענות גם לאחר שהן כבר הופרכו. ערוץ 12 שידר כתבה בתוכנית תחקירים רצינית שכללה ראיון עם קצין בכיר שסיפר שראה זוועות שלא התרחשו.¹⁰⁸² ערוץ 14 הציג מקרים חריגים יותר של קידום פייק ניוז

-
- <https://www.timesofisrael.com/government-forbids-doctors-from-speaking-to-un-group-investigating-oct-7-atrocities/>¹⁰⁶⁹
- <https://www.france24.com/en/live-news/20231206-un-seeks-israel-access-for-hamas-sexual-violence->¹⁰⁷⁰
- <https://www.reuters.com/world/middle-east/accounts-sexual-violence-hamas-attack-mount-investigation-justice-is-remote-israels-victims-2023-12-05/>
- <https://www.wsj.com/world/middle-east/inside-israel-its-a-very-different-war-628097b2>¹⁰⁷¹
- <https://www.haaretz.co.il/gallery/media/2024-03-13/ty-article/.premium/0000018e-38a2-d21d-a3ef-3be6160f0000>¹⁰⁷²
- <https://www.haaretz.co.il/opinions/2024-01-14/ty-article-opinion/.premium/0000018d-0361-d832-a59d-17f7e2e50000> ;
- [magazine/.premium/0000018c-a5c7-d97c-a9ec-bfc6d6d0000](https://www.haaretz.co.il/gallery/media/2023-12-27/ty-article-magazine/.premium/0000018c-a5c7-d97c-a9ec-bfc6d6d0000)
- <https://www.the7eye.org.il/503392>¹⁰⁷⁴
- <https://www.haaretz.co.il/opinions/editorial-articles/2024-03-01/ty-article-opinion/0000018d-f607-da4e-adbf-f6bf17c30000> ;
- <https://www.the7eye.org.il/128234> :2014-ב-איתן ב-2014 ;
- <https://www.haaretz.co.il/opinions/editorial-articles/2024-03-27/ty-article-opinion/0000018e-7bc4-d680-a1cf-ffc775940000>¹⁰⁷⁶
- <https://www.haaretz.co.il/magazine/2024-03-27/ty-article-magazine/.highlight/0000018e-8062-d49b-a3bf-f47f49810000>¹⁰⁷⁷ ;
- https://gaza-projections.org/gaza_projections_report.pdf ;
- <https://www.haaretz.co.il/opinions/editorial-articles/2024-03-31/ty-article-opinion/0000018e-907e-d9a4-a7bf-dc7f1b1f0000>
- <https://twitter.com/idanlandau/status/177753047789117499>¹⁰⁷⁸
- <https://www.haaretz.co.il/gallery/media/2024-02-26/ty-article/.premium/0000018d-e6ee-d7f4-a3dd-e6ee92270000>
- <https://www.haaretz.co.il/gallery/opinion/2024-02-28/ty-article-opinion/.premium/0000018d-ef8e-d1e0-a1dd-ffffe46f0000> ;
- <https://www.haaretz.co.il/opinions/2024-02-28/ty-article-opinion/.premium/0000018d-eedc-d7f4-a3dd-eedcb0040000> ;
- <https://www.haaretz.co.il/opinions/2024-03-05/ty-article-opinion/.premium/0000018e-0b2c-d9cb-afdf-0bbc88e20000> ;
- <https://www.haaretz.co.il/gallery/opinion/2024-03-04/ty-article/.premium/0000018e-0a17-d9cb-afdf-0a9f2b770000>
- <https://youtu.be/WHCMVqNOre0?si=PlZXwSpzeJ4boVyR&t=2430> : היא מוזכרת בפודקאסט אחר:¹⁰⁸¹
- <https://www.mako.co.il/news-military/6361323ddea5a810/Article-831cb8cdf6d6b81026.htm>,¹⁰⁸²
- https://twitter.com/brown_johnbrown/status/1768222848361881615

והזרה על טענות כוזבות. במקרה אחד, למשל, כדי להקטין את אחריותו של ראש הממשלה, שדרן פופולרי דן לעומק בכתבה שכביכול התפרסמה באטלנטיק על אירועי ה-7.10. תחקיר קצר מאוחר יותר גילה שמעולם לא פורסמה כתבה כזו באטלנטיק.¹⁰⁸³ במקרה אחר הערוץ שידר ראיון עם קצין צה"ל ששיקר בבירור לגבי זוועות שראה בעוטף עזה, הרבה אחרי שזוועות אלו כבר הופרכו בתקשורת הישראלית.¹⁰⁸⁴ במקרים אחרים, התקשורת הישראלית מטילה ספק בנתונים שמעריכים על הלגיטימציה של ישראל. כך למשל ערוץ 11 שידר מקטע בסוף מרץ שכתרתו "האם יש רעב בעזה?",¹⁰⁸⁵ בעוד שאתר ynet העביר ללא ביקורת טענה רשמית כי "אין משבר הומניטרי ברצועת עזה" והאשים את האו"ם בהיעדר המזון.¹⁰⁸⁶

מדיה בארה"ב

מחקרים ומומחים שונים מצאו שבתקשורת האמריקאית יש הטיה מתמשכת נגד פלסטינים במשך כמאה שנים.¹⁰⁸⁷ למשל, בדיקה של הסיקור של פלסטינים בתקשורת האמריקאית מצאה שרק מיעוט זעיר (פחות מ-2%) ממאמרי מערכת, דעה, ואורחים שעסקו בפלסטין בניו יורק טיימס ובווינגטון פוסט (בין 1970-2019) נכתבו על ידי פלסטינים.¹⁰⁸⁸ הסיקור התקשורתי של תחילת המלחמה נשאר פרו-ישראלי בבירור.¹⁰⁸⁹ עורך ראשי בניוויק, למשל, קרא לשטח חלקים גדולים בעזה ולהפוך אותה למגרש חניה.¹⁰⁹⁰ הניו יורק טיימס ציטט באופן ישיר גורמים בממשלה ובמערכת הביטחון הישראלית פי ארבע יותר פעמים מאשר מקביליהם הפלסטיניים.¹⁰⁹¹ בדוגמא אחרת, תחקיר של הגרדיאן הראה שהסיקור של ה-CNN מוטה בחדות לטובת ישראל,¹⁰⁹² ביקורת שעלתה גם בתוך הערוץ.¹⁰⁹³ באופן דומה, מחקר של ה-Intercept מצא שכבר בשלב מוקדם במלחמה, הסיקור של הפלסטינים בעיתונים החשובים ביותר בארה"ב ירד ככל שמספר הפלסטינים המתים עלה. מילים עם מטען רגשי חזק שימשו באופן לא פרופורציונלי לתאר את מקרי המוות של ישראלים ולא את אלו של פלסטינים.¹⁰⁹⁴ מחקר אחר אישש את אותו הממצא בניו יורק טיימס עד לסוף פברואר.¹⁰⁹⁵ מחקר שלישי מצא שעד מרץ הניו יורק טיימס, הווינגטון פוסט והוול סטריט ג'ורנל השתמשו במילה "ברוטלי" לתאר את הפלסטינים ופעולותיהם באופן הרבה יותר שכיח (77%) למרות יחס התמותה החד-צדדי.¹⁰⁹⁶ מזכר פנימי בניו יורק טיימס הנחה את כתיבי העיתון להימנע ממילים כמו "ג'נוסייד", "טיהור אתני", "השטחים הכבושים", "מהנות פליטים" או "פלסטין" בסיקור המלחמה.¹⁰⁹⁷ מסמך דומה בארגון החדשות העולמי AFP הביע גם כן עמדה פרו-ישראלית.¹⁰⁹⁸

בעוד שישראלים שמתו קיבלו סיקור אינדיבידואלי, פלסטינים שמתו במספרים גדולים בהרבה תוארו בדרך כלל באופן קולקטיבי ופסיבי.¹⁰⁹⁹ בדיקה של 5 כלי תקשורת מובילים הראתה את האופן בו פלסטינים עוברים דה-הומיניזציה והופכים

-
- <https://twitter.com/FakeReporter/status/1761696937256853788>¹⁰⁸³
- <https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-01-21/ty-article/.premium/0000018d-2bb4-daf5-a1bf-aff41ac80000>¹⁰⁸⁴
- https://twitter.com/kann_news/status/1770492431990956343¹⁰⁸⁵
- <https://www.ynet.co.il/news/article/sys5qltaa>; עבור ההקשר:¹⁰⁸⁶
- https://www.ipcinfo.org/fileadmin/user_upload/ipcinfo/docs/IPC_Gaza_Strip_Acute_Food_Insecurity_Feb_July_2024_Special_Brief.pdf
- <https://palestine.beehiiv.com/p/new-york-times-licit-plausible-genocide>; הפניות רבות כאן;¹⁰⁸⁷
- <https://newrepublic.com/article/171286/new-york-times-israel-coverage-history-netanyahu>¹⁰⁸⁸
- כאלו שנכתבו על ידי פלסטינים.
- <https://www.columnblog.com/p/massacred-vs-left-to-die-documenting>¹⁰⁸⁹
- https://twitter.com/josh_hammer/status/1711185635229282605¹⁰⁹⁰
- <https://newyorkwarcrimes.com/the-times-quotes-israeli-and-american-sources-more-than-3-times-as-much-as-palestinians>¹⁰⁹¹
- <https://www.theguardian.com/media/2024/feb/04/cnn-staff-pro-israel-bias>¹⁰⁹²
- <https://theintercept.com/2024/03/01/cnn-christiane-amanpour-israel-gaza-coverage/>¹⁰⁹³
- <https://theintercept.com/2024/01/09/newspapers-israel-palestine-bias-new-york-times/>¹⁰⁹⁴
- <https://newyorkwarcrimes.com/the-times-quotes-israeli-and-american-sources-more-than-3-times-as-much-as-palestinians>¹⁰⁹⁵
- <https://fair.org/home/brutal-is-a-word-mostly-reserved-for-palestinian-violence/>¹⁰⁹⁶
- <https://theintercept.com/2024/04/15/nyt-israel-gaza-genocide-palestine-coverage/>¹⁰⁹⁷
- <https://www.declassifieduk.org/analysis-how-the-uk-and-us-media-dehumanise-palestinians/>¹⁰⁹⁸
- <https://www.theguardian.com/world/2024/apr/11/a-new-abyss-gaza-and-the-hundred-years-war-on-palestine>¹⁰⁹⁹
- <https://newyorkwarcrimes.com/the-times-quotes-israeli-and-american-sources-more-than-3-times-as-much-as-palestinians>

למספרים, בהם מוטל ספק לאחר מכן.¹¹⁰⁰ השימוש בשפה כדי לטשטש את אחריותה של ישראל, למשל להרג של פלסטינים, ולשמר את תדמיתה, תועד במשך תקופה ארוכה וממשיך לאורך המלחמה.¹¹⁰¹ כתוצאה מכך, למשל, סקר בפברואר מצא שכמחצית מהאמריקאים לא ידעו איזה צד ספג יותר אבידות במלחמה עד כה, למרות חוסר הפרופורציה במציאות בין השני הצדדים (בערך פי 20 יותר פלסטינים נהרגו מאשר ישראלים).¹¹⁰² הניו יורק טיימס פרסם מאמר מערכת בו הכיר בכך שהסיוע הצבאי לישראל לא יכול להיות בלתי תלוי בהתנהלותה של ישראל רק לאחר יותר מחצי שנה של מלחמה.¹¹⁰³

התקשורת האמריקאית גם נמנעה מתחקירים של אירועים שעשויים להציג את ישראל באור שלילי. לפחות חלק מהתחקירים האלו כן קיבלו סיקור בתקשורת הישראלית, במיוחד בנוגע לאירועי ה-7.10, מה שרומז על כך שמדובר במגמה מכוונת שמתאימה לקבלת ההחלטות של הדרג הפוליטי. כך למשל ארגון FAIR להוגנות ודיוק בסיקור תקשורת מצא כי התקשורת האמריקאית מונעת מהציבור האמריקאי מידע על נפגעים ישראלים מאש ידידותית באירועי ה-7.10 – מידע שקיבלת תשומת לב רבה יחסית בשיח הישראלי.¹¹⁰⁴ באופן ספציפי, העבודה העיתונאית של רונן ברגמן – שעובד גם עבור ידיעות אחרונות וגם עבור הניו יורק טיימס – כוללת תחקירים של אירועים כאלו בעבודתו בידיעות אחרונות אבל לא בעבודתו עבור הניו יורק טיימס.¹¹⁰⁵ הניו יורק טיימס לא סיקר כלל או סיקר בקצרה סיפורים שליליים אחרים עבור ישראל כמו מדיניות האש של צה"ל ברצועה, אחריות ישראל בהרעבת פלסטינים, או העינויים שעברו מעוכבים.¹¹⁰⁶ במקום זאת, סיפור גדול שעסק באונס ההמוני של חמאס במהלך ה-7.10 קיבל משאבים יוצאי דופן – כולל תקציב לראיין מעל 150 בני אדם¹¹⁰⁷ – והיוזמה לעשותו הייתה של העיתון עצמו. באופן בלתי מוסבר, הכתבה ניתנה לקצינת מודיעין ישראלית לשעבר ללא שום רקע בכתובה עיתונאית, שאף עשתה לייק לציון שקרא "להפוך את רצועת עזה לבית מטבחיים".¹¹⁰⁸ לאחר פרסום התחקיר, מדיה עצמאית כמו גם ה-Intercept מצאו שורה ארוכה של בעיות מהותיות עם התחקיר ואופן הביצוע שלו.¹¹⁰⁹ הניו יורק טיימס עצמו נאלץ לפרסם הודעה שחלק מהמידע שמסר בנושא הוא שגוי,¹¹¹⁰ וניתק לאחר מכן את קשריו עם הכתבה.¹¹¹¹ ה-Nation תיאר את הכתבה כ"כישלון הגדול ביותר של עיתונות" בניו יורק טיימס ב-20 השנים האחרונות,¹¹¹² בעוד שהארץ השווה את קריסת תחקיר הניו יורק טיימס כ"7 באוקטובר" של העיתון.¹¹¹³ בסוף אפריל, 59 פרופסורים לתקשורת ולמדיה

לחריג: <https://www.declassifieduk.org/analysis-how-the-uk-and-us-media-dehumanise-palestinians/>¹¹⁰⁰

<https://www.nytimes.com/interactive/2024/04/18/world/middleeast/gaza-university-class.html>

<https://palestine.beehiiv.com/p/new-york-times-convicted-plausible-genocide>; ¹¹⁰¹

<https://twitter.com/AssalRad/status/1763453379811098672>;

<https://twitter.com/AssalRad/status/1764012307385053635>;

<https://twitter.com/AssalRad/status/1764815517548994866>;

<https://twitter.com/AssalRad/status/1764752005673984066>;

<https://twitter.com/AssalRad/status/1763254348942037335>;

<https://twitter.com/AssalRad/status/1762992473067130934>;

<https://twitter.com/AssalRad/status/1761979317779824767>;

<https://twitter.com/AssalRad/status/1767686506939068845>;

<https://x.com/AssalRad/status/1799543857539108962>

<https://www.pewresearch.org/2024/03/21/emotions-news-and-knowledge-about-the-israel-hamas-war/>¹¹⁰²

<https://www.nytimes.com/2024/04/13/opinion/israel-military-aid.html>¹¹⁰³

גם; <https://fair.org/home/shielding-us-public-from-israeli-reports-of-friendly-fire-on-october-7/>¹¹⁰⁴

<https://theintercept.com/2024/02/27/zaka-october-7-israel-hamas-new-york-times/>

<https://fair.org/home/shielding-us-public-from-israeli-reports-of-friendly-fire-on-october-7/>¹¹⁰⁵

<https://palestine.beehiiv.com/p/new-york-times-convicted-plausible-genocide>

<https://www.nytimes.com/2023/12/28/world/middleeast/oct-7-attacks-hamas-israel-sexual-violence.html>¹¹⁰⁶

<https://theintercept.com/2024/02/28/new-york-times-anat-schwartz-october-7>.¹¹⁰⁷ האחיין של השותף שלה עבד איתה,¹¹⁰⁸

ביחד עם כתב ותיק יותר שהיה אחראי למסגור הכתבה.

<https://theintercept.com/2024/02/28/new-york-times-anat-schwartz-october-7>;¹¹⁰⁹

<https://theintercept.com/2024/03/04/nyt-october-7-sexual-violence-kibbutz-beeri/>;

<https://www.npr.org/2024/03/06/1236130609/new-york-times-hamas-attacks-israel-palestine> ;

<https://jacobin.com/2024/02/new-york-times-anti-palestinian-bias>

<https://www.nytimes.com/2024/03/25/world/middleeast/video-sexual-assault-israel-kibbutz-hamas.html>¹¹¹⁰

<https://www.ynetnews.com/culture/article/rkoh8h8ya>¹¹¹¹

<https://www.thenation.com/article/culture/new-york-times-intercept-hamas-rape/>¹¹¹²

<https://www.haaretz.co.il/gallery/galleryfriday/2024-03-28/ty-article-magazine/highlight/0000018e-7ab6->¹¹¹³

[de80-a78f-7bf747280000](https://www.haaretz.co.il/gallery/galleryfriday/2024-03-28/ty-article-magazine/highlight/0000018e-7ab6-de80-a78f-7bf747280000)

קראו לנו יורק טיימס להתמודד עם השאלות הפתוחות בנוגע לכתבה.¹¹¹⁴ למרות רצף הבעיות בעיתון, במאי הוא קיבל את פרס פוליצר על הסיקור שלו של מלחמת חרבות ברזל.¹¹¹⁵

היחס לאונר"א כמקרה של הטיה בייצוג תקשורתי

מקרה אחד של פעולות האסטרטגיה התקשורתית של ישראל היא היחס לאונר"א, הגוף באו"ם שאחראי על הסיוע לפליטים פלסטינים. באותו היום בו בית הדין הבינלאומי לצדק קבע שניתן לטעון שישראל מבצעת רצח עם בעזה (ה-26 בינואר), ישראל טענה ש-12 עובדי אונר"א (מתוך כ-13,000 ברצועה) השתתפו בהתקפות נגד ישראל ב-7.10.¹¹¹⁶ כמעט מיד, 16 מהתורמים של אונר"א – מדינות מערביות – הצהירו שהן יפסיקו את התמיכה בארגון.¹¹¹⁷ התקשורת הישראלית והמערבית עקבו אחרי סיפור אונר"א עם סיקורים ודיונים, וכך העלימו את הסיפור החשוב יותר של בית הדין הבינלאומי לצדק. למרות שעד כה ישראל לא הציגה עדויות ציבוריות כלשהן לתמוך בטענותיה,¹¹¹⁸ כתבת תחקיר בערוץ 4 הבריטי חשפה את המסמך שישראל כביכול שלחה למדינות שתורמו לאונר"א. המסמך עצמו היה קצר מאוד. הוא לא כלל הוכחות כלשהן אלא רק שורה אחת ביחס לכל אחד מ-12 עובדי אונר"א שכביכול השתתפו בטבח.¹¹¹⁹ מסמך מודיעיני אחר ששחררה ישראל גם כן לא כלל תימוכין בטענות.¹¹²⁰ נכון לזמן הכתיבה, ראש אונר"א טען שלמרות בקשות חוזרות ונשנות ישראל לא שיתפה פרטים לגבי ההאשמות.¹¹²¹ טענות אחרות של ישראל מעולם לא הגיעו לאונר"א אלא יצאו ישירות לתקשורת.¹¹²² על פי סוכנות מודיעין אמריקאית, המעורבות של מעט עובדי אונר"א ב-7.10 הוערכה כ"ביטחון נמוך".¹¹²³ העדויות החלשות שתמכו בטענה הישראלית הובילו חלק מהמדינות התורמות לאונר"א שהפסיקו את תמיכתן להחזיר את התמיכה במהלך מרץ.¹¹²⁴ מדינות אחרות עשו זאת בהמשך או שהצהירו שיעשו זאת בקרוב, וחלקן אף הגדילו את תמיכתן בסיוע ההומניטרי ברצועה.¹¹²⁵ באמצע מרץ, גם ראש ארגון הסיוע של האיחוד האירופי הצהיר שישראל לא העבירה שום תימוכין לטענותיה כלפי

-
- <https://www.washingtonpost.com/style/media/2024/04/29/new-york-times-oct-7-journalism-professors-1114> ; <https://www.ynet.co.il/entertainment/article/bk8ntgcw0> ; https://www.democracynow.org/2024/5/8/nyt_investigation .
המכתב נמצא כאן: <https://www.washingtonpost.com/documents/adc3143c-ecc7-477f-8a38-a76308b18cca.pdf> ; <https://twitter.com/PulitzerPrizes/status/1787561713291645419> ;¹¹¹⁵
<https://www.nytimes.com/2024/05/06/business/pulitzer-prize-winners.html> ;¹¹¹⁶
<https://www.nytimes.com/2024/01/26/world/middleeast/un-aid-israel-oct-7-attacks.html> . נכון לסוף מאי 19 עובדי אונר"א הואשמו. החקירה מתנהלת על ידי הגוף העליון באו"ם לעניין (ה-Office of Internal Oversight Services). מקרה אחד נסגר מחוסר ראיות, 4 מקרים הושעו בשל היעדר ראיות מספקות, והחקירה ממשיכה להתנהל ב-14 המקרים הנותרים, ראה כאן: <https://www.nytimes.com/2024/05/30/opinion/israel-gaza-un-unrwa.html> ;¹¹¹⁷
<https://www.theguardian.com/world/2024/mar/01/unrwa-funding-pause-employees-october-7-hamas-attack-claims-no-evidence-un> ;¹¹¹⁸
אך וידאו זה שסוקר בהתחלה בווישינגטון פוסט מראה עובד אונר"א כביכול לוקה גופה של ישראלי ב-7.10.
<https://www.reuters.com/world/middle-east/israel-presents-video-allegedly-showing-un-aid-worker-taking-body-israeli-oct-7-2024-02-17/> ;¹¹¹⁹
<https://twitter.com/DrSakriKaia/status/1754685268454785074> ;¹¹²⁰
שבו המדיה התמודדה עם הטענות של ישראל כאן: <https://responsiblestatecraft.org/unwra-hamas-israel/> ;¹¹²¹
<https://www.haaretz.com/israel-news/2024-02-20/ty-article-magazine/premium/unrwa-chief-waiting-for-israels-evidence-on-hamas-infiltration-of-gaza-employees/0000018d-c5fc-db3b-a9cf-cdfdfd5a0000> ;
<https://twitter.com/UNLazarini/status/1760764594644013287> ;¹¹²²
<https://www.un.org/unispal/document/unrwa-claims-versus-facts-press-release-26feb2024/> ;¹¹²³
<https://www.wsj.com/world/middle-east/u-s-finds-claims-that-u-n-aid-agency-staff-took-part-in-hamas-attack-credible-957b747e> ;¹¹²⁴
<https://www.bbc.com/news/world-us-canada-68518468> ;
<https://twitter.com/Kahlissee/status/1763587426163798282> ; <https://www.reuters.com/world/unrwa-donors-likely-resume-funding-soon-norway-says-2024-03-06/> ; <https://www.reuters.com/world/eu-holds-back-part-unrwa-payment-boosts-palestinian-aid-2024-03-01/> ; <https://www.timesofisrael.com/france-to-resume-unrwa-funding-while-ensuring-right-conditions-are-met/> ; <https://www.aljazeera.com/economy/2024/3/29/japan-to-resume-funding-to-unrwa-following-sweden-finland-and-canada> ;
<https://www.theguardian.com/world/2024/apr/24/germany-to-resume-funding-of-unrwa-aid-operations-in-gaza> ;¹¹²⁵
<https://www.middleeasteye.net/news/war-gaza-uk-unrwa-plan-place-resume-funding> ;
https://www3.nhk.or.jp/nhkworld/en/news/20240228_10/ ; <https://apnews.com/article/australia-unrwa-hamas-israel-gaza-funding-1b4bcb81251cf7eed0904da9fe4144b>

אונר"א.¹¹²⁶ על פי תחקיר אונר"א שהודלף, ישראל הפעילה לחץ על עובדי אונר"א בעזה להצהיר באופן שקרי שלאונר"א יש קשר לחמאס ושצוות אונר"א השתתף בהתקפות ה-7.10. עובדי אונר"א הוכו באופן קשה, עונו וקיבלו איומים שמשפחותיהם ייפגעו.¹¹²⁷ בסוף מרץ ארגון ישראלי פרסם תחקיר שחשף פעולת השפעה פרו-ישראלית שטירגטה מחוקקים אמריקאים שחורים מהמפלגה הדמוקרטית בניסיון להטות את דעתם נגד אונר"א והפלסטינים.¹¹²⁸ כמה חודשים לאחר מכן, התברר שמשדד התפוצות בישראל ניהל את פעולת ההשפעה, שנוהלה על ידי חברה לקמפיינים פוליטיים.¹¹²⁹ בסוף אפריל, דו"ח בלתי-תלוי של שרת החוץ לשעבר של צרפת ושלושה מכוני מחקר הזכיר שישראל עדיין לא סיפקה הוכחות לטענותיה ביחס לקשרים כביכול של עובדי אונר"א לחמאס ולג'יהאד הפלסטיני. הדו"ח הוסיף שאונר"א העבירה באופן קבוע רשימות של עובדיה לישראל ולמדינות אחרות, ושמשלת ישראל לא הודיעה לאונר"א על בעיה כלשהי עם עובדים אלו מאז 2011.¹¹³⁰

גורמים רשמיים בישראל הצהירו שהם רוצים לסגור את אונר"א במשך זמן רב.¹¹³¹ לאחרונה, ישראל הצהירה שוב על כוונה זו,¹¹³² ואף החלה לפעול כדי לממשה,¹¹³³ כולל הצעת חוק שהגדירה את אונר"א כארגון טרור בסוף מאי.¹¹³⁴ ממצאים אלו מעידים על כך שישראל משתמשת בטענותיה הנוכחיות נגד אונר"א למטרה זו.¹¹³⁵ במלחמה האחרונה ישראל והתקשורת הישראלית קבעו או רמזו שיש קשר בין אונר"א לבין חמאס, אבל התקשורת הישראלית לא בחנה את ממצאי הצבא באופן עצמאי, ולא הציגה עובדות כמו הביקורות התכופות שאונר"א עוברת בתוך האו"ם,¹¹³⁶ או יידעה את הציבור הישראלי שכל עובדי אונר"א קיבלו אישור מ ישראל לעבוד בסוכנות (כולל אישור מחדש מדי שנה, ובדיקה פעמיים בשנה מול רשימות של מועצת הביטחון של האו"ם).¹¹³⁷ אונר"א אף פיטרה בעבר מספר עובדים לאחר שנמצא קשר בינם לבין חמאס.¹¹³⁸ יתרה מזו, סגירת אונר"א תחמיר באופן משמעותי את המשבר ההומניטרי בעזה, בעוד שדיונים בתקשורת הישראלית לא כוללים תוכנית ברורה להענקת סיוע חלופי לעזתים (סקרים בסוף מרץ ובסוף מאי מצאו כי אונר"א סיפקה את הסיוע ל-62% ו-53% בהתאמה מהנשאלים בדרום הרצועה ששהו באזורי מקלט, במקביל לתלונות על אפליה בסיוע באזורים אלו).¹¹³⁹

-
- <https://www.reuters.com/world/no-evidence-israel-back-unrwa-accusations-says-eu-humanitarian-chief-2024-03-14/>¹¹²⁶
- https://www.timesofisrael.com/liveblog_entry/unrwa-report-says-israel-coerced-some-agency-employees-to-falsely-admit-hamas-links/¹¹²⁷
- <https://www.haaretz.co.il/news/security/2024-03-19/ty-article-magazine/.premium/0000018e-4cd5-d26a-afb-e52de0000>; https://fakereporter.net/pdf/pro-israel_influence_network_report-0324.pdf?v=2¹¹²⁸
- <https://www.haaretz.com/israel-news/security-aviation/2024-06-05/ty-article-magazine/.premium/israel-secretly-targeted-american-lawmakers-with-gaza-war-influence-campaign/0000018f-e7c8-d11f-a5cf-e7cb62af0000>; https://fakereporter.net/pdf/pro-Israeli_influence_network-new_findings-0624.pdf¹¹²⁹
- <https://www.theguardian.com/world/2024/apr/22/israel-unrwa-staff-terrorist-links-yet-to-provide-evidence-colonna-report> ; <https://www.washingtonpost.com/world/2024/04/22/unrwa-israel-hamas-report-palestinians/> ; https://www.unrwa.org/sites/default/files/content/resources/unrwa_independent_review_on_neutrality.pdf ;
ראו גם את הדו"ח של שלושת מכוני המחקר ואת הניתוח בטוויטר: https://www.passblue.com/wp-content/uploads/2024/04/2024_04_20_UNRWA-final-technical_report.pdf ;
<https://twitter.com/MartinKonecny/status/1783445318329147400>¹¹³⁰
- <https://www.youtube.com/watch?v=h0bMANfCOBQ> ; <https://jewishcurrents.org/the-campaign-to-abolish-unrwa>¹¹³¹
- <https://www.kikar.co.il/israel-news/sa71dg> ; <https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-03-11/ty-article/.premium/0000018e-2dbc-d468-a9ff-2fbdafa0000>¹¹³²
- <https://www.theguardian.com/world/2024/mar/31/israel-plan-un-dismantle-palestinian-relief-agency-unrwa>; <https://www.theguardian.com/commentisfree/2024/mar/26/israel-unrwa-palestine>¹¹³³
- <https://www.msf.org/israeli-proposal-designate-unrwa-terrorist-organisation-outrageous>¹¹³⁴
- <https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-04-24/ty-article/.premium/0000018f-1017-d361-a3ef-52f798500000>¹¹³⁵
- <https://www.unrwa.org/who-we-are/frequently-asked-questions> [under oversight of UNRWA spending]; https://youtu.be/LA_xtBh3eLw?si=DXUkq3gct46VbE9O&t=445¹¹³⁶
- <https://www.un.org/unispal/document/unrwa-claims-versus-facts-press-release-26feb2024/> ; <https://jewishcurrents.org/the-campaign-to-abolish-unrwa>¹¹³⁷
- <https://www.nytimes.com/2024/02/10/world/middleeast/unrwa-hamas-gaza.html>¹¹³⁸
- ¹¹³⁹ , <http://pcpsr.org/sites/default/files/Poll%2091%20English%20press%20release%2020%20March%202024.pdf> ; <https://pcpsr.org/en/node/9807-8> ע"מ 8-9

דוגמא נוספת של תעמולה מוצלחת: הטלת ספק בהערכת התמותה הפלסטינית¹¹⁴⁰

מוקדם במלחמה, ישראל ערערה באופן ציבורי על אומדן התמותה בעזה, בטענה שהערכות אלו מוגזמות ולא ריאליסטיות. גם כאן התקשורת שיחקה תפקיד משמעותי בהנחת הטענה ובזריעת ספק בקרב רבים בציבור. עד היום, התקשורת שומרת על ספקות אלו, בדרך כלל באזכור שהערכת התמותה בקרב הפלסטינים מגיעה מ"משרד הבריאות של חמאס בעזה" (או ניסוח דומה). ספקות אלו הגיעו עד לנשיא ארה"ב ג'ו ביידן, שהטיל ספק ציבורי במספרי המתים בנאום מתוקשר ב-25.10.2023 ובו טען ש"אין [לו] ביטחון" במספרים אלו.¹¹⁴¹ המספר הגדול של תגובות בעברית לגרסה מוקדמת של מסמך זה (שפורסם ב-15.3.2023 בטוויטר) רומזת כי ספקות אלו נותרו בקרב רבים בציבור הישראלי. הטלת ספק שטחית במספר המתים ממשיכה להופיע מדי פעם בתקשורת הישראלית בעברית ובמכוני מחקר פרו-ישראליים באופן מובהק.¹¹⁴²

הערעור ביחס למספרים המפורסמים לא משקף עמדה רצינית. גם מבלי לדון באינטרס הברור של ישראל להקטין את מספר המתים בצד הפלסטיני, כמה ימים לאחר שביידן פקפק בהערכת התמותה, משרד הבריאות בעזה פרסם רשימה של 6,747 הפלסטינים שמתו עד להצהרתו של ביידן ב-26.10.2023, כולל שמם, מינם, גילם ומספר תעודת הזהות שלהם.¹¹⁴³ למיטב ידיעתי, אף אחד, כולל ישראל שמחזיקה במרשם האוכלוסין בעזה, לא הטיל ספק במהימנות של רשימה זו.¹¹⁴⁴ בהמשך, ביידן התנצל על כך שהטיל ספק בהערכות התמותה של הפלסטינים.¹¹⁴⁵ למיטב ידיעתי, התקשורת הבינלאומית לא ערערה מאז על הערכות התמותה הפלסטיניות (למרות הרמיזות החוזרות אליהן התייחסתי בפסקה הקודמת). הניסיון היחיד לעשות זאת היה כתבה במרץ בעיתון היהודי השמרני בארה"ב Tablet Magazine, שברר מידע חלקי כדי לנסות לבנות טיעון סטטיסטי.¹¹⁴⁶ למרות שמומחים דחו את טיעוני הכתבה בשל הניתוח הסטטיסטי הקלוקל שבו עשתה שימוש,¹¹⁴⁷ שורה של גורמי תקשורת ישראליים (כולל AIPAC) ניסו לדחוף את המסר ללא כל ביקורת כדי להמשיך להטיל ספק במספר הפלסטיני.¹¹⁴⁸

ניסיון אחר להטיל ספק במספרים של משרד הבריאות הפלסטיני התרחש באמצע מאי, לאחר שמשרד התיאום של האו"ם, אשר מפרסם מדי כמה ימים דו"חות עם סיכומי נתונים, שינה את המקור שעליו התבסס עבור מידע בנוגע לחלוקה הפנימית של המיתות בעזה (השינוי היה לעבור מהערכות של למעלה מ-9,500 נשים מתות ולמעלה מ-14,500 ילדים מתים, על בסיס משרד התקשורת העזתי, למספרים קונקרטיים יותר – 4,959 נשים מזוהות, 7,797 ילדים מתים וכ-10,000 מיתות לא מזוהות, בהתאם למידע שהגיע ממשרד הבריאות הפלסטיני).¹¹⁴⁹ למרות שהמספר הכולל של המיתות שדווחו לא השתנה, והזיהוי הקונקרטי של ההרוגים על בסיס שמם ומידע דמוגרפי מלא לגביהם ייצג צעד קדימה מבחינת הדיוק והמהימנות של המידע שהגיע מעזה, דיווחי התקשורת על השינוי – שהחלו רק כמה ימים לאחר פרסום המספרים – שימשו בעיקר בשביל

¹¹⁴⁰ הוספתי את התוכן כאן בשל עניין ציבורי, במיוחד לאור התגובות לפרסום של הגרסה העברית של מסמך זה ב-15.3.2023. אני מקווה שחלק זה יבהיר את המתודולוגיה שבה השתמשתי ובאותו זמן יציג מקרה נוסף של הטיה תקשורתית, תעמולה, והשפעותיהן לאורך המלחמה.

¹¹⁴¹ <https://www.reuters.com/world/middle-east/biden-says-he-has-no-confidence-palestinian-death-count-2023-10-26/>; <https://www.npr.org/2023/10/25/1208577490/biden-says-hes-worried-about-civilian-deaths-in-gaza-but-questions-death-toll-st>; <https://www.wsj.com/livecoverage/israel-hamas-war-palestinians-news/card/biden-says-he-doubts-accuracy-of-palestinians-death-toll-reports-WXQUdN2EwX9EZO3Jhziq> <https://www.fdd.org/analysis/2024/04/09/hamas-run-gaza-health-ministry-admits-to-flaws-in-casualty-data/> ¹¹⁴²

FDD: על ה-; <https://twitter.com/petersavodnik/status/1778620648551829969>; <https://web.archive.org/web/20191116031839/https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2019/11/anti-iran-advocacy-group-fdd-registers-to-lobby.html>; Seliktar, Ofira, and Farhad Rezaei. *Iran, Israel, and the United States: The Politics of Counter-Proliferation Intelligence*. Rowman & Littlefield, 2018, pp. 162, 168. [https://mondoweiss.net/2023/10/this-is-a-list-of-the-names-of-more-than-6000-palestinians-that-israel-has-](https://mondoweiss.net/2023/10/this-is-a-list-of-the-names-of-more-than-6000-palestinians-that-israel-has-killed-in-gaza/) ¹¹⁴³

<https://www.washingtonpost.com/politics/2023/10/27/biden-israel-palestine-muslim-americans-war/>; ¹¹⁴⁴ <https://theintercept.com/2023/10/31/gaza-death-palestine-health-ministry/>; ¹¹⁴⁵ <https://www.nytimes.com/2024/02/09/us/politics/biden-aide-israel-regret.html>

<https://www.tabletmag.com/sections/news/articles/how-gaza-health-ministry-fakes-casualty-numbers/> ¹¹⁴⁶ משל – הכתבה פורסמה חמישה חודשים לאחר תחילת המלחמה אבל בהנה רק מקטע של 15 ימים בתחילת המלחמה. אחרים ביקרו את הכתבה, למשל: <https://twitter.com/joftius/status/1766199967364890949>; <https://twitter.com/BalouxFrancois/status/1769476779234721915>

<https://www.jpost.com/israel-hamas-war/article-791838>; <https://www.israelhayom.co.il/news/world-15388434-gaza-death-toll-exaggerated-or-faked>; <https://www.i24news.tv/en/news/israel-at-war/artc-expert-claims-hamas-s-news/middle-east/article/15388434-gaza-death-toll-exaggerated-or-faked>; <https://www.jns.org/hamas-fakes-casualty-figures-the-numbers-are-not-real/>; <https://twitter.com/AIPAC/status/1769387362289655835> ¹¹⁴⁷

<https://www.ochaopt.org/content/hostilities-gaza-strip-and-israel-reported-impact-day-213>; ¹¹⁴⁸ <https://www.ochaopt.org/content/hostilities-gaza-strip-and-israel-reported-impact-day-215> ¹¹⁴⁹

להטיל ספק במידע המדווח ואף באו"ם (תהליך ששוב הובילו מקורות מדיה פרו-ישראליים באופן מובהק).¹¹⁵⁰ למרות שנרטיב ההקטנה בחצי נשלל במהירות על ידי סגן הדובר של מזכ"ל האו"ם,¹¹⁵¹ הנזק של מתקפת המידע כבר נעשה.¹¹⁵²

הערכות משרד הבריאות הפלסטיני כוללות מספר בעיות מתודולוגיות. הבעיה הרצינית ביותר היא החלוקה של הערכות התמותה לשלוש קטגוריות שונות. הראשונה כוללת את התמותה שדווחה דרך מערכת הבריאות – בתי החולים (20,976, או 61% מסך כל התמותה המוערכת בדיווח מה-3.5). השנייה כוללת את דיווח העזתים דרך טופס מקוון (3,715, או 11% מסך התמותה). שתי קטגוריות אלו כוללות מידע דמוגרפי מלא ואנשים שמופיעים בהן מופיעים ברשימות התמותה המלאות של משרד הבריאות (שפורסמו לאחרונה ב-30.4). הקטגוריה השלישית כרגע רשומה כמיתות עבורן רק 'מידע חלקי' ידוע (9,963, או 29% מסך התמותה). בהתאם לדיווחים מוקדמים יותר של משרד הבריאות, הערכות אלו נאספו מ"גורמי תקשורת מהימנים" (לא ברור אילו) במקומות בהם למשרד הבריאות לא היה תקשורת או במקומות בהם מערכת הבריאות קרסה.¹¹⁵³

מספר גורמי תקשורת רציניים קיבלו את הערכת התמותה הרשמית בעזה¹¹⁵⁴ וקבעו כי "מספר [המתים בהערכה] נחשב באופן נרחב כמספר האמין ביותר הזמין".¹¹⁵⁵ בדצמבר, מחקר אקדמי בכתב עת יוקרתי טען שאין עדות להערכת יתר של תמותה במספרים שהגיעו מעזה.¹¹⁵⁶ משרד הבריאות ברצועה העביר דיווחים על התמותה למספר גורמי תקשורת בינלאומיים, כמו למשל ל-אל ג'זירה (רשימה של כמה אלפי ילדים מזוהים שמתו; הרשימה פורסמה)¹¹⁵⁷ ול-NPR (דיווח על הערכות התמותה, הרשימה לא פורסמה דרך NPR).¹¹⁵⁸ באמצע מרץ, אפידמיולוג מומחה עם ניסיון של 30 שנים בהערכת תמותה במצבי משבר קיבל את המספר והוסיף כי "למעשה, ככל הנראה לא היה עימות בקנה מידה כזה שבו ההערכות בזמן אמת ביחס למקרי המוות היו מלאות יותר ממה שמתרחש בעזה היום".¹¹⁵⁹ בסוף אפריל, בכיר באו"ם וקצינים בצה"ל הסכימו שהמספר הוא אמין.¹¹⁶⁰

בהקשר זה יש לציין שהמלחמה הנוכחית היא המבצע הגדול הראשון בעזה שבו ישראל לא עוקבת באופן עצמאי אחרי מספר המתים בצד הפלסטיני. למיטב ידיעתי, נכון לזמן הכתיבה אין מקור אחר לתמותה בעזה חוץ ממשרד הבריאות הפלסטיני.¹¹⁶¹ תחקיר עיתונאי ישראלי מצא שצה"ל עצמו משתמש במספרי המתים שמפרסמים הפלסטינים, ומעדכן אותם בסקירות הפנימיות שלו.¹¹⁶² טענה זו אומתה על ידי ה-Wall Street Journal.¹¹⁶³ ראש ממשלת ישראל בעצמו טען בראיון שישראל

<https://www.jpost.com/israel-hamas-war/article-800772>; ¹¹⁵⁰
<https://www.usatoday.com/story/news/politics/2024/05/13/un-cuts-estimates-women-children-deaths-gaza/73669560007/>; <https://www.foxnews.com/world/un-revises-gaza-death-toll-50-less-women-children-killed-previously-reported>. <https://www.theguardian.com/world/article/2024/may/13/gaza-ministry-revises-killed-figures-for-women-and-children-killed>; <https://www.reuters.com/world/middle-east/un-says-gaza-death-toll-still-over-35000-not-all-bodies-identified-2024-05-13/>; <https://www.newsweek.com/fact-check-did-un-halve-gaza-death-toll-1900325>¹¹⁵¹
<https://www.theatlantic.com/ideas/archive/2024/05/gaza-death-count/678400/>; למשל:¹¹⁵²
¹¹⁵³ מצב זה אינו אידיאלי, בלשון המעטה, אבל בהתחשב בקשיים שאיתם משרד הבריאות צריך להתמודד כדי לקבל את הערכת התמותה בזמן אמת אין אפשרות טובה יותר. ראוי לציין כאן שקשה באופן כללי לבצע הערכות תמותה גם בסביבה יציבה יותר. למשל, אחרי הוריקן מריה בפורטו ריקו ב-2017, ממשלת ארה"ב טענה במשך חצי שנה שפחות מ-100 בני אדם נהרגו, ולאחר מכן עדכנה את הערכתה ל-2,975. חקרתי את הנושא כחוקר בזמן שהאירועים התרחשו בשנים 2017-2018. הסיכום הטוב יותר על הפרשה מופיע בעמוד הויקיפדיה הזו: https://en.wikipedia.org/wiki/Hurricane_Maria_death_toll_controversy. בתחילת אפריל, משרד הבריאות הפלסטיני פתח אתר בו פלסטינים יכולים לדווח על בני משפחתם שמתו: <https://www.wsj.com/world/middle-east/in-gaza-authorities-lose-count-of-the-dead-779ff694> (על פי משרד הבריאות הפלסטיני, הטופס נפתח בינואר ונגיש כאן: <https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScdnMojIoflfSPTD25uqkZSzUH--G05AMwcbbyJB42bNQcw/viewform>¹¹⁵⁴
<https://time.com/6909636/gaza-death-toll/>¹¹⁵⁵
<https://www.npr.org/2024/02/29/1234159514/gaza-death-toll-30000-palestinians-israel-hamas-war>¹¹⁵⁶
[https://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736\(23\)02713-7/fulltext](https://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736(23)02713-7/fulltext)¹¹⁵⁷
https://www.youtube.com/watch?v=NICzT9_YE9Y¹¹⁵⁸
<https://www.npr.org/2024/02/29/1234159514/gaza-death-toll-30000-palestinians-israel-hamas-war>¹¹⁵⁹
<https://time.com/6909636/gaza-death-toll/>¹¹⁶⁰
<https://www.wsj.com/world/middle-east/in-gaza-authorities-lose-count-of-the-dead-779ff694>¹¹⁶¹
<https://www.npr.org/2023/10/25/1208577490/biden-says-hes-worried-about-civilian-deaths-in-gaza-but-questions-death-toll-st>¹¹⁶²
<https://www.mekomit.co.il/> הצבא בדק ומצא שדיווחי-ההרוגים-במשרד-הב' /¹¹⁶³
<https://www.wsj.com/politics/national-security/u-s-and-israels-unprecedented-intelligence-sharing-draws-criticism-a85979b4>

הרגה 13,000 חמושי חמאס (ראה למטה ביחס למספר), ושהיחס בין חמושים לאזרחים הרגומים הוא בין 1 ל-1.5 אזרחים הרגומים על כל חמוש, יחס שמעיד על סך מתים פלסטינים שבין 26,000-32,500 נכון ל-10.3.1164. מנעד זה כולל את הערכת התמותה של משרד הבריאות הפלסטיני ביום למחרת, 31,112.1165 בסוף מרץ, בסקירה שנתן לרפובליקנים בסנאט האמריקאי, ראש הממשלה חזר על עמדתו והעריך את מספר המתים הפלסטינים בכ-28,000 (כ-14% פחות מההערכה הרשמית של משרד הבריאות הפלסטיני ביום למחרת (32,623).1166 בסוף אפריל, קצינים בצה"ל העריכו שמספר המתים היה בסביבות 36 אלף (הערכת משרד הבריאות הפלסטיני אז הייתה יותר מ-34,000).1167 באמצע מאי, ראש ממשלת ישראל העריך שסך כל התמותה הוא כ-30,000 (שוב בערך 14% פחות מהערכת משרד הבריאות הפלסטיני אז, 35,091).1168

ממצא נוסף שתומך בהערכת המתים הפלסטינית היא העובדה שבמערכות קודמות, הפער בין ההערכה הישראלית להערכה הפלסטינית ביחס לתמותה הפלסטינית הייתה זניחה. כך למשל במבצע צוק איתן ב-2014, ישראל העריכה שנהרגו כ-2,125 פלסטינים,1169 בעוד שמשרד הבריאות הפלסטיני העריך שמתו 2,310 פלסטינים1170 (הועדה לזכויות אדם באו"ם הגיעה לספירה של 2,251).1171 מספר הפלסטינים המתים הוא ככל הנראה גדול בהרבה מכיוון שמקרי מוות רבים עדיין לא נמצאו, לא זוהו או לא דווחו למשרד הבריאות.1172 מספר המתים אינו כולל למעלה מ-10,000 בני אדם שנעדרים מתחת להריסות.1173 פעילות המערכת האלקטרונית שבאמצעותה ספרו את המתים בעזה שובשה כבר ב-12 בנובמבר.1174 באפריל כבר היה ברור שמשרד הבריאות הפלסטיני לא הצליח להגיע למתים רבים.1175

הערכת התמותה בקרב חמושים עזתים (חמאס ואחרים) על ידי גורמים ישראליים היא בדרך כלל מוגזמת, באופן טבעי ולא מפתיע בסיטואציות לחימה בשני הצדדים.1176 ב-5.11 למשל, "בכיר במערכת הביטחון" (אולי שר הביטחון) קבע שצה"ל כבר הרג 20,000 עזתים, "רובם מחבלים".1177 ההערכה הפלסטינית של כלל המתים אז הייתה רק 9,770.1178 תחקיר של ה-BBC הטיל ספק בהערכות הישראליות לאחר שצפה בכל הסרטונים ששחרר דובר צה"ל.1179

סך כל העדויות מצביעות על כך שהערכות התמותה של משרד הבריאות הפלסטיני הן מדויקות ככל שאפשר לצפות בזמן מלחמה, לא כל שכן בהתחשב בנזק הרציני והמתמשך למערכת הבריאות הפלסטינית ולדיווחים שלה. העובדה שמספר גדול של משתמשים ברשתות החברתיות ממשיך להטיל ספק בדיווחים אלו ומוכן לעשות זאת באופן ציבורי מצביעה הן על היעילות של מערכת התעמולה בתחילת המלחמה והן על הניהול המוצלח של מלחמת המידע של ישראל שממשיכה להתנהל נכון לזמן הכתיבה.

-
- <https://www.politico.eu/article/israels-netanyahu-says-he-will-defy-bidens-red-line-and-invade-rafah/>¹¹⁶⁴
- <https://www.ochaopt.org/content/hostilities-gaza-strip-and-israel-flash-update-136>¹¹⁶⁵
- <https://www.nytimes.com/2024/03/20/us/politics/netanyahu-schumer-israel.html>;¹¹⁶⁶
- <https://www.ochaopt.org/content/hostilities-gaza-strip-and-israel-reported-impact-day-175>¹¹⁶⁷
- <https://www.wsj.com/world/middle-east/in-gaza-authorities-lose-count-of-the-dead-779ff694> . ההערכה הייתה שכ-11,000-13,000 חמושים פלסטינים נהרגו, ושהיחס בין חמושים לאזרחים הרגומים היה בערך 1 ל-2.¹¹⁶⁸
- <https://www.barrons.com/news/netanyahu-hamas-fighters-comprise-almost-half-gaza-s-death-toll-42cfe029>¹¹⁶⁹
- <https://mfa.gov.il/ProtectiveEdge/Documents/PalestinianFatalities.pdf>¹¹⁷⁰
- <https://web.archive.org/web/20150111023729/http://www.maannews.net/eng/ViewDetails.aspx?ID=751290>¹¹⁷¹
- http://www.ohchr.org/Documents/HRBodies/HRCouncil/CoIGaza/A_HRC_CRP_4.doc¹¹⁷²
- <https://twitter.com/BallouxFrancois/status/1743019663913537943>¹¹⁷³
- <https://www.ochaopt.org/content/reported-impact-snapshot-gaza-strip-12-june-2024>; ראה גם:¹¹⁷⁴
- <https://www.nytimes.com/live/2024/03/25/world/israel-hamas-war-gaza-news#missing-people-under-gazas-rubble-make-for-a-shadow-death-toll> ; <https://www.theguardian.com/world/2024/apr/08/relatives-anguish-tens-of-thousands-missing-in-gaza-war>¹¹⁷⁵
- <https://www.npr.org/2024/02/29/1234159514/gaza-death-toll-30000-palestinians-israel-hamas-war>¹¹⁷⁶
- <https://www.wsj.com/world/middle-east/in-gaza-authorities-lose-count-of-the-dead-779ff694>¹¹⁷⁷
- אותו ממצא נכון גם לגבי ההערכות של חמאס ביחס לאבידות צה"ל בערוץ הרשמי של חמאס. הערכות אלו גם כן מוגזמות או מוטות – למשל כשחמאס טוען שהוא ירה על טנק ורומז בכך (אבל לא אומר במפורש) שהוא גרם לנזק לטנק, או כשחמאס מפיץ סרטונים שבו חמושיו יורים לעבר טנק ונראה פיצוץ, אבל כמעט תמיד הסרטון נחתך או זו לפני שניתן להעריך אם הטנק נפגע.¹¹⁷⁸
- https://www.calcalist.co.il/local_news/article/thpk0eg15¹¹⁷⁹
- <https://apnews.com/article/israel-hamas-war-death-toll-numbers-injured-5c9dc40bec95a8408c83f3c2fb759da0>¹¹⁷⁸
- <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-68387864>¹¹⁷⁹

מעורבותה של ארה"ב במלחמה

עודכן לאחרונה: 18.6.24

ארה"ב שיחקה תפקיד מרכזי במלחמת חרבות ברזל מאז תחילתה באמצעות התמיכה שנתנה לישראל. תמיכה זו התבטאה באופנים שונים: סיוע צבאי (נשק) ומימון לקניית סיוע מארה"ב; הגנה על ישראל באמצעות שימוש בכוחות צבאיים אמריקאיים התקפיים והגנתיים; תמיכה דיפלומטית; ושחרור ישראל מפיקוח אמריקאי ומדרישה לתת דין וחשבון על פעולותיה. תתי החלקים למטה מתארים את כל אחד מהאופנים הללו. תת החלק החמישי בוחן את השינויים המשמעותיים ברטוריקה האמריקאית מאז תחילת המלחמה, שהפכה להיות ביקורתית יותר עם הזמן. המגמה הכללית ברורה – ארה"ב תמכה בישראל באופן מוחלט דרך פעולותיה. ההערות הביקורתיות יותר שלה כלפי ישראל כמעט ולא הובילו לשינויים במדיניותה כלפי ישראל. תת החלק האחרון בוחן בקצרה חלק מהמקרים של חוסר הסכמה ביחס למדיניות הממשלה האמריקאית – הן בממשל והן בחברה הרחבה יותר. חלק מאוחר יותר, "זום-אין 2", בוחן את המחאות בקמפוסים בארה"ב מאפריל ובמאי.

סיוע צבאי לישראל

ארה"ב שלחה סיוע צבאי לישראל הרבה לפני המלחמה, כך ש"ישראל היא נמען הסיוע הגדול ביותר במצטבר של ארה"ב מאז מלחמת העולם השנייה". בסך הכל סיוע זה הגיע ל-158 מיליארד דולר עד 2023 (יותר מ-260 מיליארד דולר ועד ל-317.9 מיליארד דולר בהווה אם מחשיבים גם את האינפלציה).¹¹⁸⁰ ב-2016, ממשלות ארה"ב וישראל החליטו שבעשור בין 2019-2028 ארה"ב תספק לישראל 38 מיליארד דולר בסיוע צבאי (בשני העשורים הקודמים, ארה"ב סיפקה לישראל 30 ו-21.3 מיליארד דולר).¹¹⁸¹ בעשור לפני המלחמה (2013-2022), 68% מהנשק שייבאה ישראל הגיע מארה"ב.¹¹⁸²

ארה"ב החלה לספק סיוע צבאי לישראל תוך שעות מתחילת מתקפת ה-7.10. בעשרת הימים הבאים, ארה"ב שלחה חמישה משלוחי נשק לישראל.¹¹⁸³ בחודשיים הראשונים של המלחמה, ארה"ב שלחה כ-200 מטוסים עם כ-10,000 טון של ציוד צבאי.¹¹⁸⁴ בשלושת החודשים הראשונים של המלחמה, ארה"ב סיפקה לישראל לפחות 15,000 פצצות, שכללו יותר מ-5,000 פצצות לא מונחות ויותר מ-5,400 פצצות במשקל טון, כמו גם יותר מ-57,000 פגזי ארטילריה בקוטר 155 מ"מ.¹¹⁸⁵ (ישראל השתמשה ביותר מ-100,000 פגזי ארטילריה בפחות מחודשיים של לחימה).¹¹⁸⁶ כלי נשק אחרים שאותם ביקשה

¹¹⁸⁰ <https://sgp.fas.org/crs/mideast/RL33222.pdf> ; <https://usafacts.org/articles/how-much-military-aid-does-the-us-give-to-israel/> ; <https://www.usnews.com/news/best-countries/articles/2023-10-10/how-much-aid-does-the-us-give-to-israel>

¹¹⁸¹ <https://sgp.fas.org/crs/mideast/RL33222.pdf>

¹¹⁸² <https://theconversation.com/where-do-israel-and-hamas-get-their-weapons-220762>

¹¹⁸³ <https://web.archive.org/web/20231110173047/https://time.com/6325247/us-military-assistance-israel/> ;

¹¹⁸⁴ <https://www.bloomberg.com/news/articles/2023-10-10/boeing-sped-1-000-smart-bombs-to-israel-after-the-hamas-attacks>

¹¹⁸⁵ <https://www.now14.co.il/%D7%A8%D7%9B%D7%91%D7%AA-%D7%90%D7%95%D7%95%D7%99%D7%A8%D7%99%D7%AA-%D7%9C%D7%A6%D7%94%D7%9C-%D7%9E%D7%98%D7%95%D7%A1-%D7%94%D7%97%D7%99%D7%95%D7%A9-%D7%94-%D7%99/> ;

¹¹⁸⁶ <https://www.haaretz.co.il/news/security/2024-03-07/ty-0000018e-1947-d7d3-abce-79ef48310000>

¹¹⁸⁵ <https://www.wsj.com/world/middle-east/u-s-sends-israel-2-000-pound-bunker-buster-bombs-for-gaza-war-1185>

¹¹⁸⁶ <https://www.axios.com/2023/10/19/us-israel-artillery-shells-82898638> ;

[ukraine-weapons-gaza](https://www.axios.com/2023/10/19/us-israel-artillery-shells-82898638)

¹¹⁸⁶ <https://www.jpost.com/israel-news/defense-news/article-775523>

ישראל כללו מזל"טים מתאבדים, מזל"טים מפציצים, טילים ופגזי מרגמה.¹¹⁸⁷ בחודשים לאחר מכן נרשמו מכירות נוספות של כלי נשק אלו ואחרים.¹¹⁸⁸

בתחילת מרץ נחשף שארה"ב אישרה יותר מ-100 מכירות נשק נפרדות לישראל מאז תחילת המלחמה, ושמשל בידן עקף את הקונגרס כדי לאשר את המכירות – בכך שנמנע לדווח עליהם באמצעות אישור לישראל להשתמש במאגרי תחמושת אמריקאיים בשטחה, זירוז משלוחים שהיו מתוכננים למועד מאוחר יותר, ומשלוח הנשק בעסקאות קטנות יותר שנתרו מתחת לסף שמעליו הממשלה היתה צריכה לדווח לקונגרס.¹¹⁸⁹ רק שתי מכירות נשק לישראל נודעו בציבור עד לזמן ההוא.¹¹⁹⁰ באותו זמן, עובדי מדינה בארה"ב טענו שהיו 600 מקרים פוטנציאליים של העברת או מכירת נשק לישראל, שערכם הכולל היה למעלה מ-23 מיליארד דולר.¹¹⁹¹ בשבועות ובחודשים הבאים, ארה"ב המשיכה לאשר משלוחי נשק לישראל. בסוף מרץ, למשל, ארה"ב אישרה העברה של 1,800 פצצות נוספות במשקל טון ו 500 פצצות נוספות במשקל רבע טון, ואישרה להעביר 25 מטוסי קרב ומנועים לישראל.¹¹⁹² בתחילת אפריל, הממשל האמריקאי אישר את ההעברה של יותר מ-2,000 פצצות קטנות יותר (רבע טון ומטה) לישראל.¹¹⁹³

למרות שארה"ב סיפקה כמות עצומה של סיוע צבאי לישראל לאורך המלחמה, זרם הנשק והתחמושת דעך לאחר כמה חודשים כשכמות הנשק הזמין שארה"ב הייתה יכולה לשלוח במהירות במקביל למשלוחי הנשק לאוקראינה ושמירה על המצבורים לצרכיה קטנה.¹¹⁹⁴ ארה"ב המשיכה למכור נשק לישראל באפריל, למשל בדיון על עסקה של יותר מ-18 מיליארד דולר למכירת עד 50 מטוסי קרב לישראל.¹¹⁹⁵ באפריל, בית הנבחרים האמריקאי אישר תוספת תקציב של 26.3 מיליארד דולר לישראל (סיוע צבאי ישיר, אבל גם רכש כדי למלא את מצבורי התחמושת האמריקאיים בישראל, תמיכה בפעולות צבאיות אמריקאיות באזור, וסיוע הומניטרי).¹¹⁹⁶ בתחילת מאי, ארה"ב הודתה שעיכבה משלוח אחד של נשק לישראל (6,500 ערכות שהופכות פצצות "טיפשות" לפצצות חכמות).¹¹⁹⁷ יחד עם זאת, במקביל ארה"ב המשיכה לקדם עסקאות אחרות – כמו עסקה ששוויה מיליארד דולר.¹¹⁹⁸

כל האמור לעיל מעיד על התמיכה הצבאית החזקה של ארה"ב בישראל.

שימוש פעיל בצבא האמריקאי

ארה"ב תמכה בישראל גם באמצעות הפעלת כוחות צבאיים אמריקאים במזרחה התיכון מאז תחילת המלחמה. בימים שלאחר ה-7.10, ארה"ב שלחה שתי נושאות מטוסים לאזור. בהמשך היא שלחה מטוסים נוספים לאזור.¹¹⁹⁹ כלים נוספים, כמו מערכות ההגנה הטובות ביותר ברשות האמריקאים, נשלחו גם הם למזרחה התיכון.¹²⁰⁰ באמצע אוקטובר, ארה"ב הכינה כ-2,000 חיילים למשימה אפשרית בישראל.¹²⁰¹ כל אלו הציגו את מחויבותה של ארה"ב לתמוך בישראל ולהרתיע גורמים אחרים באזור מלהרחיב את המלחמה. למקרה בו מלחמה כזו הייתה פורצת ויוצאת משליטה, האמריקאים הכנו תוכנית לפנות

<https://www.haaretz.com/israel-news/security-aviation/2023-11-16/ty-article/premium/shells-laser-guided-missiles-and-bunker-busters-the-munitions-the-u-s-supplied-israel/0000018b-d3b9-dffa-ade7-f7b990750000>¹¹⁸⁷
<https://www.wsj.com/world/middle-east/u-s-plans-to-send-weapons-to-israel-amid-biden-push-for-cease-fire-deal-184e75bc>¹¹⁸⁸

<https://www.wsj.com/world/how-the-u-s-arms-pipeline-to-israel-avoids-public-disclosure-e238de75>¹¹⁸⁹
<https://www.washingtonpost.com/national-security/2024/03/06/us-weapons-israel-gaza/>¹¹⁹⁰
<https://www.wsj.com/world/how-the-u-s-arms-pipeline-to-israel-avoids-public-disclosure-e238de75>¹¹⁹¹
<https://www.washingtonpost.com/national-security/2024/03/29/us-weapons-israel-gaza-war/>¹¹⁹²

אושרו בשנים קודמות.
<https://www.cnn.com/2024/04/04/politics/us-israel-bombs-transfer/index.html>¹¹⁹³
<https://www.wsj.com/world/how-the-u-s-arms-pipeline-to-israel-avoids-public-disclosure-e238de75>¹¹⁹⁴
<https://edition.cnn.com/2024/04/01/politics/biden-administration-f15-fighter-jets-israel/index.html>¹¹⁹⁵
<https://www.reuters.com/world/us/us-house-vote-long-awaited-95-billion-ukraine-israel-aid-package-2024-04-20/>¹¹⁹⁶

<https://www.wsj.com/world/middle-east/u-s-delays-sending-precision-weapons-to-israel-253f12f0>¹¹⁹⁷
<https://www.ynet.co.il/news/article/r1wdjobma> ; <https://www.nytimes.com/2024/05/14/us/politics/biden-arms-sale-israel.html>¹¹⁹⁸

<https://web.archive.org/web/20231110173047/https://time.com/6325247/us-military-assistance-israel/>¹¹⁹⁹
<https://www.nytimes.com/2023/10/22/world/middleeast/patriot-israel-hamas-iran-gaza-eisenhower-pentagon.html>¹²⁰⁰
<https://edition.cnn.com/2023/10/16/politics/us-marines-pentagon-israel/index.html>¹²⁰¹

את כל אזרחיהם מישראל (יותר מ-600,000 בני אדם).¹²⁰² בנוסף, ארה"ב שלחה גנרל וקצינים נוספים לסייע להנהגה הצבאית הישראלית לנהל את המלחמה.¹²⁰³

חלק מהכוחות הצבאיים האמריקאים פעלו בתוך ישראל (קיימים לפחות שני בסיסים אמריקאים בישראל.¹²⁰⁴) סיקור תקשורת חשף שארה"ב משתמשת בחברות משנה ב"מספר בסיסים צבאיים" בישראל, לכאורה כדי לתמוך בפעילות יחידות מיוחדות במדינה.¹²⁰⁵ בתחילת המלחמה נחשפו חיילים מ"כוח דלתא" בישראל.¹²⁰⁶ על פי הפנטגון, חיילים אלו נמצאו במדינה למטרות מודיעין ותכנון, כמו גם ייעוץ לצה"ל במאמצים לאיתור ושחרור החטופים, והם השתתפו בפעולה הישראלית ששחררה ארבעה חטופים ביוני לפחות באופנים אלו.¹²⁰⁷ אנשים אחרים שמעורבים במלחמה מתוך ישראל כוללים קציני CIA, סוכני FBI ונציגים של ה-DIA.¹²⁰⁸ היועץ לביטחון לאומי של בידן אמר שהמודיעין שארה"ב מעבירה לישראל אינו מוגבל ושארה"ב "לא מונעת כלום [מישראל]. אנחנו מספקים את כל המקורות, כל הכלים, כל היכולות".¹²⁰⁹

עם התארכות המלחמה, ארה"ב נמשכה ללחימה, בדרך כלל בצורת הפצצה של מטרות שתקפו את ישראל ו/או התנגדו לתפקידה של ארה"ב במלחמה. בים האדום באופן ספציפי, ספינות אמריקאיות ירטו טילים רבים שאותם שלחו הח'ותים מתימן החל מאמצע אוקטובר.¹²¹⁰ כשהח'ותים החלו לתקוף ספינות הקשורות לישראל וספינות בדרכן לישראל,¹²¹¹ ארה"ב החלה להפציץ אותם גם כן החל מאמצע ינואר ועד למועד כתיבת מסמך זה.¹²¹² התמיכה האמריקאית בישראל הובילה להתקפות רבות (מעל 170) על בסיסים אמריקאים בעירק ובסוריה.¹²¹³ אחרי שלושה אמריקאים נהרגו בהתקפה כזו על בסיס בירדן או ליד ירדן בסוף ינואר,¹²¹⁴ ארה"ב הגיבה בקמפיין נרחב של הפצצות מהאוויר וחיסולים ממוקדים על מטרות באזור (בתימן, עירק וסוריה) שהמשיך בחודשים שלאחר מכן.¹²¹⁵

ארה"ב הפכה למעורבת באופן ישיר יותר בלחימה לזמן קצר באמצע אפריל, כשהשתתפה בירוט הטילים והמזל"טים שאותם שיגרה איראן לישראל בתגובה להתקפתה של ישראל על השגרירות האירנית בסוריה (שעליה ישראל לא יידעה את ארה"ב).¹²¹⁶ לאחר שיירטה יותר מחצי מהטילים והמזל"טים האיראניים (שהיו חלק מאחת ההתקפות הגדולות ביותר של מזל"טים בהיסטוריה),¹²¹⁷ ארה"ב הכריזה במהירות שלא תצטרף לישראל במתקפת נגד על איראן.¹²¹⁸ באופן זה היא ככל הנראה שיחקה תפקיד חשוב בהרגעת המתחים המיידית בין ישראל ואיראן.

-
- <https://www.washingtonpost.com/national-security/2023/10/23/us-evacuation-plans-israel-lebanon-hamas-war/>¹²⁰²
- <https://www.axios.com/2023/10/23/israel-gaza-war-marine-general-ground-operation>¹²⁰³
- <https://www.timesofisrael.com/in-first-us-establishes-permanent-military-base-in-israel/>;¹²⁰⁴
- <https://theintercept.com/2023/10/27/secret-military-base-israel-gaza-site-512/>;¹²⁰⁵
- <https://theintercept.com/2023/12/11/tiktok-military-contractor-recruiting-israel/>¹²⁰⁶
- <https://www.telegraph.co.uk/us/news/2023/10/20/white-house-shares-identities-secret-special-ops-israel/>¹²⁰⁷
- <https://web.archive.org/web/20231110173047/https://time.com/6325247/us-military-assistance-israel/>;¹²⁰⁸
- <https://www.nytimes.com/2024/06/09/world/middleeast/gaza-hostage-rescues-israel.html>¹²⁰⁹
- <https://www.washingtonpost.com/national-security/2024/06/14/us-israel-intelligence-cia-hostages/>¹²¹⁰
- <https://www.washingtonpost.com/national-security/2024/06/14/us-israel-intelligence-cia-hostages/>¹²¹¹
- <https://abcnews.go.com/International/security-incident-involving-us-navy-destroyer-red-sea/story?id=104147141>¹²¹²
- <https://www.cbsnews.com/news/houthi-missile-drone-attack-red-sea-shipping-vessels-uss-gravelly-dwight-eisenhower/> למשל:¹²¹³
- <https://www.cbsnews.com/news/us-uk-strike-yemen-to-retaliate-houthi-attacks/>;¹²¹⁴
- <https://www.centcom.mil/MEDIA/PRESS-RELEASES/Press-Release-View/Article/3776858/may-15-us-central-command-update/>¹²¹⁵
- <https://www.understandingwar.org/backgrounder/iran-update-january-28-2024>¹²¹⁶
- <https://www.nytimes.com/2024/01/29/us/politics/us-troops-drone-attack-jordan-iran.html>¹²¹⁷
- <https://www.nytimes.com/2024/02/07/us/politics/us-strike-iraq-milita.html>¹²¹⁸
- <https://www.washingtonpost.com/national-security/2024/04/11/israel-damascus-strike-iran/>;¹²¹⁹ או הודיעה ממש לפני ההתקפה על פי:¹²²⁰
- <https://www.nytimes.com/2024/04/17/world/middleeast/iran-israel-attack.html>;¹²²¹
- <https://theintercept.com/2024/04/15/iran-attack-israel-drones-missiles/>;¹²²²
- <https://www.foxnews.com/world/us-military-shoots-down-dozens-iranian-drones-fired-israel-jewish-state-air-defense-system-excels>;¹²²³ <https://mwi.westpoint.edu/what-irans-drone-attack-ports-for-the-future-of-warfare/>;¹²²⁴ <https://www.axios.com/2024/04/14/biden-netanyahu-iran-israel-us-wont-support>¹²²⁵

לאורך המלחמה, ארה"ב סיפקה לישראל סיוע דיפלומטי שהפך לנחוץ לאור התנהלות ישראל בעזה. האינדיקציה הברורה ביותר של סיוע זה הייתה שורה של הטלות וטו אמריקאיות במועצת הביטחון של האו"ם, הגוף היחיד באו"ם שבעל סמכות ביצועית. אינדיקציות אחרות כוללות את השימוש בהשפעה האמריקאית על מוסדות בינלאומיים כמו בית הדין הבינלאומי לצדק.

ארה"ב חיזקה את התמיכה הדיפלומטית שלה בניסיון להימנע מלדבר על הורדת הלהבות כבר בתחילת המלחמה. מזכר פנימי מאמצע אוקטובר ניסה למנוע מדיפלומטים אמריקאים לומר בהצהרות פומביות שארה"ב רוצה לראות פחות אלימות, בטענה שבכירים במדינה לא רוצים שהצהרות וראיונות לתקשורת ישתמשו במונחים ספציפיים כמו "הפחתת מתיחות/הפסקת אש", "סוף לאלמות/לשפיכות הדמים" ו"חזרה לרגיעה".¹²¹⁹ כמה ימים לפני כן, מזכיר המדינה האמריקאי השתמש באחד המונחים האמורים בטוויטר/X, ולאחר מכן מחק את הטוויט שלו והעלה במקומו טוויט אחר בנימה מיליטריסטית יותר.¹²²⁰ החלטה אמריקאית זו הסירה לחצים מישראל בתחילת המלחמה, שהייתה החלק האגרסיבי ביותר שלה נכון לזמן הכתיבה, ואפשרה לישראל יתר חופש לפעול כרצונה.

ארה"ב פעלה כדי לתמוך בישראל גם באו"ם. באמצע אוקטובר, היא הטילה וטו על החלטה של מועצת הביטחון שקראה ל"הפסקות הומניטריות" בלחמה (12 מדינות הצביעו בעד, ארה"ב התנגדה, 2 מדינות אחרות נמנעו).¹²²¹ בסוף אוקטובר, ארה"ב דחתה הצהרה ללא השלכות ביצועיות מהעצרת הכללית אשר קראה להפסקת אש הומניטרית (שעברה ברוב של 121 מול 14, עם 44 מדינות שנמנעו).¹²²² בתחילת דצמבר, ארה"ב הטילה וטו נוסף במועצת הביטחון של האו"ם שקראה ל"הפסקת אש הומניטרית מיידית" (13 מדינות תמכו, ארה"ב התנגדה, מדינה אחת נמנעה).¹²²³ בסוף פברואר, ארה"ב הטילה וטו שלישי הקורא להפסקת אש מיידית (13 מדינות תמכו, ארה"ב התנגדה, מדינה אחת נמנעה).¹²²⁴ בהצבעה רביעית במועצת הביטחון שקראה להפסקת אש מיידית בסוף מרץ ארה"ב בחרה להימנע (14 מדינות אחרות הצביעו בעד). כשהצבעה עברה, הנוכחים בחדר מחאו כפיים בתקווה לסוף המלחמה.¹²²⁵ למרות זאת, ארה"ב הכריזה במהירות שהחלטה לא הייתה מחייבת.¹²²⁶ בדיעבד להחלטה לא הייתה השפעה על מהלך המלחמה.

ארה"ב הייתה מעורבת גם בעיכוב תהליכים אחרים.¹²²⁷ כך, למשל, היא הטילה וטו על הבקשה הפלסטינית ממועצת הביטחון של האו"ם לחברות מלאה באו"ם (12 מדינות תמכו, ארה"ב התנגדה, 2 מדינות נוספות נמנעו).¹²²⁸ על פי דברי המנכ"ל של ה-American Arab Chamber of Commerce, מזכיר המדינה האמריקאי איים שאם פלסטין תהפוך למדינה, ארה"ב תפסיק לממן את האו"ם, מה שיוביל לרעב ("העולם יצטרך לרעוב [ללחם] כמו שהעזתם [רעבים] עכשיו").¹²²⁹ הניסיון של ארה"ב להציע הפסקת אש זמנית במועצת הביטחון של האו"ם – הפעם הראשונה בה השתמשה במונח "הפסקת אש" – נכשל לאחר שרוסיה וסין הטילו וטו במרץ.¹²³⁰ ביוני, ארה"ב עשתה מאמצים רציניים יותר להגיע להפסקת אש, אבל נכון לזמן הכתיבה לא הצליחה לגרום לישראל או לחמאס לקבל את הצעתה באופן גלוי.

ישראל עצמה רמזה לכך שלארה"ב הייתה השפעה כלשהי על בית הדין הפלילי הבינלאומי. באפריל, על רקע שמועות שבית הדין יוציא צווי מעצר נגד מנהיגים ישראלים כמו ראש הממשלה, ישראל הודיעה לארה"ב שבמקרה כזה היא תעניש את הרשות הפלסטינית ועשויה לגרום לקריסתה.¹²³¹ המהלך נועד לגרום לאמריקאים להפעיל לחץ על בית הדין הפלילי

¹²¹⁹ https://www.huffpost.com/entry/state-department-internal-emails-gaza-israel_n_65296395e4b0a304ff6ff95d

¹²²⁰ <https://twitter.com/RobbieGramer/status/1711366571665342603>

¹²²¹ <https://news.un.org/en/story/2023/10/1142507>

¹²²² <https://www.reuters.com/world/un-overwhelmingly-calls-aid-truce-between-israel-hamas-2023-10-27/>

¹²²³ https://www.cnn.com/middleeast/live-news/israel-hamas-war-gaza-news-12-08-23/h_a7ad699a7e1acbc51205feb2276cdf29

¹²²⁴ <https://www.theguardian.com/world/2024/feb/20/us-vetoes-un-resolution-ceasefire-israel-gaza>

¹²²⁵ <https://news.un.org/en/story/2024/03/1147951>; <https://twitter.com/tparsi/status/1772281999358648553>

¹²²⁶ <https://twitter.com/AssalRad/status/1772315270880866802> ;

¹²²⁷ https://www.timesofisrael.com/liveblog_entry/us-says-ceasefire-resolution-non-binding-less-influential-security-council-members-object/ ;

¹²²⁷ <https://www.timesofisrael.com/us-blocks-security-council-motion-blaming-israel-for-deadly-gaza-aid-convoy-incident/>

¹²²⁸ <https://www.theguardian.com/us-news/2024/apr/18/us-veto-palestine-membership-request-united-nations-council>

¹²²⁹ <https://x.com/halalflow/status/1792944530389393422>

¹²³⁰ <https://www.nytimes.com/2024/03/22/world/middleeast/us-cease-fire-resolution-vetoes.html>

¹²³¹ <https://www.axios.com/2024/05/01/us-israel-palestinian-authority-icc-arrest-warrant>

הבינלאומי כדי למנוע את הוצאת צווי המעצר. במקביל, 12 סנטורים רפובליקנים כתבו מכתב לתובע של בית הדין ובו איימו עליו באופן אישי ועל עובדיו והקולגות שלו, ומשפחותיהם במידה ויוציא צווי מעצר נגד מנהיגים ישראלים ("אם תסמן את ישראל כמטרה, נסמן אותך כמטרה... ראה הוזהרת").¹²³²

כשבית הדין הפלילי הבינלאומי התחיל בסופו של דבר את התהליך להוצאת צווי מעצר נגד מנהיגים ישראלים, ביידן דחה את ההליך וטען ש"מה שקורה [בעזה] אינו ג'נוסייד".¹²³³ הממשל האמריקאי אותה שיטיל סנקציות על בית הדין,¹²³⁴ ובית הנבחרים האמריקאי העביר הצעת חוק שתממש סנקציות כלכליות והגבלות ויזה לאינדיבידואלים ושופטים הקשורים לבית הדין ולמשפחותיהם.¹²³⁵

פיקוח אמריקאי ודין וחשבון ישראלי

במקביל לתמיכתה הגדולה בישראל, ארה"ב הקטינה למינימום את הפיקוח שלה על פעולותיה של ישראל – כמעט בוודאות בשל החלטה פוליטית של הממשל האמריקאי. דה פקטו, ארה"ב העדיפה שלא לדעת או להעמיד פנים שאינה מודעת לעדויות הברורות שהגיעו מעזה. באותו הזמן, ארה"ב לא ניסתה לדרוש מישראל לתת דין וחשבון על פעולותיה אשר לא התאימו לחוקים ולערכים האמריקאים בעבר ובהווה. כתוצאה מהאמור לעיל, ישראל לא נתנה דין וחשבון על פעולותיה אפילו בתוך מערכת הכללים האמריקאית שאמורה לפקח על חלוקת הסיוע האמריקאי והשימוש בו.

בשלושת החודשים הראשונים של המלחמה ארה"ב לא ביצעה הערכה רשמית האם פעולותיה של ישראל בעזה הפרו זכויות אדם, למרות אינדיקציות רבות שהעלו אפשרות זו.¹²³⁶ מזכיר המדינה האמריקאי אנתוני בלינקן קבע שהאשמת ישראל בג'נוסייד על ידי דרום אפריקה – שהוכרה כעומדת בגדר הסבירות – הייתה "חסרת בסיס".¹²³⁷ הדחיה המיידית של האשמות כאלו מנעה בדיקה רצינית יותר של התנהלותה של ישראל במהלך המלחמה, בדיקה אשר הייתה יכולה להוביל להשלכות רציניות יותר עבור התמיכה האמריקאית בישראל. יש אינדיקציות ברורות שהגורמים הבכירים בארה"ב העדיפו לעכב הערכות ובדיקות כאלו.¹²³⁸

על פי "חוקי להי" (Leahy laws), נקראו על שם הסנטור שיזם אותם) מ-1997, ארה"ב צריכה להפסיק את הסיוע לכל צבא זר או יחידות שיטור זרות שמואשמות בהפרת בוטה של זכויות אדם. אמת המידה הנדרשת היא נמוכה באופן מכוון ואינה דורשת הוכחה ברורה או עדויות ברורות ומשכנעות.¹²³⁹ יחד עם זאת, ישראל קיבלה יחס מקל באופן קבוע בנושא זה.¹²⁴⁰ סקירה של הגרדיאן מצאה שמנגנונים מיוחדים נועדו להגן על ישראל מחוקי להי, ושלא היו קיימים סידורים הריגים כאלו לאף בעלת ברית אחרת של ארה"ב (כפי שעובד לשעבר במחלקת המדינה האמריקאית אמר, "כולם ידעו שהחוקים שונים ביחס לישראל").¹²⁴¹ מנהל קודם של המשרד במזכירות המדינה שאחראי על בדיקת ההקפדה על חוקי להי אמר דברים

---

¹²³² <https://twitter.com/mehdirhasan/status/1787503022299332951>. התובע אמר ש"מנהיג בכיר" אמר לו שבית הדין הפלילי "נועד לאפריקה ולבריונים כמו פוטין" ולא למערב או לבעלי הברית של המערב:
¹²³³ <https://x.com/RnaudBertrand/status/1792748783996207206>
¹²³⁴ <https://www.theguardian.com/us-news/live/2024/may/20/biden-trump-democrats-immigration-latest>
¹²³⁵ <https://www.ft.com/content/6700a246-e0cd-49d8-b5ef-d2379e86290f>
¹²³⁶ <https://www.theguardian.com/us-news/article/2024/jun/04/us-house-icc-sanctions-netanyahu>
¹²³⁷ <https://www.politico.com/newsletters/national-security-daily/2024/01/04/us-hasnt-formally-assessed-if-israel-violating-human-rights-00133799>
¹²³⁸ <https://www.reuters.com/world/middle-east/blinken-says-daily-toll-gaza-too-high-israel-genocide-charge-meritless-2024-01-09>
¹²³⁹ <https://www.propublica.org/article/israel-gaza-blinken-leahy-sanctions-human-rights-violations?taid=662030f9d453a400011f6bcc>
¹²⁴⁰ <https://www.justsecurity.org/96522/israel-leahy-law/>
¹²⁴¹ <https://www.propublica.org/article/israel-gaza-blinken-leahy-sanctions-human-rights-violations?taid=662030f9d453a400011f6bcc>
¹²⁴¹ <https://www.theguardian.com/world/2024/jan/18/us-supply-weapons-israel-alleged-abuses-human-rights>

דומים.¹²⁴² למרות כמה מכתבים שכתב להי (הסנטור) עצמו שהתייחסו להפרות חמורות של זכויות אדם על ידי צה"ל, אף יחידה בצה"ל לא נענשה מסיבה זו.¹²⁴³

מקרה דומה קשור לשיתוף מודיעיני. על פי חוקי ארה"ב, גורמים שמקבלים מידע מודיעיני אמריקאי אמורים לעמוד בסטנדרטים של החוק הבינלאומי. במקרה של ישראל, ביקורות פנימיות מצאו עדויות שהביטחונות שישראל נתנה לפיה היא עומדת בסטנדרטים אלו היו לא מספקים ושהייתה מעט מאוד ביקורת עצמאית על ישראל כדי לוודא שהמידע המודיעיני שסיפקה ארה"ב לא שימש למותם של אזרחים.¹²⁴⁴ מספר פקידים ומחוקקים חוששים מאותו תרחיש.¹²⁴⁵ כפי שצוין לעיל, אין אינדיקציות שארה"ב הגבילה את שיתוף המודיעין עם ישראל בתגובה לכך.¹²⁴⁶

בסוף אפריל, סיפור תקשורתי שיקף את הגישה של ממשל ביידן ביחס לדין וחשבון המצופה מישראל. חוקי להי האמורים היו מרכזיים במקרה זה. ב-18 באפריל, אתר ProPublica פרסם מאמר שבו בלינקן התעלם מהמלצה של פאנל מיוחד של משרד המדינה האמריקאי לפסול יחידות מסוימות בכוחות הביטחון הישראליים מסיוע אמריקאי בשל מעורבותן בהפרה של זכויות אדם, למשל במקרים של הרג ללא משפט או בטענה שחוקרים ישראליים עינו ואנסו מתבגר פלסטיני שהואשם בזריקת אבנים ובקבוקי תבערה.¹²⁴⁷ ב-20 באפריל (אותו היום בו בית הנבחרים האמריקאי הצביע על מתן 26 מיליארד דולר לישראל כסיוע חירום),¹²⁴⁸ אתר Axios פרסם סקופ לפיו הייתה ציפייה שארה"ב תטיל סנקציות על יחידה ספציפית על הפרת זכויות האדם שעשתה בגדה המערבית. רוב ההפרות האלו התרחשו הרבה לפני המלחמה הנוכחית,¹²⁴⁹ וכוללות, למשל, מקרה בו חיילים מהיחידה האמורה תפסו פלסטיני בן 78, אזקו אותו וחסמו את פיו, והשאירו אותו על הקרקע. הוא נמצא מת כמה שעות לאחר מכן (אף אחד לא עמד למשפט פלילי במקרה זה).¹²⁵⁰ שתי יחידות צבאיות אחרות ושתי יחידות אזרחיות אחרות הואשמו ב"הפרות זכויות אדם" אבל הממשל האמריקאי הסתפק בפתירת העניין עם ארבעת היחידות האלו באמצעות הליך "גישור מחודש" עם ישראל.¹²⁵¹ באותו היום שהסקופ ב-Axios פורסם, ראש ממשלת ישראל הגיב בחריפות לרעיון לפיו יוטלו סנקציות על יחידה בצה"ל ("אם מישהו חושב שהוא יכול להטיל סנקציות על יחידה בצה"ל – אלחם בכך בכל כוחי"); הוא גם קרא לאפשרות "שיא האבסורדיות ושפל מוסרי").¹²⁵² הסיפור משך תשומת לב רבה במשך כמה ימים,¹²⁵³ ולאחר מכן בלינקן כתב מכתב פנימי שהודלף ל-ABC ובו תיאר שישראל מסרה מידע חדש ביחס ליחידה האמורה ושגם במקרה זה הוא החליט על הליך של "גישור מחודש" במקום על סנקציות.¹²⁵⁴ מנהל קודם של המשרד החוץ האחראי על יישום חוקי להי אמר מאוחר יותר שמדיניות זו הייתה מקלה באופן חסר תקדים.¹²⁵⁵

באותו יום (ה-26 באפריל), מזכר אמריקאי חסוי חשף שבמזכר פנימי שנשלח לבלינקן, על פי USAID (גורם בארה"ב שאחראי על סיוע בינלאומי; 10 עובדים אישרו את המסמך) ישראל הפרה את החוק ההומניטרי הבינלאומי, בין השאר בשל

- <https://www.justsecurity.org/96522/israel-leahy-law/>¹²⁴²
- <https://www.theguardian.com/world/2024/jan/18/us-supply-weapons-israel-alleged-abuses-human-rights> ;¹²⁴³
- <https://www.justsecurity.org/96522/israel-leahy-law/>
- <https://www.wsj.com/politics/national-security/u-s-and-israels-unprecedented-intelligence-sharing-draws-criticism-a85979b4>¹²⁴⁴
- <https://www.washingtonpost.com/national-security/2024/06/14/us-israel-intelligence-cia-hostages/>¹²⁴⁵
- <https://www.washingtonpost.com/national-security/2024/06/14/us-israel-intelligence-cia-hostages/>¹²⁴⁶
- <https://www.propublica.org/article/israel-gaza-blinken-leahy-sanctions-human-rights-violations>¹²⁴⁷
- <https://www.foxnews.com/politics/house-overwhelmingly-passes-26-billion-aid-israel-gaza-tensions-iran-escalate>¹²⁴⁸
- <https://www.justsecurity.org/96522/israel-leahy-law/>¹²⁴⁹
- <https://www.axios.com/2024/04/20/us-israel-sanctions-idf-west-bank> ;¹²⁵⁰
- <https://news.walla.co.il/item/3659530> ; <https://www.reuters.com/world/middle-east/what-is-israeli-netzah-yehuda-battalion-accused-2024-04-22/> ; <https://www.justsecurity.org/96522/israel-leahy-law/>
- <https://www.nbcnews.com/news/world/us-sanctions-idf-unit-netzah-yehuda-west-bank-human-rights-abuses-rcna149549> ; <https://abcnews.go.com/Politics/biden-sanction-israeli-military-units-accused-human-rights/story?id=109651562>¹²⁵¹
- <https://www.haaretz.com/israel-news/2024-04-20/ty-article/premium/u-s-set-to-sanction-ultra-orthodox-israeli-army-battalion-based-in-the-west-bank/0000018e-fd0b-d140-a3ee-fddf9a1c0000> ;
- <https://www.theguardian.com/world/2024/apr/21/us-poised-impose-sanctions-israel-defense-force-netzah-yehuda-battalion>
- <https://www.reuters.com/world/middle-east/what-is-israeli-netzah-yehuda-battalion-accused-2024-04-22/> ;¹²⁵³
- <https://theconversation.com/netzah-yehuda-the-violent-and-aggressive-idf-unit-the-us-is-thinking-of-sanctioning-228436>
- <https://abcnews.go.com/Politics/biden-sanction-israeli-military-units-accused-human-rights/story?id=109651562>¹²⁵⁴
- <https://www.justsecurity.org/96522/israel-leahy-law/>¹²⁵⁵

מניעה מסיוע הומניטרי אמריקאי להיכנס לעזה.¹²⁵⁶ כפי שהתברר ביום שלמחרת, המסמך כלל גם ארבעה משרדים במשרד המדינה האמריקאי שהעריכו שהבטחונות של ישראל היו "לא אמינים ולא מהימנים" ושישראל תקפה אזורים מוגנים ותשתיות אזרחיות באופן קבוע, כמעט ולא פעלה כדי לחקור הפרות חוק, הרגה עובדים הומניטריים ועיתונאים בקצב חסר תקדים, והגבילה באופן שרירותי כניסת סיוע הומניטרי.¹²⁵⁷ כמה שבועות לאחר מכן באמצע מאי, משרד המדינה פרסם את הדו"ח הרשמי שלו בהמשך למזכר NSM-20 שחייב את הממשל האמריקאי לדווח לקונגרס על האם קיימים דיווחים מהימנים או האשמות שמנוגדות לטענות ישראל שהיא עומדת בכללי החוק הבינלאומי.¹²⁵⁸ הדו"ח קבע שישראל ככל הנראה השתמשה בנשק אמריקאי ב"מקרים שמעלים חשש" ביחס לעמידתה של ישראל בכללי החוק הבינלאומי, אבל גם קבע שישראל לא חסמה סיוע הומניטרי בהווה, שלא הייתה אינדיקציה לכך שישראל תקפה אזרחים בכוונה, וסיכם שבסך הכל ישראל הייתה מחויבת לדין הבינלאומי.¹²⁵⁹ גוף עצמאי פרסם סקירה מפורטת שהטילה ספק רציני במסקנות הדו"ח האמריקאי.¹²⁶⁰ מעט לאחר פרסום הדו"ח האמריקאי, עובדת ותיקה (20 שנים) במשרד המדינה האמריקאי, אשר הייתה אחת המומחיות שכתבו את הטייטה של הדו"ח (עד סוף אפריל), התפטרה במחאה ואמרה שמסקנות הדו"ח היו מנוגדות לחלוטין לדעה הרווחת בקרב המומחים שנשאלו בנושא, ושהיה ברור שלישראל היה תפקיד בהגבלת המזון והציוד הרפואי שהוכנס לעזה.¹²⁶¹

עם התארכות המלחמה, ארה"ב הטילה סנקציות על נציגים של תנועות ימין קיצוני בישראל, אבל סנקציות אלו היו סמליות במהותן. בפברואר, ארה"ב הטילה סנקציות על ארבעה אנשים שהואשמו בתקיפת פלסטינים ופעילי שלום ישראליים בגדה המערבית. מהארבעה נמנע להשתמש במערכת הפיננסית האמריקאית, ונאסר על אזרחים אמריקאים לעבוד איתם.¹²⁶² פעולה זו התרחשה בזמן שביידן ביקר במישיגן, מדינת מפתח בבחירות הקרבות לנשיאות ארה"ב ובה יש אוכלוסייה ערבית-אמריקאית גדולה שהייתה ביקורתית ביחס לתמיכה של ביידן בישראל.¹²⁶³ בהקשר זה הסנקציות היו אינדיקציה שביידן ניסה להרגיע את מתנגדיו. באמצע מרץ, ארה"ב הטילה סנקציות חדשות נגד שתי התנחלויות בלתי חוקיות ששימשו בסיס להתקפות מתנחלים על אזרחים פלסטיניים, ונגד שלושה מתנחלים אחרים.¹²⁶⁴ למרות שבשלב ראשון בנקים ישראלים מנעו משבעת המתנחלים מלהשתמש בחשבונות הבנק האישיים והעסקיים שלהם,¹²⁶⁵ התקשורת הישראלית דיווחה שארה"ב הקלה את הסנקציות אחרי איום מצד שר האוצר הישראלי לפיו יגרום לקריסת הכלכלה הפלסטינית (ארה"ב טענה שהקלת הסנקציות הייתה דומה למקרים אחרים).¹²⁶⁶ סבב שלישי של סנקציות כיוון לבעל ברית של השר לביטחון לאומי ולשני ארגונים שגייסו תרומות למתנחלים שנפגעו בסבבים הקודמים של הסנקציות.¹²⁶⁷ סבב רביעי של סנקציות באמצע יוני כווון לארגון המתנחלים "צו 9", שתקף את המשאיות שהעבירו סיוע הומניטרי לעזה.¹²⁶⁸ יחד עם זאת, הסנקציות עצמן, במיוחד לאחר ההקלה בהן, נותרו מוגבלות ולא אפקטיביות.¹²⁶⁹ המתנחלים עצמם, כמו גם ארגונים מקומיים של זכויות אדם ופלסטינים בגדה המערבית

<https://www.devex.com/news/exclusive-usaid-officials-say-israel-breached-us-directive-on-gaza-aid-107545>¹²⁵⁶
<https://www.reuters.com/world/middle-east/some-us-officials-say-internal-memo-israel-may-be-violating-international-law-2024-04-27/>¹²⁵⁷
<https://theintercept.com/2024/05/10/israel-human-rights-gaza-report/>¹²⁵⁸
<https://theintercept.com/2024/05/10/israel-human-rights-gaza-report/>; לגרסה הלא מצונזרת של הדו"ח :¹²⁵⁹
<https://www.justsecurity.org/wp-content/uploads/2024/05/Report-to-Congress-under-Section-2-of-the-National-Security-Memorandum-on-Safeguards-and-Accountability-with-Respect-to-Transferred-Defense.pdf>¹²⁶⁰
<https://www.justsecurity.org/94980/task-force-national-security-memorandum-20/>;
<https://www.justsecurity.org/wp-content/uploads/2024/04/NSM20-TF-Report--Final.pdf>¹²⁶¹
<https://www.theguardian.com/world/article/2024/may/30/stacy-gilbert-us-state-department-israel-gaza-aid>;
https://www.democracynow.org/2024/5/31/stacy_gilbert_state_dept_resignation_gaza¹²⁶²
<https://apnews.com/article/biden-west-bank-israeli-settlers-palestinians-80f9e6be6f6a7bb75dc86360ac2fa6ce>¹²⁶³
<https://www.bbc.com/news/world-us-canada-68173904>¹²⁶⁴
<https://www.axios.com/2024/03/14/us-settler-sanctions-west-bank>¹²⁶⁵
<https://www.reuters.com/world/middle-east/israeli-banks-heed-us-anti-settler-sanctions-far-right-ministers-object-2024-02-05/>¹²⁶⁶
<https://www.israelhayom.co.il/news/geopolitics/article/15507010>;
<https://www.israelhayom.co.il/news/geopolitics/article/15425756>; <https://www.france24.com/en/live-news/20240329-us-pushes-back-against-claims-it-eased-west-bank-settler-sanctions>¹²⁶⁷
<https://www.reuters.com/world/us/us-slaps-sanctions-entities-that-raised-funds-west-bank-settlers-2024-04-19/>;
<https://apnews.com/article/israel-palestinians-sanctions-settlers-biden-west-bank-85cee76d68c17091d9b4d3e14f3eeb74>¹²⁶⁸
<https://www.reuters.com/world/middle-east/us-impose-sanctions-israeli-group-that-attacked-gaza-aid-2024-06-14/>¹²⁶⁹
<https://jacobin.com/2024/03/biden-sanctions-israeli-settlers-palestine>

מתארים את האימפקט של הסנקציות כמינימלי.¹²⁷⁰ מספר האנשים המועט שמעורב עד כה מעיד שההמשל האמריקאי השתמש בסנקציות כדי להביע את חוסר שביעות הרצון שלו – בעיקר בפני מצביעים אמריקאים ולא ביחס לקהלים ישראלים או בינלאומיים – אבל נמנע מעשיה משמעותית יותר כדי לשנות את המציאות בזמן המלחמה.

יחסי ארה"ב-ישראל

למרות שארה"ב המשיכה לתמוך בישראל לאורך המלחמה, היא גם ביקרה אותה באופן מילולי על התנהלותה באופן בוטה יותר ככל שהזמן עבר. חלק מגישה זו ככל הנראה נועד להגביל את הפגיעה המשמעותית במוניטין הבינלאומי של ארה"ב בשל התמיכה שלה בישראל, כמו גם לפייס חלק מהמצביעים בבחירות הקרבות לנשיאות בארה"ב. במקביל, ארה"ב הגבילה את ישראל באופן מסוים מאז תחילת המלחמה. חלק מהמגבלות האלו הצליחו, כך נראה, למנוע מישראל לפתוח חזית נוספת בלבנון, או להאט ולהגביל את הפלישה הישראלית לרפיה. במקביל, ממשלת ארה"ב נמנעה מלבצע פעולות רציניות שיגבו את הטענות וההצהרות המילוליות האלו. חלק זה של המסמך נוגע ביחסים בין שתי המדינות על פי חודשים, כשכל פסקה מוקדשת לחודש (לאחר אוקטובר). הדגש הוא על דבריהם של בכירים אמריקאים כמו נשיא ארה"ב ג'ו ביידן ומזכיר המדינה האמריקאי אנתוני בלינקן.

דברי הממשל האמריקאי בתחילת ואמצע אוקטובר הדגישו את התמיכה המוחלטת של ארה"ב בישראל. כבר ב-7.10, ביידן קבע ש"ארה"ב עומדת לצד ישראל. לעולם לא נפסיק לערוך לבטחונם". הנשיא הבטיח שיתוף פעולה עם ישראל, וסיוע חומרי, צבאי ודיפלומטי, שתיאר כ"מוחלט".¹²⁷¹ באמצע אוקטובר, ביידן ביקר בישראל ואמר ש"אני מגיע לישראל עם הודעה אחת: אתם לא לבד... ככל שארה"ב קיימת – ואנחנו נתקיים לנצח – לעולם לא ניתן לכם להיות לבד".¹²⁷²

יחד עם זאת, החל מסוף אוקטובר, מניין המתים הפלסטיני הגדל הוביל את הממשל האמריקאי לשנות את הגישה ולכלול בדבריו גם אזרחים פלסטינים. ביידן ובלינקן דיברו בפירוש על הסיוע ההומניטרי לפלסטינים והצורך להגן על אזרחים בזמן הפלישה הקרקעית של ישראל.¹²⁷³ ביידן הביע ביטחון ש"ישראל תפעל בהתאם למידה... חוקי המלחמה" וש"חפי הפשע בעזה יוכלו לקבל גישה לסיוע רפואי, מזון ומים",¹²⁷⁴ ולחץ על נתניהו להכניס יותר סיוע הומניטרי לעזה.¹²⁷⁵ בלינקן טען שהאזרחים הפלסטינים היו קורבנות של חמאס וש"חייבים להגן על חיי האזרחים הפלסטינים", בין השאר באמצעות הכנסת סיוע הומניטרי נחוץ לתוך עזה.¹²⁷⁶ הממשל של ביידן ניסה ללחוץ על מקבילו הישראלי לחשוב על אסטרטגיית יציאה לפני תחילת הפלישה הקרקעית, ולנהל את המלחמה בזוירות.¹²⁷⁷ כפי שתואר למעלה, התמיכה האמריקאית לא השתנתה מאז באופן מהותי למרות ההתנהלות הישראלית שבעיקרה התעלמה מאזהרות מוקדמות אלו, אשר נותרו רלוונטיות עד לזמן הכתיבה של מסמך זה.

בנובמבר, ארה"ב המשיכה להאיץ בישראל להגביל את התגובה הצבאית שלה, באותו זמן שבכירים ישראלים – שלפעמים נאמו באותו זמן ומקום – שללו את הרעיון.¹²⁷⁸ ביידן ויועציו הבכירים הזהירו את ישראל מתגובת נגד בינלאומית שתגיע

---

¹²⁷⁰ <https://apnews.com/article/us-sanctions-israeli-settlers-west-bank-palestinians-354f8b0a44b70c25bf013614b4775900> ; <https://www.haaretz.com/israel-news/2024-06-13/ty-article/.premium/israel-finances-west-bank-outpost-owned-by-settlers-placed-under-u-s-u-k-eu-sanctions/00000190-1105-db28-a995-559d87720000>

¹²⁷¹ <https://www.c-span.org/video/?530992-1/president-biden-remarks-situation-israel>

¹²⁷² <https://apnews.com/article/joe-biden-israel-hamas-gaza-palestinians-a85cb682fdc61b80285cf4ab354354ce> ; <https://www.npr.org/2023/10/19/1206997120/biden-israel-politics-democrat-republican-middle-east-hamas>

¹²⁷³ <https://www.reuters.com/world/behind-bidens-shift-israel-hamas-war-gaza-deaths-international-pressure-2023-10-27/>

¹²⁷⁴ <https://www.cnn.com/2023/10/15/politics/biden-60-minutes-interview-gaza-israel/index.html>

¹²⁷⁵ <https://www.cnn.com/2023/10/30/politics/biden-netanyahu-aid-gaza/index.html>

¹²⁷⁶ <https://www.washingtonpost.com/opinions/2023/10/31/antony-blinken-biden-aid-ukraine-israel-gazans/>

¹²⁷⁷ בלינקן אמר גם שמנהיגיה של ישראל תמכו באספקת הסיוע של ארה"ב לעזה... <https://www.reuters.com/world/behind-bidens-shift-israel-hamas-war-gaza-deaths-international-pressure-2023-10-27/>

¹²⁷⁸ <https://www.bloomberg.com/news/articles/2023-11-03/blinken-shifts-israel-message-as-backlash-grows-over-gaza-deaths>

ותפגע בתמיכה ממנה נהנתה ישראל עד אז, עם השלכות חמורות על צה"ל ועל ישראל.¹²⁷⁹ ביידן חזר על דעתו שפתרון שתי המדינות הוא הפתרון היחיד לסכסוך הרחב יותר,¹²⁸⁰ אמר ש"חייבים לשמור" על בית החולים אל-שיפא' בהקשר לפשיטה הראשונה עליו בנובמבר,¹²⁸¹ וגם ציין שמתנחלים בגדה המערבית חייבים לתת דין וחשבון על פעולותיהם האלימות.¹²⁸² בלינקן ביקר את ישראל על כך שלא עשתה מספיק כדי להקטין את הנזק שנגרם לאזרחים בעזה, וקבע שהרבה יותר מדי פלסטינים כבר מתו וסבלו.¹²⁸³ הוא אפילו השווה את הילדים הפלסטינים שראה שהוצאו מההריסות לילדים שלו בגלל ש"איך אפשר שלא?".¹²⁸⁴ יותר מ-500 מינויים ועובדי מדינה בארה"ב ביקרו את התמיכה המוחלטת של ביידן בישראל במכתב ודרשו הפסקת אש, ולמעלה מ-1,000 עובדים ב-USAID קראו לממשל להשתמש באופן יעיל יותר בכוחו להגביל את כמות המוות של אזרחים בעזה.¹²⁸⁵ למרות אזהרות אלו, ארה"ב לא קבעה קווים אדומים לישראל.¹²⁸⁶

בדצמבר, ביידן הזהיר שישראל מאבדת את התמיכה הבינלאומית שלה בגלל ה"הפצצות חסרות האבחנה" שלה בעזה, והציע שנתניהו צריך "לשנות את הממשלה שלו".¹²⁸⁷ בלינקן חזר על הצורך של ישראל להגן על אזרחים ולהמשיך את הסיוע ההומניטרי,¹²⁸⁸ והצביע על הפער שבין ה"הכוונות המוצהרות" [של ישראל] להגן על אזרחים וכמות האבידות הגדלה בשטח.¹²⁸⁹ הוא הוסיף ש"אסור שתהיה העברת אוכלוסיה קבועה בתוך הרצועה".¹²⁹⁰ במפגשים באחד הביקורים שלו בישראל, בלינקן הבהיר שישראל צריכה לסיים את המערכה הקרקעית שלה עד תחילת ינואר,¹²⁹¹ למרות שהרמטכ"ל אמר שהמלחמה תמשיך לעוד "חודשים רבים".¹²⁹² בלינקן גם אמר שסיום המלחמה "בהקדם האפשרי" הוא בעדיפות עליונה עבור הממשל האמריקאי.¹²⁹³

בינואר, ביידן ובלינקן ניסו לדון בשלום אזורי בהקשר של פתרון שתי המדינות,¹²⁹⁴ וגם בחנו את האפשרויות של ארה"ב להכיר במדינה פלסטינית לאחר המלחמה.¹²⁹⁵ למרות שנתניהו הצהיר שהוא לא יאפשר את הקמתה של מדינה פלסטינית, ביידן אמר שפתרון זה יכול להתקדם גם עם נתניהו כראש ממשלה.¹²⁹⁶ בכירים אמריקאים טענו שסבלנותו של ביידן עם נתניהו "פוקעת", שהיו תסכולים עמוקים בצד האמריקאי, ושביידן אמר לנתניהו שהוא לא רוצה שנה של מלחמה בעזה.¹²⁹⁷

-
- <https://www.cnn.com/2023/11/02/politics/biden-administration-warning-israel-gaza-civilians/index.html>¹²⁷⁹
- <https://apnews.com/article/biden-revitalized-palestinian-authority-israel-hamas-war-bf8defe81079d6e6371f228157f9be10>¹²⁸⁰
- <https://www.pbs.org/newshour/politics/watch-al-shifa-hospital-in-gaza-must-be-protected-biden-says>¹²⁸¹
- <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2023/11/06/readout-of-president-bidens-call-with-prime-minister-netanyahu-of-israel-8/>¹²⁸²
- <https://apnews.com/article/blinken-israel-gaza-hamas-850cf28c13d8df087f75c0536462b604>¹²⁸³
- <https://x.com/Channel4News/status/1720452839435038986>¹²⁸⁴
- <https://www.theguardian.com/us-news/2023/nov/14/biden-letter-israel-gaza-war-ceasefire>¹²⁸⁵
- <https://www.cnn.com/2023/11/02/politics/biden-administration-warning-israel-gaza-civilians/index.html>¹²⁸⁶
- <https://apnews.com/article/biden-israel-hamas-oct-7-44c4229d4c1270d9cfa484b664a22071>¹²⁸⁷
- <https://www.state.gov/secretary-antony-j-blinken-remarks-to-the-press-18/> ;¹²⁸⁸
- <https://www.state.gov/secretary-antony-j-blinken-and-united-kingdom-foreign-secretary-david-cameron-at-a-joint-press-availability/> ; <https://www.state.gov/secretary-antony-j-blinken-with-jake-tapper-of-cnn-state-of-the-union-3/>¹²⁸⁹
- <https://www.theguardian.com/world/2023/dec/08/us-israel-hamas-war-gaza-civilian-protection-anthony-blinken>¹²⁹⁰
- <https://www.timesofisrael.com/blinken-said-to-warn-war-cabinet-it-may-not-have-months-to-topple-hamas/>¹²⁹¹
- <https://www.thetimes.co.uk/article/us-pressures-israel-to-end-war-against-hamas-in-a-month-3vnb52wf9>¹²⁹²
- <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-67824421>¹²⁹³
- <https://www.timesofisrael.com/biden-presses-netanyahu-on-protecting-gaza-civilians-discusses-phasing-of-war/>¹²⁹⁴
- <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2024/01/19/readout-of-president-joe-bidens-call-with-prime-minister-netanyahu-of-israel-2/> ; <https://www.reuters.com/world/middle-east/blinken-discuss-way-forward-gaza-he-meets-israeli-leaders-2024-01-09/>¹²⁹⁵
- <https://www.axios.com/2024/01/31/palestine-statehood-biden-israel-gaza-war>¹²⁹⁶
- <https://www.aljazeera.com/news/liveblog/2024/1/19/israels-war-on-gaza-live-us-support-for-israel-ironclad-despite-rebuff?update=2635028>¹²⁹⁷
- <https://www.axios.com/2024/01/14/biden-netanyahu-israel-gaza-war-tensions> ;
- <https://www.axios.com/2024/01/26/biden-netanyahu-israel-hamas-war-gaza-timetable>

בלינק אמר שחייבים לאפשר לפלסטינים לחזור לבתיהם בעזה ושאסור להוציאם מהרצועה.¹²⁹⁸ במקרה אחר הוא תיאר את הקונפליקט כ"כואב במיוחד" וש"הסבל שובר את ליבי".¹²⁹⁹

בפברואר, ביידן תיאר את המערכה הישראלית כ"מוגזמת" וטען שהוא "מנסה מאוד עכשיו להגיע להפסקת אש סביב החטופים".¹³⁰⁰ דובר הבית הלבן אמר שפעולה ברפיח בנסיבות בהווה "תהיה אסון לאנשים האלו [כלומר פלסטינים] ולא נתמוך בה".¹³⁰¹ כמה ימים לאחר מכן, ביידן אמר לנתניהו בשיחת טלפון שאסור להמשיך עם פעולה צבאית ברפיח ללא "תוכנית מהימנה וניתנת לביצוע שתבטיח את בטחונם ואת התמיכה בלמעלה ממיליון האנשים שמצאו מקלט שם [ברפיח]".¹³⁰² באותו הזמן, שלושה פקידיים אמריקאים הודו שארה"ב לא תעניש את ישראל אם תתחיל במערכה צבאית ברפיח.¹³⁰³ בלינק קבע ש"ישראל חייבת להבטיח שמשלוח של סיוע מציל-חיים לעזה לא נחסם משום סיבה שהיא, על ידי אף אחד", והאיץ בישראל "לעשות יותר לעזור לאוכלוסיה האזרחית".¹³⁰⁴ למרות שביידן ובלינק דחו לתוכנית להפסקת אש (ביידן קיווה שיוכל להשיג הפסקת אש בתוך כשבוע), נתניהו הכריז באופן ציבורי שהמלחמה תמשיך עד שישראל תגיע לניצחון המוחלט.¹³⁰⁵ ייתכן שבתגובה, בלינק קבע שהתרחבות ההתנחלויות בגדה המערבית היא "בניגוד לחוק הבינלאומי", ובכך חזר למדיניות האמריקאית המקובלת לפני ממשל טראמפ.¹³⁰⁶

בתחילת מרץ, נרטיב הפסקת האש המשיך כשסגנית הנשיא קמלה האריס קראה ל"הפסקת אש מיידית לפחות לששת השבועות הקרובים" בעזה בגלל "ההיקף העצום של הסבל בעזה".¹³⁰⁷ עד לזמן הכתיבה של מסמך זה, לא הייתה הפסקת אש כזו. כשאררה"ב הודתה שכל אוכלוסיית עזה סבלה מ"רמות גבוהות של חוסר ביטחון תזונתי באופן אקוטי",¹³⁰⁸ ארה"ב החלה להצניח סיוע לעזה והחלה לעבוד על הקמת מזח זמני (ראה למעלה עבור שני הנושאים).¹³⁰⁹ באמצע מרץ, ראש הרוב הדמוקרטי בסנאט ביקר את נתניהו בנאום והכריז שהוא "מכשול מרכזי לשלום" ש"איבד את דרכו".¹³¹⁰ ביידן שיבה את הנאום כ"טוב".¹³¹¹ ביידן עצמו אמר שנתניהו "פוגע בישראל יותר מאשר עוזר לישראל",¹³¹² וקבע ש"סיוע הומניטרי לא יכול להיות נושא משני או קלף מיקוח... הגנה על, והצלה של חיים של חפים מפשע חייבת להיות בעדיפות [גבוהה]".¹³¹³ הממשל האמריקאי גם התמקד במערכה העתידית ברפיח. במרץ הייתה גם הפעם הראשונה בה ביידן השתמש ברעיון של קו אדום בנוגע לפלישה לרפיח ("זה קו אדום, אבל לעולם לא אעזוב את ישראל"), למרות שרבים בחרו לפרש את דבריו באופן מוגבל שלא שלל לחלוטין כל פעולה צבאית ברפיח.¹³¹⁴ בלינק הצהיר ש"פעולה צבאית רצינית [ברפיח] היא לא הדרך לעשות זאת. היא תסכן את חייהם של אזרחים רבים נוספים... היא מסכנת את ישראל בהמשך הבידוד שלה ברחבי העולם ומאיימת על בטחונה בטווח הארוך ועל מקומה בעולם".¹³¹⁵ סגנית הנשיא האריס אמרה שארה"ב לא פסלה שום פעולה נגד

<https://www.cnn.com/2024/01/09/politics/blinken-israel-gaza-war-talks/index.html>¹²⁹⁸
<https://www.reuters.com/world/us/blinken-says-us-demand-he-mourns-gutwrenching-scenes-gaza-2024-01-17/>¹²⁹⁹
<https://www.washingtonpost.com/politics/2024/02/08/biden-israel-gaza-speech-netanyahu/>¹³⁰⁰
<https://www.washingtonpost.com/politics/2024/02/08/biden-israel-gaza-speech-netanyahu/>¹³⁰¹
<https://www.aljazeera.com/news/liveblog/2024/2/11/israels-war-on-gaza-live-leaders-warn-of-catastrophe-if-rafah-invaded?update=2700975>¹³⁰²
<https://www.politico.com/newsletters/national-security-daily/2024/02/13/us-wont-punish-israel-for-rafah-op-that-doesnt-protect-civilians-00141013>¹³⁰³
<https://www.state.gov/secretary-antony-j-blinken-at-a-press-availability-46/>¹³⁰⁴
<https://apnews.com/article/blinken-netanyahu-israel-hamas-gaza-saudi-arabia-qatar-palestinians-48ff7a3bbab5d92841df2949c29d9e72> ; <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-68410226> ;
<https://www.nbcnews.com/politics/white-house/biden-walks-back-prediction-monday-ceasefire-deal-gaza-hopeful-probabl-rcna141161>¹³⁰⁵
<https://www.theguardian.com/world/2024/feb/23/blinken-oppose-new-israeli-settlements>¹³⁰⁶
<https://x.com/KamalaHarris/status/1764409522553082344>¹³⁰⁷
<https://www.timesofisrael.com/blinken-says-all-of-gaza-facing-unprecedented-food-insecurity/>¹³⁰⁸
<https://www.nbcnews.com/politics/white-house/biden-announces-us-will-airdrop-food-aid-gaza-rcna141436> ; <https://time.com/6898685/biden-israel-pressure-gaza-aid-pier-in-state-of-the-union/>¹³⁰⁹
<https://www.cbsnews.com/news/biden-schumer-speech-netanyahu-gaza/>¹³¹⁰
<https://www.cnn.com/2024/03/18/politics/joe-biden-netanyahu-phone-call/index.html>¹³¹¹
<https://apnews.com/article/biden-netanyahu-red-line-frustration-gaza-0f23fa8d02288c1b9d862ddc4035872e>¹³¹²
<https://time.com/6898685/biden-israel-pressure-gaza-aid-pier-in-state-of-the-union/>¹³¹³
<https://www.wsj.com/world/middle-east/how-israel-avoided-bidens-red-line-ad715144>¹³¹⁴
<https://www.aljazeera.com/news/liveblog/2024/3/22/israels-war-on-gaza-live-the-choice-is-clear-a-2-state-solution?update=2790517> ; <https://www.axios.com/2024/03/22/israel-gaza-netanyahu-blinken-insurgency-warning>¹³¹⁵

ישראל במקרה בו תקוף את רפיח.¹³¹⁶ נתניהו, לעומת זאת, הצהיר שאם ארה"ב לא תסייע בהתקפה על רפיח "נצטרך לעשות את זה בעצמנו".¹³¹⁷

בתחילת אפריל, ביידן הצהיר שישראל "לא עשתה מספיק כדי להגן על עובדי סיוע" או אזרחים בעזה ואמר שהוא "זועם ולבו נשבר בשל המוות של עובדי ה-World Central Kitchen.¹³¹⁸ הוא חזר על כך שעל ישראל לקחת צעדים ספציפיים וקונקרטיים כדי להתמודד עם בעיית הפגיעה באזרחים, הסבל ההומניטרי והביטחון של עובדי הסיוע, וטען שהמדיניות האמריקאית בנוגע לעזה תלויה בצעדים שישראל תעשה בנושאים אלו.¹³¹⁹ ביידן אמר גם שנתניהו עשה "טעות" בגישה שלו לעזה.¹³²⁰ בלינקן הזהיר שישראל עשויה להפוך לדומה לחמאס אם לא תגן על אזרחים עזתיים.¹³²¹ שר ההגנה לוי אולסטיין, עם זאת, קבע שלארה"ב "אין שום ראיות" שישראל מבצעת ג'נוסייד בעזה (אבל לא שלל לחלוטין את הרעיון).¹³²² ההתקפה האיראנית באמצע אפריל, אשר בה ארה"ב שיחקה תפקיד במרכזי בהגנה על ישראל, עצרה את רצף האמירות הביקורתיות של ארה"ב. בסוף החודש, הממשל האמריקאי חזר לקרוא לישראל להכניס עוד סיוע הומניטרי לעזה (בשביל ההקשר – אפריל היה החודש בו נכנסה כמות הסיוע הרבה ביותר לעזה עד לזמן הכתיבה של מסמך זה).¹³²³ הממשל האמריקאי החל גם לקרוא להפסקת אש שלה ישראל כביכול הסכימה, למרות שלא הייתה שום אינדיקציה שישראל תמכה בעסקה כזו.¹³²⁴

בתחילת מאי, ביידן התנה את הסיוע האמריקאי לישראל בפעם הראשונה, כשאמר באופן ספציפי שיפסיק לשלוח פצצות ופגזי ארטילריה לישראל אם תפתח בפלישה משמעותית לרפיח: "אמרתי בפירוש שאם ייכנסו [הישראלים] לרפיח – הם עוד לא נכנסו לרפיח עד כה – אם הם ייכנסו לרפיח, לא אספק את כלי הנשק שבהם השתמשו היסטורית כדי להתמודד עם רפיח, להתמודד עם הערים, שמתמודדות עם הבעיה הזו [של התקפת ערים]".¹³²⁵ הפלישה לרפיח התקיימה לאחר מכן, וביידן לא הפסיק את משלוחי הנשק לישראל בהמשך ל"אולטימטום" (על פי התקשורת האמריקאית) הקודם שנתן לישראל (פקיד אנונימי טען שמשלוח אחד עוכב).¹³²⁶ יתרה מזאת, בימים שלאחר מכן הממשל האמריקאי קידם עסקת מכירת נשק בסך של מיליארד דולר לישראל.¹³²⁷ בסוף מאי, הממשל האמריקאי הבהיר שלא ישנה את מדיניותו ביחס לישראל,¹³²⁸ בזמן שהמערכה הישראלית על רפיח התרחבה.¹³²⁹ בהקשר זה, ההנהגה של בית הנבחרים והסנאט משתי המפלגות הזמינו את נתניהו לנאום בקונגרס האמריקאי.¹³³⁰ באותו הזמן, ביידן קרא להפסקת אש קבועה, חשף הצעה מוקדמת לכך והאיץ בישראל ובחמאס לקבל אותה.¹³³¹ במקביל למסרים הסותרים, ביידן הודה שכוחות הביטחון הישראליים השתמשו בפצצות אמריקאיות

<https://abcnews.go.com/Politics/harris-us-ruled-consequences-israel-invades-rafah/story?id=108431225>¹³¹⁶
<https://www.washingtonpost.com/world/2024/03/22/israel-blinken-hamas-doha-negotiations/>¹³¹⁷
<https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2024/04/02/statement-from-president-joe-biden-on-the-death-of-world-central-kitchen-workers-in-gaza/>¹³¹⁸
<https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2024/04/04/readout-of-president-joe-bidens-call-with-prime-minister-netanyahu-of-israel-3/> ; <https://apnews.com/article/biden-netanyahu-3591fb5f82b22cf8e5d1060fccaef115> ; <https://www.axios.com/2024/04/05/biden-netanyahu-us-support-israel>
<https://www.bbc.com/news/world-middle-east-68766592>¹³²⁰
https://www.timesofisrael.com/liveblog_entry/blinker-warns-israel-risks-becoming-indistinguishable-from-hamas-if-it-doesnt-protect-gaza-civilians/¹³²¹
<https://www.axios.com/2024/04/09/israel-genocide-gaza-us-austin-palestinians>¹³²²
<https://apnews.com/article/blinker-israel-hamas-war-gaza-saudi-arabia-c0425791dc59e745021d3dd726dc8f09>¹³²³
<https://apnews.com/article/blinker-israel-hamas-war-gaza-saudi-arabia-c0425791dc59e745021d3dd726dc8f09>¹³²⁴
<https://www.cnn.com/2024/05/08/politics/joe-biden-interview-cnntv/index.html>¹³²⁵
<https://www.cnn.com/2024/05/08/politics/joe-biden-interview-cnntv/index.html#> ; ¹³²⁶
<https://www.cnn.com/2024/05/09/politics/inside-bidens-public-ultimatum/index.html> ;
<https://www.haaretz.co.il/news/politics/war-2023/2024-05> גם https://www.ynet.co.il/news/article/sjnzepogr_07/ty-article-live/0000018f-4fbc-d17f-adcf-ffffc4fa0000?liveBlogItemId=1873160451#1873160451 ;
<https://www.cnn.com/2024/05/05/politics/war-israel-palestine-gaza-biden-weapons/index.html>
<https://www.nytimes.com/2024/05/14/us/politics/biden-arms-sale-israel.html>¹³²⁷
<https://www.reuters.com/world/middle-east/us-vp-harris-says-israels-deadly-strike-rafah-was-beyond-tragic-2024-05-28/>¹³²⁸
¹³²⁹
https://www.democracynow.org/2024/5/30/headlines/israel_seizes_entire_gaza_egypt_border_continues_deadly_invasion_of_rafah
<https://x.com/SpeakerJohnson/status/1796628344269623520>¹³³⁰
<https://www.nytimes.com/2024/05/31/us/politics/biden-israel-remarks-speech.html>¹³³¹

להרוג אזרחים פלסטינים,¹³³² ופקידים בכירים אנונימיים תיארו את האסטרטגיה הישראלית בעזה כ"גול עצמי".¹³³³ בתגובה, כמה קולות ישראליים ניסו להצביע על קשרים בין ארה"ב והמאס בשל אינטרסים משותפים ביניהם,¹³³⁴ בעוד שהשר לביטחון לאומי הצהיר ש" Hamas ❤️ Biden" בטוויט.¹³³⁵

ביוני, ביידן הצהיר בראיון ש"יש לאנשים את כל הסיבות להגיע למסקנה" שנתניהו מאריך את המלחמה לצרכיו הפוליטיים האישיים.¹³³⁶ האמירה שלו התאימה להערכה של ה-CIA לפיה נתניהו יתנגד ללחץ לקבוע מראש את המצב בעזה ביום שאחרי המלחמה.¹³³⁷ באותו הזמן, ממשל ביידן קבע שישראל לא "חצתה קו אדום ברפיח" וכינה את הפעולה הצבאית שם כ"עליה" מתונה יותר.¹³³⁸ בהקשר זה יצוין כסקר פלסטיני מצא ש-51% מהנשאלים ברצועה טענו שהפעולה הישראלית ברפיח היא זו שגרמה להם לעזוב את המקום בו שהו עד אליה.¹³³⁹

התנגדות בממשל האמריקאי ובחברה האמריקאית

במהלך המלחמה פקידים אמריקאים רבים בחרו להביע את התנגדותם, חלקם בשמם וחלקם באופן אנונימי. שמונה או תשעה פקידים התפטרו באופן ציבורי עד סוף מאי.¹³⁴⁰ בתחילת מאי, פקידים אשר כבר התפטרו סיפרו שהם ראו עליה במספר ההתפטרויות הלא ציבוריות.¹³⁴¹ על פי אחד המתפטרים, למעלה מ-24 פקידים התפטרו באופן פרטי.¹³⁴² אחרים השתמשו בדרכים אחרות. במכתב אחד בפברואר, למעלה מ-800 פקידי ציבור באירופה ובארה"ב התנגדו לתמיכה של הממשלות שלהם למלחמה בעזה.¹³⁴³ באפריל, 90 עורכי דין בארה"ב ומחוצה לה, כולל 20 עורכי דין שעבדו בממשל האמריקאי, קראו לנשיא להפסיק את הסיוע הצבאי לישראל (עד מאי המספר גדל ל-130 בסך הכל).¹³⁴⁴ מספר פקידים אמריקאים בכירים קבעו במזכר פנימי שהם הטילו ספק במהימנות ההצהרות הישראליות לגבי השימוש הישראלי בנשק אמריקאי.¹³⁴⁵ אחרים תיארו באופן אנונימי את המדיניות של ביידן ביחס לישראל כ"טעות נוראית ומטופשת בעליל".¹³⁴⁶

המלחמה העצימה את הקיטוב הפנימי בארה"ב. למרות שהתמיכה בישראל נותרה חזקה יותר אצל מצביעים רפובליקנים, מספר גדול של סקרים מראה שהמדיניות של ביידן במלחמה קיבלה מעט תמיכה ממצביעי מפלגתו הדמוקרטים, אשר הביעו את מורת רוחם בדרכים שונות עם התקדמות המלחמה. בעוד ש-50% מהאמריקאים הסכימו עם הפעולה הצבאית של ישראל בנובמבר, במרץ המספר ירד ל-36%.¹³⁴⁷ כבר בינואר, 35% מהאמריקאים חשבו שישראל מבצעת ג'נוסייד בעזה (49%

-
- <https://theintercept.com/2024/05/10/israel-human-rights-gaza-report/>¹³³²
<https://www.politico.com/news/2024/05/21/biden-admin-hammering-israel-military-strategy-gaza-00159262>¹³³³
<https://www.haaretz.co.il/opinions/2024-05-09/ty-article-opinion/.premium/0000018f-5d88-d1d4-afcf-fd8aae1d0000>¹³³⁴
<https://x.com/itamarbengvir/status/1788458123436433783> ; <https://www.jpost.com/breaking-news/article-800531>¹³³⁵
<https://time.com/6984968/joe-biden-transcript-2024-interview/>¹³³⁶
<https://www.cnn.com/2024/06/07/politics/cia-netanyahu-assessment/index.html>¹³³⁷
<https://abcnews.go.com/US/wireStory/biden-administration-israel-crossed-red-line-rafah-110739181>¹³³⁸
<https://pcpsr.org/en/node/980>¹³³⁹
: לדוגמאות <https://x.com/SanaSaeed/status/1796202013044138221> ; <https://transcripts.cnn.com/show/amp/date/2023-12-04/segment/01>¹³⁴⁰
<https://www.politico.com/newsletters/national-security-daily/2024/05/07/more-resignations-over-israel-and-a-failed-policy-00156536> ; <https://www.theguardian.com/us-news/article/2024/may/30/two-more-us-officials-resign-over-biden-administrations-position-on-gaza-war>¹³⁴¹
<https://www.theguardian.com/us-news/article/2024/may/30/two-more-us-officials-resign-over-biden-administrations-position-on-gaza-war>¹³⁴²
<https://docs.google.com/document/d/e/2PACX-1vTbqPLjzpDpGdamN2LWL1a-ILCkgs0nDOmgBN3MT-U-3-t5D1gIgrc5KORsHfO9nEluOBdCnD-5tDKX/pub>¹³⁴³
<https://www.politico.com/news/2024/04/29/lawyers-israel-arm-sales-biden-00154958> ; <https://www.politico.com/newsletters/national-security-daily/2024/05/01/does-israel-dissent-matter-to-biden-00155488>¹³⁴⁴
<https://www.reuters.com/world/middle-east/some-us-officials-say-internal-memo-israel-may-be-violating-international-law-2024-04-27/>¹³⁴⁵
<https://www.politico.com/news/2024/04/03/biden-israel-strike-aid-workers-gaza-00150356>¹³⁴⁶
<https://news.gallup.com/poll/642695/majority-disapprove-israeli-action-gaza.aspx>¹³⁴⁷

דמוקרטים, 18% רפובליקנים).¹³⁴⁸ המספר גדל במאי ל-39% (56% דמוקרטים, 23% רפובליקנים).¹³⁴⁹ במרץ, 52% מהאמריקאים (62% ממצביעי בידן, 30% ממצביעי טראמפ) הסכימו שממשלת ארה"ב צריכה להפסיק לשלוח כלי נשק לישראל עד שישראל תפסיק את ההתקפה שלה על עזה.¹³⁵⁰ כשהשאלה נוסחה סביב שאלת משלוח נשק לישראל כדי לסייע לה במלחמתה נגד חמאס, 36% מהאמריקאים תמכו במדיניות ו-35% התנגדו לה.¹³⁵¹ במאי, 51% מהיהודים האמריקאים שנשאלו תמכו בהחלטה של בידן להפסיק את משלוחי הנשק לישראל אם היא ממשיכה בהתקפתה על רפיח.¹³⁵² במאי, 70% מהאמריקאים שהתכוונו להצביע בבחירות תמכו בהפסקת אש קבועה בעזה.¹³⁵³ המופע הציבורי הבולט ביותר של התנגדות לממשלה היה רצף של הפגנות בקמפוסים בארה"ב שהגיע לשיא באפריל ובמאי. מחאות אלו מתוארות בפירוט רב יותר בחלק "זום-אין 2" בהמשך.

<https://www.theguardian.com/us-news/2024/jan/24/americans-believe-israel-committing-genocide-poll>¹³⁴⁸

<https://zeteo.com/p/gaza-israel-genocide-poll-ceasefire-us-voters>¹³⁴⁹

<https://cepr.net/press-release/poll-majority-of-americans-say-biden-should-halt-weapons-shipments-to-israel/>¹³⁵⁰

<https://www.pewresearch.org/short-reads/2024/04/02/younger-americans-stand-out-in-their-views-of-the-israel-hamas-war/>¹³⁵¹

<https://www.jpost.com/diaspora/article-804548>¹³⁵²

<https://zeteo.com/p/gaza-israel-genocide-poll-ceasefire-us-voters>¹³⁵³

זום-אין 1 – הפשיטה השניה של ישראל על בית החולים אל-שיפא (18.3)

1.4(1354)

עודכן לאחרונה: 18.6.24

הפשיטה הישראלית השניה על בית החולים אל-שיפא באמצע-סוף מרץ הייתה פעולה צבאית משמעותית ומובחנת שמתאימה למספר מהחלקים במסמך זה. התיאור למטה מתמקד באירוע הספציפי כדי להדגיש כיצד פעולה צבאית זו משקפת את ההתנהלות שהוצגה לעיל.

ב-18 במרץ צה"ל פתח בפשיטה צבאית על בית החולים אל-שיפא.¹³⁵⁵ דיווחים מוקדמים מתוך הרצועה טענו שצה"ל הרג או הוציא להורג כ-150 גברים.¹³⁵⁶ עמותה בינלאומית דיווחה על עדויות של פשעים שיטתיים שכללו הרג מכוון והוצאות להורג, עיכוב של כ-400 אנשים ועינויים של תושבים מקומיים ומטופלים.¹³⁵⁷ לאחר שצה"ל פרסם תמונת קולאז' עם תמונות של 358 מחבלים לכאורה שנתפסו בבית החולים, עמותה מצאה שמספר התמונות שנשלח היה קטן יותר (248), ש-52 מהאנשים בה הופיעו פעמיים, ו-11 מהאנשים זהו בשמם כעובדי מערכת הבריאות.¹³⁵⁸ מספר רופאים ואנשי צוות אחרים נהרגו או הוצאו להורג,¹³⁵⁹ כולל רוקח שנהרג לעיני מטופלים.¹³⁶⁰ אנשים שברחו מספרים סיפורים דומים,¹³⁶¹ כמו גבר צעיר שמספר על חיילי צה"ל יורים בעצורים סביבו והורגים כמה מהם, כולל את אביו ואחיו.¹³⁶² צילומים של מעוכבים ששוחררו מראים שהם שוחררו בבגדיהם התחתונים.¹³⁶³ חלק מהם היו בכסאות גלגלים.¹³⁶⁴ בית חולים קרוב לאל-שיפא הופצץ במהלך הפשיטה, התקפה שגרמה נזק לחדרי מטופלים.¹³⁶⁵ עד ראייה טען בראיון שראה ארבע פעמים קבוצות של 3-10 מעוכבים שהובלו לבנייני בית החולים. נשמעו יריות, והחיילים עזבו להביא קבוצה אחרת של מעוכבים. עדי ראייה אחרים תיארו אירועים דומים, כולל הוצאות להורג לכאורה.¹³⁶⁶ אנשים שלא התפנו בהוראת צה"ל נהרגו.¹³⁶⁷ עדי ראייה אחרים סיפרו שלא יכלו לזוז ולהביא מזון ומים במשך ימים.¹³⁶⁸ תחקיר ראשוני של עמותה מצא עדויות להוצאות להורג של

¹³⁵⁴ הפשיטה היא הנושא של סרט אשר מתעד עדויות של שורדים ונוגע בנקודות רבות מאלו המתוארות למטה:

<https://www.youtube.com/watch?v=IlerY4M9kQc>

<https://www.nytimes.com/2024/03/24/world/middleeast/al-shifa-hospital-gaza-israel.html>¹³⁵⁵

¹³⁵⁶; <https://twitter.com/HossamShabat/status/1770813640251195394>; צה"ל טען שמדובר במחבלים:

<https://twitter.com/ClubReel/status/1770822632725700746>

<https://euromedmonitor.org/en/article/6236>¹³⁵⁷

<https://twitter.com/HCWWatch/status/1771307184145502250>¹³⁵⁸

<https://twitter.com/RamAbdu/status/1772039795662889006>; ¹³⁵⁹

<https://twitter.com/RamAbdu/status/1777339018453058024>; <https://mondoweiss.net/2024/04/come-out-you-animals-how-the-massacre-at-al-shifa-hospital-happened>

<https://twitter.com/NourNaim88/status/1771370478906822877>¹³⁶⁰

¹³⁶¹ מספר עדויות מופיעות בשרשור זה: <https://twitter.com/RamAbdu/status/1772039795662889006>;

<https://twitter.com/RamAbdu/status/1777365780172026029>

<https://twitter.com/trhxian1/status/1771648909753864280>¹³⁶²

<https://twitter.com/RamAbdu/status/1771565663535960309>¹³⁶³

<https://twitter.com/RamAbdu/status/1771565663535960309>¹³⁶⁴

<https://twitter.com/RamAbdu/status/1771495855587000429>¹³⁶⁵

<https://euromedmonitor.org/en/article/6232/International-community-must-act-immediately-to-stop-Israeli-army%E2%80%99s-massacre-of-Palestinians-at-Al-Shifa-Hospital>; ¹³⁶⁶

<https://www.aljazeera.com/program/newsfeed/2024/3/25/palestinian-testimonies-of-israeli-executions-at-al-shifa-hospital>; <https://mondoweiss.net/2024/04/come-out-you-animals-how-the-massacre-at-al-shifa-hospital-happened>

<https://mondoweiss.net/2024/04/come-out-you-animals-how-the-massacre-at-al-shifa-hospital-happened>¹³⁶⁷

<https://www.nytimes.com/2024/03/24/world/middleeast/al-shifa-hospital-gaza-israel.html>; ¹³⁶⁸

<https://www.aljazeera.com/news/2024/4/1/as-those-fleeing-al-shifa-get-to-south-gaza-they-recount-israeli-torture>

13 ילדים,¹³⁶⁹ כמו גם ש-25 אלף אזרחים נאלצו לפנות את בתיהם מסביבות בית החולים, והעריכו שצה"ל הרס ושרף למעלה מ-1,200 יחידות דיור באזור.¹³⁷⁰ על פי מספר עדויות תואמות, צה"ל השתמש באזרחים כמגינים אנושיים.¹³⁷¹

סרטונים ישראליים מבית החולים הראו שצה"ל הפך חלקים בבית החולים למוצב מאולתר, עם הרס בקנה מידה רחב. פלסטינים כפותרים עם עיניים מכוסות הושבו לאורך מסדרונות בית החולים.¹³⁷² אוכלוסייה אזרחית שחיה באזור בית החולים הושארה ללא מזון ומים במשך ימים. על פי דבריה של עדת ראייה, משפחה הייתה בין 65 משפחות שצה"ל הוציא בכוח מביתהן. צה"ל שרף את בגדיהם כמו גם את המבנה שבו חיו. מבנים ואזרחים אחרים נשרפו גם כן לדבריה.¹³⁷³ פעולות צה"ל כלאו יותר מ-240 מטופלים חולים ופצועים בתוך בית החולים, ללא גישה למזון, תרופות או טיפול במשך כשבוע.¹³⁷⁴ רופאים שהיו בבית החולים במהלך המצור תיארו את חוויותיהם הקיצוניות.¹³⁷⁵ לפחות 22 מטופלים מתו בשל מחסור בחמצן, מזון ומים.¹³⁷⁶

לאחר שצה"ל עזב לבסוף את שיפא, מאות גופות נמצאו בהרס הנרחב באזור בית החולים ובתוכו.¹³⁷⁷ עשרות או אפילו מאות גופות נמצאו מתפוררות באדמה בקברים מאולתרים וקברי אחים, חלקן אזוקות במה שנראה כמו הוצאות להורג.¹³⁷⁸ מכון מחקר עצמאי הקשור לאקדמיה מצא שגופותיהם של אלו שנהרגו בפשיטה הזו הושחתו ונקברו חלקית על ידי בולדוזרים.¹³⁷⁹

עמותה טענה שעל בסיס דיווחים מוקדמים, יותר מ-1,500 פלסטינים נהרגו, נפצעו או דווחו כנעדרים. נשים וילדים הם כמחצית ממספר ההרוגים והפצועים. מאות גופות נמצאו, כולל כמה שנשרפו ואחרות שראשיהן וגפיהן בותרו.¹³⁸⁰ מנהלי ורופאי בית החולים הכריזו שהנזק הוציא את בית החולים מתפקוד, ואף קראו בשמות רבים מעמיתיהם שנהרגו, נלקחו וגורשו.¹³⁸¹ למרות הכמות הרבה של עדויות מהצד הפלסטיני, הרמטכ"ל טען ש"במבצע הזה אין איש צוות רפואי אחד שנפגע, אין בו חולים שנפגעו".¹³⁸² ראש הממשלה הקודם של ישראל טען גם הוא שאף אזרח לא נהרג, מצב "חסר תקדים בלוחמה בשטח בנוי".¹³⁸³

<https://euromedmonitor.org/en/article/6246/In-a-week,-Israeli-army-executes-13-children-in-and-near-Al-Shifa-Hospital>¹³⁶⁹

<https://euromedmonitor.org/en/article/6254/Al-Shifa-Medical-Complex-Witnesses-One-of-the-Largest-Massacres-in-Palestinian-History>¹³⁷⁰

<https://reliefweb.int/report/occupied-palestinian-territory/gaza-israeli-army-uses-palestinian-civilians-human-shields-its-operation-shifa-medical-complex-and-its-vicinity-enar>¹³⁷¹

<https://twitter.com/NourNaim88/status/1772757426887926144>¹³⁷²

<https://www.youtube.com/watch?v=3mNISRUX0R8>¹³⁷³

<https://twitter.com/PHRIsrael/status/1771499307478229244>; also <https://twitter.com/DrTedros/status/1771276290315653372>¹³⁷⁴

<https://twitter.com/DrMadsGilbert/status/1774371251881984169>¹³⁷⁵

<https://www.aljazeera.com/program/newsfeed/2024/4/1/israel-leaves-al-shifa-hospital-in-ruins-and-littered-with-human-remains>; <https://euromedmonitor.org/en/article/6254/Al-Shifa-Medical-Complex-Witnesses-One-of-the-Largest-Massacres-in-Palestinian-History>¹³⁷⁶

<https://twitter.com/RamAbdu/status/1777321386991612112>; <https://twitter.com/RamAbdu/status/1777299876885241930>; <https://twitter.com/RamAbdu/status/1777306768802038012>; <https://twitter.com/HossamShabat/status/1777726280084963393>¹³⁷⁷

<https://www.thenation.com/article/world/israel-al-shifa-massacre-denialism/>; <https://www.aljazeera.com/program/newsfeed/2024/4/1/israel-leaves-al-shifa-hospital-in-ruins-and-littered-with-human-remains>; <https://jacobin.com/2024/04/al-shifa-hospital-siege-gaza-massacre>; <https://twitter.com/HossamShabat/status/1774741588226273379>; <https://twitter.com/KufiyyaPS/status/1774751378377773162>; <https://twitter.com/DrMadsGilbert/status/1774704992445731264>; <https://twitter.com/Reuters/status/1774936027360297304>; <https://twitter.com/SkyNews/status/1776958103109664881>; <https://twitter.com/RamAbdu/status/1779859676827431399>; <https://twitter.com/EuroMedHR/status/1783855639006986260>¹³⁷⁸

<https://twitter.com/ForensicArchi/status/1778106742737375471>¹³⁷⁹

<https://euromedmonitor.org/en/article/6254/Al-Shifa-Medical-Complex-Witnesses-One-of-the-Largest-Massacres-in-Palestinian-History>; <https://twitter.com/EuroMedHR/status/1777652447474749720>¹³⁸⁰

<https://twitter.com/DrMadsGilbert/status/1775300379967729675>¹³⁸¹

<https://www.ynet.co.il/news/article/hymd23pka>¹³⁸²

<https://twitter.com/naftalibennett/status/1774663364314091870>¹³⁸³

דובר צה"ל טען בחשבון הרשמי של צה"ל ש-200 מחבלים חוסלו ושיותר מ-500 פלסטינים נעצרו.¹³⁸⁴ יחד עם זאת, כשצה"ל הביא עיתונאים מהתקשורת הבינלאומית לראות את בית החולים לפני שצה"ל עזב אותו, הנציג של דובר צה"ל העריך את מספר החמושים הפלסטינים שנהרגו במשך מעל לשבועיים בכ-40, בעוד שאחד המפקדים במקום העריך את המספר ב"עשרות בודדות".¹³⁸⁵ תחקיר מאוחר יותר מצא שרוב האנשים שנהרגו ונעצרו היו עובדים בענף האזרחי של הממשלה בעזה – אנשים שעבדו בתחומים כמו הגנה אזרחית, המשטרה האזרחית, משרד הפנים וכיוצא בזה, שהגיעו לאל-שיפא כדי לקבל את משכורתיהם.¹³⁸⁶

---

¹³⁸⁴ ; <https://twitter.com/SaulStaniforth/status/1774816428916412574> ; המספר בתקשורת הישראלית היה "יותר מ-200" :
<https://www.ynet.co.il/news/article/hymd23pka>
¹³⁸⁵ <https://www.washingtonpost.com/world/2024/04/01/gaza-al-shifa-hospital-israel/>
¹³⁸⁶ <https://mondoweiss.net/2024/04/come-out-you-animals-how-the-massacre-at-al-shifa-hospital-happened>

זום-אין 2 – המחאות בקמפוסים בארה"ב (17.4 – מאי)

עודכן לאחרונה: 18.6.24

המחאה הברורה ביותר נגד המדיניות האמריקאית בנוגע למלחמת חרבות ברזל עד כה הייתה סדרה של מאהלי מחאה ומחאות בקמפוסים אוניברסיטאות, מגמה שהגיעה לשיאה באפריל ומאי. בסך הכל היו מעל 150 מאהלים באוניברסיטאות ברחבי העולם, ויותר מ-100 מהם היו בארה"ב.¹³⁸⁷ הגרדיאן תיאר את המחאות האלו כ"אולי תנועת הסטודנטים החשובה ביותר מאז המחאות נגד המלחמה בוויטנאם בסוף שנות ה-60".¹³⁸⁸ הסטודנטים עצמם התייחסו ולפעמים קישרו את פעולותיהם באופן ישיר למחאת 1968.

למרות שסטודנטים מחו בסולידריות עם עזה בקמפוסים משלב מוקדם, מעט מהפגנות אלו משכו תשומת לב ציבורית רבה בחודשים הראשונים של המלחמה.¹³⁸⁹ המחאות בקמפוסים החלו למשוך הרבה יותר תשומת לב בהקשר של המאהל באוניברסיטת קולומביה וניסיונות האוניברסיטה להסירו באמצע ובסוף אפריל. בתגובה, סטודנטים הקימו מאהלים בקמפוסים רבים אחרים. מאהלים אלו בדרך כלל כללו סטודנטים שהקימו אוהלים באזור מסוים בקמפוס והחזיקו במקום עם שלטים ודגלים במשך ימים או שבועות, תוך כדי ארגון אירועים כמו הרצאות או שיעורים, הפגנות או קריאות. בחלק מהמקרים סטודנטים גם השתלטו על בניינים. כתנועה מבוזרת, למאהלים באוניברסיטאות שונות היו דרישות שונות אבל רובם ביקרו בחריפות את ישראל, במיוחד סביב המלחמה בעזה. דרישה נפוצה אחת הייתה קריאה לאוניברסיטה להפסיק את השקעותיה בחברות שהרוויחו מהכיבוש הישראלי, או חברות ישראליות. דרישות אחרות כללו ניתוק קשרים עם מוסדות ישראליים להשכלה גבוהה, הפסקת מחקר שתומך בצבא, תמיכה בסטודנטים או אוניברסיטאות פלסטיניים, קריאה לממשלה לסיים את הסיוע הצבאי לישראל, או קריאה להפסקת אש.¹³⁹⁰

המחאות היו בעיקרן תופעה באוניברסיטאות העילית בארה"ב,¹³⁹¹ לפחות באופן חלקי מכיוון שלאוניברסיטאות אלו יש הון רב יותר להשקעה וסיכוי גדול יותר לקשרים בינלאומיים שכוללים קשרים עם אוניברסיטאות ישראליות, אבל גם מכיוון שלסטודנטים עניים במוסדות אחרים היו דאגות אחרות.¹³⁹² קבוצה קטנה של אוניברסיטאות עילית ובמיוחד אוניברסיטת קולומביה משכו יותר תשומת לב לאומית והייתה להן השפעה גדולה על האופן שבו המחאות נתפסו בשיח הציבורי. הסיקור התקשורתי של מחאות אלו היה פוליטי בדרך כלל (ראה את החלק למעלה על התקשורת). בחינה של 553 מחאות מצאה ש-97% מהן לא הובילו לאלימות פיזית (מעבר לדחיפות) או נזק לרכוש (שבירת חלון ומעלה). כמחצית מ-3% המחאות שהוגדרו כאלימות הפכו לכאלו מכיוון שהמוחים נלחמו בכוחות המשטרה שנשלחו לפנות את המאהלים. נזק לרכוש נמצא בשני מקרים.¹³⁹³ התגשויות רציניות בין מוחים משני הצדדים התרחשו רק ב-UCLA, היכן שעדויות מצולמות הראו מוחים

---

¹³⁸⁷ שני האתרים האלו כוללים הפניות וקישורים למאהלים השונים: <https://students4gaza.directory/>; <https://www.palestineiseverywhere.com/>. ניתוח זה מצא 123 קמפוסים עם מאהלים ו-318 קמפוסים עם מחאות: <https://washingtonmonthly.com/2024/05/24/are-gaza-protests-happening-mostly-at-elite-colleges/> ¹³⁸⁸ <https://www.theguardian.com/world/2024/apr/28/us-student-protests-gaza-israel> ¹³⁸⁹ גרף ב: <https://theconversation.com/media-coverage-of-campus-protests-tends-to-focus-on-the-spectacle-rather-than-the-substance-229172> ¹³⁹⁰ לדרישות הסטודנטים, מסודרות לפי אוניברסיטה: <https://students4gaza.directory/> ¹³⁹¹ <https://washingtonmonthly.com/2024/05/24/are-gaza-protests-happening-mostly-at-elite-colleges/> ¹³⁹² <https://washingtonmonthly.com/2024/05/24/are-gaza-protests-happening-mostly-at-elite-colleges/> ¹³⁹³ <https://www.theguardian.com/us-news/article/2024/may/10/peaceful-pro-palestinian-campus-protests>; מידע וניתוח מקורי כאן: <https://acleddata.com/2024/05/10/us-student-pro-palestine-demonstrations-remain-overwhelmingly-peaceful-acledd-brief/>

פרו-ישראליים תוקפים את המאהל.¹³⁹⁴ המשטרה חיכתה כמה שעות עד שהפרידה בין שני הצדדים, ועשרות בני אדם נפצעו בצד המוחים במאהל התמיכה בעזה.¹³⁹⁵

רוב הנהלות האוניברסיטאות התנגדו למאהלים, בין השאר בשל לחץ מפוליטיקאים ותורמים. לחץ פוליטי היה ברור במיוחד בשורה של שימועים בהם נשיאים של אוניברסיטאות עלית זומנו לווינגטון ונאלצו לענות על שאלות ביחס למדיניות האוניברסיטה שלהם, בדרך כלל סביב אנטישמיות והגנה על הסטודנטים.¹³⁹⁶ לפחות שתי נשיאות של אוניברסיטאות איבדו את עבודותיהן כתוצאה מכך.¹³⁹⁷ תורמים עשירים השתמשו בתרומות שלהם כדי להפעיל לחץ על אוניברסיטאות, תוך כדי איומים פרטיים או ציבוריים להפסיק את תרומותיהם שלפעמים אף מומשו.¹³⁹⁸ לפחות במקרה של ניו יורק, קבוצה של עשרות בעלי חברות גדולות ובעלי הון ניסו להשפיע על ראש העיר להשתמש במשטרה כדי להתמודד עם המוחים בקולומביה.¹³⁹⁹ סביר שלהצעים כאלו הורגשו בתוך אוניברסיטאות. כתוצאה מהלחץ, הנהלות של אוניברסיטאות רבות ניסו באופן פעיל להגביל את מחאות הסטודנטים באופנים שונים, פעמים רבות באמצעות שימוש במשטרה וכוחות הביטחון של הקמפוסים שזוהו באופן מוחלט עם הפעלת כוח בקמפוסים. סרטונים ויראליים מקמפוסים הראו כוחות משטרה חמושים משתמשים בכדורי גומי וגז מדמיע נגד מוחים.¹⁴⁰⁰ אלימות פיזית הייתה שכיחה גם היא והופעלה נגד סטודנטים וחברי סגל, לפעמים לעיני המצלמות.¹⁴⁰¹ כתוצאה מכך, לפחות 3,025 בני אדם נעצרו ב-61 אוניברסיטאות במשך כחודש של מחאות.¹⁴⁰² רבים אחרים הושעו או סולקו מהאוניברסיטאות שלהם. גם חברי סגל נעצרו, לפעמים תוך שימוש בכוח מוגזם.¹⁴⁰³ במקרים רבים אחרים, הנהלות של אוניברסיטאות בחרו להשתמש באופנים פחות בוטים להתמודד עם המוחים

-
- <https://x.com/BenzionSanders/status/1785681768349118750>; ¹³⁹⁴
<https://x.com/FilmThePoliceLA/status/1785654963915588036>; <https://forward.com/news/608215/campus-violence-erupts-at-ucla-as-pro-israel-protesters-tries-to-dismantle-encampment/>;
: <https://www.cnn.com/2024/05/16/us/ucla-student-protests-counterprotesters-invs/index.html>;
<https://x.com/KyungLahCNN/status/1790908711898165639>;
המוחים הוגבלו לערב האחד שתואר: <https://www.theguardian.com/us-news/2024/apr/29/palestinian-israeli-protesters-clash-university-california>.
, <https://forward.com/fast-forward/617536/arrest-in-ucla-encampment-violence-edan-on-forward/617536/arrest-in-ucla-encampment-violence-edan-on-forward/>;
<https://forward.com/opinion/608479/ucla-violence-campus-protests/>; ¹³⁹⁵
<https://www.cbsnews.com/losangeles/news/police-clear-out-pro-palestinian-encampment-at-ucla/> ;
<https://www.latimes.com/california/story/2024-05-01/la-me-ucla-camp-police> ;
<https://www.latimes.com/california/story/2024-04-30/ucla-moves-to-shut-down-pro-palestinian-encampment-as-unlawful>
¹³⁹⁶ השימוע הראשון בתחילת דצמבר כלל את נשיאות אוניברסיטאות הרווארד, פנסילבניה ו-MIT: <https://www.cnn.com/2023/12/11/business/university-leaders-testimony-nightcap/index.html>
אפריל כלל את נשיאת קולומביה: <https://www.cnn.com/business/live-news/columbia-antisemitism-house-testimony/index.html>
: <https://www.nytimes.com/live/2024/05/23/us/college-antisemitism-hearing>. בניגוד לשני השימועים הקודמים, לא הייתה לו השפעה מיידית.
¹³⁹⁷ אוניברסיטת פנסילבניה: <https://www.politico.com/news/2023/12/09/penn-president-resigns-00130961>. הרווארד: <https://www.reuters.com/world/us/harvard-president-gay-resigns-harvard-crimson-student-newspaper-2024-01-02/>.
נכון לזמן הכתיבה, נשיאת קולומביה שמרה על מקום עבודתה, אבל: <https://www.politico.com/news/2024/05/16/columbia-university-faculty-pass-vote-of-no-confidence-in-president-00158393>
¹³⁹⁸ <https://www.foxbusiness.com/lifestyle/columbias-billionaire-donors-mull-giving-anti-israel-protests> ;
<https://www.thedp.com/article/2024/05/penn-donors-react-encampment-university-response>
¹³⁹⁹ <https://www.washingtonpost.com/nation/2024/05/16/business-leaders-chat-group-eric-adams-columbia-protesters/>
¹⁴⁰⁰ <https://twitter.com/JoshuaPHill/status/1785443970237317351> ;
<https://x.com/Kahlissee/status/1783538202705285206> ;
<https://x.com/RyanChandlerTV/status/1783197539824468403> ;
<https://x.com/balagonline/status/1783185444085117425>
¹⁴⁰¹ https://x.com/DD_Geopolitics/status/1783565419305136271 ;
<https://x.com/JoshuaPHill/status/1783518484137226284> ;
<https://x.com/AkbarSAhmed/status/1785856063226490986> ; <https://www.instagram.com/reel/C6MpT0hP5uS/>
¹⁴⁰² <https://apnews.com/article/israel-palestinians-campus-protests-50d754675b710c9b983faf9ec9164d81>
¹⁴⁰³ <https://x.com/PatrickQuinnTV/status/1783532600637681964> ;
<https://x.com/RobertMackey/status/1783684235938894086> ; <https://www.newsweek.com/65-year-old-man-lucky-alive-after-arrest-campus-protest-1895846> ; <https://x.com/TylerKatzen/status/1785698828420608183> ;
<https://x.com/meznaqato/status/1785452260324979121> ;

וקריאותיהם. אלו כללו, למשל, מעבר ללימוד מקוון,¹⁴⁰⁴ השארת כוחות משטרה בקמפוס,¹⁴⁰⁵ העברת טקסים אל מחוץ לקמפוס, או ביטול נאומי מצטיינים.¹⁴⁰⁶

חלק מהנהלות האוניברסיטאות נשאו ונתנו עם הסטודנטים בסופו של דבר, ולפעמים הגיעו להסכמות שקיבלו חלק מדרישות הסטודנטים.¹⁴⁰⁷ במקרים רבים אחרים, האוניברסיטאות לא שינו את המדיניות שלהן כלפי ישראל/עזה. חלק מהאוניברסיטאות העדיפו לפתור את העניין בהכרזה שהן יפסיקו להתייחס לנושאים פוליטיים שאינם בליבת התפקוד של האוניברסיטה.¹⁴⁰⁸ סוף השנה האקדמית (בארה"ב בסביבות מאי) הובילה לסיום כמעט כל המחאות הפעילות בארה"ב, למרות שבמקרים רבים סטודנטים מחו גם באירועים שונים של סוף השנה האקדמית – כמו למשל יציאה מופגנת מטקסי הסיום שלהם עצמם,¹⁴⁰⁹ הרמת דגלי פלסטין או שלטים עם כתובות עם מסרים דומים,¹⁴¹⁰ או דרישה לבטל את ההזמנות של דוברים חיצוניים שהגיעו לנאום בטקסים אלו.¹⁴¹¹

סיקור ותגובות

במקום להתמודד עם הדרישות והבעיות שהעלו המוחים, הסיקור התקשורתי היה סנסציוני.¹⁴¹² תשומת הלב הציבורית נמשכה למספר קטן של מקרים של שפה או שלטים מסיתים, כמו גם לתחושה כללית יותר של חוסר נוחות או חוסר ביטחון אישי בקרב מיעוט של הסטודנטים בקמפוס. הרבה מהשיח הציבורי עסק בהאשמות באנטישמיות, בדרך כלל תוך כדי התעלמות מהעובדה שכמות משמעותית מהסטודנטים שארגנו ושהשתתפו בהפגנות, כמו גם חברי הסגל שתמכו בהם, היו יהודים בעצמם.¹⁴¹³ בארה"ב, המחאות הובילו להצעת חוק שנועדה להגדיר אנטישמיות באופן רחב, שכולל גם ביקורת על ישראל (הצעת החוק עברה בבית הנבחרים במאי).¹⁴¹⁴

קולות ישראליים השתמשו באנטישמיות בשיח הבינלאומי והלאומי (בישראל). באופן בינלאומי, ראש ממשלת ישראל הוציא סרטון שסוקר את המחאות באופן נרחב ובו הוא תיאר את המחאות באנגלית כ"אנטישמיות" וכ"מזעזעות", והשווה אותן להתאספיות באוניברסיטאות גרמניות בשנות ה-30 (כלומר בזמן שבו הנאצים עלו לשלטון): "כנופיות אנטישמיות השתלטו על אוניברסיטאות מובילות... הן קוראות להשמדת ישראל. הן תוקפות סטודנטים יהודים. הן תוקפות חברי סגל יהודים".¹⁴¹⁵ נתניהו תיאר בהמשך סטודנטים שקראו "from the river to the sea, Palestine will be free" – קריאה נפוצה למדי במחאות – כ"תומכים בג'נוסייד" וקישר את הנושא ל"מצב העגום של מערכת ההשכלה האמריקאית... יש שם ריקבון

-
- <https://x.com/probablyreadit/status/1782569732538843267> ;
<https://x.com/rafaelshimunov/status/1786332708379017607>
<https://www.cnn.com/2024/04/22/business/columbia-tensions-passover-virtual-classes/index.html>¹⁴⁰⁴
<https://www.nytimes.com/2024/04/30/nyregion/columbia-shafik-protests-police.html>¹⁴⁰⁵
<https://dailytrojan.com/2024/04/15/valedictorian-will-not-speak-at-class-of-2024-commencement/>¹⁴⁰⁶
<https://www.nytimes.com/2024/04/30/us/brown-divestment-deal.html> ; <https://www.haaretz.com/us-news/2024-05-06/ty-article/.premium/rutgers-faces-backlash-over-shameful-capitulation-to-pro-palestinian-student-demands/0000018f-4e92-dcda-abc6-6e9711670000> ;
https://newbrunswick.rutgers.edu/sites/default/files/2024-05/AGREEMENT_05072024.pdf
<https://www.theguardian.com/education/article/2024/may/28/harvard-policy-issues-institutional-neutrality>¹⁴⁰⁸
https://x.com/JalalAK_jojo/status/1793672275809718459 ;¹⁴⁰⁹
<https://twitter.com/iamschvitzing/status/1789666643141914965>
<https://twitter.com/brainnotonyet/status/1789796916022157770>¹⁴¹⁰
<https://www.nytimes.com/2024/05/10/us/xavier-vermont-cancel-linda-thomas-greenfield.html>¹⁴¹¹
<https://theconversation.com/media-coverage-of-campus-protests-tends-to-focus-on-the-spectacle-rather-than-the-substance-229172> ; <https://www.nybooks.com/online/2024/06/13/acts-of-language-isabella-hammad/>
<https://www.theguardian.com/world/2024/apr/24/not-like-other-passovers-hundreds-of-jewish-demonstrators-arrested-after-new-york-protest-seder> ;
<https://x.com/rafaelshimunov/status/1786332708379017607> ;
<https://x.com/ofercass/status/1783246682626400722>
<https://www.usnews.com/news/national-news/articles/2024-05-07/explainer-the-controversy-surrounding-the-antisemitism-bill>¹⁴¹⁴
International Holocaust Remembrance Alliance, שימשה פעמים רבות בעבר להגדרת ביקורת על ישראל כאנטישמיות, ראה:
<https://www.theguardian.com/news/2023/apr/24/un-ihra-antisemitism-definition-israel-criticism>
<https://www.theguardian.com/us-news/2024/apr/24/us-campus-protests-benjamin-netanyahu-ceasefire>¹⁴¹⁵
מחוקקים אמריקאים דחו את הטענות, למשל: <https://www.npr.org/transcripts/1247670359>

ופשיטת רגל עמוקים".¹⁴¹⁶ בישראל, המחאות בקמפוסים הוצגו כצורה של אנטישמיות וקיבלו סיקור שטחי.¹⁴¹⁷ ישראל היום, העיתון הנפוץ ביותר בישראל, הקדיש את עמוד השער שלו ב-25 באפריל ל"אנטישמיות מסביב לגלובוס", עם תמונה כהה מהפגנה בה אנשים הנושאים דגלי פלסטין שכיסתה את רוב העמוד. כותרת המשנה הייתה "חשש לדבר עברית, הסתה בתקשורת ואוזלת יד של המשטרה... תמונת מצב מפחידה".¹⁴¹⁸ קישור לכתבה בעמוד הבא הציע לקוראים פתרון ("למרות הכל, יש רק מקום אחד בטוח ליהודי העולם", כלומר ישראל).¹⁴¹⁹

מעבר לדיון על אנטישמיות, גופי התקשורת האמריקאים עסקו בשאלת נוכחותם של אנשים שאינם סטודנטים במחאות ובארגונם, למרות שהיו לכך מעט עדויות. שאלה דומה נשאלה לגבי מי נמצא "מאחורי" המחאות, אשר הייתה נפוצה יותר בגופי תקשורת שנטו לימין הפוליטי. מאמר דעה בוול סטריט ג'ורנל, למשל, טען ללא הוכחות שהמוחים טופחו על ידי חמאס, חיזבאללה והח'ויתים.¹⁴²⁰ מאמרי דעה אחרים האשימו את ג'ורג' סורוס במחאה.¹⁴²¹ בתקשורת הישראלית היו דאגות דומות, כמו למשל התייחסות ל"מיליארדי הדולרים" שבאמצעותם מדינות מוסלמיות כמו קטאר וערב הסעודית קנו השפעה באוניברסיטאות אמריקאיות.¹⁴²² מגמה נוספת בסיקור הישראלי שנעדרה כמעט לחלוטין מהשיח התקשורתי האמריקאי כוונה בעיקר לקהלים ישראליים והציגה את הסטודנטים האמריקאים המוחים כבורים ביחס למצב האמיתי בישראל/פלסטין וכתמימים ביחס לחמאס בפרט.¹⁴²³ טיעונים אלו קיבלו תמיכה מצד יוזמה שמומנה על ידי אליטות פרו-ישראליות.¹⁴²⁴

השיח הציבורי הגיע לאקדמיה הישראלית. ועד ראשי האוניברסיטאות (ור"ה) הוציא הצהרה שבה הביעו הנשיאים את "דאגת[ם] העמוקה" ביחס ל"גילויי האלימות הקשה, האנטישמיות והאנטי ישראליות ששוטפים את הקמפוסים של רבות מהאוניברסיטאות המובילות בארה"ב, בתמיכת ארגונים פלסטיניים ובהם ארגוני טרור". הם המשיכו והצהירו שיעזרו לחוקרים וסטודנטים יהודים וישראלים שירצו להגיע לאוניברסיטאות ישראליות "למצוא כאן בית אישי ואקדמי".¹⁴²⁵ במאי, ישראל החלה בתוכנית ממומנת היטב להביא לישראל חוקרים ישראלים לשעבר או יהודים בגלל "גל חסר תקדים של אנטישמיות" באמצעות הצעת מענקי מחקר נדיבים.¹⁴²⁶

---

https://www.timesofisrael.com/liveblog_entry/netanyahu-says-college-protesters-chanting-from-the-river-to-the-sea-are-supporting-genocide/¹⁴¹⁶
<https://www.the7eye.org.il/517399>¹⁴¹⁷
<https://www.pressreader.com/newspapers/n/israel-hayom/20240425>¹⁴¹⁸
<https://www.pressreader.com/newspapers/n/israel-hayom/20240425>¹⁴¹⁹
<https://www.wsj.com/articles/whos-behind-the-anti-israel-protests-hamas-gaza-hezbollah-talking-points-d2f538ca>¹⁴²⁰
[https://www.wsj.com/articles/some-anti-israel-protesters-are-paid-soros-rockefeller-funding-activism-1421
<https://www.thedailybeast.com/theres-been-a-george-soros-for-every-era-of-antisemitic-panic-hamas-fba26c20> ;
<https://www.ynet.co.il/economy/article/yokra13903697> ; למשל:¹⁴²²
<https://www.maariv.co.il/news/politics/Article-1095319> ;
<https://www.israelhayom.co.il/news/geopolitics/article/15711685> ;
<https://www.maariv.co.il/news/politics/Article-1095319> ; למשל:¹⁴²³
¹⁴²⁴ לדוגמאות שכוונו לקהל אמריקאי, אבל בהצלחה מועטה, ראה:
\[https://x.com/Facts_For_Peace/status/1794093433818096072\]\(https://x.com/Facts_For_Peace/status/1794093433818096072\) ;
\[https://x.com/Facts_For_Peace/status/1801653974648410448\]\(https://x.com/Facts_For_Peace/status/1801653974648410448\) ; לקישור לקבוצת האליטות ראה את הדיונים כאן:
<https://www.semafor.com/article/11/09/2023/billionaires-discuss-50-million-anti-hamas-media-blitz> ;
<https://www.washingtonpost.com/nation/2024/05/16/business-leaders-chat-group-eric-adams-columbia-protesters/>¹⁴²⁵
<https://www.maariv.co.il/news/israel/Article-1094819>¹⁴²⁶
<https://www.themarker.com/news/education/2024-05-26/ty-article/.premium/0000018f-b5b6-d390-ab8f-f5bee80a0000> ;
\[https://www.facebook.com/Bezazelmotrich/photos/%D7%91%D7%99%D7%9E%D7%99%D7%9D-%D7%90%D7%9C%D7%95-%D7%99%D7%95%D7%AA%D7%A8-%D7%9E%D7%AA%D7%9E%D7%99%D7%93-%D7%90%D7%A0%D7%95-%D7%90%D7%95%D7%9E%D7%A8%D7%99%D7%9D-%D7%9C%D7%97%D7%95%D7%A7%D7%A8%D7%99%D7%9D-%D7%99%D7%A9%D7%A8%D7%90%D7%9C%D7%99%D7%9D-%D7%91%D7%90%D7%95%D7%A0%D7%99%D7%91%D7%A8%D7%A1%D7%99%D7%98%D7%90%D7%95%D7%AA-%D7%94%D7%9E%D7%95%D7%91%D7%99%D7%9C%D7%95%D7%AA-%D7%91%D7%A2%D7%95%D7%9C%D7%9D-%D7%91%D7%95%D7%90/988484582838144/?paipv=0&eav=Afbn2KFTtoO1qrHWpcUKB5K_G0uVHfC0qdzwc_QxQih_SpiL23tHM_3585PmFbxxIxeK&rd\]\(https://www.facebook.com/Bezazelmotrich/photos/%D7%91%D7%99%D7%9E%D7%99%D7%9D-%D7%90%D7%9C%D7%95-%D7%99%D7%95%D7%AA%D7%A8-%D7%9E%D7%AA%D7%9E%D7%99%D7%93-%D7%90%D7%A0%D7%95-%D7%90%D7%95%D7%9E%D7%A8%D7%99%D7%9D-%D7%9C%D7%97%D7%95%D7%A7%D7%A8%D7%99%D7%9D-%D7%99%D7%A9%D7%A8%D7%90%D7%9C%D7%99%D7%9D-%D7%91%D7%90%D7%95%D7%A0%D7%99%D7%91%D7%A8%D7%A1%D7%99%D7%98%D7%90%D7%95%D7%AA-%D7%94%D7%9E%D7%95%D7%91%D7%99%D7%9C%D7%95%D7%AA-%D7%91%D7%A2%D7%95%D7%9C%D7%9D-%D7%91%D7%95%D7%90/988484582838144/?paipv=0&eav=Afbn2KFTtoO1qrHWpcUKB5K_G0uVHfC0qdzwc_QxQih_SpiL23tHM_3585PmFbxxIxeK&rd\)](https://www.wsj.com/articles/some-anti-israel-protesters-are-paid-soros-rockefeller-funding-activism-1421)

זום אין 3: טיהור אתני בצפון עזה, אוקטובר-דצמבר 2024

עודכן לאחרונה: 5.12.24¹⁴²⁷

באוקטובר 2024, ישראל החלה במבצע נוסף בצפון רצועת עזה. כמעט מיד התברר כי מבצע זה שונה באופן מהותי מהמבצעים שקדמו לו. ישראל החלה דה פקטו במצור מוחלט על צפון עזה, תקפה ישירות אזרחים ובתי חולים, וניסתה לסלק את האוכלוסייה המקומית מהשטח בתהליך שזוהה במהירות כטיהור אתני.

חלק זה מתמקד במבצע זה, החל מהאופן שבו המבצע ומטרותיו הוצגו בשיח הישראלי והבינלאומי כדי לספק ראיות לכך שהאירועים היו ברורים כבר מתחילתם. בהמשך החלק בוחן את המצור עצמו, את השימוש של ישראל ברעב ככלי נשק במלחמה, ואת ההתקפות על האוכלוסייה האזרחית בצפון עזה, שכולם תמכו במערכת הטיהור האתני. החלק עוסק גם בהתקפות על מתקני בריאות ועובדי מערכת הבריאות בצפון הרצועה.

תוכניות, קולות וסיקור תקשורת

התוכנית למבצע זה נדונה מזה זמן רב בישראל תחת השם "תוכנית הגנרלים". התומך הבולט והקולני ביותר היה האלוף במיל' וראש המועצה לביטחון לאומי לשעבר, גיורא איילנד. על פי התוכנית, ישראל הייתה אמורה לדרוש מתושבי צפון עזה להתפנות בתוך שבוע מהאזור. מי שיבחרו להתפנות יקבלו מזון ומים באזור ייעודי. לאחר מכן צה"ל יהדק את המצור ויעצור את כניסת כל המזון, המים והסיוע ההומניטרי לאזור שפונה, מה שיאלץ את התושבים הנותרים להיכנע או למות מרעב (למידע נוסף, ראו את הפרק על טיהור אתני/קולות ותוכניות מרכזיות במסמך זה).¹⁴²⁸ תחקיר ישראלי חשף כי התוכנית עוצבה על ידי ארגונים נוספים כמו "צו 9",¹⁴²⁹ שהיה אחראי לחסימת הסיוע ההומניטרי לעזה במהלך אביב-קיץ 2024 (והוטלו עליו סנקציות על ידי ארצות הברית בתגובה).¹⁴³⁰

בתוך השיח הישראלי, התוכנית זכתה לתשומת לב משמעותית בתקשורת, שלרוב תמכה. התוכנית פורסמה על ידי עמותה שטענה כי חברים בה יותר מ-1,500 קציני צה"ל.¹⁴³¹ כבר באמצע ספטמבר, כלי תקשורת בישראל דיווחו כי מפקדים בכירים בצה"ל שוקלים את תוכנית הגנרלים (שכונתה גם תוכנית איילנד),¹⁴³² ומכתב עליו חתמו 27 שרים וחברי כנסת קרא לראש ממשלת ישראל לאמץ אותה רשמית.¹⁴³³ התוכנית זכתה לתמיכה מסוימת גם באקדמיה הישראלית.¹⁴³⁴ בסוף ספטמבר הצהיר ראש הממשלה כי "התוכנית הגיונית ונמצאת בדיון".¹⁴³⁵ חבר כנסת אמר בתחילת אוקטובר שהתוכנית מיושמת.¹⁴³⁶

---

¹⁴²⁷ ברצוני להודות לקורא אנונימי שהעיר על הגרסה של חלק זה מנובמבר 2024.

¹⁴²⁸ <https://x.com/bokeralmog/status/1831247052828786708>; ראו גם <https://www.ynet.co.il/news/article/h1psjosnc> עבור תומכים נוספים;

¹⁴²⁹ <https://www.facebook.com/watch/?v=430705303386981> ; <https://x.com/omrimaniv/status/1847700434716160328>

¹⁴³⁰ <https://www.haaretz.com/israel-news/2024-01-30/ty-article/.premium/a-new-low-the-israelis-advocating-to-starve-the-people-of-gaza/0000018d-5b42-d0fc-a9bd-5f5fc0740000>; סנקציות: <https://www.ynet.co.il/news/article/b1gdos7da> ; <https://www.theguardian.com/world/article/2024/jun/14/us-imposes-sanctions-on-extremist-israeli-group-for-blocking-gaza-aid>

¹⁴³¹ <https://hamefakdim-bemiluim.org/%d7%aa%d7%95%d7%9b%d7%a0%d7%99%d7%aa-%d7%94%d7%90%d7%9c%d7%95%d7%a4%d7%99%d7%9d/> ; <https://hamefakdim-bemiluim.org/%d7%90%d7%95%d7%93%d7%95%d7%aa/>

¹⁴³² גם; <https://www.kan.org.il/content/kan-news/defense/799622/>

¹⁴³³ https://x.com/yuval_ganor/status/1848406512609231172 ; <https://www.ynet.co.il/news/article/sjcq4s11r> ; <https://www.972mag.com/northern-gaza-liquidation-scenario-eiland-rabi/>

¹⁴³⁴ <https://www.israelhayom.co.il/news/politics/article/16463062>

¹⁴³⁵ <https://x.com/radio103fm/status/1835207918087483732?s=48>

¹⁴³⁶ <https://www.kan.org.il/content/kan-news/politic/803098/> ; <https://x.com/ytirawi/status/1842878570307219842>

בסוף אוקטובר, עמותה ישראלית קיימה אירוע מרכזי כהכנה להתנחלות יהודית בעזה. באירוע השתתפו 19 שרים וחברי כנסת.¹⁴³⁷

זמן קצר לאחר תחילת המבצע הצבאי בצפון עזה (ראו בהמשך), התברר שתוכנית הגנרלים, או גרסה שלה, מבוצעת דה-פקטו. עיתונאים ישראלים הצביעו על התוכנית במפורש כבר ב-10.6.¹⁴³⁸ עוד כלי תקשורת ישראלים הכירו בכך כבר באמצע אוקטובר,¹⁴³⁹ עם אינדיקציות לכך שהתוכנית לא נדונה לעומק ולא התקבלה עליה החלטה פוליטית פורמלית.¹⁴⁴⁰ גם קולות בינלאומיים החלו להיות מודעים לתוכנית בשלב זה.¹⁴⁴¹ בתגובה, איילנד עצמו טען כי תוכניתו אינה מיושמת מכיוון שצה"ל החל במבצע הצבאי לפני פינוי האזרחים, מה שיגדיל באופן משמעותי את מספר האבידות בצד הפלסטיני.¹⁴⁴²

קולות מסוימים בשיח הישראלי – כולל מאמר המערכת של "הארץ" בסוף אוקטובר – קראו לחיילי צה"ל לסרב ליישם את התוכנית.¹⁴⁴³ לקולות אלו לא הייתה השפעה מיידית על חיילים. קולות ישראלים אחרים קראו לפעולה נרחבת של מוסדות בינלאומיים – כולל סנקציות – כדי לעצור את ישראל. בין אלו הייתה עצומה עליה חתמו כמה אלפי ישראלים שקראו להטיל "כל סנקציה אפשרית" על ישראל כדי לעצור את ההתקפה על עזה.¹⁴⁴⁴ גם לקריאה זו הייתה השפעה מועטה. עם זאת, זמן קצר לאחר פרסום הקריאה קרא שר המשפטים של ישראל לעונש מאסר של 20 שנה על אזרחים ישראלים המקדמים סנקציות נגד ישראל.¹⁴⁴⁵

באמצע-סוף אוקטובר היו אינדיקציות ברורות לכך שהמבצע מתנהל על פי תוכנית פורמלית. כך למשל ראש הממשלה עצמו סירב לבקשת מזכיר המדינה האמריקאי אנטוני בלינקן להצהיר בפומבי שישראל לא מתכננת לגרש או להרעיב את האוכלוסייה בצפון עזה. בלינקן הזהיר שהמשך הפעולה הישראלית עלול לסכן את המשך התמיכה הצבאית שארצות הברית

<https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-10-16/ty-article/.premium/00000192-94aa-d9c2-a7f3-9cae337a0000> ; <https://www.instagram.com/reel/DBZR6anA-q4/> ; <https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-10-21/ty-article-magazine/.premium/00000192-af02-d049-a3db-bf76397e0000> ; <https://x.com/nitayp/status/1848282311281766869> ; <https://x.com/ireallyhateyou/status/1842898570673852729> ; <https://x.com/ireallyhateyou/status/1848469118363582692> ; <https://www.middleeasteye.net/explainers/israel-gaza-palestine-what-generals-plan> ; <https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-10-13/ty-article/.premium/00000192-8282-de72-afba-b2d79d410000> ; <https://www.haaretz.com/opinion/editorial/2024-10-29/ty-article-opinion/if-it-looks-like-ethnic-cleansing-it-probably-is/00000192-da04-d91e-a9df-dbad3f940000> ; <https://www.ynet.co.il/news/article/byuiwjajje> ; <https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-10-21/ty-article/.premium/00000192-aeaf-da5c-a9b7-febf25980000> ; <https://www.bbc.com/news/articles/c5y5zy1vwmlo> ; <https://x.com/DropSiteNews/status/1850011191281652154> ; <https://www.ynet.co.il/news/article/yokra14124023> ; <https://www.haaretz.co.il/opinions/2024-10-31/ty-article-opinion/.premium/00000192-e2a6-dd31-a9be-fbf597b0000> ; <https://www.bbc.com/news/articles/cx24ngy9g70o> ; <https://x.com/eranetzion/status/1848635092463132779> ; <https://www.bbc.com/news/articles/cx24ngy9g70o> ; <https://x.com/TomerPersico/status/1848610983670899017> ; <https://x.com/TomerPersico/status/1854403910305505520> ; <https://x.com/TomerPersico/status/1855858123602309152> ; <https://www.haaretz.co.il/opinions/editorial-articles/2024-10-23/ty-article-opinion/00000192-b4d9-d006-a5b3-fed91a400000> ; <https://x.com/PeaceNowIL/status/1853430263423910399> ; <https://x.com/selftitled/status/1851698751733404138> ; <https://x.com/eliav1/status/1845476781576380672> ; <https://news.walla.co.il/item/3703552> ; <https://www.haaretz.co.il/opinions/2024-11-17/ty-article-opinion/.premium/00000193-35e5-d19b-afbb-37f5b2080000> ; <https://www.haaretz.co.il/opinions/2024-11-16/ty-article-opinion/.premium/00000193-2b85-d506-a5d3-2f97180e0000> ; <https://x.com/btselem/status/1848770778462060744> ; <https://www.haaretz.com/israel-news/2024-10-31/ty-article/.premium/haaretz-publisher-clarifies-hamas-remarks-as-netanyahu-govt-threatens-sanctions/00000192-https://maki.org.il/en/?p=32171> ; <https://www.newarab.com/news/3000-e326-df50-a1bf-fbeef3fc0000> ; [israelis-call-every-possible-sanction-israel-promoting-sanctions-against-the-state/](https://www.bbc.com/news/israelis-call-every-possible-sanction-israel-promoting-sanctions-against-the-state) ; <https://mondoweiss.net/2024/11/israeli-justice-minister-calls-for-20-year-prison-sentence-for-citizens-1445>

מ-14 משאיות לשלוש בלבד.¹⁴⁶⁸ משאית אחת הגיעה לבית ספר בבית האנון, אך צה"ל ביצע פשיטה על בית הספר זמן קצר לאחר מכן, ובאירוע נהרגו יותר מ-20 אזרחים.¹⁴⁶⁹ המצור ההדוק המשיך באמצע נובמבר, וצה"ל לא איפשר את רוב ניסיונות הסיוע ההומניטרי לצפון עזה.¹⁴⁷⁰ אף אחד מהניסיונות של גורמי סיוע להגיע לצפון עזה לא התאפשר באופן מלא. רק 5 מ-53 משימות לאזור בנובמבר קיבלו אישור עקרוני, אך כולן הוגבלו באופן משמעותי בשטח.¹⁴⁷¹ מזג אוויר חורפי בסוף נובמבר החמיר את תנאי החיים הקשים שחוותה האוכלוסייה האזרחית.¹⁴⁷²

בהמשך לתקדימים מוקדמים יותר במהלך המלחמה, ההנחה הרווחת הייתה שכל שינוי בהיקף חלוקת הסיוע ידרוש את אישור ארצות הברית. כבר באמצע אוקטובר, שבועות ספורים לפני הבחירות בארצות הברית, הוציאו שרי החוץ והביטחון האמריקאים מכתב שבו פורטו 19 צעדים שישראל נדרשת לעמוד בהם. הצעד הבולט ביותר היה התרת כמות גדולה בהרבה של סיוע הומניטרי לעזה. המכתב ציין באופן ספציפי שישראל צריכה להכניס 350 משאיות לעזה מדי יום. ארה"ב אף איימה להפסיק את אספקת הנשק לישראל אם צעדים אלו לא יבוצעו תוך 30 יום. ישראל לא עמדה בתנאים אלו,¹⁴⁷³ למרות שדו"ח של ה-Famine Review Committee מה-8.11 קבע שיש סבירות גבוהה שרעב מתחיל באופן מיידי.¹⁴⁷⁴

עם הגעת הדליון של המכתב האמריקאי חודש לאחר שליחתו, דו"ח שנכתב על ידי שמונה ארגוני סיוע ציין כי הייתה "אי-עמידה, עיכובים משמעותיים או נסיגה" ב-15 מתוך 19 הצעדים שפורטו במכתב, וקבע כי המצב בצפון עזה "גרוע יותר כיום מאשר לפני חודש".¹⁴⁷⁵ הסיוע שנכנס לעזה – הסעיף שזכה לתשומת הלב הציבורית הרבה ביותר ברשימה – היה פחות משליש מהכמות הנדרשת (ראו לעיל לפרטים נוספים).¹⁴⁷⁶ ויחד עם זאת, עוד לפני תום המועד, ארצות הברית אותתה כי לא תממש את איומה.¹⁴⁷⁷ בכירה אמריקאית שהייתה מעורבת במצב ההומניטרי בעזה אמרה לארגוני סיוע שארצות הברית לא תשקול להפסיק את הסיוע הצבאי אם ישראל תעצור כניסת מזון ותרופות לעזה משום שישראל היא בעלת ברית קרובה מדי.¹⁴⁷⁸ בהמשך לאינדיקציות מוקדמות אלו, כשהמועד הגיע, ארצות הברית נמנעה מפעולה.¹⁴⁷⁹ בסוף נובמבר, נותרה מעט

<https://www.ochaopt.org/content/humanitarian-situation-update-237-gaza-strip> ;¹⁴⁶⁸
<https://www.unocha.org/news/todays-top-news-occupied-palestinian-territory-lebanon-haiti-philippines-ukraine>
<https://x.com/RamAbdu/status/1856798704939761937> ; <https://www.middleeasteye.net/news/israeli-army-torches-school-gazas-north-after-entry-aid-trucks> ; <https://x.com/ajplus/status/1857192669543268699> ;
<https://www.unocha.org/news/todays-top-news-occupied-palestinian-territory-lebanon-haiti-philippines-ukraine>
<https://www.ochaopt.org/content/humanitarian-situation-update-239-gaza-strip> ;¹⁴⁷⁰
<https://www.ochaopt.org/content/humanitarian-situation-update-243-gaza-strip>
; <https://www.ochaopt.org/content/humanitarian-situation-update-241-gaza-strip>¹⁴⁷¹
<https://www.ochaopt.org/content/humanitarian-situation-update-243-gaza-strip>
<https://x.com/AbuLocation/status/1860991599427100897> ; ראו למשל:¹⁴⁷²
<https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-11-25/ty-article/.premium/00000193-5f68-d68e-a1db-ff6c45430000> ; <https://www.nytimes.com/2024/10/23/world/middleeast/gaza-displaced-winter-tents.html>
רצועת עזה, נכון לסוף נובמבר, בערך חצי מהאוכלוסייה היה זקוק לסיוע בהכנה לחורף, ובערך רבע שהו באזורים בסיכון להצפות:
<https://www.ochaopt.org/content/reported-impact-snapshot-gaza-strip-26-november-2024> ;
<https://www.ochaopt.org/content/humanitarian-situation-update-241-gaza-strip>
<https://x.com/DropSiteNews/status/1848819280730853559>¹⁴⁷³
לצה"ל להכניס יותר מזון, אבל צה"ל לא היה יכול לעשות זאת: <https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-11-05/ty-article/.highlight/00000192-fd09-de0c-a7db-ff4d78930000>
<https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-10-16/ty-article/.premium/00000192-94ff-d8fa-a9df-fdfff7c60000>
https://www.ipcinfo.org/fileadmin/user_upload/ipcinfo/docs/IPC_FRC_Alert_Gaza_Nov2024.pdf¹⁴⁷⁴
<https://edition.cnn.com/2024/11/12/politics/israel-gaza-humanitarian-situation-report> ;¹⁴⁷⁵
<https://x.com/JeremyKonyndyk/status/1856324289886130192> ; <https://www.refugeesinternational.org/reports-briefs/scorecard-israel-fails-to-comply-with-u-s-humanitarian-access-demands-in-gaza/>
<https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-11-12/ty-article/.premium/00000193-1f8e-d76d-a7db-5fcf88ea0000>
<https://x.com/DropSiteNews/status/1854626313195438140>¹⁴⁷⁷
<https://www.politico.com/news/2024/10/16/biden-israel-arms-aid-00184028>¹⁴⁷⁸
<https://edition.cnn.com/2024/11/12/politics/israel-gaza-humanitarian-situation-report> ;¹⁴⁷⁹
<https://x.com/BarakRavid/status/1856402306628989103> ;
<https://x.com/DropSiteNews/status/1856729271470813497> ; ראו פרטים לגבי התחמקות כאן:
<https://x.com/AssalRad/status/1856421706505900405> ; <https://x.com/AssalRad/status/1856409244016509192>

חולים או אפילו בפניני גופות.¹⁴⁹⁴ במשך מספר ימים מנעה ישראל ממשדד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים (OCHA) גישה לבניינים שקרסו, עד שלבסוף ציינה שאין עוד טעם לאפשר גישה משום שהאנשים מתחת להריסות ככל הנראה מתו.¹⁴⁹⁵ באמצע אוקטובר ישראל גם הפסיקה לאפשר לשישה ארגוני סיוע רפואי שפעלו בעזה להיכנס לרצועה, ללא מתן הסבר.¹⁴⁹⁶ בסוף נובמבר, ההגנה האזרחית במחוז עזה דיווחה שכל רכבי כיבוי האש, ההצלה והאמבולנסים שלהם הפסיקו לעבוד בשל מחסור בדלק.¹⁴⁹⁷

ישראל גם הגבילה או ביטלה סיוע אחר לצפון עזה. מדיניות זו כללה ניסיונות לנתק את אספקת המים באמצעות איסור על העברת דלק לתחנות השאיבה המקומיות ולמתקן ההתפלה.¹⁴⁹⁸ עדויות מאמצע נובמבר הראו שצה"ל השתלט על מתקן ההתפלה המקומי והשתמש בו כבסיס מאולתר.¹⁴⁹⁹ מבצע הסיוע ההומניטרי של ארגון הבריאות העולמי (WHO) לחסן כ-120,000 ילדים נגד פוליו נעצר באופן זמני.¹⁵⁰⁰ ישראל גם ניסתה לצמצם את כמות המידע היוצאת מצפון עזה. פעולותיה של ישראל הרגו חלק מהעיתונאים הנותרים באזור, וצה"ל הכריז על אחרים כמשויכים לחמאס – מהלך שרבים הבינו ככזה שהתיר את דמם.¹⁵⁰¹ במקביל, האזור חווה "שיבושים חמורים בתקשורת, כולל באינטרנט".¹⁵⁰²

ההפצצות היומיות על צפון עזה נמשכו לאורך כל המבצע, וגרמו למותם של מאות אזרחים לפחות. כבר בסוף אוקטובר התרחשו אירועי הרג המוניים על בסיס יומי – תקיפות שפגעו בעשרות עד מאות אזרחים בכל פעם – שהמשיכו לפחות עד

---

¹⁴⁹⁴ למשל: <https://x.com/HossamShabat/status/1858558987513344059> ;
<https://x.com/HossamShabat/status/1863059618705916244>
¹⁴⁹⁵ <https://x.com/ochaopt/status/1848098727669682447> ; <https://www.haaretz.co.il/news/magazine/2024-11-04/ty-article-magazine/.premium/00000192-f14c-dec7-affa-f1dd75c60000>
¹⁴⁹⁶ <https://www.washingtonpost.com/world/2024/10/18/israel-gaza-war-aid-hospitals-doctors/>
¹⁴⁹⁷ <https://www.ochaopt.org/content/humanitarian-situation-update-241-gaza-strip>
¹⁴⁹⁸ <https://x.com/HossamShabat/status/1849476686674280529>
¹⁴⁹⁹ <https://www.dropsitenews.com/p/gaza-water-desalination-plant-israeli-base> ;
¹⁵⁰⁰ <https://x.com/tamerqdh/status/1859543941068038214>
¹⁵⁰¹ <https://www.theguardian.com/world/2024/oct/24/israel-gaza-strikes-jabalia-polio-vaccine-campaign-postponed> ; <https://news.un.org/en/story/2024/11/1156466>
¹⁵⁰² <https://x.com/HossamShabat/status/1859286304854327323> ;
<https://x.com/HossamShabat/status/1859050248632471990> ;
<https://x.com/HossamShabat/status/1859034111714750788>
<https://www.ochaopt.org/content/humanitarian-situation-update-235-gaza-strip>

תחילת דצמבר.¹⁵⁰³ במקרים רבים, צה"ל לא טען שהאנשים שנפגעו בתקיפות היו קשורים לחמאס.¹⁵⁰⁴ למרות שתוצאותיהן של רבות מהתקיפות צולמו, בשל מצבה הרעוע של מערכת הבריאות, המגבלות על שירותי אינטרנט סלולרי, והיעדרם של עיתונאים חיצוניים, התקשורת הבינלאומית תלויה במספרים שפורסמו על ידי משרד הבריאות הפלסטיני ועיתונאים מקומיים. הערכות לגבי מספר ההרוגים בצפון עזה היו מגוונות, אך רובן עברו את ה-1,000 בחודש הראשון של המבצע.¹⁵⁰⁵ בתחילת דצמבר, ארגון ההגנה האזרחית הפלסטינית העריך כי למעלה מ-2,700 פלסטינים נהרגו, שכמחצית מהם לא נאספו מהשטח,

---

¹⁵⁰³ ; <https://x.com/DropSiteNews/status/1851832529411588266> ; <https://www.haaretz.co.il/news/magazine/2024-11-04/ty-article-magazine/.premium/00000192-f14c-dec7-affa-f1dd75c60000> ; <https://edition.cnn.com/2024/11/07/middleeast/jabalya-gaza-israel-strike-intl/index.html> (עם כמה פרטים ספציפיים). בשביל דיווחים ספציפיים מתקופה זו, ראו את הרשימה המאוד חלקית כאן: הפצצות נגד מספר בתי מגורים ב-20.10.20 (<https://x.com/AnasAlSharif0/status/1847767278894608653>) ; בית ספר בג'באליה ב-21.10.20 (<https://x.com/RamAbdu/status/1848351885901611428> ; <https://english.wafa.ps/Pages/Details/150633>) ; תוצאות התקפה על בית משפחה חלאווה ב-23.10.20 (<https://x.com/MosabAbuToha/status/1848843265883128050>) ; התקפות על חמישה בתים בבית להיא ב-26.10.20 ; (<https://x.com/SuppressedNws/status/1850243630575030506>) ; (<https://x.com/ytirawi/status/1850256376112594991> ; <https://x.com/RamAbdu/status/1850268042082877891> ; <https://x.com/mustafabarghou1/status/1850265469481087145?s=46>) ; הפצצות על בתים בג'באליה ובית ספר בו שכנו מפונים ב-27.10.20 (<https://x.com/idanlandau/status/1850589992994718195>) ; הפצצה מערב לעיר עזה ב-29.10.20 (<https://x.com/MosabAbuToha/status/1851738959149187466>) ; התקפה על בניין בן ארבע קומות עם משפחות רבות בתוכו ב-1.11.20 (<https://x.com/RamAbdu/status/1852238516471648480>) ; התקפות על בתי מגורים ב-2.11.20 (<https://x.com/DropSiteNews/status/1852547862036455896>) ; (<https://x.com/MosabAbuToha/status/1852677911553450486>) ; התקפות ליד מתקן להתפלת מים ב-3.11.20 (<https://x.com/RamAbdu/status/1853160426877722843>) ; התקפות על בנייני מגורים בבית להיא ב-4.11.20 (<https://x.com/ytirawi/status/1853087728398725338>) ; (<https://x.com/DmodusCutter/status/1853435319384727784>) ; התקפות נוספות על בתים בבית להיא ב-5.11.20 (<https://x.com/ytirawi/status/1853550375673930088>) ; (<https://x.com/SaulStaniforth/status/1853752172485218305>) ; התקפה על בית של משפחה ליד מסגד ב-6.11.20 (<https://x.com/AbujomaaGaza/status/1853847622236418257>) ; הפצצה של בית מגורים ובית ספר ב-7.11.20 (<https://x.com/ytirawi/status/1854100119735431538>) ; (<https://x.com/MosabAbuToha/status/1854531145062642158>) ; (<https://x.com/RamAbdu/status/1854547876300361769> ; <https://edition.cnn.com/2024/11/07/middleeast/jabalya-gaza-israel-strike-intl/index.html>) ; התקפה על בית מגורים בעיר עזה ב-20.11.20 (<https://x.com/ytirawi/status/1859352121579274713>) ; התקפות על בתי מגורים בבית להיא ב-27-29.11.20 (<https://x.com/AbujomaaGaza/status/1862005651968254040>) ; (<https://x.com/ytirawi/status/1862527959640277095> ; <https://x.com/translatingpal/status/1862512152793194918>) ; התקפה על בית מגורים בבית להיא ב-1.12.20 (<https://x.com/AnasAlSharif0/status/186251762646779011>) ; (<https://www.ochaopt.org/content/humanitarian-situation-update-243-gaza-strip>) ; ¹⁵⁰⁴ <https://www.haaretz.co.il/news/magazine/2024-11-04/ty-article-magazine/.premium/00000192-f14c-dec7-affa-f1dd75c60000> ; יותר מ-1,200 ב-31.10.20 (<https://archive.md/bt9pa>) ; יותר מ-1,500 ב-8.11.20 (<https://www.yenisafak.com/en/news/over-1500-palestinians-killed-in-israeli-onslaught-in-northern-gaza-health-ministry-3694089>) ; המספר שעליו דיווח צה"ל היה קרוב יחסית: "900 פעילי טרור" ב-2.11.20 (<https://www.timesofisrael.com/two-soldiers-killed-in-north-gaza-idf-says-900-terror-operatives-dead-in-jabalia-op/>) ; אלף מחבלים שנהרגו ב-5.11.20 (<https://www.israelhayom.co.il/news/defense/article/16727495>) ; 1,300 "פעילי טרור" ב-22.11.20 (<https://www.timesofisrael.com/idf-says-it-killed-five-hamas-terrorists-who-led-mefalsim-area-massacres-on-oct-7/>) ; ההגנה האזרחית הפלסטינית העריכה שבערך 1,300 פלסטינים נהרגו עד ה-5.11.20 ; משרד התקשורת בעזה טען שיותר מ-2,000 עזתים נהרגו עד ה-12.11.20 (<https://www.arab48.com/%D9%81%D9%84%D8%B3%D8%B7%D9%8A%D9%86%D9%8A%D8%A7%D8%AA/%D8%A7%D9%84%D8%AD%D8%B1%D8%A8-%D8%B9%D9%84%D9%89-%D8%BA%D8%B2%D8%A9-2023/2024/11/12/%D8%A7%D9%84%D8%A5%D8%B9%D9%84%D8%A7%D9%85-%D8%A7%D9%84%D8%AD%D9%83%D9%88%D9%85%D9%8A-%D8%A5%D8%B3%D8%B1%D8%A7%D8%A6%D9%8A%D9%84-%D9%82%D8%AA%D9%84%D8%AA-%D8%A3%D9%83%D8%AB%D8%B1-%D9%85%D9%86-%D8%A3%D9%84%D9%81%D9%8A-%D9%85%D8%AF%D9%86%D9%8A-%D8%B4%D9%85%D8%A7%D9%84%D9%8A-%D8%A7%D9%84%D9%82%D8%B7%D8%A7%D8%B9-%D8%AE%D9%84%D8%A7%D9%84-38-%D9%8A%D9%88%D9%85%D8%A7>) ;

ושלמעלה מ-10,000 פלסטינים נפצעו.¹⁵⁰⁶ סיפוריהם הטראגיים של מספר פלסטינים ממחישים את השפעת ההתקפה על האוכלוסייה המקומית.¹⁵⁰⁷ צילומים תיעדו בתי קברות מאולתרים בלב אזורים עירוניים, כמו שוק בית להיא.¹⁵⁰⁸

אחת ההתקפות הגדולות ביותר התרחשה בג'באליה, שם נהרגו למעלה מ-150 אזרחים כאשר צה"ל הפציץ 11 דירות מגורים באותו רחוב ב-24 באוקטובר.¹⁵⁰⁹ נודעו מעט פרטים על התקפה זו משום שצה"ל לא איפשר לאנשי רפואה ולצוותי ההגנה האזרחית להגיע לאזור.¹⁵¹⁰ תקיפה גדולה נוספת התרחשה ב-29 באוקטובר, כאשר צה"ל תקף בניין בן חמש קומות שבו שהו

<https://www.ochaopt.org/content/humanitarian-situation-update-243-gaza-strip>¹⁵⁰⁶

¹⁵⁰⁷ בשביל הסיפור האישי על משורר שמשפחתו נותרה בבית להיא, ראה למשל:

<https://x.com/MosabAbuToha/status/1851015506716770323> ;

<https://x.com/MosabAbuToha/status/1847276685215101146> ;

<https://x.com/MosabAbuToha/status/1847484071938519257> ;

<https://x.com/MosabAbuToha/status/1847164574648201352> ;

<https://x.com/MosabAbuToha/status/1846914259986391468> ;

<https://x.com/MosabAbuToha/status/1850246439261147276> ;

<https://x.com/MosabAbuToha/status/1852677911553450486> ;

<https://x.com/MosabAbuToha/status/1854538625733800116> ;

<https://x.com/MosabAbuToha/status/1854566739939635375> ;

<https://x.com/MosabAbuToha/status/1854656474410369538> ;

<https://x.com/MosabAbuToha/status/1850891173298106456> ;

<https://x.com/MosabAbuToha/status/1851260276001148957> ;

<https://x.com/MosabAbuToha/status/1853105080708501626> ;

<https://x.com/MosabAbuToha/status/1855275734614327683> ;

<https://x.com/MosabAbuToha/status/1856751977767600605> ;

<https://x.com/MosabAbuToha/status/1858260298408534252> ;

<https://x.com/MosabAbuToha/status/1858299701562388914> ;

<https://x.com/MosabAbuToha/status/1862419644855812188> ;

<https://x.com/MosabAbuToha/status/1862901576207077844> ;

<https://x.com/MosabAbuToha/status/1862932392081608967> ;

<https://x.com/MosabAbuToha/status/1864314281384198597> ;

<https://x.com/MosabAbuToha/status/1864284704867856422> . בשביל הטרגדיה האישית של עיתונאי:

<https://x.com/HossamShabat/status/1854595897042083944> ;

<https://x.com/HossamShabat/status/1854598342333944270> ;

<https://x.com/HossamShabat/status/1854550843686531440> ;

<https://x.com/HossamShabat/status/1854658153087914106> ;

<https://x.com/HossamShabat/status/1855751832796274885> ;

<https://x.com/HossamShabat/status/1856157430503145907> ;

<https://x.com/HossamShabat/status/1856506570705678625> ;

<https://x.com/HossamShabat/status/1859676703938970109> ;

<https://x.com/HossamShabat/status/1862168815045394848> . בשביל הסיפור של משפחתו של עיתונאי אחר:

<https://x.com/AbujomaaGaza/status/1854403068655292467> . לאבידות אזרחיות נוספות, ראו:

https://x.com/Abu_Salah9/status/1852144588053451216 . ראו גם את הסיפורים האנקדוטליים הבאים:

<https://x.com/OmarHamadD/status/1855705318598078864> ;

<https://x.com/AyaHassoun30/status/1857523402518434160> ;

<https://x.com/ezzingaza/status/1857909049532010610> ;

<https://x.com/OmarHamadD/status/1857858474152980830> .

<https://x.com/muhammadshehad2/status/1858951043029106973>¹⁵⁰⁸

<https://x.com/MosabAbuToha/status/1849523823093109172> ;¹⁵⁰⁹

<https://x.com/Timesofgaza/status/1849531836092842341> ;

<https://x.com/QudsNen/status/1849517984823304699> ; <https://x.com/ytirawi/status/1849769737686859852> ;

<https://x.com/AbujomaaGaza/status/184973280833287510> ; <https://english.wafa.ps/Pages/Details/150807> ;

<https://euromedmonitor.org/en/article/6522/Urgent-int%E2%80%9991-intervention-needed-to-send-rescue-teams-to-residential-block-bombed-by-Israeli-army-in-Jabalia> ; <https://reliefweb.int/report/occupied-palestinian-territory/gaza-deadly-24-hours-underscores-urgent-need-global-intervention-yet-more-children-killed-save-children>

<https://x.com/AbujomaaGaza/status/184973280833287510>¹⁵¹⁰

מעל 200 פלסטינים. צה"ל טען כי הבניין הותקף משום שתצפיתן של חמאס זוהה על גגו יום קודם לכן.¹⁵¹¹ בסופו של דבר זוהו כ-137 הרוגים.¹⁵¹² דובר ההגנה האזרחית בעזה טען כי 255 אנשים נהרגו מכיוון שרבים נותרו מתחת להריסות משום שלא הייתה דרך לחלץ אותם.¹⁵¹³ עדויות מצולמות מצפון עזה מראות אנשים רבים שנמחצו מתחת לבניינים,¹⁵¹⁴ כמו גם מצבים קשים אחרים.¹⁵¹⁵ דווח שהתקפה נוספת ב-17 בנובמבר על בניין בן חמש קומות בבית להיא גרמה למותם של לפחות 50 או 72 פלסטינים.¹⁵¹⁶ על פי דיווחים, התקפה ליד בית החולים כמאל עדואן ב-20 בנובמבר גרמה למותם של 66 פלסטינים.¹⁵¹⁷ כמה התקפות קטנות יותר זכו לתשומת לב ציבורית גם כן. סרטון אחד מראה ילד שנפצע בתקיפה – כנראה מטיל – שוכב ברחוב ("בבתיכות", לפי המתעדת שצילמה מרחוק). מספר עוברי אורח ניגשו לעזור לו, ונפגעו מהתקפה נוספת.¹⁵¹⁸ התקפות גדולות אחרות זכו לפחות תשומת לב ציבורית, כמו התקפה על בניין בבית להיא שגרמה למותם של 87 פלסטינים שהתרחשה במהלך זמן בו התקשורת נותקה ב-19 באוקטובר.¹⁵¹⁹

התקפות על בתי ספר – ששימשו כמרכזים בהם שהו מאות פלסטינים עקורים לאחר שהבתים שלהם נהרסו – היו נפוצות.¹⁵²⁰ דוח של UNICEF בתחילת נובמבר מצא שלפחות 64 מתוך 226 התקפות על בתי ספר מאז תחילת המלחמה התרחשו באוקטובר 2024, ושרוב ההתקפות האלו התרחשו בצפון.¹⁵²¹ עמותה תיעדה עשרות התקפות על בתי ספר בצפון

-
- <https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-10-30/ty-article-magazine/.premium/00000192-de9d-d7b5-af97-ff9d2d0d0000>¹⁵¹¹
- ¹⁵¹² המספרים השתנו לאורך זמן. הם הגיעו במהירות ל-93 ב-29.10, כשרוב הסיקור התקשורתי התרחש:
- <https://x.com/ytirawi/status/1851179601390670299>;
<https://x.com/alonleegreen/status/1851183558653550958?s=46>;
<https://x.com/ytirawi/status/1851226593319875036>;
<https://x.com/ShovrimShtika/status/1851935062545064116>; <https://www.timesofisrael.com/idf-official-deadly-gaza-strike-targeted-spotter-wasnt-aimed-at-felling-structure/>; <https://www.haaretz.co.il/news/politics/2024-10-30/ty-article-magazine/.premium/00000192-de9d-d7b5-af97-ff9d2d0d0000> (מזוהים ב-2.11) (113):
<https://x.com/ytirawi/status/1852479561709093263> ;125;
<https://x.com/OnePathNetwork/status/1852676152361623595> ;126;
<https://x.com/gazanotice/status/1852519949987668134>. ספירה אחרת ב-1.11 הגיעה ל-137 שמות:
<https://x.com/IhabHassane/status/1852461589229642081>
<https://x.com/gazanotice/status/1852805823157723314>¹⁵¹³
https://x.com/Dr_Muneer1/status/1859704352124043709 ;¹⁵¹⁴
https://x.com/Dr_Muneer1/status/1859440967381569931
; <https://x.com/HossamShabat/status/1864382818396057979>¹⁵¹⁵
<https://x.com/MosabAbuToha/status/1862908453913555096>
<https://www.aa.com.tr/en/middle-east/at-least-96-palestinians-killed-in-israeli-airstrikes-on-northern-central-gaza/3395886> ; <https://x.com/KhalilAsslan/status/1858035093589152245> ;
<https://x.com/RamAbdu/status/1858041776675668015>
<https://x.com/AnasAlSharif0/status/1858082971430818072> ;
<https://x.com/HossamShabat/status/1858042251806416971> ;
<https://x.com/AnasAlSharif0/status/1858038134434345306> ; <https://www.ochaopt.org/content/humanitarian-situation-update-239-gaza-strip>
<https://www.middleeasteye.net/live-blog/live-blog-update/66-killed-attack-near-kamal-adwan-hospital> ;¹⁵¹⁷
<https://www.thenationalnews.com/news/mena/2024/11/21/beit-lahia-gaza/> ;
<https://x.com/DropSiteNews/status/1859663484700508233> ;
<https://x.com/AbuLocation/status/1859513065697374658> ; <https://www.ochaopt.org/content/humanitarian-situation-update-241-gaza-strip>
<https://x.com/AnasAlSharif0/status/1847352625974399346> ;¹⁵¹⁸
סיקור ב: https://x.com/Nadav_Eyal/status/1849135512373592563
<https://www.washingtonpost.com/world/2024/10/21/gaza-israel-strike-jabal-yahya-video/> ;
<https://www.ynet.co.il/news/article/rknemalejg>. לאירוע אחר, ראו:
<https://x.com/YousefHammash/status/1848685041833885972>
<https://www.qna.org.qa/en/News-Area/News/2024-10/19/0042-73-palestinians-martyred-following-israeli-massacre-in-C2%AObeit-lahia-in-northern-gaza-strip> ;
<https://x.com/AbuLocation/status/1858819672201691574> ;
<https://x.com/PalinfoAr/status/1847955843234373719>
<https://x.com/HossamShabat/status/1857812218475163850> ; לדוגמאות: ¹⁵²⁰
<https://x.com/HossamShabat/status/1857822501830598710> ;
<https://x.com/RamAbdu/status/1857799491266449519> ;
<https://www.unicef.org/press-releases/regular-attacks-put-gaza-schools-turned-shelters-frontlines-war>¹⁵²¹

עזה באוקטובר 2024.¹⁵²² כמות משמעותית של עדויות מנובמבר מצביעה על כך שהדפוס נמשך גם בחודש זה.¹⁵²³ עיתונאי מקומי ציין כי הוא היה עד להפצצה חדשה של בית ספר כמעט מדי יום.¹⁵²⁴ כמות ההתקפות דווחה גם בתקשורת הישראלית.¹⁵²⁵

במקביל לכך, דווח על הוצאות להורג של פלסטינים,¹⁵²⁶ כולל פלסטינים שהיו עצורים.¹⁵²⁷ אזרחים נהרגו בעת שעמדו בתור לקבלת מים.¹⁵²⁸ אחרים מתו מחשיפה או תשישות בזמן שפוננו.¹⁵²⁹ שורדים הביעו ייאוש ממצבם, על רקע הפצצות, הרס והיעדר סיוע הומניטרי.¹⁵³⁰ לדברי מתאם הומניטרי של האו"ם שביקר בבית ספר בצפון עזה, תנאי המשפחות שחיפשו שם מקלט היו "בלתי נסבלים". הוא דיווח כי ביוב זרם בכל מקום וכי פסולת הייתה בכל מקום, וטען כי "זה לא מקום בו בני אדם צריכים לשרוד. זה מעבר לדמיון".¹⁵³¹

כבר באמצע אוקטובר, חיילים רבים בצה"ל העלו תמונות שבהן תיעדו את שריפתם של מבנים שונים בג'באליה.¹⁵³² לפחות פעמיים במשך יומיים באמצע נובמבר, חיילים שרפו בתי ספר של האו"ם שבהם שהו פלסטינים עקורים.¹⁵³³ חיילים אחרים דיברו על התנחלות יהודית באזור.¹⁵³⁴ עדויות מסוימות החל מסוף אוקטובר – כמו חיילים שהציבו מזוזה על דלת בבניין שבו שהו¹⁵³⁵ או הדפיסו ספר תנ"ך¹⁵³⁶ – מצביעות על כך שחלקם תכננו להישאר בצפון עזה. צילומי לוויין מאמצע נובמבר הראו שישראל הורסת מבנים כדי ליצור מסלול מזרח-מערב נוסף, הפעם הוצעה את צפון עזה (בית חאנון, בית להיא וג'באליה) מהעיר עזה.¹⁵³⁷ בסוף נובמבר, צילומי לוויין הראו שג'באליה נחרבה "כמעט לחלוטין".¹⁵³⁸

<https://reliefweb.int/report/occupied-palestinian-territory/less-month-israeli-army-attacks-shelter-centres-39-times-displace-palestinians-and-empty-gaza-enar>¹⁵²²
¹⁵²³ ראו למשל את המקרים האלו, כולם מאמצע נובמבר: <https://x.com/MiddleEastEye/status/1857468010480427383> ; <https://www.aljazeera.com/gallery/2024/11/12/dozens-killed-others-displaced-as-israel-continues-attacks-on-gaza> ; <https://x.com/AbuLocation/status/1856250030912344560> ; <https://english.alarabiya.net/News/middle-east/2024/11/16/health-ministry-in-gaza-says-war-death-toll-at-43-799-> ; <https://www.aljazeera.com/news/liveblog/2024/11/14/live-israel-bombs-gaza-camps-6-israeli-soldiers-killed-in-south-lebanon?update=3324274> ; <https://www.dailysabah.com/world/mid-east/israeli-strike-on-ngaza-kills-14-as-aid-remains-distant-lifeline> ; <https://x.com/ytirawi/status/1857046066815779196> ; <https://www.palestinechronicle.com/massacre-in-shati-israel-bombs-school-sheltering-displaced-palestinians/> <https://x.com/AbuLocation/status/1861431831444226331> ; ראו למשל: <https://x.com/AbuLocation/status/1861686736474050797> <https://x.com/HossamShabat/status/1857838004619919468>¹⁵²⁴ <https://www.haaretz.co.il/news/magazine/2024-11-24/ty-article-magazine/.premium/00000193-4db6-d68e-a1db-edb69fbb0000>¹⁵²⁵ <https://x.com/RamAbdu/status/1849373431801753885> ;¹⁵²⁶ <https://x.com/RamAbdu/status/1847600787901337728> ; <https://x.com/HossamShabat/status/1854229496401932557> ; <https://x.com/ytirawi/status/1856287070907502972> . <https://x.com/ytirawi/status/1853882898744553879> ;¹⁵²⁷ <https://x.com/HossamShabat/status/1854229496401932557> <https://x.com/RamAbdu/status/1853760310743531716>¹⁵²⁸ <https://x.com/MosabAbuToha/status/1853876427902640403>¹⁵²⁹ <https://x.com/HossamShabat/status/1857096991961985095>¹⁵³⁰ <https://www.ochaopt.org/content/humanitarian-situation-update-235-gaza-strip>¹⁵³¹ <https://x.com/ytirawi/status/1847980759262384246>¹⁵³² <https://x.com/RamAbdu/status/1856798704939761937> ;¹⁵³³ <https://x.com/ytirawi/status/1857046066815779196> ; ראו גם בית ספר נוסף אחר שבער אחרי שריפה: <https://x.com/HossamShabat/status/1857078038858531087> . לדוגמאות מוקדמות יותר: <https://x.com/AbuLocation/status/1848119454980288647> ; <https://x.com/ytirawi/status/1848442788620234971> <https://x.com/ytirawi/status/1854641685961326597>¹⁵³⁴ <https://x.com/adinitay/status/1852721404082360614>¹⁵³⁵ <https://x.com/ireallyhateyou/status/1859318914620010722>¹⁵³⁶ . התניא נכתבה על ידי מייסד חב"ד והתנועה שואפת להדפיס את הספר בכל מקום בו קיימת אוכלוסייה יהודית, ראו: https://www.chabad.org/therebbe/article_cdo/aid/2515469/jewish/The-Printing-of-Tanya.htm <https://x.com/BenTzionMacales/status/1857875008602636546> ; לדוגמא של ההרס, ראו: <https://x.com/ireallyhateyou/status/1859332541913637040> <https://www.haaretz.co.il/news/security/2024-11-24/ty-article-magazine/.premium/00000193-3eab-d5cd-a3bf-7eff92f00000>¹⁵³⁸

רוב התקשורת הישראלית לא הקדישה תשומת לב רבה לאירועים בשטח.¹⁵³⁹ במקרה חריג אחד, עיתונאי ישראלי ששולב עם צה"ל בעזה ראיין עזתים שגורשו מבתיהם. הוא שאל אותם מי אחראי למצבם והביע הסכמה כאשר האשימו את חמאס.¹⁵⁴⁰ התגובות היו צפויות, משום שהיו מוקפים בחיילי צה"ל. במקרים אחרים, התקשורת הישראלית התמקדה בסיפורים זניחים, כמו קבוצה של חיילים שגילו שקנאי שנתקע בבנויין והצילו את חייו.¹⁵⁴¹

השילוב של תקיפות, פירוק שרידי החברה האזרחית והעברות אוכלוסייה כפויות הוביל פלסטינים רבים לעזוב את צפון עזה. תמונות של פלסטינים העוזבים את צפון עזה בהמוניהם הופצו בתקשורת וברשתות החברתיות. בתמונה אחת, מעל 200 פלסטינים הונחו על ידי צה"ל להתפשט, ולאחר מכן הוחזקו שעות ארוכות בחוץ בקור, תוך שהם נתונים להשפלה מילולית.¹⁵⁴² מקומות שבהם שהו פליטים פלסטינים, כמו בתי ספר, הוצתו, בעוד הפליטים ששכנו בהם נעקרו שוב.¹⁵⁴³ עדויות מהשטח מראות את קשיי הפליטים.¹⁵⁴⁴ באמצע נובמבר העריך האו"ם שכ-100,000-131,000 איש נעקרו מצפון עזה לעיר עזה, וכ-65,000-75,000 איש נותרו.¹⁵⁴⁵ מספר הפלסטינים שעברו לדרום הרצועה, מעבר למסדרון נצרים, היה זניח נכון לכתיבת הדברים.

בסוף נובמבר, עדויות מהשטח תיארו גופות פזורות בכל מקום ואנשים פצועים ש"נחנקו מדמם ולא היה מי שיעזור להם".¹⁵⁴⁶ בתחילת דצמבר, מקורות ישראליים ופלסטינים דיווחו שאזרחים עזתים סולקו מבתי הספר האחרונים בהם חסו בצפון הרצועה (ספציפית בית להיא וג'באליה).¹⁵⁴⁷ בנוסף, היו גם עדויות לחברה פרטית ישראלית אשר הפעילה בולדוזרים כחלק מהריסת ג'באליה, ודיווחים על אנשים שאינם חיילים באזור.¹⁵⁴⁸

מערכת הבריאות

בתחילת המבצע נותרו שלושה בתי חולים בצפון עזה: כמאל עדואן, אל-עודה ובית החולים האינדונזי. ניסיונותיהם להמשיך ולפעול עוררו תשומת לב ציבורית מסוימת. מוקדם במבצע, רופאים מקומיים נאלצו לבצע ניתוחים ברחוב כדי להציל חיים.¹⁵⁴⁹ באמצע-סוף אוקטובר, מאמצים הומניטריים להביא לבתי החולים מזון, דלק, דם ותרופות נדחו.¹⁵⁵⁰ צה"ל קרא לרופאים להתפנות מבתי החולים בטענה שחיהם בסכנה, כיוון שצה"ל תכנן לפוצץ את המבנים.¹⁵⁵¹ זמן קצר לאחר

---

¹⁵³⁹ ראו למשל: <https://open.spotify.com/episode/6FuOTRIFTyLP5Ew0YJqf86> ;
¹⁵⁴⁰ <https://x.com/ireallyhateyou/status/1857172750940447136> ;
<https://x.com/ireallyhateyou/status/1857208151507976566> ;
¹⁵⁴¹ <https://www.ynet.co.il/environment-science/article/r1s9f11qfkl> ;
¹⁵⁴² <https://edition.cnn.com/2024/10/29/middleeast/gaza-jabalya-palestinians-strip-photo-intl/index.html> ;
¹⁵⁴³ <https://x.com/HossamShabat/status/1856413482129748306> ;
<https://x.com/MosabAbuToha/status/1856405376079421656> ;
<https://x.com/ytirawi/status/1856287070907502972> ; <https://x.com/RamAbdu/status/1856324650180968737> ;
¹⁵⁴⁴ <https://x.com/translatingpal/status/1856280401074888779> ;
¹⁵⁴⁵ <https://www.ochaopt.org/content/humanitarian-situation-update-239-gaza-strip> ; גם: <https://www.ochaopt.org/content/humanitarian-situation-update-237-gaza-strip> ;
<https://www.ochaopt.org/content/humanitarian-situation-update-235-gaza-strip> ;
<https://www.ochaopt.org/content/humanitarian-situation-update-243-gaza-strip> ;
נותר בצפון עזה עד תחילת דצמבר (https://www.ochaopt.org/content/humanitarian-situation-update-243-gaza-strip). בעוד שלהערכתי על סמך עדויות מהשטח מדובר בהערכת יתר.
¹⁵⁴⁶ <https://www.972mag.com/beit-lahiya-gaza-rubble-corpse/> ;
¹⁵⁴⁷ <https://x.com/TomerPersico/status/1864346370406039591> ;
<https://x.com/DmodosCutter/status/1862988412803862631> ;
<https://x.com/MosabAbuToha/status/1863921104726712731> ;
<https://x.com/AnasAlSharif0/status/1864317910711173368> ;
¹⁵⁴⁸ <https://x.com/ytirawi/status/1864282791900229727> ; <https://x.com/ezzingaza/status/1864290451139735677> ;
<https://x.com/MosabAbuToha/status/1863201179041218608> ;
<https://x.com/ytirawi/status/1864038176987201623> ;
¹⁵⁴⁹ <https://www.washingtonpost.com/world/2024/10/22/blincken-israel-netanyahu-gaza-aid/> ;
¹⁵⁵⁰ <https://x.com/UNOCHA/status/1849072683725525242> ; <https://www.haaretz.co.il/news/magazine/2024-11-04/ty-article-magazine/.premium/00000192-f14c-dec7-af-f1dd75c60000> ;
¹⁵⁵¹ <https://x.com/AMokhallalati/status/1849082736402632878> ; https://x.com/Ahmad_tibi/status/1848647941617057834 ;

ספייה הדגיש כי "מערכת הבריאות קרסה לחלוטין", אף שבית החולים המשיך לפעול באופן מוגבל.¹⁵⁶⁵ עדויות מצולמות הצביעו על היעדר שירותי חילוץ או אמבולנסים לפינוי אנשים מההריסות, לפינוי פצועים או לכיסוי המתים בתכריכים.¹⁵⁶⁶

בתחילת נובמבר נותר מנתח אחד בלבד בשלושת בתי החולים בצפון עזה.¹⁵⁶⁷ צה"ל המשיך לתקוף את בית החולים כמאל עדואן, כולל פגיעות ישירות במטופלים ילדים.¹⁵⁶⁸ התקפה אחת גרמה לשריפה שהרסה את מכלי המים של בית החולים, מה שהותיר אותו ללא אספקת מים.¹⁵⁶⁹ בתי החולים פונו חלקית בתחילת נובמבר, כאשר חלק מהמטופלים במצב קשה הועברו לבתי חולים בדרום עזה.¹⁵⁷⁰ מטופלים שהיו תלויים במכונות הנשמה לא יכלו להתפנות משום שלא נותרו אמבולנסים עם מכונות הנשמה ברצועה. חייהם של מטופלים אלו היו תלויים בדלק שנותר בבית החולים כמאל עדואן.¹⁵⁷¹ ניסיונות נוספים להביא ציוד נכשלו.¹⁵⁷²

העדכונים המאוחרים יותר של אבו ספייה התייחסו למותם של פצועים בשל מחסור בציוד,¹⁵⁷³ למותם של אנשים שנקברו מתחת להריסות בהיעדר יחידות ההגנה האזרחית שיחלצו אותם,¹⁵⁷⁴ ולמותם של רופאים נוספים בצפון עזה.¹⁵⁷⁵ הוא ציין מספר פעמים כי לאלו שהצליחו להגיע לבית החולים היה סיכוי לשרוד, ואילו אלו שלא – נותרו למות.¹⁵⁷⁶ אבו ספייה דיבר גם על התקפות ישירות על בית החולים, שפצעו אנשי צוות, ותיאר כיצד רחפנים הטילו "פצצות קול" (רימוני הלם?) ופצצות נוספות על חצרות בית החולים.¹⁵⁷⁷ ניסיונות רבים להביא רופאים מומחים לבית החולים נדחו.¹⁵⁷⁸

---

¹⁵⁶⁵ https://x.com/Dr_Muneer1/status/1851212348448784503; גם:

<https://x.com/gazanotice/status/1851262527893622978> ;

https://x.com/Dr_Muneer1/status/1857523662435287545

¹⁵⁶⁶ <https://x.com/MosabAbuToha/status/1851260276001148957> ;

<https://x.com/gazanotice/status/1851262527893622978> ;

https://x.com/Dr_Muneer1/status/1857523662435287545

¹⁵⁶⁷ <https://x.com/MosabAbuToha/status/1852434690600235131>

¹⁵⁶⁸ <https://uk.news.yahoo.com/israel-tells-un-cutting-ties-093606959.html> ;

https://x.com/Dr_Muneer1/status/1852018347073818847 ;

<https://x.com/SaulStaniforth/status/1853682654345875956> ; <https://www.972mag.com/kamal-adwan-hospital-hussam-abu-safia/> ; <https://x.com/SuppressedNws/status/1853465675659898905> ;

https://x.com/Dr_Muneer1/status/1853420267965468995 ;

<https://x.com/MosabAbuToha/status/1853119264066351514> ;

<https://x.com/DropSiteNews/status/1853830231259263091>

¹⁵⁶⁹ <https://x.com/SaulStaniforth/status/1854479721876074814> ;

https://x.com/Dr_Muneer1/status/1852018347073818847 ;

<https://x.com/DropSiteNews/status/1853830231259263091>

¹⁵⁷⁰ <https://www.haaretz.co.il/news/magazine/2024-11-04/ty-article-magazine/.premium/00000192-f14c-dec7-af1dd75c60000> ; <https://www.ochaopt.org/content/gaza-humanitarian-response-update-27-october-9-november-2024>

¹⁵⁷¹ <https://www.haaretz.co.il/news/magazine/2024-11-04/ty-article-magazine/.premium/00000192-f14c-dec7-af1dd75c60000>

¹⁵⁷² למשל: <https://www.unocha.org/news/todays-top-news-occupied-palestinian-territory-lebanon-haiti-philippines-ukraine> ; https://x.com/Dr_Muneer1/status/1857850411601858948

¹⁵⁷³ <https://x.com/KhaledYousry22/status/1855611844456501489> ;

<https://x.com/translatingpal/status/1856007165791580237>

¹⁵⁷⁴ <https://x.com/KhaledYousry22/status/1855611844456501489> ;

ראו גם: https://x.com/Dr_Muneer1/status/1855860121982615882 ; (6:00) https://x.com/Dr_Muneer1/status/1855905476795306453

https://x.com/Dr_Muneer1/status/1857523662435287545

¹⁵⁷⁵ <https://x.com/translatingpal/status/1856359137212240103>

¹⁵⁷⁶ https://x.com/Dr_Muneer1/status/1855860121982615882

¹⁵⁷⁷ <https://x.com/translatingpal/status/1856007165791580237>

¹⁵⁷⁸ https://x.com/Dr_Muneer1/status/1857850411601858948

באמצע נובמבר החל אבו ספייה לדווח על תושבי עזה שסבלו מתת-תזונה והגיעו לבית החולים.¹⁵⁷⁹ מספר ימים לאחר מכן, תוך 24 שעות, קיבל בית החולים 17 ילדים בתת-תזונה והתייבשות, בעוד שקשיש נפטר מהתייבשות.¹⁵⁸⁰ במהלך פשיטה נוספת על בית החולים הופשטו (בתנאי קור) עשרות פלסטינים, כולל מטופלים, ועוכבו לפני שחלקם נלקחו למקומות לא ידועים.¹⁵⁸¹ המשאבים המעטים שנותרו הובילו את בית החולים לפרסם קריאה לעזתים מקומיים להם נותרו תרופות להביא אותן לבית החולים.¹⁵⁸² מספר עדויות, ככל הנראה מבית החולים, מאששות את היעדרם של רופאים וציוד, כמו גם את סבלם של המטופלים.¹⁵⁸³ רופאים גם היו צריכים להתמודד עם אובדן בני משפחותיהם. שני רופאים שעבדו בבית החולים כמאל עדואן איבדו 17 ו-19 בני משפחה בימים עוקבים באמצע נובמבר.¹⁵⁸⁴ משימה הומניטרית ב-17 בנובמבר העבירה דלק לבית החולים ופינתה חלק מהמטופלים, אבל לא קיבלה אישור להעביר מזון וקיבלה אישור להעביר רק חלק מהציוד הרפואי שתוכנן.¹⁵⁸⁵ ההתקפות על בית החולים המשיכו – כולל פגיעות בפצועים ממש מחוץ לשער או למשרד של אבו ספייה.¹⁵⁸⁶ התקפות נוספות בסוף נובמבר פצעו מספר עובדי רפואה ופגעו בתשתיות החשמל והחמצן של בית החולים.¹⁵⁸⁷ באחת מהן נהרג מנהל מחלקת טיפול נמרץ בבית החולים.¹⁵⁸⁸ אבו ספייה עצמו נפצע ביחד עם שתי בנותיו בהתקפה אחרת.¹⁵⁸⁹ אבו ספייה ואנשי צוות רפואי אחרים צילמו עצמם מוהים באחד מהדרי בית החולים, ואמרו כי כ-20 אנשי צוות נפגעו בתוך בית

-
- https://x.com/Dr_Muneer1/status/1857523662435287545 ;¹⁵⁷⁹
:ראו גם: https://x.com/Dr_Muneer1/status/1857850411601858948
https://x.com/Dr_Muneer1/status/1857825220653994421 ;
https://x.com/Dr_Muneer1/status/1858528590297706553
<https://x.com/ytirawi/status/1859179872297382300> ;¹⁵⁸⁰
<https://x.com/AbujomaaGaza/status/1859190079702405379>
:גיאלוקציה; https://x.com/Dr_Muneer1/status/1858944607624835210¹⁵⁸¹
<https://x.com/AbuLocation/status/1858843252469772678>
<https://x.com/ezzingaza/status/1857175646641762675>¹⁵⁸²
https://x.com/Dr_Muneer1/status/1857803828101361766 ;¹⁵⁸³
https://x.com/Dr_Muneer1/status/1857624250414182465 ;
<https://x.com/AnasAlSharif0/status/1858995226855309622>
<https://x.com/DropSiteNews/status/1858905688652570662> ;¹⁵⁸⁴
<https://x.com/AbubakerAbedW/status/1858502758946455815> ;
<https://x.com/ezzingaza/status/1858599026511540389> ;
https://x.com/Dr_Muneer1/status/1858548788476137917
<https://www.ochaopt.org/content/humanitarian-situation-update-239-gaza-strip>¹⁵⁸⁵
<https://x.com/ezzingaza/status/1857175646641762675> ;¹⁵⁸⁶
<https://x.com/DropSiteNews/status/1858905688652570662> ;
https://x.com/Dr_Muneer1/status/1858787051639820359 ;
https://x.com/Dr_Muneer1/status/1858548788476137917
<https://x.com/DropSiteNews/status/1859716133093507365> ;¹⁵⁸⁷
: <https://x.com/DropSiteNews/status/1859718365360656672>
<https://x.com/AnasAlSharif0/status/1859730966820028489> ;
https://x.com/Dr_Muneer1/status/1859985594039849426 ;
<https://x.com/RamAbdu/status/1859845890212503727> ;
https://x.com/Dr_Muneer1/status/1860165191184384398 ;
https://x.com/Dr_Muneer1/status/1860165388526346423 ;
<https://x.com/translatingpal/status/1861495746391859469> ; <https://www.ochaopt.org/content/humanitarian-situation-update-241-gaza-strip> ; <https://x.com/AnasAlSharif0/status/1862935483950551249>
https://x.com/Dr_Muneer1/status/1862459637301174377 ;¹⁵⁸⁸
:הטבח של בית החולים נהרג גם כן, במקום לא ברור: <https://x.com/HossamShabat/status/1862458598909002041>
<https://x.com/MosabAbuToha/status/1862838797961924646>
<https://x.com/translatingpal/status/1860458131286790339> ;¹⁵⁸⁹
https://x.com/Dr_Muneer1/status/1860727752267063532 ;
<https://x.com/SaulStaniforth/status/1861063612640420287> ;
https://x.com/Dr_Muneer1/status/1861113833542332843 ;
<https://x.com/AnasAlSharif0/status/1860662455287885919> ;
https://x.com/Dr_Muneer1/status/1860616353297690877 ;
<https://x.com/AnasAlSharif0/status/1860457388169363911> ;
<https://x.com/translatingpal/status/1863944304466563475>

החולים.¹⁵⁹⁰ התקפות על בית החולים, לפעמים אף חמש פעמים ביום, המשיכו גם בתחילת דצמבר.¹⁵⁹¹ צוות הירום רפואי הגיע לבית החולים בפעם הראשונה לאחר 60 יום ב-1.12.1592

מידע על שני בתי החולים האחרים בצפון עזה היה פחות נגיש, אך עדויות שנאספו בתחקיר של AP שפורסם בנובמבר 2024 לאחר חודשים של איסוף עדויות על הפשיטות על שלושת בתי החולים בצפון עזה מצביעות על חוויות דומות.¹⁵⁹³ משלחת הומניטרית לבית החולים אל-עודה באמצע נובמבר העבירה דלק וציוד רפואי, ופינתה מטופלים, אבל לא קיבלה אישור להעביר מזון או מים. בשל המחסור, בית החולים פעל 4 שעות ביום.¹⁵⁹⁴ בית החולים הותקף שוב בסוף נובמבר.¹⁵⁹⁵ גם בתי החולים בעיר עזה התמודדו עם מחסורים רבים.¹⁵⁹⁶

הצוות של AP ראיין עדים רבים אך "מצא שישראל הציגה מעט או אפילו לא הציגה ראיות לנוכחות משמעותית של חמאס" בשלושת בתי החולים הצפוניים.¹⁵⁹⁷ בבית החולים אל-עודה, צה"ל מעולם לא טען לנוכחות חמאס. בבית החולים האינדונזי טען צה"ל שזיהה פתח מנהרה בחצר באמצעות צילומי אוויר, אך לאחר הפשיטה לא הוצגו ראיות לכך, ולא נמסרה תשובה לשאלה אם נמצאו מנהרות בפשיטה. צה"ל הצהיר כי חמאס השתמש בבית החולים כמאל עדואן כמרכז פיקוד אך לא הציג ראיות לכך, והציג סרטון של אקדה אחד בלבד שנמצא לכאורה במקום.¹⁵⁹⁸ מתוך כל בתי החולים שצה"ל פשט עליהם מאז תחילת המלחמה ועד לתחקיר AP, צה"ל הציג פתח מנהרה אחד בלבד (בשטחי בית החולים שיפא, ראו למעלה).¹⁵⁹⁹

<https://x.com/SaulStaniforth/status/1861063612640420287> ;¹⁵⁹⁰
<https://x.com/MosabAbuToha/status/1860719715242398140> ;
https://x.com/Dr_Muneer1/status/1860773982770716878
<https://x.com/AnasAlSharif0/status/1864042273261977890>¹⁵⁹¹
<https://www.ochaopt.org/content/humanitarian-situation-update-243-gaza-strip>¹⁵⁹²
¹⁵⁹³ תחקיר ה-AP שילב מידע מסבב התקפות על בתי חולים אלו בסוף 2023, עם ממצאים של אירועים מתחילת נובמבר 2024. למשל, התיאורים כוללים אה שסיפר שהזה מאחר שהתייבש: <https://apnews.com/world-news/still-wrecked-from-past-israeli-raids-hospitals-in-northern-gaza-come-under-attack-again-00000192eebfd414a79ffbf88cc0000>
¹⁵⁹⁴ . <https://www.ochaopt.org/content/humanitarian-situation-update-239-gaza-strip>
¹⁵⁹⁵ <https://x.com/AnasAlSharif0/status/1859730966820028489>
¹⁵⁹⁶ נראה שהרופא כאן עובד בבית חולים בעיר עזה: https://x.com/Dr_Muneer1/status/1863059825745109229 ;
<https://x.com/ezzingaza/status/1862231344329498677> ; <https://x.com/ezzingaza/status/1861854116114485655> ;
<https://x.com/ezzingaza/status/1853541420017046013>
¹⁵⁹⁷ <https://apnews.com/world-news/still-wrecked-from-past-israeli-raids-hospitals-in-northern-gaza-come-under-attack-again-00000192eebfd414a79ffbf88cc0000>
¹⁵⁹⁸ ראו: <https://apnews.com/world-news/still-wrecked-from-past-israeli-raids-hospitals-in-northern-gaza-come-under-attack-again-00000192eebfd414a79ffbf88cc0000>
¹⁵⁹⁹ על פי תחקיר ה-AP: <https://apnews.com/world-news/still-wrecked-from-past-israeli-raids-hospitals-in-northern-gaza-come-under-attack-again-00000192eebfd414a79ffbf88cc0000>

כפי שאני מקווה שהצגתי באמצעות העדויות למעלה, המצב בעזה הוא קטסטרופה מזעזעת שממשיכה להתפתח לנגד עינינו. המעט שביכולתי לעשות בעניין הוא לאסוף מידע ולהציג את הדברים כפי שאני מבין אותם.

כשהרשע בא כמו גשם נופל / ברטולט ברכט

כְּאֶחָד הַמְבִיא מִכְתָּב חָשׁוּב לְאֲשָׁנָב לְאַחַר שְׁעוֹת-
הַקְּבִלָּה: הָאֲשָׁנָב כָּבָר נְעוּל.
כְּאֶחָד הַרוֹצֵה לְהַזְהִיר אֶת הָעִיר מִפְּנֵי שִׁטְפוֹן: אֲבָל
הוּא מְדַבֵּר לְשׁוֹן אַחֲרָת. אֵין מְבִינִים אֶת דְּבָרָיו.
כְּקִבְצוֹן, הַדּוֹפֵק בַּפֶּעַם הַחֲמִישִׁית בְּאוֹתָהּ דָּלַת שְׂפָה כְּבָר
קָבַל אַרְבַּע פְּעָמִים: הוּא רָעַב בַּפֶּעַם הַחֲמִישִׁית.
כְּאֶחָד שֶׁדָּמּוּ זֹרֵם מִתּוֹךְ פְּצָע וְהוּא מְחַכֶּה לְרוֹפֵא:
דָּמּוּ מִמְּשִׁיךְ לְשִׁתָּת.

כִּדּוּ בָּאִים אֲנַחְנוּ וּמְסַפְּרִים וְשֹׁעֲשׂוּ לָנוּ מַעֲשִׂים
שְׂלֵא יַעֲשׂוּ.

כְּשֹׁסֶפֶר לְרֵאשׁוֹנָה, שִׁידִידֵינוּ נִשְׁחַטִּים בְּהַדְרָגָה
קָמָה זַעֲקָה שֶׁל פְּלִצוֹת. אֲזִי נִשְׁחַטּוּ מֵאָה. אֲבָל
כְּאֲשֶׁר נִשְׁחַטּוּ אֶלְרֵף וְלִשְׁחִיטָה לֹא הָיָה סוּף, נְפוֹצָה
הַשִּׁתִּיקָה.

כְּשֶׁהַרְשֵׁעַ בָּא כְּמוֹ גֶשֶׁם נוֹפֵל, אֵישׁ אֵינוֹ קוֹרֵא עוֹד:
עֲצֵר!

כְּשֶׁהַפְּשָׁעִים נִעְרָמִים, הֵם נַעֲשִׂים בְּלִתֵּי-נְרָאִים.
כְּשֶׁהַסֶּכֶל נַעֲשֶׂה לְלֹא-נְשֵׂא, אֵין שׁוֹמְעִים
עוֹד אֶת הַצִּעְקוֹת.
גַּם הַצִּעְקוֹת נוֹפְלוֹת כְּגֶשֶׁם-קִיץ.

נספח 1 – הסיבות שבגללן בחרתי להגדיר את פעולות ישראל במלחמה כג'נוסייד

עודכן לאחרונה: 18.6.24

הערה: בניגוד לחלקים אחרים במסמך זה שמסכמים את הממצאים ביחס למלחמה, חלק זה מסביר את עמדתי בנוגע להגדרת פעולותיה של ישראל במהלכה כרצח עם.

ההגדרה שלי לרצח עם מבוססת על ההבנה שלי את דברי האמנה בדבר מניעתו וענישתו של פשע השמדת עם מ-1948. אמנה זו הגדירה רצח עם כ"אחד המעשים המפורשים להלן שנעשה בכוונה להשמיד, השמדה גמורה או חלקית, קבוצה לאומית, אתנית, גזעית או דתית, באשר היא לקבוצה כזו." ההגדרה דורשת קשר בין שני חלקים.

1. ביצוע אחת או יותר מהפעולות האלו נגד קבוצה:
  - א. הריגת אנשים הנמנים עם הקבוצה
  - ב. גרימת נזק חמור, בגוף או בנפש, לאנשים הנמנים עם הקבוצה
  - ג. העמדת הקבוצה בכוונה תחילה בתנאי חיים שיש בהם כדי להביא לידי השמדתם הגופנית, כולה או מקצתה
  - ד. קביעת אמצעים שכוונתם למנוע את הילודה בקבוצה
  - ה. העברת ילדי הקבוצה לקבוצה אחרת בדרך כפייה
2. הכוונה העומדת בבסיס ביצוע אחד או יותר מהמעשים מהסעיף הקודם.

אני מאמין ששני התנאים מתקיימים במלחמה הנוכחית. ישראל ביצעה את פעולות 1א, 1ב, ו-1ג למעלה. ההרג של כ-2% מאוכלוסיית הרצועה שתיארת בחלק לעיל על הרג פלסטינים מתאים לסעיף 1א. כפי שהסברתי באותו חלק, פציעתם של למעלה מ-3% מאוכלוסיית הרצועה, כמו גם הטראומה הקולקטיבית הנובעת מההתקפות החוזרות על הרצועה הזעירה והצפופה מתאימה לסעיף 1ב. ההרעבה של עזה, שאותה תיארת בחלק על גרימת מוות לאוכלוסייה האזרחית, מתאים לסעיף 1ג. האספקט של "בכוונה תחילה" בסעיף 1ג עולה בבירור מהתיאורים של נציגים של ישראל וחיילי צה"ל שאותם ציטטתי בחלק על השיח הישראלי ודה-ההומניזציה של פלסטינים.

בנוגע לכוונה, אני מאמין שרצף אמירות של בכירים ישראלים כולל ראש הממשלה והנשיא שהתרחשו בעיקר בתחילת המלחמה, אבל המשיכו גם מאוחר יותר באמירות של בעלי תפקידים זוטרים יותר כולל לאחרונה, מעידות על כוונה כללית שהעבירה את "רוח המפקד" והפכה אלימות חסרת פרופורציה כלפי פלסטינים ללגיטימית בחודשים שלאחר מכן. עדויות רבות מחיילי צה"ל – בעיקר מפקדים מדרגי הביניים והדרגים הנמוכים – כמו גם חלקים אחרים מהחברה האזרחית הישראלית, מרבנים לאמני בידור, ממחישות שתכנים של רצח עם, למשל דרך התייחסויות חוזרות לעמלק, וטיהור אתני, או באמצעות התייחסויות חוזרות להתיישבות יהודית מחודשת ברצועת עזה, נפוצים בשיח. העובדה שאף אחד, למיטב ידיעתי, לא נתבע על קריאות כאלו, או אפילו ננוף על העברת מסרים קיצוניים כאלו מעידה על הלגיטימציה של מסרים אלו בקרב נציגים ישראלים והחברה הישראלית הרחבה יותר.

בהתבסס על העדויות הזמינות נכון לעכשיו, אני מאמין שישראל ניסתה לעשות שילוב כלשהו של: (1) סילוק פלסטינים מרצועת עזה, במיוחד חלקיה הצפוניים; (2) הפיכת חלקים גדולים מהרצועה לבלתי ניתנים ליישוב אנושי, בתקווה שהדבר יסייע לנקודה הקודמת; ו-(3) הריגת עזתים באמצעות אלימות ישירה, הרעבה או מניעת סיוע או טיפול, לפחות חלקית בשל מדיניות נקמה דה פקטו, ולפחות חלקית כניסיון לסייע לסילוק העזתים מהרצועה. אני מפרש את המדיניות של שימוש בהרעבה כנשק במלחמה – מדיניות שעמותות מסוימות תיארו כבר בדצמבר¹⁶⁰⁰ ומאז בכירים בינלאומיים ומשפטנים רבים גם כן הכירו בקיומה¹⁶⁰¹ – כניסיון לגרום להרס הפיזי של עזה כיישום פוליטי וכקבוצת אוכלוסיה, ספציפית כדי לקדם את המטרה של טיהור עזה מיושביה. ההרס המסיבי של מטרות ללא כל ערך צבאי כמו ארכיונים, ספריות, אוניברסיטאות, מסגדים ואתרי מורשת – כמו גם ההרס הרחב יותר של התשתיות האזרחיות כמו גם מעל חצי מהמבנים ברצועת עזה – כולם תורמים למטרה של הפיכת עזה לבלתי ראויה למחייה.

¹⁶⁰⁰ <https://www.hrw.org/news/2023/12/18/israel-starvation-used-weapon-war-gaza>
¹⁶⁰¹ ראה את חוות הדעת של מומחים עבור ה-ICC, פסקאות 28-33: <https://www.icc-cpi.int/sites/default/files/2024-05/240520-panel-report-eng.pdf>

אינני מאמין שמדיניות זו תוכננה באופן מדויק או נכתבה כתוכנית פעולה. להערכתי, בכירים במדינה ובצבא הגדירו את המלחמה כמתיירנית באופן מפורש ביחס לנקמה חסרת פרופורציה מיד בתחילת המלחמה, מציאות שאפשרה למפקדים בשטח (קצינים בדרגים הביניים ובדרגים הנמוכים, כמו גם מפקדים שאינם קצינים) לפעול על פי רצונם. אותם בכירים קבעו מדיניות בכמה נושאים – כמו למשל ההרעבה, או האישור להתקפות על בתי חולים, ובאותו זמן שימרו את יכולתם להכחיש את מעורבותם וניסו לבזר את אחריותם, לפחות ביחס לציבור. במקביל, הבכירים לא מעוניינים (וככל הנראה לא יכולים)¹⁶⁰² למנוע מעשי הרג והרס בשטח, או את השימוש בשפה המתייחסת במפורש לרצח עם בקרב גורמים ציבוריים מעולמות התרבות והרוח בישראל, מציאות שמסייעת להמשך מעשים אלו.

פעמים רבות, הפקודות של מפקדים בשטח הן פשוט לירות בכל גבר בוגר, כפי שעיתונאי ישראלי חשוב אמר ב-CNN.¹⁶⁰³ עיתונאים ישראלים אחרים הצביעו בעבודתם על אותה מדיניות שבה כולם בעזה קובעים את הכללים לעצמם, על בסיס ראיונות עם מפקדים וחיילים בשטח. העמימות המכוונת הזו – בתוספת לשיח שמעודד ותומך ברצח עם ו/או טיהור אתני בקרב גורמים ציבוריים בעולמות הפוליטיקה, התרבות והדת – משחררים את ההנהגה הישראלית מאחריות, ומפזרים את האחריות בקרב מפקדים זוטרים יותר בשטח. כפי שקצין מילואים אמר "אין משמעות לפקודות בשטח... כל מפקד גדוד יכול להחליט שכל מי שזז בגזרה שלו הוא מחבל."¹⁶⁰⁴ לוחם הנדסה הוסיף כי "המגבלה היחידה על כמות הבניינים שפוצצנו הייתה הזמן בו שהינו בעזה."¹⁶⁰⁵ ביחד עם היעדר הניסיון להגביל את פעולותיהם של מפקדים או חיילים בשטח, התוצאה היא שניתן להסביר מעשי זוועה שנעשים בשטח כ"בניגוד לנהלים" של הפיקוד הבכיר למרות שאותו פיקוד לא עושה כמעט דבר כדי למנוע מעשי זוועה דומים מלהתרחש בעתיד.

המפתח לכל המדיניות היא דה-הומניזציה העמוקה בחברה הישראלית כפי פלסטינים. חלקים גדולים בציבור רואים בפלסטינים כפחות אנושיים, בהתבסס על שיח, התנהגות ודעות התומכות בשימוש בכוח עודף בעזה. לכן, פעולות אלימות נגד פלסטינים מותרות ולעיתים קרובות מקבלות עידוד ציבורי, במיוחד על ידי דמויות חשובות שמקבלות יותר תשומת לב ציבורית כמו השר לביטחון לאומי, שהינו פופולרי במיוחד בקרב קהלים צעירים וחיילים.¹⁶⁰⁶

---

¹⁶⁰² התמיכה הכללית בציבור שצה"ל חייב לשמר משחקת תפקיד חשוב – הגבלת מפקדים וחיילים תערער תמיכה זו.

¹⁶⁰³ <https://twitter.com/justfp/status/1775613111711465554>

¹⁶⁰⁴ <https://www.economist.com/middle-east-and-africa/2024/04/11/the-idf-is-accused-of-military-and-moral-failures-in-gaza>

¹⁶⁰⁴ למשל <https://www.youtube.com/watch?v=Aa-VDAjL8vM>

¹⁶⁰⁵ <https://www.economist.com/middle-east-and-africa/2024/04/11/the-idf-is-accused-of-military-and-moral-failures-in-gaza>

[failures-in-gaza](https://www.kan.org.il/content/kan-news/politic/250473/)

¹⁶⁰⁶ <https://www.kan.org.il/content/kan-news/politic/250473/> ;

https://www.calcalist.co.il/local_news/article/s11xz6uvs ;

<https://www.ynet.co.il/news/election2022/article/s1ar9pebi>

נספח 2 – מתודולוגיה

עודכן לאחרונה: 29.11.24¹⁶⁰⁷

הערה: נספח זה מהווה ניסיון להבהיר את המתודולוגיה שלי בהערכת מקורות המידע בהם השתמשתי במסמך זה אל מול המציאות הלא ברורה בעזה.

סקירה כללית

כפי שנדון בהרחבה בפרק המדיה של מסמך זה, המלחמה בעזה מאופיינת בטשטוש מכוון, זיוף והעלמת מידע על ידי גורמים שונים המעורבים בה. מאחר שהאמינות של רוב המידע הזמין לציבור אינה מוחלטת, ניסיונות להבין את המלחמה, כמו מסמך זה, נדרשים להתמודד עם מתח. גישה נאיבית מדי לראיות עלולה להוביל להכללה של תוכן שגוי רב. מנגד, גישה ספקנית מדי לראיות עלולה להוביל לכך שנדע מעט מאוד – מה שמשרת את מטרתם של חלק מהצדדים במלחמה. האתגר הוא לצמצם את המידע השגוי למינימום תוך מקסום המידע המהימן שעליו המסמך מתבסס. לעיתים קרובות, הדבר מתמצה במתח שבין מה שרצוי לבין מה שאפשרי במגבלות הקיימות. אחד המאפיינים המרכזיים במלחמה זו הוא היעדר דיווח חיצוני – ישראל מנעה כניסת עיתונאים בינלאומיים לרצועת עזה במשך למעלה משנה נכון למועד כתיבת מסמך זה, מה שהפחית משמעותית את כמות המידע היוצא מעזה. לכן, הקולות הברורים ביותר היוצאים מעזה הם של עיתונאים פלסטינים, שנהרגו – לעיתים במכוון – והופחדו על ידי ישראל (אני עוסק בשני הנושאים הללו בהרחבה בפרקי הטבח והמדיה של המסמך).

הגישה האישית שלי היא לדבר ככל יכולתי ולשתף את האמת כפי שאני מבין אותה, בשל הדחיפות שבעניין. אני מודע לכך שאחרים עשויים להטעות אותי בכוונה או בטעות, כך שחלק מהתוכן ששיתפתי עלול להיות לא מדויק (אם ידוע לך על תוכן כזה, נא לעדכן אותי!). עם זאת, אני לא מאמין שיש לנו את הפריבילגיה להמתין עד שערפל המלחמה יתפוגג לפני שנפעל. כפי שמתואר להלן, אני מניח מעט מאוד, ובוהן באופן רציף וביקורתי את מקורותיי, תוך שימוש בכישורים שאני מפעיל בעבודתי המקצועית כהיסטוריון.

אני מעריך את תוצאות מאמצי – מסמך זה – על פי הסטנדרטים של מוסדות אחרים המשתתפים בשיח הקיים סביב המלחמה. מוסדות אלה כוללים גופים רשמיים כמו האומות המאוחדות, וכן ארגונים לא ממשלתיים מכובדים כמו Human Rights Watch או אמנסטי אינטרנשיונל. חלק מהתוצרים של מוסדות אלה כוללים פרק המתאר את המתודולוגיה שלהם (כמו פרק זה), ומצד שני, חלק מהמוצרים שלהם אינם כוללים הערות שוליים שמאפשרות לעקוב אחרי הראיות שבהן השתמשו (ולשחזר, במידת מה, את המתודולוגיה שלהם). הסטנדרטים של מדינות או של כלי תקשורת נוטים להיות נמוכים בהרבה. בעוד שאני מאמין כי כל מי שדן במלחמה (כולל אני עצמי) מוטה במידה מסוימת, המקורות הרציניים יותר לפחות עושים מאמץ למתן חלק מההטיות הללו, בעוד שמדינות וכלי תקשורת נוטים להיות מוטים באופן גלוי למדי לטובת עמדה פוליטית זו או אחרת.

בתוך השיח הנוכחי, אני מאמין שמסמך זה ומבוסס יותר מרוב הסיכומים, הדו"חות והניתוחים האחרים שבהם נתקלתי. הוא אינו מושלם – ניתן לעקוב אחרי התפתחות דרך גרסאותיו הקודמות, שאני שומר באופן זמין ברשת – והוא אינו סופי. עם זאת, המידע הנוסף שהתברר במשך השנה האחרונה שבה אני כותב ומעדכן את המסמך אישש כמעט את כל ההערכות המוקדמות שלי. יתרה מזאת, חלק מהראיות החדשות הראו כי חלק מההערכות המוקדמות הללו היו שמרניות מדי. בהמשך חלק זה אני מפרט כיצד אני בוהן ומעריך את מקורות המידע שבהם השתמשתי במסמך זה, אותם אני מחלק למקורות ראשוניים ומשניים. לאחר מכן, אני מציג מספר דוגמאות לראיות וכיצד אני מעריך אותן.

מקורות ראשוניים

במונח מקורות ראשוניים אני מתייחס למספר סוגים של ראיות:

¹⁶⁰⁷ ברצוני להודות לקראת אנונימית ולחנך שיינמן שהעירו על גרסת חלק זה מנובמבר 2024.

1. עדויות שתועדו או הועברו ישירות על ידי אנשים שחוו היבט כלשהו של המלחמה בעצמם. קטגוריה זו כוללת למשל פוסטים ברשתות החברתיות של חיילים ישראלים או עדויות של אזרחים מעזה.

סוג זה של מקור ראשוני הוא בדרך כלל הבעייתי ביותר לצרכי מסמך זה, מאחר שלעיתים אין דרך לאמת את התוכן ואפילו את זהות המקורות שמעבירים אותו. הנטייה שלי היא להאמין לאנשים המספרים את חוויותיהם בצורה מפורטת – בין אם מדובר בחטופים ישראלים ששוחררו ובין אם באוכלוסיה אזרחית בעזה. הדעה הפוליטית או השייך הפוליטי של מקורות אלה עשויים להטות את תיאוריהם, אך אינם הופכים אותם לבלתי מהימנים. אני רואה בעדויות אלה אמינות יותר אם אחד משני התנאים הבאים מתקיים:

- א. הדובר המספק את עדותו עושה זאת בניגוד או לפחות מבלי לקדם את האינטרסים הרחבים של הצד שלו.
- ב. התוכן שמשותף תואם דיווחים, עדויות או סיפורים נוספים שנתקלתי בהם, מצב שמאפשר לי להצליב את המקורות השונים. ככל שיותר מקורות בלתי תלויים מציינים דבר מה בצורה מפורטת יותר, כך אני רואה מידע זה כמהימני יותר.

תמיד ניתן להטיל ספק בראיות מסוג זה ולטעון שהן חלק ממבצע השפעה רחב יותר שמטרתו לשכנע את הקוראים במידע שקרי כלשהו. על סמך ניסיוני בשיח זה במשך יותר משנה, התקפות כאלו נוטות להיות ניסיונות לפגוע באמינותם של יחידים או קבוצות שלמות למטרות פוליטיות, ולא חיפוש אחר האמת שלעצמה. במקרים שבהם התברר כי מדובר במבצעי השפעה (כמו זה¹⁶⁰⁸ או זה¹⁶⁰⁹) – התוכן בדרך כלל פשטני וחסר פרטים, מה שמקל על זיהוי כוזבים. למרות שתוכן פשטני וחסר פרטים עשוי להיות נכון, אני מעדיף להמתין עד שיצטבר מידע נוסף לפני שאני משלב אותו בהבנתי את המלחמה. במקרים הנדירים מאוד שבהם השתמשתי במידע כזה בגרסאות מוקדמות של מסמך זה בשל היעדר יחסי של ראיות בשלב מוקדם של המלחמה, הבהרתי את דבריי בהתאם וחיפשתי באופן פעיל מידע נוסף, שאותו שילבתי בגרסאות מאוחרות יותר של המסמך.

אני עוקב אחר המלחמה בקפדנות כבר למעלה משנה. מקורות המספקים באופן עקבי מידע שאני יכול לאמת ממקורות אחרים הופכים לאמינים יותר בעיני עם הזמן. אם אגלה שמקור משקר בכוונה או טועה באופן משמעותי, אתיחס אליו כבלתי אמן ואמנע משימוש בו. מקורות שטועים בשוגג, מגלים את טעותם ומוודים בה, פטורים מכלל זה – אני מאמין שווידוי כזה הופך אותם לאמינים יותר (ראו נקודה 1 למעלה). כמו כן, אינני מתייחס כאן לטעויות זניחות כמו שימוש בחומרים לא עדכניים – טעויות אלה שכיחות ואין טעם להתעכב עליהן כעת מאחר שהן פחות חשובות בהקשר הנוכחי.

2. עובדות שדווחו על ידי עיתונאים במלחמה.

אני נוטה לבטוח בדיווחים מבוססי עובדות, אך אני קורא אותם באופן ביקורתי ומנסה להצליבם במידת האפשר. סוג זה של דיווח עשוי להיחשב גם כמקור משני (ראו נקודה 1 בחלק הבא).

3. הצהרות, שלעיתים אני מצטט מכיוון שהאנשים שמצהירים אותן מחזיקים בתפקיד רשמי, בעלי השפעה חברתית או משתתפים במלחמה באיזשהו תפקיד.

אני משתמש בהצהרות אלה כראיות לכוונות או למטרות של האדם או הממשלה שהוא מייצג. הצהרות אלו אינן בהכרח מהימנות. בשל האופי הזמני של חלק גדול מהחומרים הללו, אני נוטה לעיתים להפנות בהערות השוליים לחשבון טוויטר אקראי שתיעד והעלה תוכן מסוים כזה, שלא היה נגיש לי בדרך אחרת. במקרים כאלו, אני מבהיר כאן שאני מצטט את התוכן המקורי ששותף ולא את חשבון הטוויטר של האדם ששיתף אותו, אשר עימו אני יכול שלא להסכים לחלוטין.

אני גם מקבל ציטוטים בתקשורת שבהם נאמר שגורם רשמי אמר משהו בציטוט ישיר כהצהרות. כמובן שאעריך את התוכן של ההצהרה, אך איני מפקפק בכך שהיא נאמרה אם עיתונאי מציינ זאת. דיווחים בתקשורת המשתמשים בציטוטים עקיפים יכולים להטעות במכוון, כפי שקרה למשל במקרה שבו התקשורת הישראלית סיקרה את נועה ארגמני, החטופה לשעבר (לדוגמה כאן¹⁶¹⁰).

---

¹⁶⁰⁸<https://www.nytimes.com/2024/06/05/technology/israel-campaign-gaza-social-media.html>
¹⁶⁰⁹<https://www.reuters.com/investigates/special-report/usa-covid-propaganda/>
¹⁶¹⁰https://www.mako.co.il/press_and_marketing-news_press/Article-fc827fb13af7191027.htm

4. מסמכים רשמיים של מוסד המתייחסים למדיניות, נהלים וכדומה.

גם מסמכים אלו אינם בהכרח מהימנים, אך הם רשמיים ולכן מייצגים את המציאות או את מה שמוסד זה רוצה שאחרים יאמינו שהוא המציאות. אני משתמש במסמכים כאלה לצורך הטענות העובדתיות שהם מציגים לאחר הערכה זהירה שלהם, ויכול גם להשתמש בהם לצורך הבנת המטרות או הכוונות של המוסד שהנפיק אותם.

מקורות משניים

1. דיווחים בתקשורת.

התקשורת המסורתית כוללת מגוון רחב של מקורות באיכות שונה. חלק ניכר מהתקשורת נוטה בבירור לצד אחד או אחר, ואני משתמש בגישה שתוארה למעלה (בחלק מקורות ראשוניים - 1). הקירות מעמיקות הכוללות פרטים ספציפיים הניתנים לאימות או להפרכה הן לרוב אמינות יותר. אף כלי תקשורת אינו מושלם, ואפילו התקשורת המסורתית עם המוניטין הטוב ביותר עשויה לעשות טעויות משמעותיות, כפי שהוכח במקרה של הכתבה "Screams Without Words" של הניו יורק טיימס או באופן שבו אותו עיתון היטה את הסיקור שלו של המלחמה לטובת ממשלת ארה"ב/ישראל (שני המקרים נידונים בפרק המדיה).

אני גם לוקח בחשבון את העיתונאים האחראים לכתבה או לדיווח כחלק מהערכתם. עיתונאים ש"צדקו" בעבר, אשר יש להם גישה למקורות בעלי ערך ושדיווחיהם לא הופרכו הופכים לאמינים יותר בעיני עם הזמן. עיתונאים הפועלים בפועל כשופרי מדינה או מוסד (כלומר, משחזרים את הנרטיבים שלהם עם מעט או ללא ביקורת כלל) הם הרבה פחות אמינים, גם אם הם לעיתים משמשים להדלפת מידע שאני מצטט.

אני נמנע ככל האפשר משימוש בניתוחים או טורי דעה שמופיעים בתקשורת, משום שאני מאמין שערכם להבנת ההווה מוגבל, ועדיף שכל אחד ואחת יגבשו את דעתם בעצמם באמצעות הערכת הראיות הקיימות.

2. דו"חות של עמותות.

אין כאן כלל חד-משמעי, אך באופן כללי, אני מחשיב דו"חות של עמותות המאפשרים גישה למקורות שעליהם הם מבוססים באמצעות הערות שוליים או ציטוט ישיר עם פרטים מזהים כיותר אמינים מאשר דו"חות שאינם עושים זאת. בתוך קטגוריה זו יש לנסות לאזן גישה זו עם מה שמציאותי לצפות בהינתן הנסיבות.

אני מחשיב עמותות שממוקדות בצורה ברורה בשיח הציבורי סביב ישראל/פלסטין/עזה כיותר מוטות ופחות מהימנות מאחרות. הרושם שלי הוא שעמותות עם תחומי עניין רחבים יותר (למשל, זכויות אדם באופן כללי) הן לרוב פחות מוטות ויותר מהימנות. אני משתמש בסופו של דבר בעמותות שמעבירות יותר מידע מהשטח בעזה גם כאשר המתודולוגיה שלהן אינה ברורה כאשר זה המידע האיכותי ביותר שאני יכול למצוא בעניין. כפי שצוין למעלה, אני מתייחס לעמותות שהתגלה כי הן מזייפות מידע בכוונה או משקרות כלא מהימנות.

***

דוגמאות:

- התמונות והסרטונים שחילי צה"ל מעלים ושבהם הם מתארים את חוויותיהם בעזה, ושבהם הם פועלים באופן לא מוסרי ו/או נהנים מפעולות כאלו.

זהו מקור ראשוני. אני מעריך את התוכן הזה כמהימן בדרך כלל מכיוון שהחיללים מציגים מידע שגורם נזק פוליטי לצד שלהם. היו בעבר מספר מקרים בהם תוכן כזה התגלה כלא-אותנטי, אבל אלו זניחים ביחס לכמות המידע ששותפה על ידי החיללים מרצונם.

• הדיווחים של זק"א ביחס לזוועות ה-7.10.

זה היה מקור ראשוני שמשך תשומת לב רבה בתחילת המלחמה. האמנתי לדברי זק"א כעמותה בשלב ראשון, אבל כמה חודשים לאחר תחילת המלחמה תחקירים חשפו שחלק מהזוועות הקשות ביותר עליהם דיווחו עובדי זק"א, זוועות שגם משכו תשומת לב רבה במיוחד, לא התרחשו. יתרה מכך, כעמותה זק"א לא הודתה שהמידע שמסרה לא היה מהימן. מסיבות אלו זק"א איבדה את מהימנותה בעיניי.

• תיאורים של מחירי מזון בעזה.

חלק ממחירי המזון מדווחים על ידי אנשים פרטיים בעזה, בעוד שמחירים אחרים מתוארים בכתבות בתקשורת או בדו"חות של עמותות. המחירים שמדווחים בשלושת סוגי המקורות האלו נוטים להשתנות באופן דומה לאורך זמן, ושינויים אלו משתנים בהתאם לזמינות המזון ברצועת עזה (או חלקים ספציפיים בה) כפי שמעידים אינדיקטורים אחרים, כמו מספר המשאיות שנכנסו לעזה. לכן, אני מחשיב מידע כזה כאמין בדרך כלל.

• תיאורים של מעשי טבח ומוות בעזה.

לאורך המלחמה היו מספר רב מאוד של סרטונים ותמונות שנטען שמראים את הניצולים או הקורבנות של התקפות ישראליות. אלו בדרך כלל מדממים ולפעמים כוללים פרטים קשים לצפייה. הסרטונים והתמונות משותפים במדיה החברתית על ידי אנשים פרטיים בתוך ומחוץ לעזה, עובדי עמותות וכמה אמצעי תקשורת כמו אל-ג'זירה. רק במעט מהפעמים נטען שתוכן זה הוא מזויף, כוזב או מטעה. מעשי הטבח והמוות מאששים מידע כתוב וסטטיסטי ביחס לתוצאות ההתקפות הישראליות, שמשתקפים למשל בתחקירים או בדו"חות של עמותות. למרות שאי אפשר להיות בטוחים לחלוטין שכל המידע הזה מהימן, יש מספיק ממנו שמגיע ממקורות בלתי תלויים עבורי כדי להעריך את רובו כמהימן.

***

החוויה של הניסיון לקבוע את האמת בתהליך כתיבת מסמך זה הייתה מאירת עיניים עבורי. ניסיונות אלו חשפו לעיתים את הפערים הגדולים בין הראיות הקיימות והיעדר הדיווח לגבי אותן ראיות, או בין הטענות הפרועות לעיתים שמקובלות כאמת והיעדר ראיות שיבססו טענות כאלו. אני מודע לכך שיהיו כאלו שלא יסכימו עם המתודולוגיה שלי. אשמח לקבל הצעות שישפרו את המתודולוגיה לטובת כל אלו שמעדיפים לחשוף את האמת, גם כשזו מאוד לא נוחה.